

ДЖИЙН УЛФ

МЕЧЪТ НА ЛИКТОРА

Част 3 от „Книга за новото слънце“

Превод от английски: Милена Илиева, 2002

chitanka.info

*Изчезват в тъмното купчините човешка
плът.*

*Смалявам се — на зрака зрънцето.
Но в книгите и детските игри
възкръсвам аз из мъртвите и викам —
слънцето!*

Осип Манделщам

1.

ГОСПОДАРЯТ НА КЪЩАТА НА ОКОВИТЕ

Беше в косата ми, Севериън — каза Доркас. — Така че стоях под струите в горещата каменна стая — не знам дали и мъжкото отделение е подредено по същия начин. Всеки път, щом излезех изпод водата, ги чуха да говорят за мен. Теб те наричаха „Черния касапин“ и други неща, за които не искам да ти казвам.

— Нищо чудно — отвърнах аз. — Сигурно от цял месец си първата непозната, която влиза в банята, така че е нормално да приказват за теб, а малкото жени, които са знаели коя си, навсярно са се почувствали горди от тази си осведоменост и са поукрасили чутото. Колкото до мен — аз съм свикнал, а няма начин и ти да не си чувала вече такива думи по пътя ни. Аз поне чух доста.

— Така е — призна тя и седна на перваза на амбразурата. В града долу рояците лампи на многобройните магазинчета вече изпъльваха долината на Асис с жълтеникаво сияние като венчелистчетата на кичест нарцис, но Доркас, изглежда, не ги забелязваше.

— Сега разбиращ защо правилата на гилдията ми забраняват да си взема съпруга — макар че ще ги наруша заради теб, както съм ти казвал нееднократно, веднага щом поискаш.

— Искаш да кажеш, че за мен ще е по-добре да живея някъде другаде и да идвам да те виждам само веднъж или два пъти седмично, или да чакам ти да дойдеш при мен.

— Обикновено се прави точно така. А жените, които са ни одумвали днес, ще се усетят, че някой ден самите те, синовете или съпрузите им може да попаднат в ръцете ми.

— Не за това става въпрос, не разбиращ ли? Работата е там, че...

— Доркас замълча, а после, когато мълчанието се проточи, стана и закрачи из стаята, като стискаше лакътя на едната си ръка с другата. Не я бях виждал да го прави и ми се стори смущаващо.

— А за какво става въпрос? — попита я.

— Че тогава не беше вярно. А сега е.

— Упражнявах Изкуството винаги когато имаше работа за вършене. Наемах се при градски и селски съдилища. На няколко пъти и ти ме гледа през прозореца как работя, макар никога да не си се смесвала с тълпата — за което едва ли мога да те виня.

— Не съм те гледала — каза тя.

— Виждал съм те.

— Не съм. Не и в кулминационния момент. Ти беше съсредоточен върху работата си и затова не си ме видял как се дръпвах от прозореца или затварях очи. Гледах те и ти махах, когато се качваше на ешафода. Изглеждаше толкова горд, изправен като меча си, прекрасен. И честен. Помня, че веднъж заедно с теб се качиха и други хора — никакво официално лице, осъденият и един йеромонах. Само от твоето лице лъхаше честност.

— Няма как да си го видяла. Със сигурност съм бил с маската си.

— Севериън, нямаше нужда да го виждам. Знам как изглеждаш.

— Сега не ти ли изглеждам по същия начин?

— Не — с неохота рече тя. — Но бях долу. Видях хората, оковани в тунелите. Като си легнем довечера в мекото си легло, двамата с теб ще спим над тях. Колко души каза, че имало долу, когато ме заведе там?

— Около хиляда и шестстотин. Наистина ли вярваш, че тези хиляда и шестстотин души биха били свободни, ако ме нямаше мен да ги охранявам? Те вече бяха там, когато дойдохме, помниш ли?

Доркас все така не ме поглеждаше в очите.

— Като масов гроб е — каза тя. Видях тръпката, която плъзна по раменете ѝ.

— Така и трябва да бъде — казах ѝ аз. — Архонтът би могъл да ги освободи, но кой ще възкреси хората, които те са убили? Ти не си губила близък човек, нали?

Тя не отговори.

— Попитай съпругите, майките и сестрите на мъжете, които нашите затворници са оставили да гният в планините, попитай ги дали Абдиесус трябва да ги пусне.

— Само себе си — каза Доркас и духна свещта.

Тракс е като извит кинжал, впит в сърцето на планината. Лежи в тясно дефиле на долината на Асис и се простира нагоре по течението ѝ до замъка Асиез. Харената, пантеонът и другите обществени сгради заемат цялата равна земя между замъка и стената (наричат я Капулус), която затваря долния край на стесняващата се долина. Частните сгради в града се кaterят по канарите от двете страни, а голяма част са на практика вкопани в самата скала — обичай, на който Тракс дължи едно от прозвищата си — Градът на стаите без прозорци.

Благосъстоянието си дължи на местоположението си в началото на плавателната част на реката. При Тракс всички стоки, превозвани на север по Асис (много от които са преплавали девет десети от дълчината на Гиол, преди да навлязат в устието на по-малката река, която може би наистина е изворът на далеч по-голямата Гиол), трябва да бъдат разтоварени и превозени на гърба на товарни животни, за да продължат. И обратно, хетманите на планинските племена и земевладелците от района, които искат да превозят вълната и царевицата си до южните градове, ги стоварват на брега, под водопада, който бучи през дъгообразния преливник на замъка Асиез, и оттам стоката потегля по реката.

Както се случва винаги, когато една крепост налага закона върху врящ и кипящ от вътрешно напрежение район, прилагането на правосъдието е основната грижа на градския архонт. За да наложи волята си на хората извън стените, които в противен случай навсярно биха я отхвърлили, в случая архонтът разчиташе на седем ескадрона димарции. Съдът заседаваше всеки месец, от новолуние до пълнолуние, като започваше призори и продължаваше до изчерпване на делата, предвидени за деня. Като главен изпълнител на присъдите, издадени от архонта, от мен се очакваше да присъствам на тези заседания, така че архонтът да е сигурен, че наказанията, които постановява, не ще бъдат нито смекчени, нито утежнени от онези, които в противен случай биха били натоварени да ми предават волята му. Друго мое задължение бе да наглеждам отблизо управлението на Винкулата, където държаха затворниците. Тези ми задължения бяха същите, макар и в по-малък мащаб, като онези на учителя Гурлойс в нашата Цитадела, и през първите няколко седмици след пристигането ми в Тракс ми тежаха доста.

Учителят Гурлойс често повтаряше, че никой затвор не може да се похвали със съвършено разположение. И тази максима, като повечето мъдрости, предназначени да наставляват младите мъже, беше колкото неоспорима, толкова и безполезна. Бягствата попадат без изключение в три категории, означени в архивите като бягство с хитрост, с насилие или с помощта на пазачите. Отдалечеността на затвора от населени места е най-доброят начин за справяне с хитроумните бягства и по тази причина го предпочитат повечето от онези, които са разсъждавали задълбочено по въпроса.

За жалост пустините, планинските върхове и усамотените острови осигуряват най-плодородната почва за бягства с насилие — ако затворът бъде обсаден от приятелчетата на затворниците, този факт обикновено става известен на управата твърде късно, когато вече е почти невъзможно да се подсили гарнизонът. По същия начин, ако затворниците вдигнат бунт, е крайно невероятно подкрепленията да пристигнат преди въпросът да се е решил от само себе си.

Затвор в гъсто населен и добре охраняван район рядко се сблъска с тези проблеми, затова пък задължително си навлича по-сериозни неприятности. В такива места на затворника не му трябват хиляда приятелчета, а само един или двама, при това не е задължително да са майстори на меча — някоя чистачка или уличен продавач могат да свършат същата работа, стига да притежават достатъчно интелигентност и решителност. Нещо повече — веднъж прехвърлил стените, затворникът се смесва с безликата тълпа, така че повторното му залавяне не е въпрос на ловци и кучета, а на агенти и информатори.

В нашия случай за усамотен затвор на отдалечно място не можеше да става и дума. Дори да беше подсигурен с достатъчно на брой редовни войници в добавка към собствените му ключарани, които да отблъскват атаките на коренящите, животняците и култоваците, които бродеха из околността, да не говорим за въоръжените свити на дребните благородници (на които никога не може да се разчита), поддръжката му пак щеше да е невъзможна без услугите на цяла армия, която да ескортира керваните с храна и други запаси. Така че по необходимост Винкулата в Тракс е разположена в рамките на града, и по-точно — на половината път нагоре по скалната стена край западния бряг на реката и на около половин левга от Капулус.

Архитектурата му е древна и лично аз винаги съм смятал, че поначало естроен за затвор, макар да има легенда, която твърди, че първоначално е бил гробница и едва преди неколкостотин години е бил разширен и преустроен за новото си предназначение. Ако го погледнеш от по-просторния източен бряг, прилича на квадратна надвиснала кула, която се издува от самата скална стена, кула на четири етажа, чийто плосък покрив с назъбени бойници свършва при скалата. Тази видима част от сградата — която много от гостите на града вероятно взимат за цялата ѝ площ — въщност е най-малката и най-маловажната ѝ част. По времето, когато бях ликтор, там се помещаваха само административните ни канцеларии, една казарма за ключараните и собствената ми квартира.

Затворниците бяха настанени в наклонена шахта, издълбана в скалата. Вътрешното разпределение не беше решено нито по примера на единичните килии, като онези, в които настанявахме клиентите си в подземието у дома, нито като общото помещение, където сам се бях озовал затворник в Двореца на Самодържеца. Вместо това затворниците бяха оковани към стените на шахтата, всеки с железен нашийник около врата, а по средата оставаше проход, широк колкото двама ключарани да вървят рамо до рамо, без риск някой да им отмъкне ключовете.

Шахтата беше дълга около петстотин стъпки и имаше повече от хиляда халки за затворници. Водоснабдяването ѝ се осигуряваше от една цистерна, вкопана в камъка на върха на скалната стена, а отпадъците се изхвърляха от време на време, когато цистерната се напълнеше до ръба и част от съдържанието ѝ се изливаше в шахтата. Отточен канал, прокопан в долния край на шахтата, отвеждаше отпадната вода до тръбопровод в основата на скалата, който минаваше през стената Капулус и се изливаше в Асис.

Залепената за скалната стена квадратна кула и самата шахта навсярно са съставлявали цялата Винкула преди време. По-късно затворът е бил допълнително усложнен чрез лабиринт от разклоняващи се галерии и паралелни шахти, появили се в резултат на предишни опити за освобождаване на затворници, чрез прокопаване на тунели от едно или друго частно жилище в скалната стена, и от контратунелите, прокопани, за да пресекат въпросните опити — понастоящем бяхме принудени да ги използваме всичките.

Съществуването на тези непланирани или зле планирани допълнения усложняваше доста задачата ми, която и без тях не би била лека, и едно от първите неща, които направих, бе да заповядам да се затворят нежеланите и излишни проходи, които трябваше да бъдат запълнени със смес от речни камъни, пясък, вода, негасена вар и чакъл, а проходите, които щяхме да запазим, следваше да бъдат разширени и обединени по такъв начин, че да се получи някаква сmisлена структура. Колкото и да беше необходимо това начинание, то вървеше много бавно, защото не можехме да освобождаваме за работа повече от неколкостотин затворници наведнъж, а повечето от тях не бяха в най-добрата си форма.

През онези първи няколко седмици, след като с Доркас пристигнахме в града, задълженията не ми оставяха време за нищо друго. Тя се зае да разгледа града вместо мен, а аз изрично й заръчах да разпита за Пелерините. По дългия път от Несус мисълта, че нося у себе си Нокътя на Помирителя, не ми даваше мира. Сега, когато бях вече пристигнал и нямаше как да попадна на Пелерините по пътя или дори да се успокоявам с мисълта, че се движа в посока, която рано или късно ще ме заведе при тях, товарът беше станал почти непосилен. Докато пътувахме, спях под звездите, скрил скъпоценния камък в ботуша високо на прасеца си, или натикал го дълбоко при пръстите на краката, в редките случаи, когато се случеше да замръкнем под покрив. Сега се оказваше, че въобще не мога да спя, освен ако не е у мен, така че, събудя ли се по някое време през нощта, да съм сигурен, че не се е изгубил. Доркас ми уши малка торбичка от еленова кожа, в която да го държа, и аз я носех на врата си денем и нощем. Поне сто пъти през първите седмици сънувах, че виждам сияещия камък да виси във въздуха над мен, събуждах се и той наистина светеше, толкова ярко, че бледо сияние проникваше през тънката кожа. По веднъж-дваж на нощ се събуждах, легнал по гръб, а торбичката на гърдите си усещах толкова тежка (макар че можех да я вдигна с ръка без никакво усилие), че сякаш смазваше живота в жилите ми.

Доркас направи всичко по силите си да ми помогне, било с утеша, било със съдействие, но аз все пак виждах, че усеща рязката промяна в отношенията ни и че това я тревожи дори повече от мен. Опитът ме е научил, че такива промени винаги са неприятни — дори само заради това, че вещаят нови промени. Докато пътешествахме заедно (а ние

пътувахме, с по-голяма или по-малка компания, още от онзи момент в Градината на вечния сън, когато Доркас ми помогна да се изкатеря, полуудавен, върху плаващата пътека от острица), двамата бяхме равни, обикновени спътници, и всяка левга, която изминахме, било пеша, било на кон, я изминавахме всеки за себе си. Аз може и да осигурявах на Доркас никаква физическа закрила, но тя пък ми осигуряваше не по-малко ценното морално убежище — такова, че малцина можеха да демонстрират за дълго презрение към невинната ѝ красота или да се преструват на ужасени от занаята ми, щом като, след като погледнеха към мен, виждаха и нея. Тя ми беше съветник в объркването и другар на стотици пустинни места.

Когато най-накрая се озовахме в Тракс и аз представих на архонта писмото на учителя Палемон, всичко това по необходимост свърши. В опушено черната си одежда аз вече нямах причина да се страхувам от тълпата — по-скоро тя се страхуваше от мен, като от най-високопоставения служител на най-страховитата ръка в страната. Сега Доркас не ми беше равна, а ми беше любовница, както я беше нарекла веднъж кюмианката, и живееше в квартирата ми. Съветите ѝ бяха станали безполезни или почти безполезни, защото трудностите, с които се сблъсках, бяха от законово и административно естество, пречки, с които аз бях обучен да се справям и за които тя не знаеше нищо. И още повече, защото рядко намирах време или сили да ѝ ги обясня, така че да можем да ги обсъдим.

Така, докато аз стоях час след час в съда на архонта, Доркас свикна да обикаля из града, и ние, които бяхме прекарали късната пролет заедно, се озовахме в едно самотно лято, лято, през което почти не се виждахме, само се хранехме заедно вечер и си лягахме изтощени в леглото, където рядко правехме нещо друго, освен да заспим в прегръдките си.

Най-сетне изгря пълната луна. С каква радост я гледах от покрива на квадратната кула, зелена като смарагд в горската си мантия и кръгла като отвора на чаша! Още не бях свободен, защото всички подробности по изтезанията и администрацията, които се бяха натрупали, докато си губех времето в съда на архонта, чакаха да се заема с тях, но сега поне можех да им посветя цялото си внимание, а това ми се струваше почти толкова хубаво, колкото и свободата. Бях

поканил Доркас да ме придружи на следващия ден, когато щях да инспектирам подземните части на Винкулата.

Това се оказа грешка. Стана йлошо от тежкия въздух и клетите затворници. Същата вечер, както вече ви разказах, сподели, че е ходила в градската баня (нещо твърде необично за нея — страхът ѝ от водата беше толкова голям, че се къпеше педя по педя и топеше гъбата в леген не по-дълбок от паница за супа), за да измие от косата и кожата си миризмата на шахтата, и как чула жените да я обсъждат.

2. ПРИ ВОДОПАДА

На следващата сутрин, преди да излезе от кулата, Доркас си подстрига косата високо, почти по момчешки, и затъкна под диадемата си бял божур. Аз се потих над документите до следобед, после взех на заем една миранска роба от сержантата на моите ключарани и излязох с надеждата да я засека някъде по улиците.

В кафявата книга, която нося със себе си, се казва, че няма нищо по-странно от това да изследваш град, който е напълно различен от другите познати ти градове, понеже да го направиш е като да изследваш непозната и съвсем неочеквана страна на собственото си „аз“. Аз открих нещо още по-странно — какво е усещането да изследваш такъв град, след като си живял там известно време, без да научиш нищо за него.

Не знаех къде е банята, за която беше споменала Доркас, макар от дочутото в съда да бях научил за съществуването ѝ. Не знаех къде се намира пазарът, където тя си купуваше дрехите и козметиката, дори не знаех дали, е един, или има и други. Накратко, не познавах нищо, освен онова, което бях виждал през амбразурата, и сградите по краткия път от Винкулата до двореца на архонта. Имел съм навярно твърде голямо доверие в способността си да се ориентирам в град толкова по-малък от Несус, но въпреки това не забравях от време на време да се огледам, докато крачех по уличките, които се виеха без ред между къщите-пещери, изкопани в скалата и къщите-лястовичи гнезда, прилепени към нея, и да се уверя, че не съм загубил от поглед познатата форма на квадратната кула с подсилената ѝ порта и черното знаме.

В Несус богатите живеят на север, където водите на Гиол са сравнително чисти, а бедните — на юг, където реката е мръсна. Тук, в Тракс, този обичай не се спазва, както, защото Асис тече толкова бързо, че екскрементите на онези нагоре по течението (които, разбира се, съставляват само една хилядна част от хората, насяляващи

бреговете в северния край на Гиол) почти не се отразяват на качеството на водата, така и защото водата, отвеждана с акведукти до обществените фонтани и домовете на богаташите, се отклонява преди водопада, така че никой не зависи директно от реката, освен при необходимост — например за производство или пране на едро — от по-големи количества вода.

Така че в Тракс класовото разделение се осъществяваше по принципа на надморската височина. Най-богатите живееха по най-ниските хълмове край реката, близо до магазините и обществените сгради, и само кратка разходка ги делеше от кейовете и задвижваните от роби гребни лодки, с които човек можеше лесно да се придвижи по цялата дължина на града. Къщите на недотам богатите се намираха по-високо, средната класа живееше още по-високо и така нататък, чак до върха на скалната стена, току под укрепленията, където живееха най-бедните, често в покрити кошари от тръстика и кал, до които се стигаше по нестабилни, прикрепени към скалата стълби.

Предстоеше ми да видя някои от тези мизерни колиби, но понастоящем се придържах към търговската част близо до водата. Там тесните улици бяха така претъпкани с хора, та отначало си помислих, че има някакъв панаир или пък че войната — която ми беше изглеждала толкова далечна в Несус и която бях започнал да усещам все по-осезаемо, докато с Доркас пътувахме на север — се е приближила достатъчно, за да напълни града с бежанци.

Несус беше толкова голям, че имаше, както бях чувал да казват, по пет сгради на всеки жив обитател. В Тракс това съотношение определено е в полза на жителите и в онзи ден на моменти ми се струваше, че на всеки покрив се падат поне по петдесет обитатели. Нещо друго, Несус е космополитен град и макар човек да вижда много чужденци по улиците му, а понякога и какогени, пристигнали с кораб от други светове, беше очевидно, че те са чужденци, далеч от родния дом. Тук улиците гъмжаха от най-невероятни представители на човечеството, но присъствието им само отразяваше разнообразието на планинското население. Така че видях ли например мъж с шапка от необработена птича кожа, крила, провиснали като уши, или друг с опърпано палто от кожа на каберу, или трети с татуирано лице, като нищо можех да се сблъскам със стотина от съплеменниците им зад следващия ъгъл.

Тези хора бяха еклектици, потомци на заселници от юга, които бяха смесили кръвта си с тази на набитите мургави коренни жители, бяха възприели някои от обичаите им, а тях на свой ред бяха смесили с други, заети от северняците амфитриони, а в някои случаи и с обичаите на още по-непознати народи, търговци и малобройни затворени раси.

Мнозина от тези еклектици предпочитат криви ножове — или „извити“, както ги наричат понякога — които имат два сравнително прави участъка и коляно малко преди върха. Казват, че при тази форма е по-лесно да пронижеш сърцето, като забиеш ножа под гръдената кост. Остриетата са заякчени от централно ребро, двуостри са и се заточват редовно, нямат ефес, а дръжките им обикновено са от кост. (Описвам подробно тези ножове, защото характеризират района не по-зле от което и да било друго, а и защото на тях Тракс дължи друго от прозвищата си — Градът на кривите ножове. Не е за пренебрегване и приликата между градския план и формата на ножовете, като кривината на дефилето отговаря на кривината на остриетата им, река Асис — на централното ребро, замъкът Асиез — на върха, а Капулус — на линията, където стоманата се скрива в дръжката.)

Един от пазачите на Мечата кула веднъж ми каза, че нямало по-опасно, жестоко и неуправляемо животно от хибрида между бойно куче и вълчица. Свикнали сме да приемаме животните от горите и планините за диви зверове, а хората, които израстват там — за диваци. Истината обаче е, че се среща далеч по-голяма жестокост (факт, който не би ни убягнал, ако не бяхме така свикнали с него) у някои домашни животни, въпреки че разбират до голяма степен човешката реч, а понякога дори изговарят по някоя и друга дума. А дивотията е залегнала дълбоко у някои мъже и жени, чиито предци са живели в градове, по-големи или по-малки, още от зората на човечеството. Водалус, в чиито вени течеше неразредената кръв на стотици поколения ликуващи — екзарси, етнарси и звездари — беше способен на насилие, непонятно за кореняците, които крачеха по улиците на Тракс, голи под наметалата си от хуанако.

Също като кучетата-вълци (които аз никога не бях виждал, защото бяха прекалено свирепи, за да са от никаква полза), тези еклектици бяха взели най-жестокото и най-неуправляемото от смесената кръв на предците си — като приятели и последователи бяха

мрачни, нелоялни и свадливи, като врагове бяха свирепи, измамни и отмъстителни. Или така поне бях чувал от моите подчинени във Винкулата, понеже половината от затворниците там бяха еклектици.

Срещна ли мъже, чийто език, облекло и обичаи са ми чужди, винаги се опитвам да отгатна какви са жените от тяхната раса. Винаги има връзка, понеже са издънки на един и същ кълн, също както листата на едно дърво, които човек вижда, и плодовете, които не вижда, защото са скрити от листата, са части от един и същ организъм. Но наблюдалелят, наел се да предскаже вида и вкуса на плодовете, като съди само по формата на няколкото разлистени клонки, които е видял (като в моя случай) от разстояние, трябва да знае много за листата и плодовете, ако не иска да стане за посмешнище.

Войнствените мъже може да са родени от мечтателни, или сестрите им да са силни колкото тях и по-решителни. И ето че аз, докато крачех сред тълпата, съставена главно от еклектици и граждани (които не ми изглеждаха много по-различни от несусианците, само дето облеклото и маниерите им бяха по-грубовати), се размислих за тъмнооки, смугли жени, жени с лъскави черни коси, гъсти като опашките на пъстрите коне, които яздеха техните братя, жени, чиито лица си представях силни и нежни едновременно, жени, способни на ожесточена съпротива и бърза капитулация, жени, които можеха да бъдат спечелени, но не и купени — ако въобще съществуват такива жени на света.

Въображението ме отведе от обятията им към местата, където можеше да ги открие човек, в усамотени хижи на завет до планински ручеи или в кожени юрти, самотно разпънати по високопланинските пасища. Скоро се опияних от мисълта за планината така, както навремето се бях опияnil от мисълта за морето, преди учителят Палемон да ми обясни къде по-точно се намира Тракс. Колко величествени са те, неподвижните идоли на Ърт, издялани с непонятни инструменти във времена незапомнено древни, и до днес възправят над ръба на света главите си, увенчани с владишви корони, тиари и диадеми, инкрустирани със сняг, глави с очи като градове, и снаги, чиито плещи намятат зелени гори.

И така, скрит под робата на обикновен гражданин, аз си пробивах път по улиците, които гъмжаха от хора и воняха на тор и

готвено, а въображението ми рисуваше картини от камък и кристални потоци като колиета.

Като малка, Текла, изглежда, бе пътувала поне до подножието на тези върхове, без съмнение, за да избяга от жегата на някое особено горещо лято, защото много от образите, които се появяваха в съзнанието ми (по своя воля, както ми се струваше), бяха определено детински. Виждах скалнолюбиви растения, чийто девствени цветове съзирах с онази непосредственост на зрението, която е недостъпна за възрастните, освен ако не коленичат. Виждах пропасти, които изглеждаха не просто страшни, а потресаващи, сякаш съществуването им противоречеше на самите природни закони. Виждах върхове толкова високи, че нямаше начин да имат била, сякаш открай време светът падаше от някакви невъобразими небеса, които все още държаха в клещите си планините.

Накрая стигнах до замъка Асиез, след като прекосих града каки-речи по цялата му дължина. Представих се на пазачите при портата, те ме пуснаха да вляза и аз се качих до върха на главната кула, както някога се бях качил в нашата кула Матачин, преди да се сбогувам с учителя Палемон.

Кулата Матачин, където бях отишъл да си взема довиждане с единственото място, което познавах, беше едно от най-високите места в Цитаделата, която на свой ред беше издигната на едно от най-високите места в района на Несус. Градът се бе ширнал пред мен, докъдето ми стигаше погледът, а Гиол го пресичаше като зелената лига на плужек, който лази бавно по карта. Дори Стената се виждаше тук-там на хоризонта, а сенките и на най-високите хълмове бяха в краката ми.

Тук впечатлението беше съвсем различно. Бях възседнал Асис, която се лееше на подскоци към мен по поредица от каменни стъпала, всяко с височина два и дори три пъти колкото високо дърво. Шупнала като разбити на сняг яйца под блясъка на слънцето, реката изчезваше под мен и отново се появяваше като сребърна панделка, препускаща през град, така спретнат и събран в нанадолнището си, че приличаше на онова село в кутия, което бях получил (всъщност Текла беше получила) за един от рождените си дни.

И въпреки това стоях не другаде, а на дъното на купа. Навсякъде около мен скалните стени се възправяха към небесната шир и

погледнеш ли коя да е от тях, изпитвах съвсем реалното усещане, за миг поне, че някой магьосник се е заиграл с въображаеми числа и е завъртял гравитацията до прав ъгъл спрямо нормалната й посока, така че височината пред очите ми всъщност е хоризонталната повърхност на света.

Час или повече, струва ми се, се взирах нагоре към тези стени и следях с поглед паяжината на водопада, който се плискаше по тях с гръм и неопетнена чистота, преди да се съедини с Асис, гледах и облаците, уловени в междината им, които сякаш се притискаха в непреклонните стени като объркани овце в каменна кошара.

Накрая се уморих от великолепието на планината и от своите планински мечти — или по-скоро, не толкова се уморих, колкото се замаях и световъртеж се разплиска в главата ми, така че виждах безмилостните височини дори ако си затворех очите, а същата нощ и много нощи след нея сънувах как падам в пропастта между тях или вися, впил окървавени пръсти в безнадеждните им стени.

После обърнах лице към града и почерпих увереност от гледката на моята квадратна кула, един толкова скромен куб, залепен за канара, която бе само малка вълничка сред неизмеримите каменни талази наоколо й. Плъзнах поглед по главните улици, като се опитвах (сякаш беше игра, която да ме отрезви от дългото взиране в планината) да позная онези, по които бях стигнал до замъка, и да обхвана от тази си нова гледна точка сградите и пазарните площадчета, които бях видял по пътя си. Плячкосах с очи пазарите и установих, че са два, по един от всяка страна на реката, после картографирах наново в ума си познатите обекти, които бях свикнал да различавам от амбразурата във Винкулата — харената, пантеона и двореца на архонта. Сетне, когато всичко, видяно от земята, бе потвърдено от новата ми височинна позиция и сметнах, че съм проумял пространствената връзка между мястото, където стоях в момента, и онова, което ми беше известно преди за плана на града, се заех да проучя по-малките улици, като се взирах в кривите алеи, които се катереха по скалите, и тесните пресечки, които често наподобяваха само ивици мрак между сградите.

Погледът ми отново се върна към реката и аз заразглеждах доковете, складовете и дори варелите, щайгите и балите, които чакаха да бъдат натоварени. Там водата не се пенеше, освен когато не се сблъскаше с бариерата на някой кей. Цветът й беше близък до

индиговия и също като индиговите сенки по здрач в снежен ден, сякаш се плъзгаше мълчаливо по пътя си, лъкатушна и мразовита. Но движението на забързаните лодки и тежко натоварените фелуки говореше за силното вълнение, скрито под тази гладка повърхност — по-големите кораби размахваха дългите си рей и мачти като фехтувачи шпагите си, други се отклоняваха сегиз-тогиз като раци от курса си и греблата им биеха по забързаните водовъртещи.

След като изчерпах всичко, което лежеше надолу по течението, се наведох през парапета да огледам най-близката до мен част на реката и един пристан, отстоящ само на стотина крачки от задната порта. Докато наблюдавах пристанищните хамали, които разтоварваха една от тесните речни лодки, близо до тях видях нечия неподвижна миниатюрна фигурка с ярка коса. Отначало реших, че е дете, защото изглеждаше толкова дребничка до едрите, почти голи докери. Но беше Доркас, седнала досами водата, захлупила лицето си в шепи.

3.

ПРИ КОШАРАТА

Когато стигнах при Доркас, не успях да изтръгна и дума от нея. Не просто ми беше сърдита, макар тогава да смятah така. Мълчанието я беше покосило като болест, без да нарани езика и устните й, само бе обезсилило волята ѝ да ги използва, а може би и желанието ѝ да го прави, точно както някои инфекции унищожават желанието ни за наслада и дори усещането ни за радостта на другите. Ако не повдигнеш лицето ѝ към моето, тя просто се взираше в нищото, гледаше земята под краката си, без, струва ми се, да вижда дори нея, или покриваше с ръце лицето си, както когато я намерих.

Исках да говоря с нея, като вярвах — тогава — че мога да кажа нещо, макар да не бях сигурен какво, което ще ѝ помогне да дойде на себе си. Но не можех да го направя на пристана, където докерите ни зяпаха любопитно, а в началото не можах да открия и място, където да я заведа. В една уличка наблизо, закатерила се по нанагорнището източно от реката, зърнах табелата на хан. В тясното му общо помещение се хранеха редовни клиенти, но срещу няколко аеси успях да наема стая на горния етаж — мебелировката се изчерпваше с едно легло поради очевидната липса на пространство за каквото и да било друго, а таванът бе толкова нисък, че в единия край не можех да застана прав. Ханджийката сметна, че наемаме стаята за любовна среща, което беше нормално предвид обстоятелствата — но също така си помисли, заради отчаяното изражение на Доркас, че имам някаква власт над нея или че съм я купил от сводник, така че ѝ хвърли поглед, изпълнен с топло съчувствие, а мен изгледа обвинително.

Затворих и залостих вратата, после накарах Доркас да легне на постелята. Седнах до нея и се помързих да я заприказвам, като я попитах какво не е наред и как мога да ѝ помогна да се почувства по-добре и така нататък. След като разбрах, че не постигам нищо, започнах да ѝ говоря за себе си, като предположих, че единствено потресът ѝ от условията във Винкулата е причината да замълкне.

— Нас всички ни презират — казах аз. — Така че няма причина и ти да не ме презираш. Учудва ме не това, че сега си ме намразила, а че мина толкова много време, преди да изпиташ онова, което изпитват всички останали. Но понеже те обичам, ще се опитам да защитя каузата на нашата гилдия, а следователно и моята, с надеждата, че след това няма да се чувстваш толкова зле, задето си обичала инквизитор, макар и вече да не го обичаш. Ние не сме жестоки. Работата не ни носи удоволствие, освен удовлетворението да я свършим добре, което означава да я свършим бързо и да направим онова, което изисква от нас законът, ни повече, ни по-малко. Подчиняваме се на съдиите, които пък изпълняват длъжността, поверена им от хората. Някои казват, че не бива да правим нещата, които правим, и че никой не бива да ги прави. Казват, че наказанието, наложено хладнокръвно, е по-тежко престъпление от всяко престъпление, което осъдените биха могли да извършат. В това може и да има известна справедливост, но справедливост, която би сринала устоите на цялото ни общество. Никой не би се чувствал в безопасност и никой не би бил в безопасност и накрая хората биха въстанали — първо срещу крадците и убийците, после срещу всеки, който престъпва общоприетите представи за благоприлиchie, а накрая срещу чужденците и бездомниците. След това ще се върнат към старите, жестоки прийоми, ще пребиват с камъни и ще изгарят, като всеки човек ще се стреми да надмине съседа си от страх, че утре ще го набедят в симпатия към нещастника, когото убиват днес. Има и други, които ни казват, че някои осъдени заслужават най-жестокото наказание, а други не, и че трябва да отказваме услугите си за тези други. Няма съмнение, че някои са повиновни от останалите, а е възможно дори някои от онези, които се озовават при нас, да не са извършили нищо лошо, нито във връзка с обвинението срещу тях, нито в каквото и да било. Но хората, които излагат тези аргументи, просто се самоназначават за съдии над съдиите, назначени от Самодържеца, съдии с недостатъчно познания за закона и без властта да призовават свидетели. Те искат от нас да престъпим заповедите на истинските съдии и да слушаме тях, но с нищо не показват, че се по-достойни за нашето подчинение. Трети твърдят, че осъдените не бива да бъдат измъчвани и екзекутирани, а да бъдат заставяни да работят в полза на обществото, да копаят канали, да строят стражеви кули и така нататък. Но за цената на пазачите и

оковите им могат да се наемат честни работници, които иначе биха останали без прехрана. Защо да гладуват тези почтени работници, само за да спасят убийците от смърт и крадците от болка? Нещо повече, въпросните убийци и крадци, които нямат уважение към закона и надежда за награда, биха работили само под ударите на камшик. А нима камшикът не е изтезание, само под различно име? Други пък казват, че всички осъдени трябва да бъдат затваряни, в условия на удобство и без болка, за много години, а понякога и до живот. Но онези, които живеят в удобство и без болка, живеят дълго и всеки оричок, изхарчен за издръжката им, ще е отклонен от никаква по-добра цел. За войната не знам много, но знам достатъчно, за да ми е ясно колко пари са необходими, за да се купува оръжие и да се плаща на войниците. Сега битките се водят в планините на север и ни се струват далеч, сякаш зад сто стени. Но ако стигнат до пампасите — тогава какво? Ще можем ли да удържим асцианите при толкова голямо пространство за маневриране? И как ще се изхранва Несус, ако стадата там паднат в техни ръце? И щом не можем да затворим виновните с удобства, нито да ги изтезаваме, какво остава? Ако убиваме всички и ги убиваме по еднакъв начин, то тогава бедната жена, която краде, ще е също толкова лоша като майката, отровила собственото си дете, като Морвена от Салтус. Това ли би искала ти? В мирно време бихме могли да прогоним мнозина. Но да ги прогоним сега, ще значи да подарим на асцианите цяла войска от шпиони, които да обучат, въоръжат и изпратят обратно сред нас. Скоро не ще можем да се доверим на никого, дори на онези, които говорят родния ни език. Това ли би искала ти?

Доркас лежеше съвсем неподвижно и за миг си помислих, че е заспала. Но очите ѝ, огромните ѝ, съвършено сини очи, бяха отворени, и когато се наведох над нея да я погледна, те помръднаха и за кратко ми се стори, че ме гледат така, както биха гледали концентрични вълнички в езеро.

— Добре де, дяволи сме — казах аз. — Щом така искаш. Но сме необходими. Дори и небесните сили са намерили за необходимо да ползват услугите на дяволи.

Сълзи се появиха в очите ѝ, макар да не знаех дали плаче, защото ме е наранила, или защото е открила, че все още я обичам. С надеждата да я върна някак към предишната ѝ обич към мен, започнах

да ѝ говоря за времето, когато още бяхме на път за Тракс, припомних ѝ как се бяхме срещнали на горската поляна, след като избягахме от Двореца на Самодържеца, и как бяхме разговаряли във великолепните му градини преди писето на доктор Талос, как се бяхме разхождали из цъфналата овощна градина, а после бяхме седнали на една стара скамейка до един полуразрушен фонтан, припомних ѝ всичко, което ми беше казала там, и всичко, което аз ѝ бях казал.

И ми се стори, че вече не изглежда така унила, поне докато не споменах за фонтана, чиято вода се процеждаше през пропукания му басейн и се събираще в поточе, което някой градинар беше насочил сред дърветата да ги освежи и където то изчезваше, попивайки в земята. А после тъма, каквато нямаше нийде в стаята, освен по лицето на Доркас, се настани там като едно от онези странни неща, които ни бяха преследвали с Йонас през кедрите. Повече не ме погледна, а след известно време заспа, този път наистина.

Станах възможно най-тихо, отlostих вратата и слязох по напуканите стълби. Ханджийката още шеташе в общото помещение долу, но редовните клиенти си бяха отишли. Обясних ѝ, че жената, която съм довел, е болна, платих стаята за няколко дни напред и като обещах да се върна и да се погрижа за другите евентуални разходи, я помолих да наглежда Доркас и да ѝ носи храна, ако поисква да хапне.

— О, за нас е добре дошъл всеки клиент — рече ханджийката. — Но щом любимата ви е болна, дали „Патешкото гнездо“ е най-доброто място за нея? Не можете ли да я отведете у дома?

— Боя се, че точно животът в моята къща я разболя. Ако не друго, рискът да се влоши, ако я върна там, ми се струва неприемлив.

— Бедничката! — Ханджийката поклати глава. — Толко хубавичка, а и е почти дете. На колко години е?

Казах ѝ, че не знам.

— Е, ще се кача при нея и ще ѝ дам малко супичка, щом се почувства достатъчно добре да хапне. — Погледна ме, сякаш искаше да каже, че въпросният момент ще настъпи скоро, стига аз да се разкарам от хана ѝ. — Но да знаете, че няма да ви я държа затворничка. Ако рече да си тръгне, хич няма да я спирам.

Когато излязох от малката странноприемница, ми се прииска да се прибера във Винкулата по възможно най-прекия път, но направих грешката да предположа, че щом тясната уличка от „Патешко гнездо“

върви почти право на юг, ще спестя време, ако продължа по нея и пресека Асис по-надолу по течението й, вместо да се върна по пътя, по който бяхме дошли с Доркас до подножието на задната стена на замъка Асиез.

Тясната уличка ме преметна, както трябваше да очаквам, ако познавах по-добре нравите на Тракс. Всичките му многобройни лъкатушни улички, които пролазваха като змийчета по релефа на височините и които понякога дори се пресичаха, като цяло вървяха нагоре и надолу, така че за да стигнеш от една прегърнала скалната стена къща до друга (освен ако не са съвсем наблизо или директно една над друга), трябва да се спуснеш до централната улица до реката и после да поемеш обратно нагоре. Така че не след дълго се озовах толкова високо по източната скална стена, колкото Винкула беше на западната, с по-малък шанс да стигна до нея, отколкото когато излязох от странноприемницата.

Ако трябва да бъда искрен, откритието не беше съвсем неприятно. В кулата ме чакаше работа, а нямах особено желание да я захвана, по причина, че мислите ми все още бяха обзети от Доркас. Чувствах, че ще е по-добре да уморя тревогите си с ходене, затова реших да продължа по скокливата уличка до върха, ако потрябва, и да огледам Винкулата и замъка Асиез от тази височина, а после да покажа служебната си значка на стражите при укрепленията горе, да се придвижа по тях до Капулус и така да пресека реката по най-ниския път.

След половин час на нелеки усилия обаче открих, че не мога да продължа. Улицата свършваше с урва, висока близо двеста и петдесет стъпки, а може да беше свършила и по-рано, защото последните петдесетина крачки бях вървял по нещо, което приличаше повече на пътечка към мизерната кошара от пръчки и кал, пред която стоях.

След като се убедих, че няма как да я заобиколя и че наблизо няма друга уличка, която да води към върха на скалната стена, обърнах с отврата гръб и понечих да тръгна обратно, но изведнъж едно дете излезе от кошарата и се запримъква странишком към мен, хем храбро, хем поуплашено, като ме наблюдаваше само с дясното си око, а ръката му, малка и изключително мръсна, бе протегната в универсалния жест на всички просяци. Сигурно бих се засмял при вида на това бедно малко същество, толкова плашливо и нахално едновременно, стига да

бях в по-добро разположение на духа. Сега само пуснах няколко аеса в изцапаната му шепа.

Събрало смелост, детето ми рече:

— Сестра ми е болна. Много болна, сир. — По гласа заключих, че е момче, а понеже обърна глава към мен, като ме заговори, видях, че лявото око е подуто и затворено от някаква инфекция. Гной се беше стекла на капки и съхнеше на бузата му. — Много, много болна.

— Виждам — казах му.

— О, не, сир. Не можете да я видите оттук. Но ако искате, може да надникнете през вратата — няма да ѝ пречите.

В този момент един мъж с протрита кожена престилка на зидар извика към нас:

— Какво има, Джейдър? Какво иска тоя? — Катереше се по пътеката към нас.

Както можеше и да се предположи, въпросът само уплаши момчето и то мълкна. Казах:

— Питах го как най-лесно да стигна до ниското.

Зидарят не ми отговори, а спря на три-четири крачки от мен и скръсти ръце — изглеждаха по-твърди от камъните, с които работеше. Стори ми се сърдит и изпълнен с недоверие, макар да нямах представа защо. Може би акцентът ме бе издал, че идрам от юга, или пък се дължеше само на облеклото ми, което, макар да не беше нито богато, нито натруфено, ме издаваше като човек от класа по-горна от неговата.

— Да не съм навлязъл в чужда собственост? — попитах аз. — Ваше ли е това място?

Отговор не последва. Каквото и да мислеше за мен, то очевидно не включваше какъвто и да било вид общуване помежду ни. Заговорех ли му аз, можеше да е само така, както човек говори на животно, при това не от интелигентните видове, а като говедар, подвикващ на крава. А от негова гледна точка, заговорех ли му, беше като животно, което се обръща към човек, просто гърлен звук и нищо повече.

Забелязал съм, че в книгите никога не се описват такива патови ситуации. Писателите са толкова нетърпеливи да придвижват напред сюжета си (колкото и дървеняшки да е той и да напредва като пазарска талига със скърцащи колела, които не спират и за миг, макар движението им да ги отвежда единствено в прашни села, където липсва чарът на провинцията, а градските наслади са изначално

непознати), че недоразумения и отказ от комуникация като горните липсват нацяло. Убиецът, притиснал кинжал в гърлото на жертвата си, изгаря от желание да обсъжда мотивите си, при това толкова подробно и продължително, колкото пожелаят жертвата или писателят. Обладаната от страст двойка застива в любовната си прегръдка и отлага пронизването със същата охота, ако не и с по-голяма.

В живота не е така. Гледах зидаря и той ме гледаше. Струваше ми се, че бих могъл да го убия, макар да не бях съвсем сигурен, защото човекът изглеждаше необичайно силен, а и не можех да знам със сигурност дали няма някое скрито оръжие или пък усъдливи приятели в мизерните обиталища наоколо. Имах чувството, че всеки момент ще се изплюе на пътеката помежду ни — ако го направеше, щях да метна робата си на главата му и да го притисна в земята. Но той не го направи и след като се гледахме още няколко секунди, момчето, което, изглежда, не беше усетило напрежението, се обади отново:

— Може да надникнете през вратата, сир. Няма да попречите на сестра ми.

Дори събра смелост да ме подръпне за ръкава в желанието си да ми докаже, че не ме е излъгало, като явно не съзнаваше, че собственият му вид оправдава изцяло просията.

— Вярвам ти — казах аз. А после си дадох сметка, че думите ми сигурно са го обидили, защото означаваха, че не вярвам достатъчно на казаното от него, за да го подложа на изпитание. Наведох се и надникнах, макар че отначало не видях почти нищо, толкова рязък беше преходът от ярката дневна светлина към сенчестата вътрешност на колибата.

Светлината бе зад мен. Усещах натиска ѝ върху тила си и съзнавах, че зидарят може да ме нападне безнаказано сега, когато бях с гръб към него.

Колкото и малка да беше, стаичката определено не беше претъпкана. Край отсрещната стена беше натрупана малко слама и момичето лежеше отгоре ѝ. Беше в онзи стадий на боледуване, който вече не извиква у околните жал към болника, а им внушава непреодолим ужас. Лицето ѝ беше смъртна маска, върху която е опъната кожа толкова тънка и прозрачна като тази на тъпан. Устните ѝ вече не можеха да покрият зъбите дори в съня, а треската беше окосила косата ѝ, с изключение на няколко тънки, забравени кичура.

Опрах ръце на стената от тръстика и кал до вратата и се изправих. Момчето каза:

— Видяхте, че е много болна, сир. Сестра ми. — И отново протегна ръка.

Видях я — и сега я виждам — но тогава сякаш убягна от вътрешния ми взор. Можех да мисля единствено за Нокътя, а и той сякаш притискаше гръдената ми кост, не толкова като тежест, а като кокалчетата на невидим юмрук. Спомних си за улана, който беше изглеждал съвсем мъртъв, докато не допрях Нокътя до устните му, и който сега ми се струваше само спомен от далечното минало. Спомних си и за маймуночовека с отрязаната ръка, и за изгарянията на Йонас, които изчезнаха, щом прокарах Нокътя по тях. Не го бях използвал, не бях се дори замислял да го използвам, откакто не успях да спася Йолента.

Изглежда, бях пазил тайната му прекалено дълго, защото сега ме беше страх да изпитам силата му отново. Може би щях да докосна с него умиращото момиче, ако брат й не ме гледаше, може би щях да докосна болното око на брата, ако го нямаше намръщения зидар. Вместо това само се насилих да дишам напук на тежестта, стегнала гърдите ми, и не направих нищо, а тръгнах надолу, без да ме е грижа за посоката. Чух плюнката на зидаря да излита от устата му и да пльоква на каменистата пътека зад мен, но осъзнах от какво е звукът чак когато наблизих Винкулата и повече или по-малко бях дошъл на себе си.

4. ВИНКУЛАТА

— Имате посещение, ликторе — каза ми пазачът и когато само кимнах в знак, че съм разбрал, добави: — Може би ще е по-добре, ако първо се преоблечете. — Сега вече нямаше нужда да питам кой е гостенинът ми — единствено присъствието на архонта можеше да е отговорно за този тон.

Не беше трудно да стигна до личните си помещения, без да мина през кабинета, от който ръководех делата на Винкулата и се грижех за сметките. Използвах времето, необходимо ми да сменя взетата назаем роба с черното си наметало, да разсъждавам защо архонтът, който не беше идвал досега при мен и когото рядко бях виждал извън съдебната му зала, е намерил за нужно да ме посети — при това, както личеше, без антураж.

Тези ми разсъждения бяха добре дошли, защото държаха на разстояние някои други мисли. В спалнята ни имаше голямо посребрено стъкло — много по-добро огледало от малките чинии излъскан метал, с които бях свикнал. На него, както чак сега забелязах, Доркас беше написала със сапун четири стиха от песен, която някога ми беше пяла:

*Рога на Ърт, в небето изписвате вие
зелени и нежни послания, зелени и нежни.
Пейте след мен, че мойта пътека по-кръшно се вие.
Да литна ми дайте при гората изгубена, снежна.*

В кабинета имаше няколко големи кресла и очаквах да заваря архонта в някое от тях (макар също да ми мина през ум, че може да се е възползвал от възможността да прегледа документацията ми — нещо, което беше изцяло в правото си да направи, стига да поиска). Той обаче

стоеше до амбразурата и гледаше града долу така, както аз го бях гледал от замъка Асиез по-рано същия следобед. Ръцете му бяха зад гърба и ги видях как се движат, сякаш всяка притежаваше свой си живот, породен от мислите му. Мина известно време преди да се обърне и да ме забележи.

— Вече сте тук, учителю Инквизитор. Не ви чух да влизате.

— Аз съм само пътуващ брат, архонте.

Той се усмихна и приседна на перваза с гръб към бездната. Лицето му беше суворо, с гърбав нос и големи очи, обточени с потъмняла пътът, но му липсваше мъжественост. Със същия успех можеше да бъде лице на грозна жена.

— Натоварих ви с отговорността за това място, а още твърдите, че сте обикновен пътуващ брат?

— Само учителите от нашата гилдия могат да ме издигнат в сан, архонте.

— Но вие сте най-добрият от пътуващите им братя, ако се съди по писмото, което донесохте, по факта, че са изпратили именно вас, и по работата, която свършихте, откакто сте в Тракс. Пък и тук никой не би разbral, че превишавате правата си, ако решите да си приدادете малко тежест. Колко учители има?

— Аз ще знам, че съм го направил. Само двама, освен ако някой не е бил повишен, след като напуснах.

— Ще им пиша и ще ги помоля да ви повишат въпреки отсъствието ви.

— Благодаря, архонте.

— Няма за какво — каза той и се обърна да погледне през амбразурата, сякаш ситуацията го беше смущила. — Би трябало да получите уведомление до един месец.

— Няма да ме повишат, архонте. Но учителят Палемон ще се зарадва да разбере колко високо ме цените.

— Всъщност няма нужда от всички тези официалности. Името ми е Абдиесус и няма причина да не си говорим на ти, когато сме сами. Ти се казваш Севериън, нали?

Кимнах.

Той отново се извърна.

— Амбразурата е много ниско. Огледах я, преди да дойдеш — стената едва стига до коляното ми. Боя се, че някой лесно може да

падне.

— Само някой висок колкото теб, Абдиесус.

— Ако не се лъжа, в миналото понякога са изпълнявали екзекуции, като са хвърляли жертвата от висок прозорец или от ръба на пропаст, така ли е?

— Да, и двата метода са били използвани.

— Но не от теб, предполагам. — И отново се обърна да ме погледне.

— От никой в последните векове, поне доколкото аз знам, Абдиесус. Изпълнявал съм обезглавяване — както на дръвник, така и на стол — но това е всичко.

— Но не би възразил да използваш друг метод? Ако ти наредят да го направиш?

— Тук съм, за да изпълнявам присъдите на архонта.

— Има моменти, Севериън, когато публичните екзекуции служат на общественото благо. И други, когато само вредят, предизвиквайки неспокойствие сред хората.

— Разбрах те, Абдиесус — казах аз. Случвало се е да съзра в очите на момче тревогите на мъжа, в който то ще се превърне, и така и сега съзрях бъдещата вина, която вече се бе настанила (може би без сам той да го съзнава) върху лицето на архонта.

— Довечера в двореца ще има неколцина гости. Надявам се и ти да си сред тях, Севериън.

Поклоних се.

— По етажите на управлението, Абдиесус, отдавна съществува обичай себеподобните ми да бъдат изключвани от обществото на останалите.

— И според теб това е несправедливо, което е съвсем нормално от твоя страна. Ако така предпочиташ, приеми поканата ми като един вид обезщетение.

— Ние от гилдията никога не сме се оплаквали от несправедливост. Въщност дори се гордеем с уникалната си изолация. Довечера обаче гостите ти може да решат, че имат основание да се оплачат заради присъствието ми.

Усмивка раздвижи леко лицето му.

— Това не ме тревожи. Вземи, това ще ти осигури достъп до двореца. — Той протегна ръка, предпазливо, сякаш държеше птичка,

която може всеки миг да излети, а въсъщност държеше един от онези малки дискове твърда хартия, не по-голям от кризос и изписан с красиви златни букви, за които Текла често беше споменавала (тя се размърда в главата ми, когато го взех), но които не бях виждал дотогава.

— Благодаря, архонте. Довечера, казваш? Ще се опитам да си намеря подходящо облекло.

— Ела както си. Ще е маслен бал и облеклото ти ще е твоет костюм. — Стана и се протегна с душевната нагласа на човек, помислих си, който е на път да приключи дълго отлагана и неприятна задача. — Преди малко говорехме за някои не толкова сложни начини за изпълнение на твоята функция. Може би няма да е зле да си донесеш какъвто там инструментариум ще ти е нужен довечера.

Разбрах. Нямаше да ми е нужно друго, освен ръцете ми, и му го казах. После, усещайки, че вече твърде дълго съм загърбал задълженията си на домакин, го поканих да се възползва от ободрителните напитки и закуски, с които разполагахме.

— Не — каза той. — Ако знаеше какви количества съм принуден да изпивам и изяждам просто от учтивост, щеше да знаеш и колко ценна е за мен компанията на човек, чието гостоприемство мога да откажа. Предполагам, че на братството ви не му е хрумвало да използва храната като изтезание, вместо глада?

— Нарича се плантерация, архонте.

— Трябва да ми разкажеш за това някой път. Виждам, че гилдията ви е надминала значително моето въображение — с няколко века несъмнено. След лова, вашата наука трябва да е най-старата от всички. Е, не мога да остана повече. Ще дойдеш ли довечера?

— Вече е почти вечер, архонте.

— До след час тогава.

Той си тръгна. Едва след като вратата се затвори, усетих лекия аромат на мускус, на който ухаеше робата му.

Погледнах малкото хартиено кръгче в ръката си и го обърнах. На гърба му бяха изобразени маски, сред които разпознах една от ужасиите — лице, съставено само от уста с животински зъби — които бях видял в градината на Самодържеца, когато какогените бяха разкрили истинския си лик, както и образ на маймуночовек от изоставената мина близо до Салтус.

Бях уморен от дългата разходка, а и от работата (почти целодневна, защото бях станал рано), която я беше предшествала, така че преди да изляза отново, се съблякох, измих се, хапнах малко плодове и студено месо, после изпих чаша ароматен северен чай. Когато нещо ме тревожи дълбоко, то остава в ума ми дори когато не мисля за него. Така стана и тогава — макар да не го осъзнавах, мислите за Доркас в тясната стая със скосения таван в странноприемницата и споменът за умиращото момиче в сламената постеля слагаха превръзка на очите ми и тапи в ушите ми. Сигурно заради тях не чух сержанта и не знаех, докато той не влезе, че взимам подпалки от сандъка край огнището и ги чупя на малки парчета. Той ме попита дали ще излизам, и понеже отговаряше за управлението на Винкулата в мое отсъствие, му казах, че, да, ще излизам и не знам кога ще се върна. После му благодарих за робата, която ми беше заел, и му казах, че повече няма да ми е необходима.

— Можете да я ползвате винаги, когато пожелаете, ликторе. Но не за това дойдох. Исках да ви предложа да взимате със себе си двама от ключараните, когато слизате в града.

— Благодаря — казах аз. — Но в града цари добър ред и едва ли ме грози никаква опасност.

Той се изкашля.

— Става въпрос за престижа на Винкулата, ликторе. Като наш командир, следва да имате ескорт.

Виждах, че лъже, но също така виждах, че лъжата му, според него поне, е за мое добро, така че казах:

— Ще обмисля предложението ви, стига да разполагате с двама представителни мъже, които можете да отделите.

Лицето му моментално се проясни.

— Не желая обаче — продължих аз — приджурителите ми да носят оръжие. Отивам в двореца и би било обида за господаря ни, архонта, ако се появя там с въоръжена стража.

При тези ми думи той измънка нещо и аз се завъртях към него с разгневен вид и захвърлих ядно скършената подпалка на пода.

— Изплюй камъчето! Смяташ, че нещо ме заплашва. Какво?

— Нищо, ликторе. Нищо, свързано с вас поне. Просто...

— Просто какво? — Вече знаех, че ще говори, така че отидох до бюфета и налях две чаши с ободрително питие от рози.

— Станаха няколко убийства в града, ликторе. Три нощес, две предната нощ. Благодаря, ликторе. За ваше здраве.

— И за твое. Но убийствата не са нещо необичайно, нали? Еклектиците непрекъснато се колят.

— Тези хора са били изгорени, ликторе. Всъщност не знам много за случилото се — изглежда, никой не знае. Може би вие знаете повече. — Лицето на сержанта беше безизразно като издялано от кафяв камък, но от погледа, който хвърли към студеното огнище, заключих, че е отдал онова, което правех с подпалките (подпалките бяха толкова твърди и сухи в ръцете ми, че ги бях усетил едва известно време след влизането му, точно както Абдиесус едва ли беше осъзнал, че размишлява за собствената си смърт, докато не усети присъствието ми в кабинета), на нещо, на никаква тъмна тайна, споделена ми от архонта, а несъзнателните ми действия всъщност бяха продиктувани от спомена за Доркас и нейното отчаяние, както и за просякинчето, като двете никак се сливаха в съзнанието ми. Той промълви: — Двама свестни мъже ви чакат навън, ликторе. Готови са да ви последват и ще ви чакат, докато решите да се приберете.

Одобрих действията му и той побърза да си тръгне, преди да съм се досетил, че знае, или си мисли, че знае, повече, отколкото ми беше докладвал, но вдървените му рамене и напрегнатият врат, както и бързите му крачки към вратата, ми казаха повече, отколкото беше по силите на безизразните му очи.

Придружителите ми бяха едри мъже, избрани заради силата им. Като поклащаха в ръце тежките си железни тояги, те ме последваха (Терминус Ест висеше на рамото ми) по лъкатушните улички — вървяха от двете ми страни там, където пътят беше достатъчно широк, и пред и зад мен, където не беше. На брега на Асис ги освободих, като улесних решението им да ме оставят, позволявайки им да прекарат остатъка от вечерта както намерят за добре, и наех една малка тясна лодка (с нашарен в ярки цветове навес, от който нямах нужда сега, когато последният дневен час беше отминал), с която да стигна до двореца нагоре по течението.

Всъщност това беше първото ми пътуване по Асис. Докато седях на кърмата, между кормчията собственик и четиримата му гребци, а

чистата ледена река препускаше толкова близо до мен, че можех да потопя в нея и двете си ръце, ми се струваше невъзможно тази крехка дървена черупка, която от амбразурата на нашата кула сигурно се виждаше като танцуващо насекомо, да надвие силното течение. Сетне кормчията даде знак и потеглихме — близо до брега, наистина, но така леко, че сякаш подскачахме по реката като хвърлен камък, толкова бързи и навременни бяха ударите на осемте ни гребла и толкова леки и плавни бяхме, че сякаш плавахме по-скоро във въздуха над водата, отколкото по самата вода. Петостенен фенер с аметистови стъкла висеше на мачтата при кърмата и точно когато аз, в невежеството си, реших, че всеки момент течението ще ни улови странично, ще ни преобърне и ще ни повлече надолу към Капулус, кормчията остави кормилото на ограничаващите го въжета и запали фитила.

Той беше прав, разбира се, а аз грешах. В мига, когато малката вратичка на фенера се затвори пред масленожълтия пламък и виолетовите лъчи подскочиха напред, лодката ни беше поета от малък въртоп, който ни обърна, тласна ни нагоре по течението стотина крачки или повече, докато гребците прибраха греблата си, и ни стовари в миниатюрно заливче, тихо като воденичен вир и наполовина пълно с крещящо нашарени лодки за разходка. Водни стъпалата, почти същите като стъпалата, от които се бях гмуркал в Гиол като момче, макар и много по-чисти, маршируваха от дълбините на реката до грейналите факли и изящните порти на двореца.

Често бях гледал това място от Винкулата и знаех, че не е подземна конструкция по подобие на Двореца на Самодържеца, както можеше да се очаква. Не беше и мрачна крепост като нашата Цитадела — явно архонтът и предците му бяха решили, че двете основни отбранителни съоръжения — замъка Асиез и Капулус, двойно свързани от стените и укрепленията по билата на скалите — са достатъчна гаранция за сигурността на града. Тук крепостните валове представляваха обикновени прегради от жив плет, предназначен да спира любопитните погледи и навярно да обезкуражава случайните крадци. Сгради с позлатени куполи се ширеха, пръснати в парк, който създаваше атмосфера на интимност и многоцветие, а от моята амбразура ми бяха заприличали на прозрачни зелени камъчета, изнизали се от наниза си и пръснали се по шарен килим.

При филигранните порти стояха часови — кавалеристи без коне в стоманени брони и шлемове, с искрящи пики и кавалерийски саби с дълги плоски остриета. Въпреки снаряжението си имаха излъчването на второстепенни, непрофесионални актьори, добродушни, обрulени мъже, които се наслаждават на кратката почивка между битките и патрулните обиколки под напора на степния вятър. Двамата, на които показвах кръгчето си изрисувана хартия, само му хвърлиха бегъл поглед и ми махнаха да вляза.

5.

СИРИАКА

Бях един от първите пристигнали гости. Подтичащата прислуга все още бе по-многобройна от маскираните и имаше вид, сякаш е подхванала задълженията си едва преди миг и е решена да ги приключи за нула време. Слугите палеха канделабри с кристални лещи и полили от ковано желязо, закачени по високите клони на дърветата, изнасяха подноси с храна и напитки, слагаха ги някъде, после ги преместваха, после отново ги внасяха в някоя от сградите с куполите — като трите действия се изпълняваха от трима различни слуги, а понякога (без съмнение по причина че останалите бяха заети с нещо друго) от един и същ.

Известно време се размотавах из парка, наслаждавайки се на цветята под бързо гаснещия светлик на занника. После мърнах някакви хора в костюми между колоните на един павилион и тръгнах към тях.

Вече описах какво представляват подобни сбирки в Двореца на Самодържеца. Тук, където обществото беше изцяло провинциално, атмосферата навеждаше на мисълта за деца, навлекли старите дрехи на родителите си. Видях мъже и жени, облечени като кореняци, с омазани в червеникавокафяво или в бяло лица, видях дори един мъж, който си беше кореняк, а се бе маскирал като такъв, в костюм ни по-малко, ни повече автентичен от останалите, което ми се стори особено комично, поне докато не осъзнах, че макар това да ни бе известно навярно само на нас двамата, той се беше маскирал много по-оригинално от всички останали — като маскиран гражданин на Тракс. Сред всичките тези кореняци, истински и въображаеми, имаше двадесетина други особи, не по-малко абсурдни — офицери, облечени като жени, и жени, облечени като войници, еклектици също толкова подправени като кореняците, голософисти, папски пратеници и техните дякони, пустинници, фантоми, животняци — наполовина зверове, наполовина хора — благодарци и протестанци в колоритни дрипи, с диво изрисувани очи.

Улових се, че размишлявам колко странно би се получило, ако Новото слънце, самата Зорница, се появи сега изневиделица, така както се е появило много отдавна, по времето, когато са го наричали Помирителя, и като се появи тук, защото мястото е неподходящо, а той винаги е предпочитал най-неподходящите възможни места, и като види тези хора от гледна точка по-нова, отколкото нашата би могла да бъде някога, и ако той, появявайки се тук, реши да постанови чрез вълшебство всички присъстващи (които аз не познавах и които не познавах мен) да живеят оттук насетне според ролите, избрани от тях за тази вечер — кореняците, свели гърбини над пушливи огньове в планински хижи от камък; истинският кореняк — до живот гражданин на маслен бал; жените — препускащи срещу враговете на Общността с меч в ръце; офицерите — бродиращи карета край северни прозорци и поглеждащи с въздишка към празния път; благодарците — оплакващи неописуемата си мерзост в пустошта; протестантите — изгарящи собствените си домове и впиващи поглед в планините; и само аз — непроменен, също като скоростта на светлината, която не се променя от математически трансформации, или така поне казват.

После, докато се хилех сам на себе си зад маската, ми се стори, че Нокътят, в меката си кожена торбичка, притиска гръдената ми кост да ми напомни, че Помирителя не е никаква плоска шега и че аз нося у себе си частица от неговата сила. В същия миг погледът ми се пълзна по главите пред мен, увенчани с пера, шлемове и рошави коси, и аз видях една Пелерина.

Тръгнах към нея възможно най-бързо, като избутвах онези, които не ми правеха път. (А те бяха малцина, защото макар никой от тях да не вярваше, че наистина съм такъв, какъвто изглеждам, заради високия ми ръст ме вземаха за ликуващ, поради липсата на истински ликуващи наблизо.)

Пелерината не беше нито млада, нито стара. Зад тясното ѝ домино лицето ѝ приличаше на гладък овал, изтънчен и далечно като лицето на главната жрица, която ми бе позволила да вляза в катедралата, след като с Аджия унищожихме олтара. Държеше малка чаша вино, сякаш да си играе с нея, и когато коленичих в краката ѝ, я остави на близката маса и ми подаде пръстите си да ги целуна.

— Опрости ме, Божествена — помолих я аз. — Сторих на теб и на всичките ти сестри най-голямото зло.

— Смъртта причинява зло на всинца ни — отвърна тя.

— Аз не съм смъртта. — Вдигнах очи към нея и за пръв път изпитах съмнение.

През врявата на тълпата долових съскация звук, когато тя си пое рязко дъх.

— Не си ли?

— Не, Божествена. — И макар да се съмнявах вече в нея, боях се, че може да избяга от мен, затова протегнах ръка и хванах пояса, чийто край висеше от кръста ѝ. — Божествена, прости ми, но наистина ли си член на ордена?

Без да проговори, тя само поклати глава и се строполи на пода.

Често се случва някой клиент в подземието ни да имитира безсъзнание, но измамата се разкрива лесно. Фалшивият припаднал съзнателно затваря очи и ги държи затворени. При истински припадък жертвата, която може да бъде както мъж, така и жена, най-напред губи контрол над очите си, така че за миг те не гледат в една и съща посока, а понякога се прибелват под горните клепачи. Клепачите, от своя страна, рядко се затварят напълно, тъй като затварянето им не е съзнателен акт, а резултат от отпускането на мускулите им. Обикновено се вижда малка дъга от склерата между горния и долния клепач — това видях и когато жената падна.

Няколко мъже ми помогнаха да я пренеса до една беседка, като се изговориха един куп глупости за горещината и вълнението, нито едно, от които не беше в наличност. За известно време бе невъзможно да прогоня зяпачите — после новината спря да бъде новина и би ми било също толкова трудно да ги задържа, ако бях пожелал да го направя. По това време жената в червено бе започнала вече да помръдва, а от друга жена на приближително същата възраст и маскирана като дете научих, че припадналата е съпруга на благородник, чиято вила се намирала недалеч от Тракс и който бил заминал за Несус по никаква работа. Отидох при масата, взех малката ѝ чаша и наквасих устните ѝ с червената напитка, която съдържаше.

— Не — слабовато рече тя. — Не го искам... Мразя сладкото вино. И-и-избрах го само защото цветът му подхожда на костюма ми.

— Защо припаднахте? Защото ви помислих за истинска монахиня?

— Не. Защото познах кой сте — каза тя и за миг помълчахме, тя — все така полегнала на канапето, където бях помогнал да я пренесем, аз — седнал в краката ѝ.

Възкресих мига, когато бях коленичил пред нея — притежавам, както вече неведнъж съм споменавал, силата да пресъздавам всяка секунда от живота си. Накрая се наложи да попитам:

— Как познахте?

— Ако попиташи всеки друг в дрехи като вашите дали е смъртта, би отговорил утвърдително... защото ще е маскиран. Бях в съда на архонта миналата седмица, когато съпругът ми обвини един от селяните си в кражба. Тогава ви видях да стоите настрани, скръстил ръце върху меча, който носите сега, и когато ви чух да казвате какво сте направили, когато целунахте пръстите ми, ви познах и си помислих... О, не знам какво си помислих! Сигурно съм си помислила, че коленичите пред мен, защото възнамерявате да ме убияте. Така както стояхте тогава в съда, както изглеждате по принцип, си помислих, че сигурно сте галантен към бедните хорица, чиито глави предстои да отсечете, и особено към жените.

— Коленичих пред вас само защото спешно трябва да открия Пелерините, а вашият костюм, както и моят, не прилича на костюм.

— И не е. Не че имам право да го нося, но и не е ушит от прислужницата ми за случая. Истински е. — Тя замълча за миг. — Знаете ли, аз дори не знам истинското ви име.

— Севериън. Вашето е Сириака — една от жените го спомена, докато се грижехме за вас. Може ли да попитам как сте сдобили с тази дреха и дали имате представа къде са Пелерините сега?

Това не е част от задълженията ви, нали? — Взря се за миг в очите ми, после поклати глава. — Нещо лично е. Те ме отгледаха. Бях послушница. Пътувахме по целия континент и получавах чудесни уроци по ботаника само като наблюдавах дърветата и цветята, покрай които минавахме. Като се връщам понякога в спомените си, ми се струва, че за седмица сме изминавали разстоянието от палмите до пиниите, макар да знам, че не може да е вярно. Готовех се да положа последните клетви, а година преди това ти шият дрехата, така че да я изprobваш и да се извършат необходимите поправки, а после да я виждаш сред обикновените си дрехи всеки път щом си разопаковаш багажа. Също като момиче, което гледа булчинската рокля на майка си,

която е носила и баба й преди нея, и знае, че ако някога се омъжи, ще бъде облечена в нея на сватбата си. Само дето аз така и не облякох дрехата си, и когато се прибрах у дома, след като чаках дълго да минем наблизо, понеже нямаше кой да ме придружи, я взех със себе си. Отдавна не се бях сещала за нея. Но като получих поканата на архонта, я извадих и реших да я облека тази вечер. Гордея се с фигурата си и се наложи да я отпуснем съвсем мъничко тук-там. Стои ми добре, струва ми се, а имам и лице на Пелерина, макар да нямам техните очи. Всъщност никога не съм имала очите им, макар някога да мислех, че това ще се промени, щом положа клетвите, или след това. Нашата наставница на послушниците имаше такъв поглед. Можеше просто да си седи и да шие нещо, но погледнеш ли я в очите, като нищо ще повярваш, че виждат чак до края на Ърт, където живеят периците, виждат право през старата скъсана пола, през стените на шатрата, през всичко. Не, не знам къде са Пелерините сега — а не съм сигурна дали и самите те знаят, освен може би Майката.

Казах:

— Сигурно сте имали приятелки сред тях. Някоя от другите послушници не остана ли в ордена?

Сириака сви рамене.

— Нито една не ми писа. Наистина не знам.

— Мислите ли, че вече сте достатъчно добре да се върнем на танците? — До беседката ни долиташе музика.

Главата й не помръдна, но очите й, проследявали досега старите коридори на времето, докато говореше за Пелерините, се завъртяха и ме изгледаха косо.

— Това ли искате да направим?

— Май не. Тълпите винаги са ме притеснявали, освен ако хората не са ми приятели.

— Значи имате приятели? — Изглеждаше искрено учудена.

— Тук не... е, и тук имам един приятел. В Несус имах братя от гилдията.

— Разбирам. — Тя се поколеба. — Не виждам причина да се връщаме там. Празненството ще продължи цялата нощ, а утре заран, ако на архонта все още му е забавно, ще спуснат завесите, за да спрат светлината, а може и да вдигнат шапитото над градината. Можем да останем тук, колкото искаме, а прислугата ще ни носи храна и

напитки. А мине ли наблизо човек, с когото искаме да поговорим, ще го повикаме да ни прави компания.

— Боя се, че скоро ще започна да ви отегчавам — казах аз.

— Няма такава опасност, защото няма да ви оставя да говорите дълго. Смятам аз да говоря, а вие да слушате. За начало — знаете ли, че сте много красив мъж?

— Знам, че не съм. А тъй като никога не сте ме виждали без тази маска, няма как да познавате истинския ми лик.

— Напротив.

Тя се наведе напред, сякаш да разгледа лицето ми през отворите за очите. Собствената й маска, с цвета на дрехата ѝ, беше съвсем малка, направо символична — два бадемовидни овала около очите — но въпреки това ѝ придаваше екзотичност, каквато не би притежавала иначе, придаваше ѝ още и привкус на мистериозност, струва ми се, на скритост, която вдигаше от нея бремето на отговорността.

— Сигурна съм, че сте много интелигентен човек, но не сте натрупали опита, който имам аз, иначе щяхте да сте овладели изкуството да преценявате лицата, без да ги виждате. Най-трудно е, разбира се, когато човекът срещу вас е с дървено забрало, което не отговаря на формата на лицето, но дори и тогава има какво да се отгатне. Брадичката ви е остри, нали? С малка трапчинка.

— За острата брадичка познахте — казах аз. — Но не и за трапчинката.

— Или ме лъжете, за да ме обезкуражите, или просто не сте забелязали трапчинката. Мога да отгатна каква е брадичката според вида на талията на мъжете. Тесният кръст означава остри брадичка, а под кожената ви маска се показва достатъчно, за да потвърди догадката ми. Макар очите ви да са дълбоко разположени, те са също така големи и живи, а при мъжете това означава брадичка с трапчинка, особено когато лицето е слабо. Скулите ви са високи — очертанията им си личат донякъде под маската, а слабите ви страни ги правят да изглеждат още по-високи. Косата ви е черна, както личи от косъмчетата по ръцете ви, а устните ви са тънки — виждат се през отвора на маската. Но не ги виждам изцяло, което означава, че имат много извивки, което е прекрасно качество за устните на един мъж.

Не знаех какво да кажа и ако трябва да съм откровен, в онзи момент бих си тръгнал с най-голяма охота. Накрая попитах:

— Искате ли да си сваля маската, за да прецените доколко са точни догадките ви?

— О, не, не трябва. Никой не си сваля маската, докато не засвирят матинадата. Освен това редно е да щадите чувствата ми. Ако свалите маската си и се окаже, че не сте красив, ще ме лишите от една интересна нощ. — От известно време стоеше седнала. Сега се усмихна и отново полегна на дивана, а косата ѝ се разстла като тъмен ореол. — Не, Севериън, вместо да разкриваш лицето си, трябва да разкриеш душата си. По-късно ще го направиш, като ми покажеш всичко, което би направил, ако беше свободен да правиш каквото си искаш, а сега — като ми кажеш всичко, което искам да знам за теб. Идваш от Несус — това вече научих. Защо толкова бързаш да откриеш Пелерините?

6.

БИБЛИОТЕКАТА НА ЦИТАДЕЛАТА

Канех се да отговоря на въпроса ѝ, когато една двойка мина бавно покрай беседката ни — мъжът, облечен в черната дреха на осъдените на изгаряне, а жената наконтеана с униформата на продавачка в шикозен магазин. Хвърлиха ни само бегъл поглед на минаване, но нещо — особеният наклон, навярно, на главите им една към друга — ме наведе на мисълта, че знаят, или най-малкото подозират, че не съм маскиран. Престорих се, че не съм забелязал нищо, и казах:

— Стана така, че нещо, което принадлежи на Пелерините, попадна в мои ръце. Искам да им го върна.

— Значи няма да им сториш зло? — попита Сириака. — Можеш ли да ми кажеш какво е това нещо?

Не смеех да ѝ кажа истината, а знаех, че ще ме помоли да ѝ покажа предмета, който назовях, така че казах:

— Една книга — стара книга, с прекрасни илюстрации. Не се хваля, че разбирам много от книги, но съм сигурен, че тази е от религиозна важност и е доста ценна. — И извадих от кожената си чанта кафявата книга от библиотеката на учителя Ултан, която бях взел, когато напуснах килията на Текла.

— Наистина е стара — каза Сириака. — И се е намокрила здраво. Може ли да я погледна?

Подадох ѝ я и тя разлисти страниците, после отгърна на рисунката на сикиниса и вдигна книгата към една лампа, която светеше в нишата над дивана. Рогатите мъже сякаш заскачаха в трептящата светлина, а изящните феи на ефира заизвиваха снаги.

— И аз не знам много за книгите — каза тя и ми я върна. — Но имам чично, който разбира от книги, и мисля, че би ти платил щедро за тази. Иска ми се да беше тук сега, за да я види — макар че може така да е по-добре, защото най-вероятно би се опитал да ти я измъкне по един или друг начин. Обикаля целия континент, по-далеч, отколкото

някога съм стигала аз, докато пътувах с Пелерините, и всичко това — за да издирва стари книги. Ходил е дори в изгубените архиви. Чувал ли си за тях?

Поклатих глава.

— Знам само онова, което той ми каза веднъж, след като беше попрекалил с виното от именията ни, а може и да не ми е казал всичко, защото имах усещането, че го е страх сама да не си опитам късмета. Което така и не направих, макар понякога да съжалявам. Както и да е, в Несус, в най-южната му част и много далеч от районите, които посещават повечето хора, толкова далеч по течението на голямата река, че повечето хора никога не биха повярвали колко надалеч се простира градът, се възправя древна крепост. Всички, освен може би самият Самодържец — нека душата му пребъде в хиляда потомъка — отдавна са забравили за съществуването ѝ; освен това се предполага, че я обитават духове. Намира се на хълм над реката, както ми каза чично ми, сред поле от потънали в руини гробници, които не охраняват нищо и никого.

Замълча и очерта с ръце хълма и крепостта във въздуха пред себе си. Имах усещането, че е разказвала историята много пъти, може би на децата си. Което ме накара да осъзная, че наистина е достатъчно възрастна, за да има деца, и че децата ѝ са достатъчно големи да са слушали много пъти тази и други истории. Годините не бяха оставили следи по гладкото ѝ чувствено лице. Но свещицата на младостта, която все още гореше ярко у Доркас и бе пръскала ясната си, неземна светлина дори при Йолента, която бе гряла така живо и ярко зад силата на Текла и бе осветила обвитите в мъгла алеи на некропола, когато сестра ѝ Тea бе взела пистолета на Водалус до разкопания гроб, у Сириака беше угаснала толкова отдавна, че не беше останала следа дори от аромата на пламъка ѝ. Съжалих я.

— Сигурно знаеш приказката как древните хора стигнали звездите и че, за да го направят, спазарили дивото у себе си, така че не е ги вълнувал повече бледият вятър, нито любовта и страстта, не създавали нови песни, нито пеели старите, не ги вълнувало нито едно от другите животински неща, които вярвали, че са донесли със себе си от дъждовните гори в самото начало на времето — макар че в действителност, така поне казва чично ми, те са донесли хората, а не обратното. Също така знаеш, или би трябвало да знаеш, че онези, на

които продали тези неща и които били създали със собствените си ръце, дълбоко в сърцата си ги мразели. А те наистина имали сърца, макар хората, които ги създали, да не били включили това в сметките си. Както и да е, съществата решили да унищожат създателите си и направили това, като им върнали, когато човечеството се била пръснало по хиляда слънца, онова, което им било оставено на съхранение много отдавна. Това поне би трябало да знаеш. Чичо ми ми го каза веднъж, така както аз ти го казвам сега, а той го е открил, както и много други неща, записано в една книга. Книга, която никой не бил отварял, или така поне вярваше той, от хиляда години. Но как са направили онова, което са направили, е по-малко известно. Помня, че когато бях дете, си представях как лошите машини копаят — копаят през нощта — разчистват пръстта край преплетените корени на стари дървета и изравят железен сандък, който са заровили там по времето, когато светът е бил съвсем млад, после разбиват ключалката на сандъка и всички неща, за които говорихме, излитат като рояк златни пчели. Глупаво е, но дори и сега ми е трудно да си представя какво са представлявали тези мислещи машини.

Спомних си за Йонас и лекия ярък метал на мястото на кожата при слабините му, но не можех да си представя как Йонас пуска на свобода чума, която да тормози човечеството, така че поклатих глава.

— Но от книгата на чичо ми ставало ясно, че точно това са направили, само че нещата, които извадили на бял свят, не били рояци от насекоми, а потоп от най-различни артефакти, чиято цел била да вдъхнат нов живот на всички онези мисли, които хората били оставили зад гърба си, защото не можели да ги запишат с числа. Строежът на всичко, от градове до кани за сметана, бил в ръцете на малините, и след като в продължение на хиляда поколения били строени градове, наподобяващи огромни механизми, те отново започнали да строят градове като облачни масиви пред буря и други като драконови скелети.

— Кога е било това? — попитах аз.

— Много отдавна — много преди да бъдат положени първите каменни блокове на Несус.

Бях я прегърнал през раменете и сега тя плъзна ръка в скута ми. Беше гореща и бавно търсеше целта си.

— Правели всичко на същия принцип. Във формата на мебелите например, и в кройката на дрехите. И понеже водачите, които навремето били решили, че всички мисли, символизирани от мебелите, дрехите и градовете, трябва да бъдат завинаги загърбени от човечеството, отдавна били мъртви, хората били забравили лицата и постулатите им и се радвали на новите неща. И така цялата онази империя, построена върху основите на реда, била бавно и невъзвратимо заличена. Но макар империята да се била разпаднала, отделните светове умирали още дълго. Отначало, за да не отхвърлят отново хората нещата, които машините им връщали, машините измислили карнавалите и театралните представления, които събудждали у зрителите мисли за богатства, отмъщение или невидимия свят. Покъсно към всеки мъж и жена прикрепили компаньон, невидим за очите на другите, нещо като съветник. А децата отдавна си имали такива компаньони. Когато силата на машините отслабнала още повече — както самите те били пожелали — машините вече не можели да поддържат фантомите в главите на своите собственици, нито можели да строят нови градове, защото старите били вече почти празни. Били стигнали преломния момент, според думите на чичо ми, когато човечеството би трябвало да се обърне срещу тях и да ги унищожи, но това не станало, защото дотогава те, които преди били презирани като роби или боготворени като сатани, вече се ползвали с дълбоката обич на хората. Така че призовали при себе си онези, които ги обичали най-силно, и години наред ги учили на нещата, които расата им била загърбила, а след време измрели. Тогава всички онези, които машините били обичали и които ги били обичали, се събрали на съвет да решат как да бъдат съхранени знанията им, защото добре съзнавали, че техният вид не ще се завърне отново на Ърт. Помежду им обаче избухнали ожесточени спорове. Не се били учили заедно, а всеки от тях, мъж или жена, слушал уроците на отделна машина, сякаш в света нямало никой друг, освен тях двамата. И понеже знанието било безкрайно, а учениците — малобройни, машините обучавали всеки на различни неща. И така те се разделили на партии, а всяка партия се разцепила на две, и после още на две и така нататък, докато накрая всеки отделен човек останал сам и неразбран и охувал другите и бил хулен от тях. После всеки тръгнал по пътя си, вън от градовете, които съдържали машините, или по-надълбоко в тях, с изключение на

неколцината, които по силата на навика останали в дворците на машините, за да бдят край мъртвите им тела.

Един сервитьор ни донесе чаши с вино, прозрачно почти като вода и също толкова неподвижно, докато някое движение на чашата не го разбудеше. Парфюмираше въздуха като онези цветя, които никой човек не може да види и които могат да открият само слепите, а да го пиеш беше като да пиеш сила от сърцето на бик. Сириака поглеждаше чашата си, пресуши я на един дъх и я захвърли с трясък вътре във въздуха.

— Кажи ми още нещо — поканих я аз — за изгубените архиви.

— Когато и последната машина изстинала мъртва и всеки от онези, които машините били обучили в забраненото знание, отхвърлено от човечеството, останал сам за себе си, в сърцето на всеки се въззварил ужас. Защото всички те знаели, че са смъртни, а повечето отдавна се били сбогували с младостта. И всеки разбирал, че със смъртта му ще си отиде и знанието, което обичал най-много от всичко. Тогава всеки от тях — като всеки си мислел, че е единственият — се заел да запише наученото през дългите години, в които слушал думите на машините, затрупвали го със скритото познание за дивите неща. Много от записаното се изгубило, но повечето оцеляло, понякога се променяло под перото на онези, които го преписвали, украсявано от собствените им добавки или осакатявано от пропуските им... Целуни ме, Севериън.

Макар маската ми да ни пречеше, устните ни се срещнаха. Когато се отдръпнах, призрачните спомени за старите любовни флиртове на Текла из будоарите на Двореца на Самодържеца се затълпиха в главата ми и аз казах:

— Не знаеш ли, че тези неща изискват нераздвоеното внимание на мъжа?

Сириака се усмихна.

— Точно затова го направих — исках да разбера дали ме слушаш. Както и да е, за дълго време — никой не знае колко дълго, предполагам, пък и тогава светът не бил толкова близо до кончината на слънцето си и годините му били по-дълги — записаното се предавало от ръка на ръка или мухлясвало в гробници, където авторите му го били скрили за по-сигурно. Записките били фрагментарни, противоречиви и тълкувателни. После един Самодържец (макар че тогава не се наричали така) решил да възстанови властта на първата

империя и заповядал на слугите си да издирят писанията. И така, тези облечени в бели роби мъже се заели да преровят стотици тавански помещения, събаряли сфинксовете с човешки глави, издигнати в памет на машините, и влизали в погребалните камери на отдавна мъртви пророчици. Струпали плячката си на огромен куп в град Несус, по онова време съвсем млад, за да я предадат на огъня. Но в нощта, преди да запалят кладата тогавашният Самодържец, който никога преди не бил сънувал дивите сънища на съня, а само будните съновидения за безгранична власт, най-после сънувал. И в съня си видял как всички неопитомени светове на живот и смърт, камък и вода, зверове и дървета се изплъзват завинаги между пръстите му. Когато настъпило утрото, заповядал да не се палят факлите, а вместо това да се построи огромно подземие, което да приюти томовете и свитъците, събрани от мъжете в бяло. Защото си мислел, че ако новата му империя се провали, ще се оттегли в това подземие и ще влезе в световете, които, по подобие на древните хора, бил решен да загърби. Империята му наистина се провалила, както и можело да се очаква. Миналото не може да бъде открито в бъдещето, където го няма, не и преди метафизичният свят, който е толкова по-голям и толкова по-бавен от физическия свят, да завърши кръговрата си и да дойде Новото слънце. Но той така и не се оттеглил в онова подземие и прикриващата стена, която заповядал да построят около него, защото след като веднъж и завинаги човечеството загърби дивите неща, те не влизат в капани и не могат да бъдат уловени повторно. Все пак, казват, че преди съ branoto от него да бъде запечатано, той оставил при него пазител. И когато времето на пазителя изтекло, той намерил друг, който на свой ред си намерил заместник, така че останали завинаги верни на заповедите на онзи Самодържец, защото са пропити от дивите мисли, излъчвани от знанието, съхранено от машините, а вярност като тази е едно от дивите неща.

Събличах я, докато говореше, и целувах гърдите ѝ, но успях да кажа:

— А всички онези диви мисли, те изчезнали ли са от света, когато Самодържеца ги запечатал? Никога ли не съм чувал някоя от тях?

— Не, защото много време се предавали от ръка на ръка и се пропили в кръвта на всички народи. Но казват, че понякога пазителят

ги пуска на свобода, и макар накрая винаги да се връщат при него, те биват прочитани, от един или от мнозина, преди отново да потънат в мрака.

— Това е чудесна история — казах аз. — Струва ми се, че може би зная за нея повече от теб, но не бях я чувал досега. — Открих, че краката й са дълги и плавно изтъняват от меките като копринени възглавнички бедра до стройните глезени. Всъщност цялото ѝ тяло беше създадено за наслада.

Пръстите ѝ докоснаха закопчалката, която държеше плаща на раменете ми.

— Налага ли се да свалиш това? — попита Сириака. — Не може ли да ни покрие?

— Може — казах аз.

7. ПРИВЛИЧАНИЯ

Почти се удавих в насладата, която тя ми даде, защото макар да не я обичах, както някога бях обичал Текла, нито както обичах по онова време Доркас, и макар да не беше толкова красива, колкото Йолента бе красива някога, изпитвах към нея нежност, която бе отчасти родена от неспокойното вино, а и точно за жена като нея си бях мечтал като недорасло момче в кулата Матачин, преди да зърна сърцевидното лице на Тea до разкопания гроб; освен това тя владееше любовното изкуство по-добре от другите три.

След като свършихме, отидохме до един сребърен басейн с течаща вода да се измием. Заварихме там две жени, които се бяха любили също като нас и които ни зяпнаха, а после се засмяха, но като видяха, че няма да ги пощадя само защото са жени, избягаха с писъци.

После се почистихме един друг. Знам, че Сириака очакваше да я оставя след това, както аз мислех, че тя ще остави мен, но не се разделихме (макар че може би щеше да е по-добре, ако го бяхме направили), а излязохме в тихата малка градина, изпълнена с нощ, и застанахме до един самотен фонтан.

Тя хвана ръката ми и аз хванах нейната, както правят децата.

— Бил ли си някога в Двореца на Самодържеца? — попита ме тя. Гледаше отраженията ни в пропитата с луната вода и гласът ѝ беше толкова тих, че едва можех да я чуя.

Казах ѝ, че съм бил, и при тези ми думи пръстите ѝ се свиха рязко около ръката ми.

— И при Кладенеца на орхидейте ли си ходил? Поклатих глава.

— Аз също съм била в Двореца на Самодържеца, но никога не съм виждала Кладенеца на орхидейте. Казват, че когато Самодържеца има съпруга — не като нашия — тя свиква съветите си там, на най-красивото място в целия свят. Дори и сега само на най-прекрасните е позволено да се разхождат там. Когато гостувахме в Двореца, с господаря ми ни настаниха в малка стая, подхождаща на

благородническия ни ранг. Една вечер съпругът ми беше отишъл някъде и аз излязох в коридора. Стоях там и се оглеждах в двете посоки, когато един високопоставен придворен мина край мен. Не знаех нито името, нито поста му, но го спрях и го попитах дали мога да отида при Кладенеца на орхидеите.

Замълча. В продължение на три-четири вдишвания се въззари тишина, с изключение на музиката откъм и шепота на фонтана.

— Той спря и ме погледна — с изненада, струва ми се. Нямаш представа какво е да си дребна благородничка от дълбокия север, в домашно ушита рокля и с провинциални бижута, и да те погледне така някой, който е прекарал целия си живот сред ликуващите в Двореца на Самодържеца. После се усмихна.

Стисна ръката ми още по-силно.

— И ми каза. Надолу по еди-кой си коридор, завийте при еди-коя си статуя, нагоре по еди-кои си стъпала и оттам по бялата пътека. О, Севериън, любов моя!

Лицето ѝ грееше като самата луна. Знаех, че мигът, който току-що ми беше описала, е върховният миг в живота ѝ и че сега цени още повече любовта, която ѝ бях дал, отчасти, а може би и в голяма степен, защото ѝ беше припомнила този миг, когато красотата ѝ е била преценена от човек, способен според нея да я съди, и е била намерена за достатъчна. Разумът ми казваше, че това би следвало да ме обижда, но не откривах негодувание у себе си.

— После си тръгна, а аз поех по пътя, който ми беше описан — направих двайсетина крачки, а може би два пъти по двайсет. Тогава срещнах съпруга си и той ми нареди да се върна в малката ни стая.

— Разбирам — казах аз и преместих меча си.

— Мисля, че наистина разбиращ. Грешно ли е тогава, че го предавам по този начин? Как мислиш?

— Не съм съдия.

— Всички ме съдят... всичките ми приятели... всичките ми любовници, от които ти не си нито първият, нито последният. Дори и онези жени при топлия басейн преди малко.

— Още от деца ни обучават да не съдим, а само да изпълняваме присъдите, издадени от съдилищата. Не ще съдя нито теб, нито него.

— Аз съдя — каза тя и вдигна лице към ярката, безкомпромисна светлина на звездите. За пръв път, откакто я бях зърнал през

изпълнената с хора бална зала, разбрах защо съм я взел за монахиня от ордена, чиито одежди носеше. — Или поне си казвам, че съдя. И се намирам за виновна, но не мога да спра. Мисля, че привличам мъже като теб. Ти беше ли привлечен? Там имаше по-красиви жени от мен, такава, каквато съм сега, знам го.

— Не съм сигурен — казах аз. — Докато пътувахме насам, към Тракс...

— И ти си имаш история, нали? Разкажи ми я, Севериън. Аз вече ти разказах каки-речи единственото интересно нещо, което ми се е случвало.

— По пътя насам ние — някой друг път ще ти разкажа с кого пътувах — срещнахме една вещица, нейната чирачка и клиента им, които искаха да върнат душата в тялото на един отдавна умрял човек.

— Наистина? — Очите на Сириака заискриха. — Колко интересно! Чувала съм за такива неща, но никога не съм виждала нещо подобно. Разкажи ми всичко, но нека е само истината.

— Въщност няма много за разказане. Пътят ни минаваше през един изоставен град и като видяхме огъня им, отидохме при тях, защото един от спътниците ни беше болен. Когато вещицата върна мъжа, когото бяха дошли да съживят, отначало си помислих, че връща към живот целия град. Едва няколко дни след това проумях, че...

Открих, че не мога да изразя с думи онова, което бях проумял, че то битува в едно особено ниво на значение над езика, ниво, което предпочитаме да мислим за несъществуващо, макар че ако не беше постоянната дисциплина, която сме се научили да налагаме на мислите си, те биха се изкачвали до него през цялото време, без ние да съзнаваме това.

— Продължавай.

— Не го проумях в истинския смисъл на думата, разбира се. Продължавам да мисля за него и все така не успявам. Но по някакъв начин разбрах, че тя връщаше него, а той връщаше каменния град със себе си, като свой мизансцен. Хрумвало ми е, че градът въщност не е имал своя реалност извън мъжа, така че когато язехме по тротоарите и сред отломките на стените му, въщност сме яздили сред костите му.

— И той дойде ли? — попита тя. — Кажи ми!

— Да, върна се. Клиентът умря, а също и болната жена, която пътуваше с нас. А Апу-Пунчау — така се казваше мъртвият — изчезна

отново. Вещиците избягаха, струва ми се, макар че е възможно и да са отлетели. Но всъщност исках да ти кажа, че на следващия ден продължихме пеша и щом се стъмни, останахме да нощуваме в колибата на едно бедно семейство. И докато жената, която беше с мен, спеше, аз говорих с мъжа, който, изглежда, знаеше доста за каменния град, макар да не знаеше истинското му име. Говорих и с майка му, която, според мен, знаеше повече и от него, макар да не го каза.

Поколебах се, понеже открих, че ми е трудно да говоря за такива неща с тази жена.

— Отначало предположих, че предците им може би произхождат от този град, но ми казаха, че градът е бил разрушен много преди расата им да се засели там. Въпреки това знаеха много за него, защото мъжът го бил преравял за съкровища още от детските си години, макар така и да не намерил нищо, по думите му, освен счупени кости и строшени гърнета, както и следи от други иманяри, които били там много преди него. „В древни времена — ми каза майка му — вярвали, че можеш да извлечеш заровеното злато, като оставиш няколко свои монети на земята и изречеш едно или друго заклинание. Мнозина са го правили, някои забравяли мястото или били възпрепятствани да приберат собствените си монети. Тях намира синът ми. От тях се прехранваме.“

Помня я през онази нощ — стара и прегърбена, как топли ръце на малкия торфен огън. Навярно е приличала на някоя от старите дойки на Текла, защото нещо в нея притегли Текла по-близо до повърхността на съзнанието ми, както когато с Йонас бяхме затворници в Двореца на Самодържеца, така че един-два пъти, зърнех ли случайно ръцете си, се стрясках от дебелината на пръстите, от тъмния им цвят и липсата на пръстени.

— Продължавай, Севериън — подкани ме Сириака.

— После старицата ми каза, че в каменния град имало нещо, което наистина притегляло себеподобните си. „Чувал си истории за некроманти — каза ми тя — които ловят духовете на мъртвите. А знаеш ли, че има живоманти сред мъртвите, които притеглят към себе си онези, които могат да ги съживят отново? Има един такъв в каменния град и веднъж или дваж на всеки осемнайсет години един от онези, които е притеглил при себе си, вечеря с нас.“ А после се обърна към сина си: „Сигурно помниш мълчаливеца, който спа до тоягата си.

Тогава беше дете, но мисля, че си го спомняш. Той беше последният.“
И тогава разбрах, че аз също съм бил притеглен от живоманта Апу-
Пунчау, макар да не бях усетил нищо.

Сириака ме изгледа косо.

— Означава ли това, че съм мъртва? Това ли се опитваш да
кажеш? Каза, че имало вещица, която била некромантка, и че просто си
се натъкнал на огъня ѝ. Мисля, че самият ти си бил вещицата, за която
говориш, и несъмнено болникът, за когото спомена, е бил клиентът ти,
а жената — твоя слугиня.

— Така е, защото не ти разказах всички важни части от
историята си — казах аз. Бих се изсмял при мисълта, че някой ме
смята за вещица, но Нокътя натежа върху гръдената ми кост,
напомняйки ми, че откраднатата му сила ме прави вещица във всичко
друго, освен в познанието. И проумях — по същия начин, по който бях
„проумял“ преди — че макар Апу-Пунчау да бе притеглил Нокътя при
себе си, не е могъл (или не е поискал?) да го отнеме от мен. — И най-
важното — продължих аз — когато съживеният изчезна, едно от
късите червени наметала на Пелерините, като онова, което носиш ти,
остана след него в калта. И сега е у мен, в чантата ми. Пелерините
занимават ли се с некромантство?

Така и не чух отговора на въпроса си, защото докато говорех,
високата фигура на архонта се появи на тясната пътека, която водеше
към фонтана. Носеше маска и беше облечен като вещаещ смърт дух-
куче, така че не бих го познал, ако светлината беше по-силна. Но
полумракът на градината смъкваше дегизировката му също толкова
успешно, както биха го сторили и човешки ръце, и щом видях високия
му ръст и походката, го познах на мига.

Аа — каза той. — Открил си я. Което не би трябвало да ме
учудва.

— Подозирах го — казах му аз — но не бях сигурен.

8. НА СКАЛАТА

Излязох от градините на двореца през една от портите, които гледаха към сушата. Там пазеха шестима войници и във вида им нямаше и помен от спокойната отпуснатост на двамата им колеги, които бях видял при речните стъпала само няколко часа по-рано. Единият ми препречи пътя, учтиво, но твърдо, и ме попита налага ли се да си тръгвам толкова рано. Представих се и му отвърнах, че за съжаление се налага — че все още имам работа да върша тази нощ (което наистина си беше така) и че ме чака тежък ден на следващата сутрин (което също беше вярно).

— Значи сте герой. — Този път гласът му прозвуча малко подружелюбно. — Имате ли ескор特, ликторе?

— Имах двама ключарани, но ги освободих. Ще се прибера сам във Винкулата. Едва ли ще е много трудно.

Друг войник каза:

— Може да останете в двореца, докато съмне. Ще ви намерят някое местенце да полегнете.

— Да, но работата ми няма да се свърши сама. Трябва да си тръгна веднага.

Войникът, който стоеше на пътя ми, се отдръпна встрани.

— Ще изпратя с вас двама мъже. Веднага ще се погрижа, ако изчакате минутка. Трябва да получа разрешение от началника на стражата.

— Няма да е необходимо — казах му аз и тръгнах, без да им дам възможност да настоят отново. Нещо — навсярно извършителят на убийствата, за които ми беше казал сержантът — беше разбунило града и по всичко личеше, че е имало нова жертва, докато съм бил в двореца на архонта. Мисълта за това ме изпълни с приятна възбуда — не защото бях достатъчно глупав да се смяtam недосегаем за всяко нападение, а защото самата идея, че може да ме нападнат, че може да срещна смъртта си през тази нощ в тъмните улички на Тракс, свали от

сърцето ми част от уничието, което иначе би ми тежало. Този ужас без ясен фокус, тази безлика заплаха в нощта беше най-ранният от всичките ми детски страхове и сега, когато вече не бях дете, навяваше спомени за дома, както става с всичко, свързано с детското ни, след като сме пораснали.

Бях от същата страна на реката, където се намираше и кошарата от следобеда, така че не се налагаше да взимам лодка. Улиците обаче ми бяха непознати и в мрака ми приличаха на лабиринт, построен с единствената цел да ме обърка. На няколко пъти тръгнах в погрешната посока преди най-накрая да открия тясната уличка към върха на скалата, която търсех.

Жилищата от двете ѝ страни, които бяха изчакали мълчаливо величествената стена от камък отсреща да изправи снага и да скрие слънцето, сега ехтяха от приглушени гласове, а тук-там в прозорците грееше светликът на газени лампи. Докато Абдиесус пируваше в двореца си долу, обикновените хорица от високата скала също празнуваха и веселието им се различаваше от неговото главно с по-малкото връява, която се вдигаше. Пътьом чуха звуци на любов, точно както ги бях чул и в градината, след като оставих Сириака, чуха и гласове на мъже и жени в тих разговор, както и по някоя закачка, последвана от смях. Дворцовият парк ухаеше с аромата на цветята си, а въздухът му се миеше от декоративните фонтани, както и от огромния фонтан на студената Асис, който се изливаше току извън дворцовия комплекс. Тук тези ухания ги нямаше, само ветрецът повяваше сред бараките и пещерите със запушнените им усти, и ту донасяше вонята на тор, ту — аромата на запарващ се чай или постна яхния, а понякога и само чистия въздух на планината.

Когато се изкачих достатъчно по скалната стена и оставих зад себе си онези от градските обитатели, които бяха достатъчно богати да си позволяят и друга светлина, освен тази от огъня за готовене, се обърнах и плъзнах поглед по града, така както го бях гледал — макар и с коренно различно настроение — от бойниците на замъка Асиез следобеда. Казват, че в планините има толкова дълбоки зевове, че на дъното им се виждат звезди — което ще рече, че въпросните зевове пробождат целия свят. Сега ме налегна усещането, че съм попаднал на такъв зев. Беше като да гледаш към съзвездие, сякаш целият Ърт се бе свлякъл незнайно къде и аз се взирах в залив от звезди.

Най-вероятно вече ме търсеха. Помислих си за димарчиите на архонта — как препускат по притихналите улици, грабнали по някоя запалена факла от дворцовата градина. Много по-неприятна беше мисълта за това как ключараните, които бяха доскоро под мое командване, се разгъват ветрилообразно около Винкулата. Не виждах обаче движещи се светлини, не чувах и далечни, дрезгави викове, а и да имаше във Винкулата някакво раздвижване, то не беше стигнало още до тъмните улички, плъзнали като паяжина по скалите на другия бряг на реката. Време беше да зърна и намигащата светлина на голямата порта, когато я отвореха, за да пропусне току-що разбудените мъже, а после я затвореха и отвореха отново, но такава нямаше. Накрая се обърнах и отново се заизкачвах нагоре. Все още не беше вдигната тревога. Но скоро и това щеше да стане.

Нямаше светлина в кошарата, нито звук от разговор. Извадих Нокътя от торбичката му, преди да вляза, от страх, че не ще ми стигне смелостта, озовях ли се вътре. Понякога той грееши като фойерверк, както в хана в Салтус. Понякога светлината му беше нищожна като на парче стъкло. Онази нощ в кошарата Нокътя не блестеше, но пък грееши с толкова дълбоко синьо, че самата светлина приличаше на поясен мрак. От всички имена на Помирителя едно е най-рядко използвано и лично мен винаги ме е озадачавало най-дълбоко — Черното слънце. След онази нощ усетих, че почти го проумявам. Не можех да държа скъпоценнния камък с пръсти, както се беше случвало преди и както тепърва щеше да ми се случва, затова го положих в дланта на дясната си ръка, така че допирът с кожата ми да не е побогохулствен от крайно необходимото. И като го държах така пред себе си, се наведох и влязох в кошарата.

Момичето лежеше там, където беше лежало и следобеда. И да дишаше още, не го чувах, и определено не помръдващеше. Момчето с инфектираното око спеше на голата земя в краката ѝ. Изглежда, си беше купило храна с парите, които му бях дал — обелки от царевица и плодове се валяха по пода. За миг си позволих надеждата, че никой от двамата няма да се събуди.

Под дълбоката светлина на Нокътя лицето на момичето ми се разкри по-немощно и ужасно от образа, който бях видял на дневна светлина, светлосенките задълбочаваха кухините около очите ѝ и изпитите бузи. Почувствах, че трябва да кажа нещо, да приズова

Неръкотворния и неговите пратеници с никакво заклинание, но устата ми беше суха и по-празна на думи от пастта на някое безсловесно животно. Свалих бавно ръката си към момичето, докато сянката ѝ не отряза цялата светлина, която го бе къпала допреди миг. Когато отново вдигнах ръката си, не забелязах никаква промяна, и като си спомних, че Нокътя не беше помогнал на Йолента, се запитах дали пък не е възможно камъкът да не оказва благотворен ефект върху жени, или пък е необходимо да го държи жена, за да подейства на жена. После го допрях до челото на момичето и за миг той заприлича на трето око върху това мъртвешко лице.

От всичките случаи, когато съм го използвал, този беше най-удивителният и навярно единственият, когато бе невъзможно никаква самозаблуда от моя страна или съвпадение, без значение колко невероятно, да обясни онova, което се случи. Възможно е кървенето на маймуnochовека да е спряло по силата на собствената му вяра, уланът на пътя край Двореца на Самодържеца да е бил просто зашеметен и да се е възстановил без мое участие, възможно е дори мигновено заздравелите рани на Йонас да са били само трик на светлината.

Но сега сякаш никаква невъобразима сила се намеси в интервала между една част от секундата и следващата, и изкара вселената от релсите ѝ. Очите на момичето, тъмни като езера, се отвориха. Лицето му вече не приличаше на обвит с кожа череп, беше просто изтерзано лице на млада жена.

— Кой си ти с тези ярки дрехи? — попита тя. И после: — О, сънувам.

Казах ѝ, че съм приятел и че няма причина да се страхува.

— Не ме е страх — отвърна тя. — Щеше да ме е страх, ако бях будна, но не съм. Изглеждаш така, сякаш си паднал от небето, но знам, че си само крилото на някоя бедна птичка. Джейдър ли те улови? Попей ми...

Очите ѝ се затвориха отново, но сега вече чуха тихия шепот на дишането ѝ. Лицето ѝ остана същото, както преди да ги затвори — слабо и изпито — но без печата на смъртта.

Взех камъка от челото ѝ и докоснах с него окото на момчето, така както бях докоснал лицето на сестра му, но не бях сигурен, че се налага да го правя. То изглеждаше нормално още преди да усети целувката на Нокътя, така че е възможно инфекцията да е била

отстранена преди това. То се размърда в съня си и извика, сякаш сънуващо, че тича начело на по-бавни момчета и ги подканя да побързат.

Прибрах Нокътя в кожената му торбичка и седнах на пръстения под сред обелките, заслушан в дъха му. Скоро момчето утихна отново. Звездната светлина рисуваше бледи фигури край вратата, но извън това кошарата беше потънала в пълен мрак. Чуха равномерното дишане на сестрата, както и на момчето.

Беше казала, че аз, който носех черно, откакто ме издигнаха в пътуващ брат, и сиво преди това, съм облечен в ярки дрехи. Знаех, че е била заслепена от светлика върху челото си и всичко, всяка дреха, би й се сторила ярка в онзи миг. И все пак усещах, че в известен смисъл е била права. С което не искам да кажа (както бях изкушен да напиша), че след онзи миг съм намразил наметалото, панталоните и ботушите си, а по-скоро, че по някакъв начин получих усещането, че те наистина са маскировката, за която хората ги бяха взели, когато бях в двореца на архонта, или театралният костюм, чиято роля изпълнявах, когато участвах в пьесата на доктор Талос. Дори и инквизиторът е човек, а за един човек не е нормално да се облича винаги и само в този цвят, който е по-тъмен от черното. Бях презирал собственото си двуличие, докато носех кафявата пелерина от магазина на Аджилус. Но може би графитеночерната мантия отдолу е била двуличие също толкова голямо, или дори повече.

Сетне истината постепенно се самоналожи на съзнанието ми. Дори да съм бил някога инквизитор наистина, инквизитор в смисъла, в който учителят Гурлойс и дори учителят Палемон бяха инквизитори, то вече не бях такъв. В Тракс ми беше даден втори шанс. Бях се провалил и трети нямаше да ми бъде даден. Може би щях да си намеря работа по силата на уменията и одеждите си, но това беше всичко. И без съмнение щеше да е по-добре за мен да ги унищожа при първа възможност и да си потърся място сред войниците, които се биеха във войната на север, след като успеех — ако въобще успеех — да върна Нокътя.

Момчето се размърда и извика нечие име, навярно на сестра си. Тя промърмори нещо на сън. Станах, погледнах ги за последно, после се измъкнах навън, от страх, че мрачното ми лице и дългият ми меч ще ги уплашат.

9.

САЛАМАНДЪРЪТ

Звездите вън ми се сториха по-ярки и за пръв път от много седмици Нокътя не тежеше болезнено върху гърдите ми.

Когато се спуснах по тясната пътека, вече не се налагаше да се обръщам и да спирам, за да видя града. Той се разстилаше пред мен с десет хиляди примигващи светлинни, от наблюдателницата на замъка Асиез до отраженията от прозорците на караулното във водата, която бързаше през Капулус.

Всички порти бяха вече затворени за мен. А ако димарчиите още не бяха препуснали из града, щяха да го направят, преди да стигна до равната земя до реката, но аз бях твърдо решен да видя Доркас още веднъж, преди да напусна града, а по някаква причина не таях съмнение в способността си да го направя. Тъкмо обмислях планове как да се прехвърля през стените след това, когато една нова светлина блесна далеч в ниското.

От това разстояние изглеждаше малка, точица като останалите, и в същото време въобще не беше като тях и умът ми, предполагам, я е разпознал като светлина единствено по простата причина че не познавах нищо друго, на което да я оприлича. През онази нощ в некропола, когато Водалус беше възкресил мъртвата жена, видях пистолет да стреля на максимална мощност — енергиен лъч, който разцепи мъглата като светкавица. Този огън не беше като онзи, но беше по-близо до него от всичко друго, което ми идваше наум. Грейна за миг и угасна, и един удар на сърцето по-късно усетих горещата вълна върху лицето си.

Не знам как, но в тъмнината съм подминал малката странноприемница, наречена „Патешко гнездо“. Така и не разбрах дали съм завил не където трябва, или просто съм подминал скритите зад капаци прозорци, без да забележа табелата, която висеше над тях.

Каквато и да е била причината, скоро се озовах по-далече от реката, отколкото би трябвало да бъда. Крачех по улица, която поне за известно време се виеше успоредно на скалната стена, и усещах ноздрите си пълни с миризмата на изгорена плът като при жигосване. Канех се да се върна назад, когато се сблъсках в тъмното с една жена. Сблъскахме се толкова силно и неочеквано, че едва не паднах, и докато залитах, чух как тялото ѝ тупна на камъните.

— Не ви видях — казах аз и протегнах ръка да я вдигна.

— Бягай! Бягай! — отрони задъхано тя. А после: — Ох, помогни ми да стана. — Гласът ѝ ми се стори смътно познат.

— Защо да бягам? — Вдигнах я на крака. На слабата светлина виждах бледото петно на лицето ѝ и дори, както ми се стори, нещо от страха, изписан на него.

— То уби Джърмин. Жив го изгори. Тоягата му още гореше, когато го открихме. Той... — Изречението остана недовършено, удавено в риданията ѝ.

— Какво е изгорило Джърмин? — Когато не ми отговори, я разтърсих, но от това тя само заплака още по-силно. — Не те ли познавам отнякъде? Говори, жено! Ти си ханджийката на „Патешкото гнездо“. Заведи ме там!

— Не мога — каза тя. — Страх ме е. Нека се облегна на ръката ви, сир. Трябва да се скрием някъде.

— Добре. Ще идем в „Патешкото гнездо“. Не може да е далеч... сега пък какво има?

— Прекалено далеч! — изплака тя. — Прекалено далеч!

На улицата имаше нещо. Не знам дали бях пропуснал да усетя приближаването му, или присъствието му бе недоловимо до този момент — но сега определено беше там. Чувал съм от хора, които се боят от мишки, че ги усещат от мига, в който влязат в някоя къща, дори животинките да не се виждат. Същото беше и сега. Имах усещането за жега без топлина и макар въздухът да не миришише на нищо, усетих, че нещо изцежда силата му да поддържа живота.

Жената, изглежда, още не го беше усетила. Каза:

— Снощи е изгорило трима близо да харената и един тази нощ, така казаха, близо до Винкулата. А сега и Джърмин. Търси някого — така казват.

Спомних си за нотюлите и за съществото, което беше сумтяло покрай стените на преддверието в Двореца на Самодържеца, и казах:

— Мисля, че вече го е открило.

Пуснах я и се обърнах, после се обърнах още веднъж, опитвайки се да разбера къде се намира. Жегата нарасна, но светлина нямаше. Изкуших се да извадя Нокътя и да се ориентирам под светлика му. После си спомних как той беше събудил каквото там спеше под мината на маймуночовеците и се уплаших, че светлината само ще позволи на това нещо — каквото и да беше то — да ме види. Не бях сигурен, че мечът ми би свършил повече работа, отколкото срещу нотюлите, когато с Йонас бягахме от тях в кедровата гора. Въпреки това го извадих.

В същия миг прокънтяха копита и се чу вик, сетне двама димарции излетяха с тръсък иззад един ъгъл на няма и стотина крачки пред мен. Ако имах повече време, бих се усмихнал при вида им, който толкова много се приближаваше до фигурите, които си бях представял. Сега обаче блясъкът на пиките им очерта нещо тъмно, разкривено и приведено, което стоеше помежду ни.

То се обърна към светлината, каквото и да беше, и сякаш се разтвори, както се разтварят цветята, извиси се кажи-речи по-бързо, отколкото можеше да го проследи окото, и изтъня, и се превърна в същество от блещукащ воал, горещо и в същото време напомнящо влечухо, като онези шарени змии, които ловците донасят от джунглите на север и които са си влечуги, въпреки че приличат на изваяни от оцветен емайл. Конете на войниците се изправиха на задните си крака и зацвилиха обезумяло, но един от мъжете, с повече самообладание, отколкото аз бих имал на негово място, стреля с пиката си в сърцето на съществото, което стоеше насреща му. Изригна светлина.

Ханджийката на „Патешкото гнездо“ се срина на гърдите ми и понеже не исках да я загубя, я подхванах със свободната си ръка.

— Мисля, че търси жива топлина — казах ѝ. — Би трябало да нападне конниците. Ще се измъкнем.

В този момент съществото се обърна към нас.

Вече казах, че изтъня, когато се разтвори към конниците, приличаше на влечугоподобно цвете. Това впечатление се запази и сега, когато го видяхме в пълната му ужасяваща величественост, но към него се прибавиха и още две. Първото беше усещането за наститена и другоземна горещина — все още приличаше на влечухо, но такова,

което гори по начин, невиждан на Ърт, сякаш пустинна отровна змия е паднала в сфера от сняг. Второто беше за парциалност, която се вее под напора на вятър, който не е от въздух. Все още приличаше на цвят, но такъв, чиито венчелистчета в бяло, бледожълто и пламенно са били прокъсани от някаква чудовищна буря, родена в собственото му сърце.

И във всички тези впечатления, обиввайки и пропивайки ги, присъстваше ужас, който не съм в състояние да опиша. Той ме лиши от цялата ми решимост и сила, така че за миг не можех нито да избягам, нито да го нападна. Двамата със съществото бяхме сякаш фиксирани във времева матрица, която нямаше нищо общо със случвалото се преди и след това и която — понеже ни държеше неподвижни, а бяхме единствените й обитатели — не можеше да бъде променена от нищо.

Нечий вик разруши магията. Втора група конници се появиха в галоп на улицата зад нас и при вида на съществото пришпориха конете си за атака. След няма и миг вече бяха при нас, сред пълно безредие, и само по милостта на Света Катерина не ни стъпкаха. Ако някога се бях съмнявал в храбростта на архонтовите войници, то в онзи миг се простих с тези си съмнения, защото и двете групи се нахвърлиха върху чудовището като хрътки върху елен.

Напразно. Последва ослепителен блясък и усещане за страховита горещина. Все така придържайки изпадналата в полуусяст жена, аз хукнах по улицата.

Бях решил да свърна в праята, откъдето се бяха появили конниците, но в обхваналата ме паника (а паниката беше не само моя, а и на Текла, която пищеше в главата ми) завих твърде късно или твърде рано. Вместо на очаквания стръмен наклон към ниската част на града се озовах в малък двор без изход, оформлен върху издадена от скалната стена каменна платформа. Докато разбера какво се е объркало, съществото, смалило се пак до разкривената си лилипутска форма, но излъчваща ужасяваща и видима енергия, запречи единствения вход към двора.

На слабата звездна светлина можеше да мине и за изгърben старец в черно палто, но никога не бях изпитвал такъв ужас, с какъвто ме изпълни видът му. В дъното на двора имаше колиба — по-голяма от покритата кошара, където живееха в страдание болното момиче и брат му, но построена по същия начин, от кал и тръстика. Изритах вратата ѝ и влетях в малкия, подобен на заешка дупка лабиринт от отвратителни

стачки, втурнах се през първата във втора, оттам в трета, където спяха половин дузина мъже и жени, от нея в четвърта — където ме чакаше прозорец, гледащ към ширналия се град в ниското, почти като моята собствена амбразура във Винкулата. Това беше краят, най-вътрешната стая в къщата, и висеше като лястовиче гнездо над пропаст, която в онзи миг ми се стори бездънна.

Откъм предната стая се чуха гневните гласове на хората, които бях събудил. Вратата се отвори с трясък, но който и да бе дошъл да изхвърли натрапника, явно бе видял блясъка на Терминус Ест, така че спря като закован, изпсува и се обърна. Миг по-късно се чу писък и разбрах, че огненото същество вече е в колибата.

Опитах се да изправя жената, но тя се срина в краката ми. От другата страна на прозореца нямаше нищо — плетът на стената свършваше няколко лакътя по-надолу, а трегерите, поддържащи пода, не стърчаха напред. Отгоре надвисналият покрив от изгнила тръстика не предлагаше повече опора за ръцете ми от някоя паяжина. Докато се мъчех да го достигна, ме заля светлинен порой, който унищожи всички цветове и хвърли сенки, тъмни като графитеночерното на плаща ми, сенки като пукнатини във вселената. Знаех, че или трябва да се бия и да умра, както бяха направили конниците, или да скоча, така че се завъртях с лице към нещото, което бе дошло да ме убие.

То още беше в предната стая, но го виждах през вратата, разтворило се както преди, на улицата. Изгореният наполовина труп на никаква бедна старица лежеше на каменния под пред него. Съществото сякаш се сгъна над тялото и мога да се закълна, че в движението му се четеше нещо подобно на любопитство. Плътта на старицата се покри с мехури и се напука като мясо на скара, после се отдели от костите. Миг по-късно дори и костите се бяха превърнали в белезникава пепел, която съществото разрита по пътя си към мен.

Вярвам, че Терминус Ест е най-доброто острие, изковавано никога, но знаех, че не ще постигне нищо срещу силата, помела толкова много кавалеристи. Хвърлих го настани с неясната надежда някой да го намери и да го върне на учителя Палемон и извадих Нокътя от торбичката, която висеше шията ми.

Нокътят беше последната ми, макар и слаба надежда, но само секунда ми бе нужна да разбера, че и той не ще оправдае очакванията ми. По какъвто и начин съществото да осезаваше света наоколо си (а

по движенията му бях заключил, че е почти сляпо на Ърт), то виждаше ясно скъпоценния камък и не се страхуваше от него. Бавният му ход прерасна в бързо и целенасочено движение напред. Стигна до прага... закълби се дим, нещо изтрещя и съществото изчезна. Светлина избликна изтодолу, през дупката, която то бе прогорило в тънкия под, който започваше там, където свършваше каменната издатина. Отначало беше безцветната светлина на съществото, последвана от бързо менящи се пастелни цветове — електриково, зюмбулено и тъмнорозово. Сетне само бледата червеникова светлина на подскачащи пламъци.

10.

ОЛОВО

Имаше един миг, когато си помислих, че ще пропадна през зейналата дупка в средата на малката стая, преди да съм си приbral Терминус Ест и да съм изнесъл на безопасно място ханджийката на „Патешкото гнездо“, и още един, когато ме обзе увереност, че всичко ще се срути — и нестабилната постройка, и ние заедно с нея.

Въпреки това се измъкнахме някак. Когато се добрахме до улицата, там нямаше никого — войниците несъмнено бяха запрашили към пожара в ниското, а ужасените граждани се бяха заключили в къщите си. Подхванах жената и макар все още да беше твърде ужасена, за да отговори смислено на въпросите ми, я оставил да води — както и бях предположил, тя ме заведе право в странноприемницата си.

Доркас спеше. Не я събудих, а седнах в мрака на едно ниско столче до леглото ѝ, край което сега имаше и малка маса — колкото да побере чашата и бутилката, които бях донесъл от общото помещение долу. Не знам какво беше виното, но в устата си го усещах силно — и слабо като вода, преглътнах ли го. Докато Доркас се събуди, вече бях преполовил бутилката, но ефектът не беше по-различен, отколкото ако бях изпил същото количество шербет.

Тя се надигна стреснато, после пак отпусна глава на възглавницата.

— Севериън. Трябваше да се сетя, че си ти.

— Не исках да те стресна — казах аз. — Дойдох да видя как си.

— Много мило. Само че всеки път, като се събудя, ми се струва, че си приведен над мен. — За миг затвори очи. — Съзнаваш ли колко безшумни са стъпките ти с тези твои меки подметки? Това е една от причините хората да се боят от теб.

— Веднъж ми каза, че ти приличам на вампир, защото яях нар и устните ми се бяха боядисали в червено. Тогава това ни се стори смешно. Помниш ли? — (Тогава бяхме на едно поле в границите на Несус, бяхме спали край театъра на доктор Талос, а на сутринта

пирувахме с плодовете, разпилени по земята от публиката, която си беше плюла на петите предната вечер.)

— Да — каза Доркас. — Искаш пак да се засмия, нали? Боя се обаче, че повече никога не ще мога да се смея.

— Искаш ли вино? Дадоха ми го безплатно и не е толкова лошо, колкото очаквах.

— За да ме развесели ли? Не. Според мен човек трябва да пие само когато му е весело. Иначе в чашата ще намери още скръб и нищо друго.

— Една глътка поне. Ханджийката ми каза, че ти е било лошо и цял ден не си хапнала.

Златната глава на Доркас се размърда върху възглавницата, когато тя се обърна да ме погледне. И понеже изглеждаше напълно будна, си позволих да запаля свещта.

Тя каза:

— Носиш дрехата си. Сигурно си я уплашил до смърт.

— Не, не от мен се беше уплашила. В момента се налива, с каквото намери.

— Държа се добре с мен — много е мила. Не я съди, че е решила да пие по това време.

— Не я съдя. Няма ли все пак да хапнеш нещо? В кухнята сигурно има храна, ще накарам ханджийката да донесе от всичко и ще върна нещата, които не ти харесат.

Нешо в думите ми накара Доркас да се усмихне едва-едва.

— Цял ден връщам храната. Това е имала предвид, когато ти е казала, че ми е било лошо. Или беше по-конкретна? Повръщах. Мислех, че миризмата още се усеща, макар че бедната женица почисти, колкото можа.

Доркас мълъкна за миг и подуши въздуха.

— На какво ми мирише? Опърен плат? Сигурно е от свещта, но едва ли ще можеш да подрежеш фитила с този огромен меч.

— Предполагам, че е от плаща ми — казах аз. — Озовах се твърде близо до един огън.

— Бих те помолила да отвориш прозореца, но виждам, че вече е отворен. Течението май ти пречи. Свещта пращи от него. Замайва ли ти се главата от треперливите сенки?

— Не — казах аз. — Не е проблем, стига да не гледаш право в пламъка.

— Ако се съди по изражението ти, в момента се чувстваш така, както се чувствам аз винаги когато съм близо до вода.

— Следобеда те заварих да седиш досами брега на реката.

— Знам — каза Доркас и се умълча. Мълчанието й се проточи толкова много, че се уплаших дали някога ще проговори пак и дали патологичната мълчаливост (вече бях сигурен, че става въпрос точно за това), която я бе обладала преди, не се е върнала.

Накрая казах:

— Изненадах се да те видя там — помня, че се вгледах няколко пъти, макар именно теб да търсех.

— Повръщах, Севериън. Казах ти вече, нали?

— Да, каза ми.

— Знаеш ли какво повърнах?

Взираще се в ниския таван и ме обзе усещането, че там има друг Севериън, нежният и дори благороден Севериън, който съществуваше единствено в нейните представи. Всички ние, струва ми се, когато си мислим, че говорим най-доверително с друг човек, всъщност се обръщаме към представата, която имаме за человека, с когото си мислим, че говорим. Но това беше нещо повече — чувствах, че Доркас би продължила да говори, дори ако излезех от стаята.

— Не — отговорих аз. — Вода?

— Топчета. За стрелба с прашка.

Реших, че се изразява метафорично, и казах:

— Трябва да е било много неприятно.

Главата й се завъртя отново върху възглавницата и вече виждах сините й очи с разширени зеници. Бяха толкова празни, че можеха да минат за две миниатюрни призрачета.

— Топчета за прашка, мили мой Севериън. Тежки парченца метал, всяко колкото ядка, малко по-късо от палеца ми и с врязана в него думата „удар“. Избълвах ги и те изтракаха в кофата, а аз посегнах — пъхнах ръка в мръсотията, която излезе заедно с тях, и ги извадих да ги разгледам. Жената, която държи странноприемницата, дойде и изнесе кофата, но аз вече ги бях почистила и скрила. Две са, в чекмеджето на масата. Тя я донесе заедно с вечерята. Искаш ли да ги видиш? Отвори го.

Нямах представа за какво говори и я попитах дали мисли, че някой се е опитал да я отрови.

— Не. Няма ли да отвориш чекмеджето? Нали си смел. Не искаш ли да ги видиш?

— Вярвам ти. Щом казваш, че в чекмеджето има топчета за прашка, значи наистина са там.

— Но не вярваш, че съм ги повърнала. Не те виня. Нямаше ли никаква приказка за дъщерята на ловец, която била благословена от пардал и проговорела ли, от устата ѝ сипел черен кехлибар? А после снаха ѝ, ѝ откраднала благословията, само че от нейната уста изскачали жаби? Помня, че съм чувала да я разказват, но тогава ми се стори нелепа.

— Как може някой да повръща олово?

Доркас се засмя, но в смеха ѝ нямаше веселие.

— Лесно. Много, много лесно. Знаеш ли какво видях днес? Знаеш ли защо не можех да говоря с теб, когато ме намери? А аз наистина не можех, Севериън, кълна ти се. Ти си помисли, че просто съм ти сърдита, или се инатя, знам. Но не беше така — бях се превърнала в нещо подобно на камък, безсловесна, защото нищо нямаше значение, а и сега не съм сигурна, че не е така. Съжалявам обаче за онова, дето казах — че не си смел. Смел си, знам. Само дето не изглежда смело, когато правиш разни неща на бедните затворници тук. Беше толкова смел, когато се би с Аджилус, и по-късно, когато за малко да се сбиеш с Баландерс, защото мислеме, че ще убие Йолента...

Отново се умълча, после въздъхна.

— О, Севериън, толкова съм уморена.

— Исках да поговоря с теб за това — казах аз. — За затворниците. Искам да разбереш, дори и да не можеш да ми простиш. Това ми е професията, нещото, за което са ме обучавали още от детските ми години. — Наведох се и хванах ръката ѝ. Стори ми се крехка като пойна птичка.

— И преди си ми го казвал. Разбирам, наистина.

— И мога да го правя добре. Доркас, точно това не разбиращ. Изтезанията и екзекуциите са изкуство и аз притежавам усета, дарбата, благословията. Този меч и всички инструменти, които използваме, оживяват в ръцете ми. Ако бях останал в Цитаделата, можех да стана

учител. Доркас, слушаш ли ме? Разбираш ли нещо от това, което ти говоря?

— Да — каза тя. — Донякъде, да. Обаче съм жадна. Ако си приключил с пиенето, налей ми малко вино, моля те.

Налях чашата едва наполовина, от страх, че може да я разлее върху постелките.

Тя седна в леглото — не бях сигурен, че ще може да го направи, докато не ме опроверга с действията си — надигна стъклена чаша и когато я пресуши до дъно, я метна през прозореца. Чух как се строши на улицата долу.

— Не искам да пиеш след мен — каза тя. — А знаех, че ще го направиш, ако не изхвърля чашата.

— Значи смяташ, че каквото и да ти има, е заразно? Тя отново се засмя.

— Да, но ти вече си го прихванал. Заразил си се от майка си. Със смърт. Севериън, ти така и не ме попита какво съм видяла днес.

11.

РЪКАТА НА МИНАЛО

Щом Доркас каза: „Ти така и не ме попита какво съм видяла днес“, осъзнах, че през цялото време съм се опитвал да насоча разговора в друга посока. Имах предчувство, че ще се окаже нещо, което на мен ще ми се стори напълно безсмислено и на което Доркас придава огромно значение, така както лудите вярват, че проходите, издълбани от червеите под кората на повалените дървета, са свръхестествено послание. Казах:

— Реших, че ще е по-добре да не мислиш за това, каквото и да е то, и реших да ти помогна, като не зачеквам темата.

— Да, несъмнено, стига да беше възможно. Беше стол.

— Стол?

— Стар стол. И маса, и още няколко неща. Изглежда, че на Стругарската улица има магазин, който продава стари мебели на еклектиците и на онези от коренящите, които са попили достатъчно от културата ни, за да им трябват мебели. Тук няма откъде да се задоволи търсенето, така че един-два пъти годишно собственикът и синовете му ходят до Несус — в изоставените южни райони — и натоварват кораба си със стари неща. Говорих с него и знам всичко за това. Там има десетки хиляди празни къщи. Някои са се порутили отдавна, но други си стоят, както са ги изоставили собствениците им. Повечето са плячкосани, но все още може да се намери сребро и по някое и друго бижу. И макар повечето да са празни, изнеслите се собственици все са оставили по нещо след себе си.

Усетих, че всеки момент ще заплаче, и се наведох да я погаля по челото. Тя ми даде да разбера, че не иска да го правя, и легна отново на леглото, както преди.

— В някои от къщите си стоят всички мебели. Тези били най-добрите, така каза той. Според него малка част от семействата, или може би някои от хората, живеещи сами, били останали и след като кварталът загинал. Били твърде стари да се местят, или пък инатът им

е бил голям. Мислих за това и съм сигурна, че някои от тях са имали нещо, което не са могли да изоставят. Гроб, навсярно. Заковали с дъски прозорците си срещу крадците и си взели кучета, или по-лоши неща, които да ги пазят. Накрая все пак се преместили — или умрели, а животните пазачи изяли труповете им и избягали. Сега обаче там нямало никой, дори плячкаджии, освен онзи човек и синовете му.

— Сигурно има много стари столове — казах аз.

— Не и като онзи. Знаех всичко за него — резбата по краката и дори шарките на фурнира по облегалките за ръцете. Толкова си спомних тогава. А после, тук, когато повърнах онези парчета олово — като твърди, тежки семена — тогава разбрах. Помниш ли когато излязохме от Ботаническата градина, Севериън? Ти, Аджия и аз излязохме от огромния стъклен вивариум и ти нае лодка, която да ни прекара от острова до брега, а реката беше пълна с ненуфари със сини цветове и лъскави зелени листа. Техните семена са точно такива — твърди, тежки и тъмни, и съм чувала, че потъват на дъното на Гиол и остават там цели епохи. Но окажат ли се близо до повърхността, покълват независимо колко са стари, така че цветовете от едно отминало хилядолетие разцъфват отново.

— И аз съм чувал за това — казах. — Но не виждам какво значение може да има това за мен или за теб.

Доркас лежеше неподвижно, но гласът ѝ потрепна:

— Каква е силата, която ги призовава отново? Можеш ли да го обясниш?

— Слънчевата светлина, предполагам... не, не мога да го обясня.

— А няма ли друг източник на слънчева светлина, освен слънцето?

Тогава разбрах какво има предвид, макар че нещо у мен не можеше да го приеме.

— Когато онзи човек — Хилдегрин, срещнахме го повторно на покрива на гробницата в разрушения каменен град — когато ни прекарваше през Езерото на птиците, той ни разказа за милионите мъртвъци, чиито тела били потопени във водите на езерото. Как така са потънали, Севериън? Труповете плават по повърхността. Как са им придали нужната тежест? Аз не знам. А ти?

Аз знаех.

— Вкарват оловни сачми в гърлата им.

И аз така си помислих. — Гласът ѝ беше станал толкова слаб, че с мъка я чувах, макар стаичката да тънеше в тишина. — Не, сигурна бях, знаех. Разбрах го, когато ги видях.

— Мислиш, че Нокътя те е съживил?

Доркас кимна.

— Случвало се е да действа, признавам. Но само когато го извадя, а и тогава невинаги. Когато ме извади от водата в Градината на вечния сън, той е бил в чантата ми — по онова време дори още не знаех, че е у мен.

— Севериън, веднъж ми позволи да го подържа. Може ли и сега да го видя?

Извадих го от меката торбичка и го вдигнах. Сините огньове изглеждаха задрямали, но зловещата кука в центъра му, от която бе получил името си, се виждаше. Доркас протегна ръка, но аз поклатих глава, защото си спомних за винената чаша.

— Мислиш, че ще му направя нещо, нали? Няма. Би било светотатство.

— Ако вярваш в онova, което каза, а аз смятам, че вярваш, значи би трябвало да го мразиш, задето те е върнал от...

— От смъртта. — Пак бе вперила поглед в тавана и се усмихваше, сякаш двамата споделяха някаква голяма и нелепа тайна.
— Кажи го. Няма да те заболи.

— От съня — казах аз. — Защото, щом човек може да бъде върнат оттам, значи не е смърт — или поне смъртта, както сме я разбирали винаги, смъртта, която имаме предвид, когато кажем „смърт“. Макар да признавам, че все още ми е почти невъзможно да повярвам, че Помирителя, мъртъв от хиляди години, би действал чрез този камък, за да връща хора от отвъдното.

Доркас не ми отвърна. Дори не бях сигурен, че ме е чула.

— Спомена Хилдегрин — продължих аз — и как ни прекара през езерото с лодката си, за да откъснем аверна. Помниш ли какво каза той за смъртта? Каза, че била добър приятел на птиците. Може би още тогава е трябвало да разберем, че такава смърт не може да е същата като смъртта, която си представяме ние.

— Ако кажа, че вярвам на всичко това, ще ме позволиш ли да подържа Нокътя?

Отново поклатих глава.

Доркас не гледаше към мен, но явно бе видяла движението на сянката ми, или пък нейният въображаем Севериън на тавана също бе поклатил глава.

— Добре де, прав си — канех се да го унищожа, стига да ми беше по силите. Да ти кажа ли в какво вярвам наистина? Вярвам, че съм била мъртва — не заспала, а мъртва. Че целият ми живот се е случил много, много отдавна, когато съм живяла със съпруга си над едно малко магазинче и съм се грижала за детето ни. Че този твой Помирител, дошъл много, много отдавна, е бил авантюрист от някоя от древните раси, надживели всеобщата смърт. — Ръцете ѝ стиснаха одеялото. — Питам те, Севериън, когато той дойде пак, няма ли да е под името „Новото слънце“? Не ти ли звуци логично? Вярвам, че при идването си е донесъл нещо, което има същата власт над времето, каквато се твърди, че огледалата на отец Инир имат над разстоянията. И това нещо е твоят скъпоценен камък.

Мълкна, обръна глава към мен и ме изгледа предизвикателно. Не казах нищо и тя продължи:

— Севериън, когато си върнал улана към живот, Нокътя просто е изкривил неговото, време до точката, когато още е бил жив. Когато си изцерил наполовина раните на приятеля си, Нокътя е превил времето до момент, в който те са щели да бъдат наполовина изцерени. А когато си паднал в блатото в Градината на вечния сън, Нокътя сигурно ме е докоснал, или почти ме е докоснал, и за мен времето се е върнало към времето, когато съм живяла, така че оживях отново. Но съм била мъртва. От дълго, дълго време съм била мъртва — сбръчкан труп, съхранен в кафявата вода. И има нещо у мен, което още е мъртво.

— Има нещо у всички ни, което винаги е било мъртво — казах аз. — Пък дори и само защото знаем, че сме смъртни. Всички ние, с изключение на съвсем малките деца.

— Смятам да се върна, Севериън. Сега го знам и точно това се опитвах да ти кажа. Трябва да се върна и да разбера коя към била, къде съм живяла и какво се е случило с мен. Знам, че не можеш да дойдеш с мен...

Кимнах.

— И не те и моля. Даже не искам да идваш. Обичам те, но ти си още една смърт, смърт, с която се сприятелих, както със старата смърт

в езерото, но все пак смърт. Не искам смъртта да идва с мен, когато отида да търся живота си.

— Разбирам — казах аз.

— Детето ми може още да е живо — старец, навярно, но все още жив. Трябва да разбера.

— Да — казах аз. Но не се сдържах и добавих: — Преди ми казваше, че не съм смърт. И че не трябва да позволявам на другите да ми втълпяват тази мисъл. Бяхме отвъд овошната градина в Двореца на Самодържеца. Помниш ли?

— За мен ти беше смърт — каза тя. — Хванах се в капана, за който сама те предупреждавах, ако така предпочиташ. Може и да не си смърт, но ще си останеш какъвто си — инквизитор и хищник, и ръцете ти ще се къпят в кръв. Щом си спомняш толкова добре времето, което прекарахме в Двореца на Самодържеца, може би... не мога да го кажа. Помирителя, или Нокътя, или Неръкторния ми направи това. Не ти.

— За какво говориш? — попитах аз.

— Доктор Талос ни даде пари, на двама ни, на горската полянка, след като се махнахме от Двореца. Парите, които някакъв дворцов служител му дал като плата за представлението. Понеже пътувахме, ти ги дадох всичките. Може ли да ми ги върнеш сега? Ще ми трябват. Не всичките, някаква част поне.

Изсипах на масата парите, които носех в чантата си. Бяха не много от онези, които тя ми беше дала, дори малко повече.

— Благодаря ти — каза тя. — На теб няма ли да ти трябват?

— Не колкото на теб. Пък и те са си твои.

— Ще тръгна утре, ако се чувствам достатъчно силна. Или най-късно вдругиден, без значение как се чувствам. Сигурно не знаеш колко често има лодки надолу по реката?

— Колкото често поискаш. Просто ги избутваш във водата, а реката има грижата за останалото.

— Това не е в твой стил, Севериън, или поне не точно. Повече прилича на нещо, което би казал твоят приятел Йонас, ако съдя по онова, което си ми разказвал за него. Което ми напомня, че не си първият ми посетител за днес. Нашият приятел — или твой поне — Хетор, беше тук. Не го ли намираш за смешно? Извинявай, просто исках да сменя темата.

— На него му е приятно. Приятно му е да ме гледа.

— Хиляди хора те гледат, когато изпълняваш публично присъди, а и на самия теб ти е приятно.

— Идват единствено с цел да се ужасят, така че по-късно да се поздравяват, че все още са живи. И защото им харесва възбудата, тръпката да не знаят дали осъденият ще се пречупи, или пък няма да стане някоя беля и всичко да потъне в кръв. На мен ми харесва да прилагам умението си, единственото истинско умение, което притежавам — приятно ми е да изпипвам нещата. Хетор търси нещо друго.

— Болката?

— Да, болката, но и още нещо.

— Той те боготвори, знаеш ли? — каза Доркас. — Поговорихме си и останах с впечатлението, че би влязъл и в огъня, ако му кажеш. — Сигурно съм примижал при тези й думи, защото тя продължи: — Става ти зле от всичките тези приказки за Хетор, нали? Един болник стига. Дай да говорим за нещо друго.

— Не ми става чак толкова зле, колкото ти е на теб, не. Но стане ли въпрос за Хетор, винаги си го представям по един и същи начин — както го видях от ешафода, със зяпната уста, а очите му...

Тя се размърда неспокойно.

— Да, очите му — тази вечер пак ги видях. Мъртви очи, макар че едва ли ми прилича точно на мен да го кажа. Очи на труп. Имаш усещането, че ако ги пипнеш, ще се окажат сухи като камъчета и въобще няма да потръпнат под пръста ти.

— Не е това. Когато бях на ешафода в Салтус и погледнах надолу, очите му танцуваха. Ти каза, че понякога очите му ти приличали на мъртвешки. Никога ли не си се поглеждала в огледало? Собствените ти очи не са очите на мъртва жена.

— Може и да не са. — Доркас замърча за миг. — Преди казваше, че са красиви.

— Не се ли радваш, че си жива? Дори ако съпругът ти е мъртъв и детето ти е мъртво, а къщата, в която си живяла, е разрушена — ако всички тези неща наистина са така — не те ли изпълва с радост фактът, че отново си тук? Не си призрак, нито завърнал се дух като онези, които видяхме в разрушения град. Виж се в огледалото. Или, ако не искаш да направиш това, огледай се в моето лице, или в лицето, на който и да е мъж, и виж каква си.

Доркас приседна, още по-бавно и предпазливо, отколкото когато се бе изправила да изпие виното, но този път спусна крака от леглото и видях, че е гола под тънкото одеяло. Преди да се разболее Йолента кожата ѝ се бе отличавала с изключително съвършенство, гладка и мека като глазурата на торта. Кожата на Доркас беше обсипана с миниатюрни златни лунички, а самата тя беше толкова стройна, че костната ѝ структура личеше под плътта. И въпреки това желаех няя повече с несъвършенствата ѝ, отколкото Йолента с нейното изобилие и мекота. Макар да съзnavах колко осъдително би било да ѝ се натрапя или дори да я убедя да се отвори за мен сега, когато беше болна, а аз бях на път да я напусна, все пак усетих страсти да се размърдва в мен. Колкото и много да обичам една жена — или колкото и малко — установил съм, че най-силно я желая тогава, когато не мога да я имам. Но чувствата ми към Доркас бяха по-силни от това, и по-сложни. Макар и за кратко, тя се беше превърнала в най-близкия приятел, който бях имал, и начинът, по който се притежавахме един друг, от трескавата страсть в преустроения ни склад в Несус до дългите ни и лениви любовни игри във Винкулата, бяха харakterна проява както на любовта ни, така и на приятелството, което ни свързваше.

— Плачеш — казах аз. — Искаш ли да си тръгна?

Тя поклати глава и тогава, сякаш не можеше повече да удържа думите, които напираха да се излеят, прошепна:

— О, ще дойдеш ли с мен, Севериън? Не го говорех сериозно. Ще дойдеш ли? Ще дойдеш ли с мен?

— Не мога.

Тя се отпусна в тясното легло, някак още по-дребничка, като дете.

— Знам. Имаш дълг към гилдията си. Не можеш отново да я предадеш и да се погледнеш в очите, а аз няма и да те моля. Само дето така и не се отказах докрай от надеждата, че ще го направиш.

Поклатих глава както преди.

— Трябва да се махна от града...

— Севериън!

— И да тръгна на север. Твойт път е на юг, а ако тръгна с теб, по петите ще ни подгонят лодки, пълни с войници.

— Севериън, какво е станало? — Лицето ѝ беше спокойно, но очите ѝ се бяха разширили неимоверно.

— Освободих една жена. Трябаше да я удуша и да хвърля тялото ѝ в Асис. Нищо не ми пречеше да го направя — не чувствах нищо към нея, почти нищо, а и нямаше да е трудно. Но когато останах сам с нея, се сетих за Текла. Бяхме в една малка беседка зад жив плет досами водата. Ръцете ми бяха на шията ѝ, когато се сетих за Текла и колко силно ми се искаше да я освободя. Но не намерих начин да го направя. Разказвал ли съм ти за това? Доркас поклати глава.

— Навсякъде имаше братя, по най-краткия маршрут трябаше да мина покрай петима, и всички ни познаваха, както мен, така и нея. — (Текла беше започнала да пиши някъде в нишите на съзнанието ми.) — Всъщност достатъчно би било да им кажа, че учителят Гурлойс ми е наредил да я заведа при него. Но това означаваше, че трябва да избягам с нея, а по онова време все още държах да остана в гилдията. Не съм я обичал достатъчно.

— Това вече е минало — каза Доркас. — Освен това смъртта не е толкова ужасна, колкото си я представяш ти, Севериън. — Бяхме си сменили ролите, като повечето деца, които се утешават едно друго.

Свих рамене. Призракът, който бях изял на Водалусовия банкет, отново се беше поуспокоил — усещах дългите ѝ, хладни пръсти да шарят по мозъка ми и макар да не можех да се вгъна навътре в собствения си череп и да я видя, знаех, че дълбоките ѝ виолетови очи са зад моите. Нужно ми бе усилие да не заговоря с нейния глас:

— Както и да е, бях там с жената, в беседката, и бяхме сами. Казваше се Сириака. Знаех, или най-малкото предполагах, че знае къде са Пелерините — за известно време е живяла с тях. Има безшумни начини за изтезаване, които не изискват инструменти, и макар да не са зрелищни, са доста ефективни. Бръкваш в тялото и въздействаш директно върху нервите на клиента. Канех се да използвам способа, който наричаме Пръчката на Хумбаба, но още не я бях докоснал, когато тя ми каза. Пелерините са близо до прохода Орития, където се грижат за ранените. Каза, че получила писмо, само преди седмица, от нейна позната от ордена...

12.

ПО СТЪПКИТЕ НА ВОДАТА

Покривът на беседката изглеждаше солиден, но стените ѝ бяха от най-обикновени дървени решетки и вътрешността се засланяше повече от високата горска папрат, отколкото от изящните летви. Лунните лъчи се процеждаха вътре и се вливаха през входа, отразени от бързата вода навън. Виждах страхът по лицето на Сириака, както и знанието, че единствената ѝ надежда е да съм запазил някакви чувства към нея. Аз пък знаех, че няма надежда, защото не изпитвах нищо.

— При лагера на Самодържеца — повтори тя. — Така ми писа Ейнхилдис. В Орития, близо до изворите на Гиол. Но трябва да внимаваш, ако отидеш там да върнеш книгата — пише и че някъде на север са кацнали какогени.

Вгледах се в нея, като се опитвах да преценя дали ме лъже.

— Така пише Ейнхилдис. Сигурно са искали да избегнат огледалата в Двореца на Самодържеца, така че да избягат от погледа му. По принцип той е тихен слуга, но понякога се държи, сякаш е обратното.

Разтърсих я.

— Ти подиграваш ли се с мен? Самодържеца да им слугува?

— Моля те! О, моля те...

Пуснах я.

— Всички... Еребус! Извини ме. — Ридаеше и макар да лежеше в сянка, усетих, че бърше очите и носа си с крайчеца на червената роба. — Всички го знаят, освен пеоните, както и обикновените мъже и жени. Всички благородници и дори повечето от оптиматите и, разбира се, ликуващите, винаги са го знаели. Никога не съм виждала Самодържеца, но са ми казвали, че той, Вицекралят на Новото слънце, не е много по-висок от мен. Мислиш ли, че нашите горди ликуващи биха позволили на такъв да ги управлява, ако нямаше силен гръб?

— Виждал съм го — казах аз — и съм се чудил за това. — Потърсих потвърждение на думите ѝ в спомените на Текла, но открих

само слухове.

— Ще ми разкажеш ли за него? Моля те, Севериън, преди да...

— Не, не сега. Но защо какогените да са заплаха за мен?

— Защото Самодържеца със сигурност ще прати потери да ги издирят, а навсякъв и тукашният архонт също. Всеки, когото открият близо до тях, ще сметнат за тяхен шпионин, или още по-лошо, ще решат, че ги издирва с надеждата да ги вербува за някакъв заговор срещу Фениксия трон.

Разбирам.

— Севериън, не ме убивай. Умолявам те. Не съм добра жена — никога не съм била добра жена, още откакто оставих Пелерините, и не съм готова да се изправя лице в лице със смъртта.

Попитах я:

— Какво си направила, между другото? Защо Абдиесус иска смъртта ти? Знаеш ли? — Няма нищо по-лесно от това да удушиш човек със слаби вратни мускули и аз вече раздвижвах ръце за задачата. В същото време ми се искаше да можех да използвам Терминус Ест вместо това.

— Просто обичах твърде много мъже, освен съпруга си.

Сякаш задвижена от спомена за онези прегръдки, тя стана и тръгна към мен. Лунната светлина обля отново лицето ѝ. Очите ѝ грееха от непролети сълзи.

— Той беше жесток към мен, толкова жесток, след като се оженихме... така че си намерих любовник, напук на него, а после друг...

(Гласът ѝ спадна и едва чувах думите ѝ.)

— Докато накрая новите любовници се превърнаха в навик, в начин да минават дните и в знак, че не съм позволила целият ми живот да се изниже между пръстите ми, знаќ, че все още съм достатъчно млада мъжете да ми носят дарове, достатъчно млада мъжете все още да галят с охота косите ми. В крайна сметка нали точно заради това оставих Пелерините? — Замълча, сякаш да събере силите си. — Знаеш ли на колко години съм? Казах ли ти?

— Не — отвърнах аз.

— Тогава и сега няма да ти кажа. Но мога кажи-речи да ти бъда майка. Ако бях засенала година-две, след като узрях. Бяхме далеч на юг, където огромният лед, целият в синьо и бяло, плава по черни

морета. Имаше един малък хълм, където често стоях, гледах към хоризонта и си мечтаех за топли дрехи и как тръгвам по леда с храна и обучена птица, каквато всъщност така и не ми dadoха, макар много да исках, мечтаех си да насоча мой собствен леден остров на север до един остров с палми, където ще открия руините на замък, издигнат в зората на света. Ти сигурно си се родил тогава, когато аз стоях сама на леда. Защо едно въображаемо дете да не се е родило по време на въображаемо пътуване? Щеше да пораснеш, ловейки риба и плувайки във води по-топли от мляко.

— Жените не ги убиват, защото са били неверни, освен ако не умрат от ръката на някой разгневен съпруг — казах аз.

Сириака въздъхна и се отърси от бленуването си.

— Сред земевладелците в околността съпругът ми е един от малкото, които поддържат архонта. Другите се надяват, че като не му се подчиняват, доколкото им стига куражът, и като подклаждат недоволство сред еклектиците, могат да убедят Самодържеца да го смени. Аз направих съпруга си за посмешнище — а чрез него приятелите му и архонта.

Понеже Текла беше вътре в мен, аз видях селската вила — нещо средно между имение и форт, с многобройни стаи, останали почти непроменени през последните двеста години. Чух цвъртежа на дамите и тежките стъпки на ловците, зова на рог през прозорците и дълбокия лай на ловджийските хрътки. В този свят Текла се бе надявала да се оттегли и аз изпитах жал към тази жена, която е била заставена да се оттегли там, без преди това да опознае обществото в неговото разнообразие.

Точно както стаята на инквизитора от писата на доктор Талос, с високата си съдийска скамейка, се спотайваше нейде в най-ниското ниво на Двореца на Самодържеца, така в най-прашасалите кътчета на мозъците ни всеки от нас си има тезгях, върху който отброяваме с мъка дълговете на миналото и ги плащаме с обезценената валута на настоящето. На този тезгях аз погасих дълга си към живота на Текла с този на Сириака.

Когато я изведох от беседката, тя реши, знам го, че смяtam да я убия на самия бряг. Вместо това аз ѝ посочих реката.

— Асис тече бързо на юг, където се влива в пороя на Гиол, която продължава по-бавно към Несус, а накрая се влива в южното море.

Един беглец може да се скрие завинаги в лабиринта на Несус, защото улиците, дворовете и къщите там нямат чет, а хора от всички земи и с всякакъв цвят на лицето пълнят улиците му. Ако можеше да отидеш там, както си облечена сега, без приятели и пари, би ли го направила?

Тя кимна с побеляла от напрежение ръка върху гърлото си.

— Все още няма бариера за лодки при Капулус — Абдиесус знае, че няма опасност да го нападнат срещу течението поне до средата на лятото. Но ще трябва да минеш под ниските арки и може да се удавиш. Дори и да стигнеш в Несус, ще трябва да работиш за прехраната си — да переш чуждо, може би, или да готвиш.

— Мога да правя прически и да шия. Севериън, чувала съм, че понякога, като последно и най-ужасно изтезание, казвате на затворничката, че ще я освободите. Ако това ми правиш сега, умолявам те да престанеш. Отиде достатъчно далеч.

— Това го правят калугерите или някои други религиозни функционери. Никой от нашите клиенти не би ни повярвал. Но искам да съм сигурен, че няма да проявиш глупостта да се върнеш вкъщи или да потърсиш прошка от архонта.

— Глупачка съм, вярно е — каза Сириака. — Но дори глупачка като мен не би го направила, кълна се.

Тръгнахме по брега и стигнахме до стълбите, където часовите пропускаха гостите на архонта и където чакаха завързани малките, боядисани в ярки цветове лодки за разходки. Казах на един от войниците, че искаме да се спуснем по реката, и го попитах дали ще е трудно да наемем гребци, които да ни върнат срещу течението. Той каза, че ако искаме, може да оставим лодката при Капулус и да се върнем с фиакър. Когато ни обърна гръб и поднови раздумката си със своя другар, аз се престорих, че оглеждам лодките, и отвързах онази, която беше най-далеч от факлите на стражевия пост.

Доркас каза:

— Излиза, че ти поемаш на север като беглец, а аз ти взех всичките пари.

— Няма да ми трябват много, а и ще намеря още. — Станах.

— Вземи поне половината. — Когато поклатих глава, каза: — Вземи два кризоса. Аз мога да проституирам, ако ножът опре до кокала, или да открадна.

— Ако откраднеш, ще ти отрежат ръката. По-добре аз да режа ръце срещу вечерята си, отколкото ти да се простиш с твоите за същата цел.

Понечих да си тръгна, ала тя скочи от леглото и ме дръпна за плаща.

— Отваряй си очите, Севериън. В града върлува нещо — Хетор го нарече „саламандър“. Не знам какво е, но изгаря жертвите си.

Казах й, че много повече ме е страх от войниците на архонта, отколкото от саламандъра, и си тръгнах, преди да е казала още нещо. Но докато се изкачвах задъхан по една тясна уличка на западния бряг, която според гребците ми щяла да ме отведе право до върха на скалната стена, се замислих дали не трябва да се страхувам повече от студа в планините и от дивите зверове там, отколкото от войниците и саламандъра, взети заедно. Замислих се и за Хетор и за това как бе успял да ме последва толкова далеч на север и защо. Но повече, отколкото мислех за всяко от тези неща, мислех за Доркас и за това какво беше означавала тя за мен и аз за нея. Щеше да мине дълго време преди отново да я видя и изглежда, по някакъв начин съм усещал това още тогава. Точно както си бях вдигнал качулката, напускайки Цитаделата, така че минувачите да не зърнат усмивката ми, сега скрих лицето си в сянката й, за да не види никой сълзите, които се стичаха по бузите ми.

Два пъти бях виждал резервоара, който снабдяваше Винкулата с вода, но и двата пъти беше по дневно време. Тогава ми се беше сторил малък — квадратен басейн не по-голям от основите на къща и не подълбок от гроб. Под бледите лъчи на увяхващата луна ми се стори почти като езеро и дълбок като цистерната под Кулата с камбаните.

Беше на някакви си стотина крачки от стената, която защищаваше западната граница на Тракс. На стената имаше кули — едната доста близо до резервоара — и нямаше съмнение, че гарнизоните вече са получили заповед да ме задържат, опитам ли се да напусна града. Докато вървях по-рано по билото на скалата, бях зървал през равни интервали часовите, които патрулираха по стената — гребените на шлемовете им отразяваха светлика на звездите и понякога просветваха, уловили светлината им.

Сега клечах, оглеждах града и разчитах на черния плащ и качулката да заблудят очите им. Железните решетки на сводестите порти на Капулус бяха спуснати — усещах завихрянето на Асис при сблъсъка ѝ с тях. Това сложи край на съмненията ми — Сириака бе заловена или най-малкото забелязана. Абдиесус можеше да се постарае да я залови, а можеше и да не си даде много зор — на мен ми се струваше много вероятно да я остави да изчезне и така да не я постави в центъра на вниманието. Но мен със сигурност би заловил и би ме екзекутирали като предател, какъвто си бях.

Преместих поглед от едната вода към другата — от препускащата Асис към спокойния резервоар. Знаех отключващата дума на шлюза и я използвах. Древният механизъм пристърга, сякаш го задвижваха роби фантоми, и ето че спокойните води препуснаха на свой ред, препуснаха по-бързо от гневната Асис при сблъсъка ѝ с Капулус. Далеч долу затворниците щяха да чутят рева и тези най-близо до входа щяха да видят бялата пяна на пороя. След миг правите щяха да бъдат до глезните във вода, а заспалите щяха да се заизправят с мъка. След още миг всички щяха да са до кръста във водата. Но бяха приковани на местата си и по-силните щяха да задържат по-слабите — надявах се никой да не се удави. Ключараните на входа щяха да напуснат поста си и да — забързат по стръмната пътека към върха на скалата да видят кой си играе с резервоара.

Когато и последната вода се отцеди, чух откъртените от краката им дребни камъчета да се търкалят по склона. Затворих шлюза и се навсях в хълзгавия почти вертикален отвор, през който току-що бе изтекла водата. Напредването ми щеше да е много по-лесно, ако не носех Терминус Ест. За да опра гръб в едната стена на тази крива коминоподобна тръба, трябваше да го сваля от рамото си, а нямаше как да го държа. Нахлузих колана му на врата си, така че мечът и ножницата му да висят, и се оправях както дойде с тежестта му. На два пъти се подхълзвах, но ме спасяваше поредният завой на тясната тръба, а накрая, след толкова време, че ми се струваше неизбежно ключараните да не са се върнали, зърнах проблясъка на червен факелен огън и извадих Нокътя.

Никога повече нямаше да го видя да грейва толкова ярко. Светеше ослепително и докато го носех вдигнат високо през дългия тунел на Винкулата, можех само да се чудя как ръката ми не е станала

на пепел. Но нито един от затворниците, струва ми се, не видя самия мен. Нокътят ги омайваше, както светлината на фенер омайва горските елени нощем — стояха неподвижно, със зяпнали усти, изпитите им, брадяси ли лица бяха вдигнати като в молитва, сенките им се очертаваха зад тях като врязани в метал силуети и тъмни като графитеночерното на плаща ми.

В самия край на тунела, където водата се изтичаше в дългия стръмен канал, водещ под Капулус, бяха приковани най-слабите и най-болните затворници. И именно там най-ясно видях силата, която им вдъхна Нокътя. Мъже и жени, които и най-старите ключарани не помнеха да са се изправили някога, сега изглеждаха високи и силни. Махнах им за поздрав, макар да бях сигурен, че нито един от тях не ме забеляза. После прибрах Нокътя на Помирителя в торбичката му и ни обгърна нощ, в сравнение, с която нощта на повърхността на Ърт би била ден.

Силната струя на водата беше почистила канала и ми беше по-лесно да се спусна по него, отколкото по тръбата под шлюза, защото макар и по-тесен, той не беше толкова стръмен и можех да лазя бързо. На дъното му имаше решетка, но както бях забелязял при една от инспекциите си, тя беше почти напълно проядена от ръжда.

13.

В ПЛАНИНАТА

Пролетта беше свършила и лятото беше започнало, когато излазих в сивкавия светлик, но дори и така във високите земи никога не беше наистина топло, освен когато слънцето не се издигнеше до зенита си. Въпреки това не смеех да се спусна в долините, където се гушеха селцата, и цял ден вървях нагоре и навътре в планината, преметнал плаща си през едното рамо, така че да прилича възможно най-много на еклектическа одежда. Освен това свалих острието на Терминус Ест и го съединих отново с дръжката, но без ефеса, така че, прибран в ножницата си, отдалеч да прилича на обикновена тояга.

До обяд под краката ми беше останал само камък, и то толкова неравен, че колкото ходех, толкова се и катерех. На два пъти зървах метален проблясък далече под мен и като поглеждах надолу, виждах малки групи димарции — препускаха в галоп по пътеки, по които повечето мъже не биха минали дори пеша, а късите им алени наметала се развояваха след тях. Не открих ядовни растения и не видях друг дивеч, освен кръжащите високо в небето лешояди. Дори и да бях видял, нямаше начин да убия нещо с меча си, а друго оръжие нямах.

Всичко това звучи доста отчайващо, но истината е, че бях развлнуван от планинските гледки и обширната панорама на въздушната империя. В детството си ние не сме в състояние да оценим природните красоти, защото още не сме съхранили във въображението си нужния набор от подобни гледки, всяка с придружаващите я емоции и обстоятелства, и по тази причина възприемаме природата повърхностно, без дълбочина. Сега аз гледах увенчаните с облачни корони върхове и заедно с тях виждах Несус от конуса на кулата Матачин и Тракс от бойниците на замъка Асиез, и колкото и да се чувствах окаян, готов бях да припадна от душевна наслада.

Нощта прекарах сгущен на завет край една гола скала. Не бях ял нищо, откакто се преоблякох във Винкулата, което сега ми се струваше да е било преди седмици, ако не и години. В действителност бяха изтекли само няколко месеца, откакто бях вмъкнал един захабен кухненски нож в килията на бедната Текла и бях видял кръвта ѝ да се процежда като сляп ален червей под вратата на килията ѝ.

Поне бях изbral добре камъка си, ако не друго. Той спираше вятъра, така че, стига да не мърдах много, можех да си почина не по зле, отколкото в тихия, мразовит въздух на някоя ледена пещера. Еднадве стъпки в коя да е посока ме хвърляха обратно в лапите на вятъра и само за миг замръзвах до кости.

Спал бях близо час, струва ми се, без сънища, които да надживеят съня, после се събудих с усещането — което не беше сън, а онази особена безпочвена увереност, или псевдоувереност, която ни връхлита в моменти на изтощение и страх — че Хетор се навежда над мен. Струваше ми се, че усещам дъха му, вонящ и леденостуден по лицето ми, и очите му — вече не безизразни, а вперени жарко в моите. Когато се разсъних напълно, разбрах, че точиците светлина, които бях взел за зениците му, всъщност са две звезди, големи и много ярки в прозирния, чист въздух.

Опитах се отново да заспя — затворих очи и се насилих да си спомня най-топлите и уютни места, където бях спал — стаята на пътуващ брат, която ми бяха дали в нашата Кула и която ми се беше сторила така разкошна с уединението и меките си одеяла в сравнение със спалното помещение на чираците; леглото, което веднъж бях споделил с Баландерс, чийто широк гръб бе излъчвал топлина като нагорещена печка; покоите на Текла в Двореца на Самодържеца; уютната стая в Салтус, където се бяхме настанили с Йонас.

Нищо не помогна. Не можах да заспя отново, а не смеех и да продължа по пътя си от страх да не падна в някоя пропаст в тъмното. През остатъка на нощта зяпах звездите — всъщност тогава за пръв път истински усетих величието на съзвездията, за които ни беше разказал учителят Малрубиус, когато бях най-малкият от чираците. Колко е странно, че небето, което през деня е неподвижното платно, по което облаците се движат пред очите ни, нощем се превръща във фона, по който се движи самият Ърт, така че го усещаме как се търкаля под нас, както моряците усещат вълнението на прилива. Няя нощ усещането за

това бавно въртене беше толкова силно, че главата ми се замая от дългото, непрестанно люлеене.

Силно беше и усещането ми, че небето е бездънна яма, в която вселената може да се катурне всеки момент и там да си остане. Чувал съм хора да казват, че загледат ли се твърде дълго в звездите, ги завладявало ужасяващото чувство, че нещо ги завлича. Моят собствен страх — а аз наистина усещах страх — не беше фокусиран върху далечните звезди, а по-скоро върху зейналата празнота помежду им и на моменти ме връхлиташе такава неудържима паника, че впивах премръзналите си пръсти в скалата, понеже ми се струваше, че ще падна от Ърт. Без съмнение всеки изпитва по мъничко от този страх, щом казват, че не съществува климат толкова мек, че хората охотно да спят без покрив над главите си.

Вече разказах как се събудих с мисълта за лицето на Хетор (сигурно защото често се бях сещал за Хетор, откакто говорих с Доркас) и как, отваряйки очи, открих, че от лицето му не е останало нищо, освен двете ярки звезди, които се бяха вписали в него. Така че то беше с мен отначало, когато се опитах да разпозная съзвездията, чиито имена често бях виждал по страниците на книгите, макар да имах съвсем бегла представа в коя част на небето се намира всяко от тях. В началото всички звезди ми се струваха еднообразна, макар и красива маса от светлинни, като искрите, които се завихрят над огън. Разбира се, скоро видях, че някои са по-ярки от други и че цветовете им въобще не са еднакви. После, най-неочаквано, след като се бях взирал в тях доста време, очертанията на един перитон изпъкнаха толкова ясно, сякаш някой беше поръсил цялото тяло на птицата със стрити на прах диаманти. След миг отново изчезна, но скоро се върна, а с него и други форми, някои отговаряха на съзвездията, за които бях чувал, а други бяха изцяло плод на собственото ми въображение. Един гущер, или змия с глави в двата си края се открояваше особено ясно.

Когато тези небесни животни се разкриха пред взора ми, ме обзе страхопочитание пред красотата им. Но когато станаха толкова силно очевидни (а това стана твърде скоро), че вече не можех да ги отстраня по своя воля, ми внушиха такъв страх, какъвто ми внушаваше и мисълта да падна в среднощната празнота, сред която се гърчеха. Но това не беше обикновен физически и инстинктивен страх като другия, а по-скоро един вид философски ужас при мисълта за вселена, в която

грубите силуети на зверове и чудовища са нарисувани с пламтящи слънца.

Покрих главата си с плаща от страх да не загубя разсъдъка си и се замислих за световете, които обикалят около тези слънца. Всички знаем, че те съществуват, някои са просто безкрайни каменни равнини, други са покрити с лед или тънат в пепел и реки от лава, както казват, че било на Абадон. Но има и много други светове, кои по-хубави, кои по-лоши, населени със същества, които или произхождат от човешкия род, или поне не са много по-различни от самите нас. Най-напред си помислих за зелени небеса, синя трева и въобще детската екзотика, която задължително завладява мислите ни, насочим ли ги към други светове. Но след време се уморих от тези наивни представи и насочих мислите си към общества и начини на мислене съвсем различни от нашите, светове, в които всички хора, знаейки, че произлизат от една-единствена двойка колонисти, се отнасят един към друг като братя и сестри, светове, където вместо валута има чест, така че всеки се труди, с цел да бъде признат за близък на някой мъж или жена, които са спасили колонията, светове, където изначалната борба между хората и зверовете е прекратена отдавна. С тези мисли дойдоха и стотина други — как се раздава справедливост, когато всички се обичат помежду си, например: как един просяк, загубил всичко, освен човечността си, може да се моли за чест и по какъв начин биха могли да се обличат и хранят хора, чиито разбирания им забраняват да убиват животните.

Когато за пръв път осъзнах, още като момче, че зеленият кръг на луната всъщност е нещо като остров, увиснал в небето, и че цветът му се дължи на горите, незапомнено древни, засадени там в най-ранните дни на човешката раса, у мен се зароди намерението да отида там, а към него постепенно се прибавиха и всички други светове във вселената, по реда, в който с възрастта си осъзнавах съществуването им. Бях се простил с това си желание като с грешка (както си мислех) на растежа, когато научих, че само хора, чието място в обществото ми се струваше непостижимо високо, успяват да напуснат Ърт.

Сега този стар мой копнеж се разпали наново и макар да ми се струваше още по-нелеп с годините (защото малкият чирак несъмнено бе имал по-голям шанс да литне някога сред звездите от преследвания аутсайдер, в който се бях превърнал), беше неимоверно по-сilen и изпълnen с решимост, защото през изминалото време бях разbral

колко глупаво е да ограничаваш желанията си до възможното. Ще отида, твърдо реших аз. — През остатъка от живота си ден и нощ ще бъда нащрек за някаква възможност, колкото и нищожна да е тя. Веднъж вече се бях озовавал насаме с огледалата на отец Инир — тогава Йонас, много по-мъдър от мен, се беше гмурнал без колебание в пороя на фотоните. Кой можеше да твърди, че няма отново да се озова пред онези огледала?

Подкрепян от тази мисъл, аз дръпнах плаща от главата си, решен да погледна още веднъж звездите, и открих, че слънчевата светлина е пронизала вече планинските върхове, отнемайки нощното им величие. Титаничните лица, надвисвали над мен, се бяха смалили сега до ликовете на отдавна мъртвите владетели на Ърт, обрулени от времето и изпити от лавините.

Станах и се разкърших. Ясно беше, че не мога да изкарам и този ден без храна, и още по-ясно, че не ще мога да прекарам следващата нощ, както бях прекарал тази — под ненадеждната защита на плаща си. Затова, макар и да не смеех да се спусна към населените долини, замислих маршрута си така, че да ме отведе в гората, която се стелеше по билата под мен.

Стана почти обяд, докато я стигна. Когато най-после се добрах до дребните брези, които я обикаляха като предни постове, видях, че макар теренът да е по-стръмен, отколкото бях очаквал, в центъра ѝ земята сравнително по-равна, а следователно и оскъдната почва сравнително по-богата, и там растяха дървета с внушителен ръст, толкова близо едно до друго, че пролуките помежду им не бяха пошироки от самите стволове. Те, разбира се, не приличаха на събрата си с твърда дървесина и лъскави листа от тропическата гора, през която бяхме минали на южния бряг на Сифизус. Тези тук в по-голямата си част бяха иглолистни видове с грапава кора, високи прави дървета, привели се, въпреки ръста и силата си, далеч от сянката на планината, и поне по четвърт от тях ясно личаха белезите от войната им с вятъра и светковиците.

Бях дошъл с надеждата да заваря дървесекачи или ловци и да се позова на гостоприемството, което по правило се полага (както дълбоко вярват градските люде) на странниците в дивите планини. За дълго време обаче надеждите ми останаха напразни. Час по час спирах и се слушах за звънтеч на брадва или лай на кучета. Чувах обаче

единствено тишина и макар гората да предлагаше огромно количество дървен материал, не видях признаци да е имало сеч.

Най-накрая стигнах до малък ручей с леденостудена вода, който криволичеше между дърветата, по чиито брегове растеше дребна и нежна орлова папрат и трева със стръкчета, тънки като косъм. Напих се до насита и близо половин час следвах ручея надолу по склона, покрай поредица от миниатюрни водопади и езерца, като се чудех, както несъмнено се бяха чудили и други преди мен от хиляди години, как така потокът бавно, но сигурно расте, при положение че няма други негови събрата да се вливат в руслото му.

Накрая стана толкова голям, че и дърветата не бяха в безопасност, а малко по-напред видях ствola на едно от тях, поне четири лакътя дебел, да лежи повален напреки на потока, който беше подкопал корените му. Приближих се към него без особена предпазливост, защото нямаше звук, който да ме предупреди, хванах се за един от по-ниските клони и стъпих с отскок върху ствola.

За малко да се катурина в океан от въздух. Бойниците на замъка Асиез, от които бях зърнал нещастната Доркас, бяха нищо в сравнение с тази височина. Стената на Несус сигурно беше единственият артефакт, сътворен от човешки ръце, който можеше да й съперниччи. Потокът се сурваше безшумно в пропаст, която го издухваше на миниатюрни капчици и ги претопяваше в дъга. Дърветата долу приличаха на играчки, издялани за някое момченце от любящия му баща, а в края им видях малка нива и къща, не по-голяма от речно камъче, със спиралка бял дим — призракът на водната панделка, погинала при падането си — който се къдреше нагоре и изчезваше също като нея в нищото.

Спускането по скалната стена отначало ми се стори твърде лесно, защото инерцията на скока ми едва не ме беше прехвърлила през поваления ствол, а самият той висеше наполовина над ръба. Когато възстанових равновесието си обаче, задачата ми се стори непосилна. Скалната стена беше отвесна в големи участъци, поне докъдето ми стигаше погледът, и макар че навярно бих могъл да се спусна и да стигна до къщата преди мръкване, ако имах въже, аз, разбира се, нямах такова, а и във всеки случай би било глупаво от моя страна да се доверя на въже с такава огромна дължина, каквото би ми било необходимо тук.

Все пак се заех да проуча ръба на скалата и накрая открих пътечка, която, макар и много стръмна и тясна, очевидно се използваше редовно. Не смятам да занимавам читателя с всички подробности за спускането надолу, които нямат много общо с разказа ми, макар че, както не е трудно да си представи човек, по онова време те бяха ангажирали вниманието ми изцяло. Съвсем скоро разбрах, че не трябва да отклонявам поглед от самата пътека и лицето на скалата, което ми се падаше ту отляво, ту отдясно, заради острите завои на пътечката. В по-голямата си част тя се спускаше почти отвесно, а ширината ѝ не надвишаваше един лакът, че и по-малко. На места преминаваше в стъпала, изсечени направо в скалата, а в един участък напълно изчезваше, заменена от дупки за ръцете и краката, по които се спуснах, както се слиза по дървена стълба. Тези бяха много по-лесни — обективно погледнато — от пукнатините, в които посред нощ бях вклинявал пръстите на ръцете и краката си при входа на мината на маймуnochовеците и, ако не друго, сега поне ми беше спестен шокът от стрели, които да пищят покрай ушите ми. Но височината беше сто пъти по-голяма и замайваща.

Може би защото бях принуден да задържам упорито погледа си встрани от пропастта, вниманието ми се съсредоточи върху обширния образец, поднесен ми в разрез, на земната кора, по която пълзях. В древни времена — така прочетох веднъж в един от текстовете, които ми даваше учителят Палемон — сърцето на самия Ърт било живо и движенията на това живо ядро карали равнините да изригват като фонтани, а понякога за една нощ то отваряло морета между острови, които все още били един континент, когато слънцето ги било огряло за последно. Казват, че сега Ърт е мъртъв, че изстива и се свива в каменната си мантия като трупа на старица в някоя от изоставените къщи, които ми беше описала Доркас, мумифицира се в неподвижния сух въздух, докато дрехите ѝ не се стрият на прах. Същото, казват, ставало и с Ърт, а тук половин планина се беше отцепила от другарчето си и се бе сринала най-малко с една левга.

14.

КЪЩАТА НА ВДОВИЦАТА

В Салтус, където с Йонас останахме няколко дни и където бях извършил второто и третото обезглавяване в кариерата си, миньорите раздират земята за метали, камъни за строеж и дори за артефакти, останали там от цивилизации, забравени хилядолетия, преди да бъде издигната Стената на Несус. Правят това с помощта на тесни шахти, които прокопават в хълмовете, докато не попаднат на богат на руини слой или дори (ако наистина извадят късмет) на сграда, която е запазила някаква част от конструкцията си, така че да им послужи като готова галерия.

Онова, което те постигаха с толкова труд, можеше да бъде постигнато на скалата, по която се спусках, почти без усилие. Миналото стоеше на педя от носа ми, голо и беззащитно като всички мъртви неща, сякаш самото време е било разтворено при срива на планината. Фосили на кости стърчаха на места от повърхността, кости на силни животни и хора. Гората също бе положила там своите мъртвци — стволове и клони, които времето беше превърнало в камък — така че се чудех, докато се спусках надолу, дали не е възможно Ърт да не е, както ние предполагаме, по-стар от своите дъщери, дърветата, и си ги представях как растат в празнотата пред лицето на слънцето, впили се едно в друго с преплетени коренища и вейки, докато накрая не са станали толкова много и толкова нагъсто, че от тях се е родил нашият Ърт, а самите те са се смилили до мъха по дрехата му.

По-дълбоко от тях лежаха сградите и механизмите на човечеството. (Възможно е там да лежаха и неща, създадени от други раси, защото в няколко от историите в кафявата книга, която носех, се намекваше, че някога тук е имало колонии на съществата, които днес наричаме какогени, макар в действителност да са от различни раси, които си приличат само по това, че са различни от нашата.) Видях метали, които са зелени и сини в смисъла, който влагаме, когато

казваме, че медта е червена или среброто — бяло, оцветени метали, така странно изковани, че не можех да съм сигурен дали формата им е трябвало да представлява произведение на изкуството, или са части от някакви страни машини, а възможно е и за някои от онези непознати народи да е нямало разлика между двете.

На едно място, почти на половината на пътя, линията на разседа съвпадаше с облицованата с плочи стена на някаква огромна сграда, така че ветровитата пътечка, по която крачех, се врязваше през нея. Така и не разбрах какъв е рисунъкът върху плочите — докато се спусках, бях твърде близо, за да го обхвана с поглед, а когато най-после стигнах до дъното, беше твърде високо над мен, изгубен в неспокойните мъгли на падащата река. Все пак, докато ходех, го видях, така, както насекомо би видяло портрета, по чиято повърхност лази. Плочите бяха с различни форми, макар да си пасваха пътно, и отначало си помислих, че изобразяват птици, гущери, риби и подобни същества, всичките вплетени в хватката на живота. Сега чувствам, че не е било така, че всъщност са били геометрични форми, които не съм бил способен да проумея, диаграми толкова сложни, че живите форми се появяваха в тях, както формите на истински животни се появяват от странната геометрия на сложните молекули.

Каквато и да беше истината, тези форми като ли нямаха голяма връзка с общата картина или дизайн. Пресичаха ги цветни линии и макар че навсярно са били вградени в материята на плочите преди цели епохи, бяха толкова ярки и живи, сякаш само преди миг са били положени от гигантската четка на някой художник. Най-често използваните цветове бяха бериево зеленото и бялото, но макар да се спирах на няколко пъти и да се опитвах да разбера какво е изобразено (дали писмена, или лице, или може би обикновен декоративен десен от линии и ъгли, или мотиви с преплетени клонки), не успях, а може да е било всяко от споменатите неща, или никое, в зависимост откъде го гледаш и какво е настроението на наблюдателя.

След като преодолях мистериозната стена, пътят стана по-лек. Повече не ми се наложи да се спускам по отвесни участъци, и макар да се натъкнах на още няколко вкопани в скалата стълбища, те не бяха нито толкова стръмни, нито толкова тесни като предишните. Стигнах до дъното по-рано от очакваното и вдигнах поглед към пътеката, по която се бях спуснал, с такова учудване, сякаш никога не бях стъпвал

на нея — и наистина, виждаха се няколко участъка, пройдени до такава степен от ерозията, че изглеждаха непроходими.

Къщата, която бях видял така ясно отгоре, сега не се виждаше, скрита сред дърветата, но пушекът от комина ѝ все още се открояваше на фона на небето. Тръгнах през гората, която не беше толкова стръмна като онази, през която течеше потокът. Тъмните дървета изглеждаха, ако не друго, поне по-стари. Огромната папрат на юга я нямаше тук, всъщност не я бях виждал никъде на север от Двореца на Самодържеца, освен онази, която отглеждаха специално в градините на Абдиесус. Затова пък между корените на дърветата растиха в изобилие диви теменужки с лъскави листа и със същия цвят като очите на бедната Текла, имаше и мъх като дебело зелено кадифе, така че земята изглеждаше като застлана с килим, а самите дървета — обвити в най-скъпо платно.

Малко преди да зърна къщата или някакъв знак за човешко присъствие, чух кучешки лай. При този звук тишината и магията на дърветата отслабнаха — все още ги имаше, но много по-далечни. Усещах, че някакъв тайнствен живот, стар и странен, но и доброжелателен, е бил на крачка да ми се разкрие, а после се е отдръпнал — като някакъв изключително знатен човек, прочут музикант например, когото с години съм се опитвал да доведа до прага си и който, почуквайки на вратата ми, е чул гласа на друг гост, глас неприятен, свалил е ръката си и си е заминал — завинаги.

Но и колко утешителен беше в същото време. В продължение на почти два дълги дни бях напълно сам, първо в каменистия район, сетне сред ледената красота на звездите, после сред приглушения дъх на древните дървета. Сега този груб, познат звук ме накара отново да се замисля за човешки уют — и не само да се замисля, а да си го представя толкова ясно, че да го почувствам. Знаех, че кучето ще прилича на Трискъл, и когато го видях, то наистина му приличаше — с четири крака, вместо с три, с малко по-дълъг и тесен череп и по-скоро кафяво, отколкото с цвета на лъвска козина, но със същите игриви очи, размахана опашка и изплезен език. Започна с обявяване на война, която анулира веднага щом му заговорих, и преди да съм направил и двайсет крачки, вече ми поднасяше ушетата си да ги почеша. Когато излязох на малката полянка с къщата, кучето подскачаше весело около мен.

Стените бяха от камък и съвсем малко по-високи от мен. Тръстиковият покрив беше необичайно стръмен, изпъстрен тук-там с плоски камъни, които да задържат тръстиката при по-силен вятър. Беше, накратко, дом на един от онези селяци пионери, които са гордостта и отчаянието на Общността и които за една година произвеждат излишък от храна, с която могат да хранят целокупното население на Несус, а през следващата се налага някой да ги храни, за да не измрат от глад.

Когато пред някоя врата няма павирана пътека, човек може да прецени колко често хора влизат и излизат от нея по това до каква степен тревата е възстановила правото си на собственост над утъпканата земя. Тук, пред каменното стъпало, имаше само малко прашно кръгче с размера на забрадка. От вида му прецених, че може да стресна обитателя на хижата (защото реших, че може да е само един), ако цъфна на прага му без предупреждение, и понеже кучето отдавна беше спряло да лае, спрях в началото на полянката и извиках за поздрав.

Дърветата и небето погълнаха вика ми и отново се въздишина.

Извиках още веднъж и тръгнах към вратата с петлещото се в краката ми куче. Почти бях стигнал до нея, когато една жена се появи на прага. Имаше деликатно изваяно лице, което щеше да е красиво, ако не бяха населените ѝ с призраци очи, и носеше опърпана рокля, която се различаваше от облеклото на просякините единствено с чистотата си. Миг по-късно момченце с кръгло лице и очи по-големи дори от тези на майка му надзърна иззад полата ѝ.

Казах:

— Съжалявам, ако съм ви стреснал, но се изгубих в планината.

Жената кимна, поколеба се, после се дръпна от вратата и аз пристъпих вътре. Заради дебелите стени вътрешността на къщата беше дори по-малка, отколкото бях предположил, и бе изпълнена със силната миризма на някакъв зеленчук, който вреще в котле, закачено на кука над огъня. Прозорците бяха малко и малки и заради дебелината на стените, приличаха по-скоро на сенчести кутии, отколкото на отвори, предназначени да пропускат светлина. Един старец седеше на кожа от пантера с гръб към огъня. Очите му бяха до такава степен лишени от фокус и разсъдък, че в първия момент го помислих за сляп.

В средата на стаята имаше маса с пет стола, три, от които изглеждаха направени за големи хора. Спомних си какво ми беше казала Доркас за мебелите от изоставените неуски къщи, които докарвали на север за еклектиците, възприели по-културни нрави, но всички неща в къщата определено бяха изработени тук.

Жената проследи погледа ми и каза:

— Съпругът ми ще се прибере всеки момент. Преди вечеря.

Обърнах се към нея:

— Няма причина да се тревожите — не ви мисля злото. Ако ми позволите да споделя трапезата ви, да преспя на топло в къщата ви и ме напътите утре, ще се радвам да помогна, с каквато работа има за вършене.

Жената кимна, а момченцето най-неочаквано изчурулика:

— Видя ли Севера? — Майка му се завъртя толкова бързо към него, че неволно се сетих как учителят Гурлойс ни демонстрираше хватките за контролиране на затворници. Не видях удара, затова пък го чух, и малкото момче изпищя. Майка му пристъпи да му отреже пътя към вратата и детето се скри зад една ракла в ъгъла, който беше най-далече от нея. Тогава разбрах, или си помислих, че съм разbral, че Севера е момиче, което според жената е по-уязвимо от самата нея и на което е наредила да се скрие (навсярно на тавана под плетения покрив) преди да ме пусне в дома си. Прецених обаче, че няма смисъл отново да я уверявам в добрите си намерения, защото колкото и неука да изглеждаше, жената определено не беше глупачка, и че най-добрият начин да спечеля доверието ѝ е като го заслужа. Започнах с молба за малко вода, с която да се измия, като я уверих, че с готовност ще си я донеса сам, стига да ми каже откъде я черпят и да ми позволи да я стопля на огъня. Тя ми даде стомна и ми каза къде е изворът.

По едно или друго време съм се озовавал на повечето места, които обикновено се смятат за романтични — на върха на високи кули, дълбоко в недрата на света, в дворци, в джунгли и на борда на кораб — но никое от тях не ме е впечатлявало така, както онази бедна хижа. Тя ми се струваше идеален образец на онези пещери, в които, както твърдят учените, човечеството е долазвало в най-ниската точка на всеки цивилизиационен цикъл. Всяко описание на идилична и усамотена селска къща, което бях чел или чувал в живота си (идея, която беше сред любимите на Текла), неизменно се отличаваше с

чистота и ред. Под прозореца задължително има ухаещо на мента легло, дърва за огрев, подредени до най-студената стена, лъщящ от чистота каменен под и така нататък. Тук нямаше нищо от този род и нищо не беше идеално — и все пак къщата беше по-съвършена, въпреки всичките си несъвършенства, защото показваше, че хората могат да живеят и да обичат на такова отдалечно място дори без да имат способността да оформят обиталището си в поема.

— Винаги ли се бръснете с меча си? — попита жената. За пръв път ме заговоряше без подозрение.

— Това е обичай, традиция. Ако мечът ми не е достатъчно оствър, за да се обръсна с него, ще ме е срам да го нося. А ако е достатъчно оствър, защо ми е бръснач?

— И все пак сигурно е неудобно да боравите с толкова тежко острие, а трябва и много да внимавате да не се порежете.

— Усилието дава сила на ръцете ми. Освен това за мен е добре да си служа с меча си колкото се може по-често, така че да го чувствам като продължение на ръката си.

— Значи сте войник. Така си и помислих.

— Касапин на хора съм.

Думите ми, изглежда, я стъписаха и тя каза:

— Не исках да ви обидя.

— Не съм се обидил. Всеки убива нещо — вие сте убили онези корени в котлето, когато сте ги сложили във връщата вода. Когато аз убия човек, спасявам живота на всички живи неща, които той би унищожил, ако бе продължил да живее, включително, може би, на много други мъже, жени и деца. Вашият съпруг с какво се занимава?

Жената се поусмихна на последното. За пръв път я виждах да се усмихва и ми се стори много по-млада.

— С всичко. Един мъж трябва да разбира от всичко тук.

— Значи не сте родени тук.

— Да — каза тя. — Само Севериън... — Усмивката ѝ се стопи.

— Севериън ли казахте?

— Така се казва синът ми. Видяхте го, когато влязохте, а в момента ни шпионира. Понякога не знам къде му е умът.

— И аз се казвам така. Учителят Севериън.

Тя извика на момчето:

— Чу ли? Този човек се казва като теб! — После се обърна към мен: — Мислите ли, че е хубаво име? На вас харесва ли ви?

— Не съм се замислял за това, но да, предполагам, че ми харесва. Изглежда, ми приляга. — Свърших с бръсненето и седнах на един от столовете да се погрижа за меча си.

— Родена съм в Тракс — каза жената. — Били ли сте някога там?

— Точно оттам идвам — казах ѝ аз. Ако димарчиите я разпитаха след заминаването ми, описанието на дрехата ми и без това щеше да ме издаде.

— Случайно да познавате една жена на име Херайс? Тя ми е майка.

Поклатих глава.

— Е, градът е голям. Не сте останали дълго там?

— Бях съвсем за кратко. Откакто сте в планината, да сте чували нещо за Пелерините? Те са жречески орден и се обличат в червено.

— Не, съжалявам. Тук не стигат много новини.

— Опитвам се да разбера къде са, а ако не успея, ще се присъединя към армията, която Самодържеца води срещу асианите.

Съпругът ми ще може да ви упъти по-добре от мен. Не е трябвало да се качвате толкова нависоко обаче. Бекан — това е съпругът ми, казва, че патрулите не закачат войниците, които се движат на север, дори ако вървят по старите пътища.

Докато тя говореше за войници, движещи се на север, някой друг, много по-близо, също се движеше. Движението беше толкова потайно, че почти не се чу сред прашенето на огъня и хрипливото дишане на стареца, но въпреки това не можеше да се сбърка. Боси крачета, неспособни да издържат повече на пълната неподвижност, която тишината изисква, се бяха размърдили почти недоловимо и дъските под тях изскърцаха от новото разпределение на тежестта.

15.

ТОЙ Е ПРЕД ТЕБ!

Съпругът, който трябваше да се приbere преди вечеря, така и не се появи, и ние четиридесет — жената, старецът, момчето и аз — се нахранихме без него. Отначало бях сметнал, че жената ме е излъгала, с цел да ме отклони, от каквото там престъпно намерение би могло да ми хрумне, но когато мрачният следобед напредна в онази особена тишина, която предвещава буря, стана очевидно, че наистина е вярвала в думите си и че започва сериозно да се тревожи.

Вечерята ни беше почти толкова прости, колкото можеше да се очаква, но гладът ми беше толкова голям, че съм я запомнил като една от най-засищащите. Ядохме варени зеленчуци без сол и без масло, черен хляб и малко месо. Никакво вино, никакви плодове, нищо прясно и нищо сладко — въпреки това си мисля, че изядох повече от другите трима взети заедно.

Когато се навечеряхме, жената (чието име се оказа Каздо) взе от един ъгъл дълга тояга с метален връх и тръгна да търси съпруга си, като преди това ме увери, че не се нуждае от придружител, а на стареца, който, изглежда, не я чу, каза, че нямало да се отдалечава много и скоро щяла да се върне. Понеже старецът продължи да си седи отнесено до огъня, аз прильгах момчето да се приближи и след като спечелих доверието му, като му показвах Терминус Ест, позволих му да го хване за дръжката и да се опита да го вдигне, го попитах не трябва ли Севера да слезе и да се погрижи за него, след като майка му е излязла.

— Тя се върна снощи — каза ми момчето.

Помислих, че говори за майка си, и казах:

— Сигурен съм, че и тази вечер ще се върне, но не мислиш ли, че Севера би трябвало да се погрижи за теб сега, когато нея я няма?

Както правят понякога малките деца, които не са овладели достатъчно изразните средства на езика, за да спорят с възрастните, то сви рамене и се опита да ми обърне гръб.

Хванах го за раменцата.

— Искам сега да отидеш горе, Севериън, и да ѝ кажеш да слезе. Обещавам, че няма да ѝ сторя нищо лошо.

Той кимна и тръгна към стълбата, бавно и неохотно, като каза:

— Лоша жена.

Тогава, за пръв път, откакто бях прекрачил прага на къщата, старецът заговори:

— Бекан, ела тук! Искам да ти кажа за Фечин. — Нужни ми бяха няколко секунди да осъзная, че се обръща към мен, понеже ме е взел за зет си.

— Фечин беше най-лошият от всички ни. Високо диво момче с червени косми по ръцете чак до пръстите. Като ръцете на маймуна, тъй че ако ги видиш да се протягат иззад някой ъгъл да вземат нещо, ще си речеш, ако не беше големината им, че го е грабнала маймуна. Веднъж ни взе големия меден тас, онзи, дето мама правеше в него кървавиците, видях му аз ръката, ама не казах кой е бил, щото ми беше приятел. Повече ни го намерих, ни го видях таса, нищо че с Фечин все бяхме заедно. Преди мислех, че си е направил лодка от него и се е пуснал по реката, щото и на мене ми беше хрумвало да го направя. Тръгнах надолу по реката да търся таса, обаче се мръкна, преди да се усетя, а даже не бях тръгнал да се връщам. Може пък да е излъскал дъното му да се оглежда в него — понякога си рисуваше суратя на картишка. Може пък да го е напълнил с вода, та да си види отражението.

Бях се приближил към него, отчасти защото говореше неясно и отчасти от уважение, защото старото му лице ми напомняше малко за това на учителя Палемон.

— Веднъж срещнах един човек на вашата възраст, който е позирал на Фечин — казах аз.

Старецът вдигна очи към мен. Толкова бързо, колкото сянката на птица пресича някоя сива черга, метната на тревата пред къщата, видях как проблясъкът, че не съм Бекан, идва и си отива. Той обаче не спря да говори, нито показа по друг начин, че е разbral. Сякаш онова, което казващо, беше толкова неотложно, че трябваше непременно да го каже на някого, да го излее в нечии уши, преди да се е изгубило завинаги.

— Лицето му никак не приличаше на маймунско обаче. Фечин беше красив — най-красивият в околността. Винаги можеше да получи храна или пари от някоя жена. Можеше да получи всичко от жените.

Помня как веднъж с него вървяхме по пътеката, която водеше към старата воденица. Имах парче хартия, дето ми го беше дал учителят. Истинска хартия, не съвсем бяла, малко кафеникава, тук-там с петънца, приличаше на пъстърва в мляко. Учителят ми я даде, за да напиша писмо вместо мама — в училище винаги пишехме на плочи, после ги изтривахме с една гъбичка, когато трябваше да напищем нещо друго, а ако никой не ни гледаше, удряхме гъбичката с плочата и я запращахме към стената или към нечия глава. Но Фечин обичаше да рисува и докато вървяхме, аз си мислех за това как се променя лицето му, ако се случи да има хартия, на която да нарисува картийка, дето да може да си я запази. Той само тях си пазеше. Всичко друго губеше или го подаряваше, или го изхвърляше, а аз знаех, че мама има да казва много, обаче реших, че ако пиша съвсем ситно, може да го събера на половината лист. Фечин не знаеше, че имам хартия, но аз я извадих да му я покажа, после я сгънах и я скъсах на две.

Някъде над главите ни се чу пискливият глас на момченцето, но не разбрах какво каза.

— Не помня по-слънчев ден от онзи. Слънцето беше живнало, също като човек, който е бил болен вчера и утре пак ще се поболее, но днес ходи и се смее толкоз бодро, че ако някой странник дойде и го види, хич няма и да си помисли, че му има нещо, че е болен и така нататък, а ще реши, че лекарствата и постелята са за някой друг. В молитвите винаги се казва, че Новото слънце ще е толкоз ярко, че да не можеш да погледнеш към него, и до онзи ден бях смятал, че просто така е редно да се говори, както когато казваш за едно бебе, че е красиво, или хвалиш новата придобивка на някой добър човек, и че даже две слънца да има на небето, спокойно ще можеш да си ги гледаш и двете. Но през онзи ден разбрах, че приказките са си верни и светлината по лицето на Фечин беше повече, отколкото можеха да издържат очите ми, щото се насълзяваха всеки път, когато го погледнех. Благодари ми, продължихме по пътечката и стигнахме до една къща, в която живееше едно момиче. Не помня как й беше името, ама наистина беше красива, с онази, кротката красота. Дотогава не бях и подозирал, че Фечин я познава, но той ме помоли да почакам и аз седнах на първото стъпало пред портата.

Някой по-тежък от момчето стъпваше горе в посока към стълбата.

— Не стоя много вътре, но като излезе, а момичето го гледаше през прозореца, разбрах какво са правили. Погледнах го и той разпери дългите си тънки маймунски ръце. Как можеше да сподели с мен своето? Накрая накара момичето да ми даде половин самун хляб и плодове. Нарисува ме от едната страна на хартията, а от другата нарисува момичето, но не ми даде рисунките, а си ги запази.

Стълбата изскърца и аз се обърнах. Както и очаквах, по нея слизаше жена. Не беше висока, но формите ѝ бяха закръглени, а кръстчето — тънко. Роклята ѝ беше почти толкова опърпана, колкото и на стопанката, но много по-мръсна. Гъста кестенява коса се спускаше по гърба ѝ. Мисля, че я познах още преди да се обърне и да видя високите скули и издължените кафяви очи — беше Аджия.

— Значи през цялото време си знаел, че съм тук?

— Бих могъл да ти задам същия въпрос. Изглежда, си дошла тук преди мен.

— Просто се сетих, че ще тръгнеш насам. Така се случи, че пристигнах малко преди теб и казах на стопанката какво ще ми направиш, ако не ме скрие — рече тя. (Предполагам целеше да разбера, че има съюзник тук, пък бил той и нищожен.)

— Опитваш се да ме убиеш още откакто те зърнах сред тълпата в Салтус.

— Това обвинение ли е?

— Лъжеш.

Това бе един от малобройните случаи, когато бях успявал да хвана Аджия неподгответна.

— Какво имаш предвид?

— Само че се опитваше да ме убиеш още преди Салтус.

— С уверна. Да, разбира се.

— И след това. Аджия, знам кой е Хетор.

Зачаках отговора ѝ, но тя не каза нищо.

— Когато се запознахме, ти ми каза, че имало някакъв стар моряк, който искал да заживееш с него. Стар, грозен и беден, така го нарече, и аз не можах да проумея защо красива млада жена като теб въобще би обърнала внимание на такова предложение, още повече че не беше изпаднала до просешка тояга. Имаше си брат близнак, който да те защитава, а и магазинчето ви осигуряваше някаква прехрана.

Беше мой ред да се изненадам. Тя каза:

— Трябваше да ида при него и да го подчиня. Както съм го подчинила сега.

— Мислех, че само си му обещала себе си, ако ме убие.

— Обещах му това и много други работи и го подчиних. Той е пред теб, Севериън, и чака да му пратя съобщение.

— С още някой от зверовете си? Благодаря за предупреждението. Това е било, нали? Заплашил ви е, теб и Аджилус, с домашните си любимци, които е донесъл от други сфери?

Тя кимна.

— Дойде да си продаде дрехите и те бяха като онези, каквито са се носели на старите кораби, плавали много отдавна отвъд ръба на света, и не бяха маскарадни костюми, ментета, или дори плячкосани от някоя стара гробница, след като са лежали столетия в мрак, а си бяха почти нови. Каза, че корабите му — всичките му кораби — се изгубили в чернотата между звездите, където годините застиват. Изгубили се така, че дори Времето не могло да ги намери.

— Знам — рекох аз. — Йонас ми каза.

— След като разбрах, че ще убиеш Аджилус, отидох при него. За някои неща той има желязна воля, а в други е слаб като дете. Единственият начин да постигна нещо с него бе като му отдам тялото си, затова направих всичките странни неща, които поиска от мен, и го накарах да повярва, че го обичам. Сега би направил всичко, за което го помоля. Накарах го да те проследи, след като ти уби Аджилус, със среброто му платих на мъжете, които ти уби при старата мина, а съществата, които е подчинил, ще те убият, ако не го направя аз преди това.

— Предполагам си смятала да изчакаш, докато заспя, да слезеш тук и да ме убиеш.

— Първо щях да те събудя, след като притисна ножа си в гърлото ти. Но детето ми каза, че знаеш за присъствието ми, и реших, че така може да е по-приятно. Кажи ми обаче — как се досети за Хетор?

Повей на вятъра се вмъкна през тесните прозорци. От него огънят запуши, а старецът, който отново се беше умълчал пред огнището, кихна и плю върху жарта. Момченцето, което беше слязло от таванското помещение, докато двамата с Аджия си говорехме, ни гледаше с огромни, неразбиращи очи.

— Трябаше да се сетя много по-рано — казах аз. — Моят приятел Йонас е бил точно такъв моряк. Сигурно го помниш — видя го при входа на мината, а и предполагам си знаела за него.

— Знаехме.

— Може да са били от същия кораб. Или е имало някакъв знак, по който да се разпознават, или най-малкото Хетор се е боял, че ще бъде разпознат. Както и да е, той рядко се приближаваше до мен, когато пътувах с Йонас, въпреки че преди това бе показал силното си желание да бъде в моята компания. Мярнах го в тълпата, когато екзекутирах една жена и един мъж в Салтус, но той не се опита да ми се натрапи тогава. По пътя към Двореца на Самодържеца с Йонас го видяхме, че върви след нас, но той хукна към мен чак след като Йонас се беше отдалечил, макар че сигурно отчаяно е искал да си приbere нотюолата. Когато го хвърлиха в преддверието на Двореца, той не понечи да седне при нас, въпреки че Йонас беше полумъртъв, но нещо, оставящо след себе си лигава дира, претърсваше мястото, когато си тръгнахме.

Аджия не каза нищо, но в мълчанието си можеше да мине за младата жена, която бях видял да отключва кепенците, охранявали витрината на прашното магазинче в деня, след като напуснах нашата кула.

— Сигурно сте ми изгубили следите по пътя за Тракс — продължих аз — или ви е забавило нещо. Дори след като сте открили, че сме в града, сигурно не сте знаели, че ръководя Винкулата, защото Хетор прати огненото си същество да ме търси из улиците. После сте открили някак Доркас в „Патешкото гнездо“...

— Самите ние бяхме отседнали там — каза Аджия. — Бяхме пристигнали едва преди няколко дни и те търсехме, когато се появихте. После, когато си дадох сметка, че жената в мансардната стаичка е лудото момиче, което намери в Ботаническата градина, пак не се досетихме, че ти си я настанил там, защото онази вещица в странноприемницата каза, че мъжът носел обикновени дрехи. Обаче си помислихме, че може да знае къде си и че ще е по-склонна да го сподели с Хетор. Той не се казва Хетор, между другото. Твърди, че името му е много по-старо и едва ли някой го е чувал.

— Казал е на Доркас за огненото същество — рекох аз — а тя ми каза на мен. И преди бях чувал за онова нещо, но Хетор е знаел името

му — нарекъл го е „саламандър“. Тогава това не ми направи впечатление — когато Доркас го спомена — но после се сетих, че Йонас знаеше как се нарича черното нещо, което ни преследва малко преди да стигнем до Двореца на Самодържеца. Нарече го „нотюла“ и каза, че хората на корабите го нарекли така, заради топлината, която излъчвало. Щом Хетор е знал името на огненото същество, изглеждаше твърде вероятно и то да е било измислено от моряци, което пък означаваше, че самият той има нещо общо със съществото.

Аджия се усмихна.

— Излиза, че вече знаеш всичко, а и аз съм ти в ръцете — стига да можеш да развъртиш огромния си меч тук.

— В ръцете си ми и без меча. Беше ми в ръцете и при входа на мината, между другото.

— Но пък ножът ми все още е у мен.

В този миг майката на момчето влезе в стаята и двамата мълкнахме. Тя ни изгледа удивено, първо Аджия, после мен. Сетне, сякаш никоя изненада не можеше да надвие мъката ѝ или да я отклони от онова, което трябваше да направи, тя затвори вратата и я залости.

Аджия каза:

— Той ме чу да се движка горе, Каздое, и ме накара да сляза. Иска да ме убие.

— И как мога да му попреча аз? — уморено попита жената. Обърна се към мен: — Скрих я, защото каза, че ѝ мислиш злото. И мен ли ще убиеш?

— Не. Както няма да убия и нея, и тя много добре го знае.

Лицето на Аджия се разкриви от гняв, така както лицето на друга красива жена, извяло с оцветен воськ от самия Фечин може би, би се променило под жежкия език на пламък, би се стопило и изгоряло едновременно.

— Ти уби Аджилус и тържествува! Не съм ли и аз достойна да умра като него? Бяхме една плът и кръв! — Не ѝ бях хванал вяра, когато каза, че има нож, но така и не я видях да го вади, преди да се озове в ръката ѝ — един от кривите кинжали на Тракс.

От известно време във въздуха тегнеше предчувствие за наблизаваща буря. Сега гръмотевицата изтрещя някъде сред върховете над нас. Когато ехото ѝ позагърхна, нещо друго му отговори.

Не мога да опиша този глас — не беше съвсем като човешки вик, нито като животински рев.

Умората на Каздое се изпари като по чудо, заменена от най-отчаяна припряност. Под всеки от тесните прозорци висеше тежък дървен капак — тя вдигна най-близкия, сякаш не тежеше повече от тиган за палачинки, и го намести с тръсък на мястото му. Вън кучето залая трескаво, после мълъкна. Чуваше се само трополенето на първите капки дъжд.

— Толкова рано — извика Каздое. — Толкова рано! — После викна на сина си: — Севериън, махни се оттам!

През един от незалостените прозорци чух детски глас да вика:

— *Татко, не можеш ли да ми помогнеш?*

16.

АЛЗАБОТО

Опитах се да помогна на Каздое и, ща не ща, обърнах гръб на Аджия и кинжала й. Беше грешка, която едва не ми струва живота, защото тя ме нападна в мига, в който понечих да вдигна първия капак. Според поговорката, жените и шивачите държат ножа с острието надолу, но Аджия замахна нагоре, целейки се в сърцето, като опитен убиец. Обърнах се в последния момент и блокирах острието с капака, върхът му мина през дървото и стоманата лъсна студена пред мен.

Провали я силата на удара й. Дръпнах капака настрани и го метнах в другия край на стаята, а ножът й замина с него. Двете с Каздое скочиха едновременно натам. Аз сграбих Аджия за ръката и я дръпнах назад, а Каздое тресна капака на мястото му с ножа навън, към сбиращата се буря.

— Глупачка — каза Аджия. — Не виждаш ли, че така даваш оръжие на онзи, от когото те е страх, който и да е той? — Гласът й тежеше от поражението.

— На него не му трябват ножове — отвърна Каздое.

Сега в къщата беше тъмно, с изключение на червеникавата светлина от огъня. Огледах се за свещи или фенер, но не видях. Покъсно разбрах, че малкото, които притежаваше семейството, са били занесени на тавана. Светкавица проблесна отвън, очертавайки ръбовете на капаците и изписвайки прекъсната линия от ярка светлина под вратата — едва секунда по-късно си дадох сметка, че линията не би трябвало да е прекъсната.

— Отвън има някой — казах аз. — На стъпалата.

Каздое кимна.

— Затворих прозореца точно навреме. Досега не беше излизало толкова рано. Може бурята да го е събудила.

— Не смяташ, че може да е съпругът ти?

Преди да е имала време да ми отговори, нечий глас, по-висок от гласа на момчето, извика:

— Пусни ме да вляза, майко.

Дори и аз, който не знаех какво е заговорило, усетих, че в тези обикновени думи има нещо дълбоко погрешно. Гласът беше детски, може би, но не и на човешко дете.

— Майко — извика отново гласът. — Започва да вали.

— По-добре да се качим горе — каза Каздо. — Ако издърпаме стълбата, няма как да ни стигне, дори да влезе в къщата.

Вече стоеше до вратата. Без проблясъка на светкавиците онова, което стоеше пред прага, беше невидимо, но през тропота на дъжда се чуваше хрипливо, бавно дишане, а веднъж долетя и стържещ звук, сякаш нещото, което чакаше в тъмното, бе помръднало.

— Това твое дело ли е? — попитах Аджиа. — Някое от съществата на Хетор?

Тя поклати глава — тесните ѝ кафяви очи гледаха неспокойно.

— Те бродят диви из тази планина, както би трябвало да знаеш по-добре и от мен.

— Майко?

Последва провлачване на крака — след жалния си повик съществото се бе махнало от вратата. Един от капаците беше пропукан и аз се опитах да надникна през цепнатината. Не виждах нищо в мрака отвън, но чух звука на меки, тежки стъпки, съвсем същия звук, който понякога долиташе през зарешетените шахти на Мечата кула у дома.

— Преди три дни отнесе Севера — каза Каздо. Опитваше се да изправи стареца. Той стана бавно и неохотно, явно не му се искаше да се разделя с топлината на огъня. — Никога не позволявам на двамата със Севериън да отиват сред дърветата, но тогава то излезе на полянката отпред, а имаше поне час до свечеряване. Оттогава се връща всяка вечер. Кучето не може да му хване дирите, но днес Бекан отиде да го търси.

Вече се бях досетил за какъв звяр става въпрос, макар че никога не бях виждал представител на вида му. Казах:

— Алзабо е, нали? Съществото, от чиито жлези се приготвя аналептикът?

— Алзабо е, да — отговори Каздо. — За аналептик не знам.

Аджиа се засмя.

— Севериън обаче знае. Той е опитал от мъдростта на съществото и сега разнася любимата си в себе си. Разбрах, че можело

да ги чуе човек как си шепнат нощем, в най-горещия и потен миг на любовта.

Замахнах да я ударя, но тя приклекна чевръсто и издърпа масата между двама ни.

— Не се ли радващ, Севериън, че когато животните дошли на Ърт, за да заменят всички онези, които предците ни били избили, и алзабото е било сред тях? Без алзабото щеше завинаги да загубиш безценната си Текла. Разкажи на Каздое колко щастлив те е направило алзабото.

На Каздое казах:

— Искрено съжалявам за смъртта на дъщеря ви. Ще защитя къщата от животното вън, ако това трябва да се направи.

Мечът ми стоеше подпрян на стената и за да покажа, че думите ми не са празни приказки, посегнах към него. И толкова по-добре, защото в същия миг откъм вратата долетя мъжки глас:

— Отвори, скъпа!

Двамата с Аджия скочихме да спрем Каздое, но никой не се оказа достатъчно бърз. Преди да я стигнем, тя вече бе вдигнала резето. Вратата се отвори със замах.

Съществото на прага стоеше на четири крака и въпреки това изгърбените му плещи бяха на нивото на главата ми. Неговата глава стоеше ниско, така че върховете на ушите му бяха под най-високата точка на обраслия му с козина гръб. На светлината от огъня зъбите му лъщяха бели, а очите светеха в червено. Виждал съм очите на много от съществата, за които се смята, че са дошли от отвъд границите на света — привлечени, както твърдят някои филонисти, от смъртта на онези, чийто произход е бил тук, така както местните племена навлизат с огньовете и каменните си ножове в обезлюден от война или болест район. Но техните очи са очи на животни. Червените очи на алзабото бяха нещо повече — не притежаваха нито разума на човечеството, нито невинността на животните. „Сигурно така изглеждат демоните — помислих си — когато най-сетне се измъкнат от ямата на някоя тъмна звезда.“ После си спомних за маймуночовеците, които наистина наричаха демони, но очите им бяха човешки.

За миг си помислих, че вратата отново ще се затвори. Каздое, която се бе дръпнала ужасено, направи опит да я затръшне. На пръв поглед алзабото се движеше бавно и дори лениво, но въпреки това я

изпревари и краят на вратата се удари в ребрата му все едно се бълсна в камък.

— Нека остане отворена — извиках аз. — Трябва ми светлина.

Бях изтеглил Терминус Ест от ножницата, острието му улавяше светлика на огъня и приличаше на горчив пламък. Арбалет като онези, с които бяха въоръжени наемниците на Аджия, чиито стрели се запалват от триенето с въздуха и се взривяват при удар като камъни, хвърлени в пещ, щеше да е по-подходящо оръжие. Нямаше обаче да го чувствам като продължение на ръката си, както чувствах Терминус Ест, а и в края на краищата един арбалет навярно би дал на алзабото възможност да ме нападне, докато го презареждам, в случай че не уцеля от първия път.

Дългото острие на меча ми не премахваше напълно тази опасност. Квадратният му незаточен връх нямаше да прониже звяра, решеше ли той да скочи към мен. Трябваше да го разсека във въздуха и макар да не се съмнявах, че ще мога да отделя главата от дебелия врат, докато лети към мен, знаех, че пропусна ли, ще е равносилно на смърт. Нещо повече, нужно ми беше пространство, за да замахна, каквото малката стая почти не предлагаше. Трябваше ми и светлина, а огънят загасваше.

Старецът, момчето Севериън и Каздое ги нямаше — не знаех дали са се качили по стълбата на тавана, докато вниманието ми беше съсредоточено върху очите на звяра, или са се измъкнали, някои от тях поне, през вратата покрай алзабото. Останала беше само Аджия, свила се в един ъгъл и стисната с две ръце тоягата с железен връх на Каздое, така както отчаян моряк би се опитал да отблъсне галера с дълга канджа. Знаех, че ако й заговоря, ще привлече вниманието към нея, но пък завъртеше ли звярът дори главата си само, щях да мога да разсека гръбнака му.

Казах:

— Аджия, трябва ми светлина. Ще ме убие в тъмното. Веднъж ти каза на хората си, че ще се изправиш пред мен, стига те да ме убият изотзад. Сега аз ще се изправя вместо теб пред алзабото, стига само да ми донесеш някаква свещ.

Тя кимна да покаже, че е разбрала, и в същия миг звярът тръгна към мен. Само че не скочи, както бях очаквал, а се пълзна лениво, но и умело, вдясно, като скъси по този начин разстоянието помежду ни, без

да навлиза в обсега на меча ми. След миг на объркане проумях, че позицията му близо до стената затруднява допълнително евентуалната ми атака и че ако успее да ме заобиколи (което алзабото почти беше направило) и да застане между мен и огнището, ще загубя голяма част от преимуществото, което ми даваше светлината на огъня.

И така се впуснахме в една предпазлива игра, в която алзабото целеше да се възползва максимално от столовете, масата и стените, а аз се опитвах да осигуря възможно най-голямо пространство за меча си.

После скочих напред. Алзабото избегна разсичащия ми удар само на косъм, както ми се стори, на свой ред се хвърли към мен и се дръпна миг преди да нанеса ответния си удар. Челюстите му, достатъчно големи да отхапят човешка глава така, както човек отхапва от ябълка, щракнаха току пред лицето ми и то ме обля със смрадта на гнусния си дъх.

Отново изтрещя гръмотевица, толкова близо, че се чу как се кършат клоните на дървото, което бе поразила. Светкавицата освети всичко с парализиращия си блясък и ме остави замаян и полусляп. Размахах Терминус Ест в последвалия мрак, усетих го да се впива в кост, отскочих встрани и докато гръмотевицата затихваше, замахнах отново, но този път успях само да потроша някаква мебел.

Сетне отново прогледнах. Докато двамата с алзабото бяхме маневрирали из стаята, Аджия също не беше стояла на едно място. Сигурно се бе втурнала към стълбата, когато блесна светкавицата. Беше я изкачила наполовина и Каздоे протягаше ръка да й помогне. Алзабото стоеше пред мен, както ми се стори — невредимо. Но до предните му крака се събираваше локвичка кръв. Козината му изглеждаше червена и проскубана на светлината от огъня, а ноктите му, по-големи и грапави от мечешки, също изглеждаха тъмночервени и никак полупрозрачни. По-ужасяващо от говорещ труп, чух гласа, който бе извикал „*Отвори, скъпа*“, да казва:

— Да, ранен съм. Но не ме боли много и мога да стоя и да се движат като преди. Не можеш вечно да ми препречваш пътя към семейството ми. — Макар да излизаше от устата на звяр, гласът беше на сериозен, упорит, честен мъж.

Извадих Нокътя и го сложих на масата, но светлинката му беше само синкава искрица.

— Светлина! — извиках на Аджия. Но никаква светлина не дойде, чух само тракането на стълбата по пода на таванското помещение, докато жените я изтегляха нагоре.

— *Пътят ти за бягство е отрязан, както виждаш* — каза звярът, все още с гласа на мъжа.

— Както и твоят напред. Можеш ли да скочиш толкова високо с ранен крак?

Внезапно гласът се превърна в жалното хленчене на малко момиче:

— *Мога да се катеря. Мислиш ли, че няма да се сетя да преместя масата под отвора? Мога да говоря, та това ли?*

— Значи осъзнаваш, че си звяр.

Мъжкият глас се върна:

— *Знаем, че сме в зяра, така както преди бяхме в обвивките плът, които звярът изяде.*

— И си съгласен звярът да изяде жена ти и сина ти, така ли, Бекан?

— *Аз ще го насочвам. Аз го насочвам и сега. Искам Каздое и Севериън да дойдат при нас, така както аз се събрах днес със Севера. Когато огънят умре, с него ще умреш и ти — ще дойдеш при нас — а също и те.*

Изсмях се.

— Забрави ли, че те раних, докато бях заслепен? — Като държах Терминус Ест в готовност, пресякох стаята до останките на стола, взех облегалката му и я хвърлих в огъня. Разлетяха се искри. — Мисля, че дървото е било добре изсушено и натрито с пчелен восък от нечия грижлива ръка. Светлината му ще е силна.

— *Все едно, тъмнината ще дойде.* — Звярът — Бекан — говореше безкрайно търпеливо. — *Тъмнината ще дойде и ти ще дойдеш при нас.*

— Не. Когато всички столове изгорят и светлината угасне, ще те нападна и ще те убия. Изчаквам само с една цел — да изгубиш повече кръв.

Последва мълчание, особено зловещо, понеже нищо в изражението на зяра не намекваше за мисловен процес. Знаех, че точно както останките от невронната химия на Текла са били фиксираны чрез дестилат от органите на също такова животно към

ядрата на част от клетките в предния дял на мозъка ми, така мъжът и дъщеря му обитават здравия шубрак на животинския мозък пред мен и вярват, че живеят. Но какъв можеше да е този призрак на живот, какви мечти и желания можеха да го владеят, нямах представа.

Най-накрая мъжкият глас рече:

— След час или два тогава аз ще те убия, или ти ще убиеш мен. Или ще се убием един друг. Ако сега се обърна и изляза в нощта и дъждъ, ще тръгнеш ли след мен, когато Ърт се обърне към светлината? Или ще останеш тук, да ме държиш далеч от жената и детето, които са мои?

— Не — казах аз.

— В честта си, колкото и да е тя? Ще се закълнеш ли в меча си, макар да не можеш да го вдигнеш към слънцето?

Отстъпих крачка назад и обърнах Терминус Ест, като го хванах за острието така, че върхът му да сочи към сърцето ми.

— Кълна се в този меч, символа на моето изкуство, че ако не се върнеш повече тази нощ, утре не ще те преследвам. Нито ще остана в тази къща.

Бързо като змия съществото се обърна. Навярно имаше миг, в който можех да го посека в гръб. Но в следващия него вече го нямаше, нямаше и следа от присъствието му, освен отворената врата, строшения стол и локвата кръв (по-тъмна, струва ми се, от кръвта на животните от този свят), която бавно попиваше в дъските на пода.

Отидох до вратата и я залостих, прибрах Нокътя в торбичката на врата си, а после, както ми беше подсказал звярът, преместих масата под отвора, качих се отгоре й и без усилие се покатерих на тавана. Каждое и старецът чакаха в ъгъла заедно със Севериън, в чийто очи видях спомените, които биха му останали от тази нощ и след двайсет години. Групичката се къпеше в светлината на лампа, закачена за една от носещите греди.

— Оцелях, както виждате — казах им. — Чухте ли какво се каза долу?

Каждое мълчаливо кимна.

— Ако ми бяхте донесли светлината, за която помолих, нямаше да направя каквото направих. Но понеже не я донесохте, почувствах, че не ви дължа нищо. На ваше място бих напуснал къщата призори и бих тръгнал към равнините. Но това си е ваша работа.

— Беше ни страх — промълви Каздо.

— Мен също. Къде е Аджиа?

За моя изненада ми отговори не друг, а старецът. Вдигна пръст и когато погледнах в указаната посока, видях, че в дебелия слой тръстика е направен отвор, достатъчно голям за стройното тяло на Аджиа.

Нея нощ спах до огъня, след като предупредих Каздо, че ще убия всеки, който слезе от тавана. На сутринта обиколих къщата — както и бях очаквал, ножа на Аджиа го нямаше на капака.

17.

МЕЧЪТ НА ЛИКТОРА

— Тръгваме — каза ми Каздо. — Но ще спретна нещо да закусим, преди да тръгнем. Не е нужно да си ядеш закуската с нас, ако не ти е приятно.

Кимнах и излязох да чакам отвън. След малко Каздо ми донесе дървена купа с попара и дървена лъжица. Занесох ги при потока и се наядох там. Край потока растяха тръстики като параван и аз останах зад тях — може и да престъпвах обещанието, дадено на алзабото, но зачаках там, наблюдавайки къщата.

Не след дълго Каздо, баща й и малкият Севериън излязоха. Жената носеше голяма торба и тоягата на съпруга си, а старецът и момчето — по-малки торби. Кучето, което сигурно беше пропълзяло под пода при появата на алзабото (не мога да кажа, че го виня, но Трискъл не би постъпил така), се мотаеше в краката им. Каздо се огледа, но като не ме видя, остави един вързоп на стъпалото пред прага.

Гледах ги как вървят покрай малката си нива, изорана и засята само преди месец. Сега щяха да я ожънат птиците. Нито Каздо, нито баща й погледнаха назад, но момчето спря, преди да превали първото възвишение и хвърли последен поглед на единствения дом, който бе имало. Каменните му стени се изправяха стабилни както винаги, а димът от утринния огън все още се къдреше над комина. После майка му, изглежда, го повика, защото то хукна след нея и се скри от погледа ми.

Излязох от убежището на тръстиките и тръгнах към къщата. Вързопът на стъпалото съдържаше две одеяла от мека вълна и сушено месо, увито в чист месал. Прибрах месото в чантата си, а одеялата сгънах по дължина, така че да ги нося, преметнати на рамо.

След дъждът въздухът беше свеж и чист и ми беше добре от мисълта, че скоро ще се махна от каменната хижа и миризмите ѝ на пушек и храна. Огледах за последно стаята и погледът ми се спря на

черното петно от кръвта на алзабото и на строшения стол. Каздое беше преместила масата на старото ѝ място, а Нокътя, който бе светил така немощно отгоре ѝ, не беше оставил следа по плата ѝ. Не беше останало нищо, което да си струва носенето. Излязох и затворих вратата.

После тръгнах след Каздое и групичката ѝ. Не ѝ бях простил за предателството снощи — лесно можеше да ми осигури поисканата светлина, като задържи лампата под отвора за тавана. Но не можех и сериозно да я виня, задето бе застанала на страната на Аджия — сама жена сред втренчените ликове и ледени корони на планината. А детето и старецът, никой, от които не носеше вина за слоилото се, бяха поуязвими и от нея.

Пътеката беше толкова мека, че можех да ги проследя в буквалния смисъл на думата. Виждах малките стъпки на Каздое, още по-малките на момчето, по две на всяка нейна, виждах и тези на стареца, с извити навън пръсти. Вървях бавно, за да не ги настигна, и макар да знаех, че опасността за самия мен нараства с всяка крачка, която правя, смеех да се надявам, че разпитат ли ги, патрулите на архонта, без да искат ще предупредят мен. Каздое не би могла да ме предаде, защото каквато и откровена информация да дадеше на димарчийте, тя само би ги отклонила от следите ми. А ако алзабото беше наоколо, надявах се да го чуя или помириша, преди да е нападнало — в края на краишата не се бях заклел да оставя плячката му на произвола на съдбата, а само да не тръгвам след него и да не оставам в къщата.

Пътеката сигурно бе утъпкана от животни, а после поразширена от Бекан, защото скоро се стопи. Пейзажът тук не беше толкова сувор, колкото в по-високите райони. Южните склонове в повечето случаи бяха обрасли с папрат и мъх, а сред скалите растяха ниски иглолистни дръвчета. Почти през цялото време се чуваше глухият шум на падаща от високо вода. Вътре в мен, Текла си спомни, че е ходила на едно място, много подобно на това, за да рисува, придружена от учителя си и двама мрачни телохранители. Обзе ме чувството, че всеки момент ще зърна статива, палитрата и разбърканото сандъче с четки, зарязани край някой водопад, след като слънцето е спряло да си играе на криеница с водните пръски.

Това, разбира се, не стана, а през следващите няколко часа не зърнах и следа от човешко присъствие. Следите на групичката пред мен се застъпваха с еленски дири, а на два пъти и с отпечатъците на пума, което не беше необично, защото сърните са естествената ѝ плячка. Следите сигурно бяха оставени на зазоряване, когато беше спрял дъждът.

После видях очертанията на бос крак, по-голям от този на стареца. Всеки отпечатък беше голям колкото следата от собствените ми ботуши, а разкрачът — по-дълъг от моя. Следата пресичаше под прав ъгъл тази на групата пред мен, но един от отпечатъците беше върху дирята от крака на детето, което означаваше, че непознатият е минал след тях и преди мен.

Засилих крачка.

Реших, че стъпките са на някой кореняк, макар дългият разкрач да не се връзваше — тези планински диваци обикновено са дребни. Ако наистина беше кореняк, едва ли щеше да направи нещо наистина лошо на Каздо и другите, най-много да им вземе нещата. От онова, което бях чувал за тях, съдех, че са добри ловци, но не са войнствено настроени.

Отпечатъците на босите стъпала се появиха отново. Към първия се бяха присъединили поне още двама или трима.

Дезертьорите от армията бяха друго нещо. Близо четвърт от затворниците ни във Винкулата бяха такива мъже и жените им, и мнозина от тях бяха извършили жестоки престъпления. Дезертьорите щяха да са добре въоръжени, но и добре облечени също, и в никакъв случай боси.

Стигнах до стръмно нанагорнище. Виждах дупките, оставени от тоягата на Каздо, и счупените клонки, които тя и старецът бяха хващали, за да си помогнат при изкачването — а някои от тях може да бяха прекършени и от преследвачите им. Стигнах до извода, че старецът навярно вече е капнал от умора, и се зачудих как дъщеря му успява да го държи все още на крака. Може би той, а и всички те навярно, вече бяха разбрали, че ги преследват. Бях близо до билото, когато чух кучето да лае, а миг по-късно (в същото време ми се стори почти като ехо от предната нощ) нечий див, безсловесен крясък.

Но пък не беше и ужасяващият, наполовина човешки вик на алзабото. Беше звук, какъвто често бях чувал, понякога едваоловим,

докато лежах в койката си до тази на Рош, и често, когато бях носил храна на дежурните в подземието пътуващи братя и на клиентите им. Беше съвсем същият като писъка на един от клиентите на третото ниво, един от онези, които не са вече в състояние да говорят членоразделно и по тази причина — от чисто практическо естество — повече ни ги водеха в стаята за разпити.

Бяха животняци, като онези, които бях видял на маскения бал в двореца на Абдиесус, само че, за разлика от тях, тези бяха истински. Видях ги, когато стигнах до билото, видях също Каздо с баща й и сина й. Животняците едва ли могат да се нарекат хора, макар да приличаха на такива от разстояние — деветима голи мъже, подскачащи и прилякащи, обградили тримата в средата. Забързах напред, докато не видях единия да замахва с тоягата си. Старецът се срина на земята.

Тогава се поколебах, и не страхът на Текла ме спря, а моят собствен.

Бях се бил с маймуночовеците в мината, при това храбро може би, но тогава нямах друг изход. Бях се изправил в патова ситуация срещу алзабото, но тогава нямаше къде да избягам, освен в мрака вън, където то със сигурност щеше да ме убие.

Сега имах избор и се поколебах.

Като се има предвид къде беше живяла, Каздо трябваше да е чувала за тях, макар и навярно да не ги бе срещала досега. Момчето се държеше за полата й, а тя разместваше тоягата, сякаш беше сабя. Гласът й стигаше до мен сред крясьците на животняците, пронизителен, нечленоразделен и никак далечен. Обзе ме ужасът, който човек усеща винаги, когато нападат жена, но заедно с него, или може би въпреки него, присъстваше и мисълта, че тя, която бе отказала да се бие рамо до рамо с мен, сега трябва да се бие сама.

Не можеше да продължи да се брани дълго, разбира се. Същества като тези или се плашат веднага, или изобщо не се плашат. Видях как един от тях издърпа тоягата от ръката й, изтеглих Терминус Ест и хукнах по дългия склон. Голят мъж я беше съборил на земята и се канеше (както предположих) да я изнасили.

Миг след това нещо огромно се стрелна от дърветата вляво от мен. Беше толкова голямо и се движеше толкова бързо, че отначало го взех за кон. Едва след като мярнах проблясъка на зъбите му и чух писъка на животняк, осъзнах, че е алзабото.

Другите моментално се хвърлиха отгоре му. Тежките им сопи го заудряха и за миг извикаха във въображението ми гротескната представа за кокошки, които кълват разпиляно по земята зърно. После един животняк хвръкна във въздуха — голото му допреди миг тяло сега изглеждаше обвито в червен плащ.

Докато се включва в схватката, алзабото вече беше повалено, но в първия момент въобще не ми беше до него. Терминус Ест пропя в орбита около главата ми. Падна една гола фигура, после още една. Камък, голям колкото юмрук, профуча край ухото ми, толкова близо, че го чух. Ако беше попаднал в целта си, щях да съм мъртъв.

Но тези тук не бяха като маймуnochовеците в мината — толкова многобройни, че колкото и да сразиш, не можеш ги надви. Един разсякох от рамото до кръста и усетих как ребрата му се трошат едно след друго под меча ми, пронизах друг, на трети разцепих черепа.

Сетне остана само тишина и скимтенето на детето. Седем животняци лежаха на планинската трева, четирима убити от Терминус Ест и трима — от алзабото. Тялото на Каздое се подаваше от челюстите му, главата и рamenете й вече бяха изядени. Старецът, който беше познавал Фечин, лежеше като счупена кукла. Великият художник навярно би пресъздал по чуден начин смъртта му, поглеждайки я от перспектива, която никой друг не би открил, въпълъщавайки достойнството и безсмислието на човешкия живот в смазаната му глава. Но Фечин не беше тук. Кучето лежеше до стареца с окървавени челюсти.

Огледах се за момчето. За мой ужас, то се бе сгушило до гърба на алзабото. Нямаше съмнение, че съществото го е повикало с гласа на баща му. Сега задницата на алзабото потрепваше спазматично и очите му бяха затворени. Когато хванах детето за ръката, езикът на създанието, по-широк и по-месест от езика на бик, се подаде сякаш да близне малката ръчичка. После плещите му се разтресоха толкова силно, че аз инстинктивно отскочих. Езикът така и не се прибра напълно, а остана да лежи провиснал и безжизнен на тревата.

Дръпнах детето настрани и му казах:

— Свърши се, Севериън. Добре ли си?

Той кимна и заплака, а аз го вдигнах на ръце и го прегърнах.

Замислих се дали да не използвам Нокътя, но той ме беше предал в къщата на Каздоे, както се беше случвало и преди. Но пък ако беше успял, кой знае какъв щеше да е резултатът? Нямах желание да вдъхвам нов живот на животняците и на алзабото, а какъв живот можех да дам на безглавия труп на Каздое? Колкото до стареца, той отдавна бе чакал пред дверите на смъртта и сега беше умрял, при това бързо. Дали би ми благодарили, ако го бях призовал обратно, само за да умре след година-две? Камъкът просветна под лъчите на слънцето, но блясъкът беше обикновена слънчева светлина, а не светликът на Помирителя, предвестника на Новото слънце, така че го върнах в торбичката му. Момчето ме гледаше с широко отворени очи.

Терминус Ест беше окървавен до дръжката и дори нагоре. Седнах на едно повалено дърво и се заех да го почистя с прогнилата кора, докато обмислях какво да правя, после наточих и смазах острието. Не ми пушкаше за животняците и алзабото, но ми се струваше нередно да оставя телата на Каздое и стареца на дивите животни.

Благоразумието сочеше в същата посока. Какво щеше да стане, ако се появеше друго алзабо, изядеше останките на Каздое и тръгнеше по следите на детето? Обмислих варианта да ги отнеса обратно в хижата. Разстоянието обаче не беше малко, не можех да ги нося двамата едновременно, а когото и да оставех за втория тур, почти със сигурност щеше да стане храна за животните, преди да съм се върнал. Привлечени от вида на толкова много кръв, чудовищните лешояди вече кръжаха над главите ни, разгънали крила, дълги колкото главната мачта на каравела.

Заех се да огледам почвата, като търсех някое по-меко място, което да разкопая с тоягата на Каздое. Накрая отнесох двете тела на един каменист участък близо до едно ручейче и ги затрупах с камъни. Щяха да лежат под тях почти година, или така поне се надявах, преди топенето на снеговете, някъде по времето на празненствата в чест на Света Катерина, не отнесе костите на бащата и неговата дъщеря.

Малкият Севериън, който в началото само гледаше, започна да носи малки камъни и двамата заедно довършихме каменната купчина. Докато се миехме от мръсотията и потта в потока, той ме попита:

— Ти вуйчо ли си ми?

Казах му:

— Баща съм ти — засега поне. Когато нечий баща умре, на осиротелия, ако е толкова малък, колкото си ти, трябва да му се даде нов. Аз съм този човек.

Детето кимна замислено. И аз внезапно се сетих как само две нощи преди това бях сънувал един свят, в който всички хора ги свързват връзките на кръвта, понеже всички са потомци на една-единствена двойка колонисти. Аз, който не знаех името на баща си, нито това на майка си, можеше като нищо да съм роднина на това дете, чието име беше като моето, или на който и да било друг, когото срещнеш по пътя си. Светът, който бях сънувал, стана за мен постеля, която сам си бях застлал и на която трябваше да легна. Ще ми се да можех да опиша колко сериозни бяхме двамата до засмения поток, колко тържествен и чист изглеждаше Севериън с мокрото си лице и капчиците, блещукащи в миглите на големите му очи.

8.

СЕВЕРИЪН И СЕВЕРИЪН

Напих се с вода, колкото можах, и казах на момчето, че трябва да направи същото, защото в планината има много суhi места и може да не намерим вода чак до следващото утро. Беше ме попитало дали няма да се върнем вкъщи и макар че бях планирал да се върнем по стъпките си до хижата на Каздоe и Бекан, му отвърнах, че няма, защото разбрах колко тежко би било за него отново да зърне онзи покрив, нивата и малката градинка, а после да ги изостави за втори път. На неговата възраст можеше даже да реши, че баща му и майка му, сестра му и дядо му все още са някъде в къщата.

Но не можехме и да продължим надолу — и без това се намирахме твърде ниско и мен ме грозеше опасност. Ръката на архонта на Тракс достигаше на сто левги и отгоре, а вече беше повече от сигурно, че Аджия ще насьска димарчиите му по петите ми.

На север от нас се възправяше най-високият връх, който бях виждал. Не само върхът, а и горната част на плещите му беше наполовина покрита със снежен покров. Нямах представа, а може и никой да нямаше, какъв ли горд лик се взира на запад над множеството по-незначителни върхове, но нямаше съмнение, че е властвал в най-ранните от най-великите дни на човечеството и е владеел енергии, които са оформили гранита така, както ножът на резбаря оформя дървото. Докато го гледах, си помислих, че дори и опитните димарции, които познаваха планината по-добре от всички, биха застинали в благоговение пред него. И ето че ние тръгнахме натам, или по-скоро към високия проход, който свързваше диплите на робата му с планината, където Бекан се беше заселил навремето. Отначало изкачването не беше непосилно и през повечето време ходехме, вместо да се катерим.

Севериън току ме хващаше за ръка, дори когато нямаше нужда от помощта ми. Не ме бива много да преценявам възрастта на децата, но ми се струваше, че е долу-горе на толкова години, на колкото

нашите чиракета ги водеха за пръв път в класната стая на учителя Палемон — тоест беше достатъчно голям да ходи добре и да говори толкова, колкото да разбира и другите да го разбират.

За първия час, час и нещо, не каза нищо, освен това, което вече предадох. После, докато се спускахме по един открит тревист склон, обточен с борове, който приличаше на мястото, където беше умряла майка му, попита:

— Севериън, кои бяха онези хора?

Знаех кого има предвид.

— Не бяха хора, макар някога да са били и още да приличаха на такива. Бяха животняци — това е дума, с която наричаме животните с човешка форма. Разбираш ли?

Момченцето кимна сериозно, после попита:

— Защо не носят дрехи?

— Защото вече не са човешки същества, както ти обясних. Кучето се ражда куче и птицата се ражда птица, но да се превърнеш в човешко същество е постижение — трябва да мислиш върху това. Ти си мислил за него през последните три или четири години най-малко, Севериън, макар че може никога да не си се замислял за мисленето.

— Кучетата просто търсят нещо, което да изядат — каза детето.

— Точно така. Но това повдига въпроса дали човек трябва да бъде заставен да мисли за това и преди много години някои хора решили, че не трябва. Ако поискаме, можем да принудим някое куче да се държи като човек — да ходи на задните си лапи, да носи каишка и така нататък. Но не бива и не можем да принуждаваме един човек да се държи като човек. Искало ли ти се е някога да заспиш? Когато не ти се е спяло и не си бил дори уморен?

Той кимна.

— Това е, защото ти се е приискало да захвърлиш товара на това да си момче поне за известно време. Понякога аз пия твърде много вино и това е защото поне за малко ми се иска да спра да бъда човек. Понякога хората отнемат собствения си живот по тази причина. Това знаеш ли го?

— Или правят неща, които могат да ги наранят — каза той. От начина, по който го каза, ми стана ясно какви са били семейните спорове, които се е случвало да дочуе — Бекан сигурно е бил точно

такъв човек, иначе не би завел семейството си на толкова отдалечено и опасно място.

— Да — казах му аз. — Горе-долу е същото. Случва се обаче на някои мъже и дори жени да им опротивеят товарът на мисленето, без това да ги тласне към смъртта. Виждат как живеят животните и им се приисква да станат като тях, да се подчиняват на инстинктите вместо на разума. Знаеш ли с коя част на тялото си мислиш, Севериън?

— С главата — веднага отговори детето и я стисна с ръчички.

— Животните също имат глави — дори и най-глупавите като раците, воловете и кърлежите. Всъщност мислиш само с една малка част от главата си, вътрe, точно над очите. — Сложих пръст на челото си. — Така, представи си, че по някаква причина искаш да ти отрежат едната ръка. Има хора, които знаят как да го направят и именно някой от тях ще потърсиш за помощ. Да предположим например че ръката ти е пострадала така, че никога няма да се оправи напълно. Хората, за които ти казах, ще я отрежат по такъв начин, че болестта да не премине в останалата част на тялото ти.

Момчето кимна.

— Добре. Същите тези хора могат да отстраният малката част в главата ти, с която мислиш. Но не могат да я върнат обратно. А дори и да можеха, ти няма да можеш да ги помолиш, след като вече са ти я махнали. Но понякога някои хора плащат на тези мъже да я отстраният. Искат завинаги да спрат да мислят и често казват, че искат да обърнат гръб на всичко, постигнато от човечеството. След това вече няма да е справедливо да се отнасяме към тях като към хора — те са се превърнали в животни, макар телата им все още да имат човешка форма. Попита ме защо не носят дрехи. Те вече не разбират за какво служат дрехите, така че не ги обличат, дори да им е много студено, макар че може да легнат отгоре им или дори да се увият с тях.

— И ти ли си такъв, малко? — попита момчето и посочи голите ми гърди.

Представата, за която намекваше, не ми беше хрумвала никога и за миг се смутих не на шега.

— Такова е правилото на моята гилдия — казах аз. — Не са ми рязали нищо от главата, ако за това ме питаш, а преди носех риза... Но, да, предполагам, че и аз съм такъв, съвсем мъничко, защото дори не съм се сещал да се облека, дори когато ми е било много студено.

По изражението му разбрах, че съм потвърдил подозренията му.

— Затова ли бягаш?

— Не, не затова бягам. По-скоро точно по противоположната причина. Май онази част в главата ми е пораснала прекалено много. Но за животняците си прав, именно затова те са в планината. Когато един човек се превърне в животно, превръща се в опасно животно, а такива животни хората не търпят близо до себе си. Така че ги прогонват тук, в планината, или пък старите им приятели ги довеждат тук, или някой, на когото са платили, преди да захвърлят силата на човешката мисъл. Все още могат да мислят по малко, разбира се, като всички животни. Колкото да си намират храна, макар че мнозина измират всяка зима. Колкото да хвърлят камъни, както маймуните хвърлят орехи, да си служат със сопите си и дори да си търсят партньор, защото сред тях има и женски, както вече ти казах. Синовете и дъщерите им рядко оцеляват дълго обаче, и може така да е по-добре, защото се раждат точно като теб и мен — с бремето на мисълта.

Усещах съвсем ясно въпросното бреме след края на разговора ни — толкова ми тежеше, че за пръв път наистина проумях защо някои хора го усещат като проклятие не по-леко, отколкото паметта е понякога за мен.

Никога не съм бил особено чувствителен към красотата, но красотата на небето и планината беше такава, че сякаш придаваше цвят на размислите ми и ми внушаваше усещането, че съм на косъм да разбера неразбирамото. Когато учителят Малрубиус ми се беше явил след първото ни представление на писата на доктор Талос — нещо, което не можах да проумя тогава и все още не мога, макар с времето убеждението ми, че наистина се е случило, нараства, вместо да намалява — ми беше говорил за кръговрата на управлението, макар управлението да нямаше нищо общо с мен и аз с него. Сега внезапно проумях, че самата воля също е управлявана и ако не от разума, то от неща под и над него. Само дето е много трудно да се каже от коя страна на разума се намират тези неща. Инстинктът определено е под него, но дали пък и той не може да е над разума? Когато алзабото нападна животняците, инстинктът му бе диктувал да опази плячката си от другите. Инстинктът на Бекан според мен му бе диктувал да защити жена си и детето си. И двамата направиха едно и също, при това посредством едно и също тяло. По-висшият и по-низшият инстинкти

си бяха подали ръце зад гърба на разума, така ли излиза? Или съществува само един инстинкт зад разума по принцип и го обгръща отвсякъде?

Но дали инстинктът наистина е онази „добавка към личността на монарха“, която според учителя Малрубиус е едновременно най-висшата и най-низшата форма на управление? Защото е ясно, че самият инстинкт не може да се е появил от нищото — ястребите, които кръжаха над главите ни, строят гнездата си, без съмнение, по инстинкт. И все пак трябва да е имало време, когато не са си строели гнезда, и първият ястреб, построил си гнездо, няма как да е наследил инстинкта да строи от родителите си, понеже те не са го имали. Нито пък е възможно такъв инстинкт да се е развил постепенно — хиляда поколения ястrebи да са носили по една пръчка преди следващият да донесе две. Защото нито една, нито две пръчки биха били от каквато и да било полза за ястrebите. Може би онова, което е дошло преди инстинкта, е било най-висшият и едновременно с това най-низшият принцип на управление на волята. А може би не. Кръжащите птици изписваха йероглифите си във въздуха, но аз не можех да ги прочета.

Докато се приближавахме към седловината, която съединяваше планината с другата, още по-високата, която вече описах, беше сякаш пресичаме лицето на целия Ърт, по права линия от полюса до екватора. И наистина, повърхността, по която пълзяхме като някакви мравки, приличаше на самата планета, обърната наопаки. Далеч зад нас и далеч пред нас се издигаха неизбродните блестящи снежни полета. Под тях лежаха каменисти склонове като брега на скованото в лед южно море. Още по-долу се бяха проснали поляни, обрасли с остра трева и диви цветя като цветни точки. Помнех добре онези, над които бях минал предния ден, и под синкавата мараня, увенчаваща планината отпред, съзирах линията им като зелени ресни на еполет. Под тях боровете лъщяха толкова тъмни, че изглеждаха черни.

Седловината, към която се спуснахме, беше много различна — ширнала се планинска гора от широколистни дървета с лъскав листак, които издигаха върховете си на триста аршина към умиращото слънце. Сред тях мъртвите им събрата оставаха прави, подпиирани от живите и увити в саван от повет. Близо до поточето, край което спряхме за

нощувка, растителността беше загубила голяма част от планинското си изящество и напомняше за пищността на ниските земи. И понеже бяхме вече достатъчно близо до седловината, така че да я вижда ясно, и вниманието му вече не беше заето изцяло от необходимостта да върви и да се катери, момчето посочи и попита дали ще слизаме там.

— Утре — казах аз. — Скоро ще се мръкне, а предпочитам да пребродим тази джунгла през деня.

Очите му се ококориха при думата „джунгла“.

— Опасно ли е?

— Всъщност и аз не знам. От чутото в Тракс съдя, че насекомите не би трябвало да са толкова досадни като в низините, а и едва ли ще си имаме неприятности с прилепи-вампири. Един мой приятел веднъж го ухапа прилеп-вампир — никак не е приятно. Но пък има големи маймуни и котки и такива неща.

— И вълци?

— И вълци, разбира се. Само че вълци има и на тази височина. И при къщата ви, че и по-високо.

Моментално съжалих, че съм споменал стария му дом, защото нещо от жизнерадостта, която бе започнала да се връща на лицето му, си отиде при тези ми думи. Детето, изглежда, се замисли дълбоко. После каза:

— Когато онези хора...

— Животняците.

Той кимна.

— Когато животняците дойдоха и нападнаха мама, ти веднага ли ни се притече на помощ?

— Да — отвърнах му аз. — Дойдох толкова бързо, колкото ми беше възможно. — Беше вярно, поне в известен смисъл, но въпреки това да го изрека ми причини болка.

— Добре — каза той. Бях му постлал одеяло и сега той легна на него. Завих го добре. — Звездите станаха по-ярки, нали? Стават по-ярки, когато слънцето си отиде.

Легнах до него и погледнах към небето.

— То не си отива всъщност. Просто Ърт отвръща лицето си от него и на нас ни се струва, че слънцето изчезва. Ако не гледаш към мен, това не значи, че съм си отишъл, макар да не ме виждаш.

— Ако слънцето е още там, защо тогава звездите светят по-силно?

От гласчето му разбрах, че се наслаждава на способността си да води подобен сложен разговор, а и на мен ми беше приятно. Внезапно разбрах защо на учителя Палемон му е било приятно да разговаря с мен, когато бях малък. Казах:

— Пламъчето на свещ е почти невидимо през деня и звездите, които също са слънца, избледняват по същия начин. Според картините, рисувани, когато слънцето ни е било по-ярко, излиза, че човек не е можел да види звездите, преди да се смрачи. Старите легенди — имам една кафява книга в чантата си, в която са разказани много от тях — са пълни с вълшебни създания, които изчезват бавно и после се появяват по същия начин. Без съмнение тези приказки са свързани с начина, по който са изглеждали звездите тогава.

Детето посочи.

— Ето я Хидрата.

— Май си прав — казах аз. — Други познаваш ли?

Показа ми Кръста и Големия бик, а аз му посочих моя Двуглав гущер и няколко други.

— А ето го и Вълкът, точно до Еднорога. Има и Малък вълк, но не мога да го намеря.

Намерихме го заедно, близо до хоризонта.

— Те са като нас, нали? Големият вълк и Малкият вълк. Ние сме големият Севериън и малкият Севериън.

Съгласих се, че е така, той впери поглед в звездите и ги гледа дълго; дъвчеше парчето изсушено месо, което му бях дал. После каза:

— Къде е книгата с приказките?

Показах му я.

— Ние също имахме книга и понякога мама ни четеше, на мен и Севера.

— Тя ти беше сестра, нали?

Той кимна.

— Близничка. Големи Севериън, ти имал ли си някога сестра?

— Не знам. Всичките ми роднини са мъртви. Умрели са още когато съм бил бебе. Каква приказка ти се слуша?

Поиска да разгледа книгата и аз му я дадох. Разлисти няколко страници и ми я върна.

— Не е като нашата.

— И аз така си помислих.

— Виж дали ще намериш приказка, в която се разказва за момче с голям приятел и сестра близначка. Трябва да има и вълци.

Направих каквото можах, като четях бързо, за да надбягам гаснещата светлина.

19.

ПРИКАЗКА ЗА МОМЧЕТО НА ИМЕ ЖАБОК

ПЪРВА ЧАСТ. РАННО ЛЯТО И НЕЙНИЯТ СИН

На един планински връх отвъд бреговете на Ърт някога живяла прекрасна жена на име Ранно лято. Тя била кралицата на онази земя, но съпругът ѝ, кралят, бил груб, коравосърден човек, и понеже тя го ревнуvalа, той също я ревнувал и убивал всеки мъж, когото сметнал за неин любовник.

Един ден Ранно лято се разхождала в градината си и видяла прекрасно цвете, каквото не била виждала дотогава. Цветчето му било по-червено и от най-червените рози и ароматът му по-сilen, но стройното му стебло било без бодли, гладко като слонова кост. Тя го откъснala и го занесла на едно усамотено място и докато го разглеждала на спокойствие там, започнало все повече да ѝ се струва, че това въобще не е цвете, а любим, за какъвто винаги си била мечтала — silen и в същото време нежен като целувка. Соковете на цветето проникнали в нея и тя заченала. На краля обаче казала, че детето е негово, и понеже я пазели добре, той ѝ повярвал.

Родило се момче и по желание на майка му го кръстили Пролетен вятър. При раждането му били повикани всички учени, които познавали звездите, за да му направят хороскоп, и не само онези, които живеели на планинския връх, а и много от най-великите магове на Ърт. Дълго се трудили те над звездните си карти и девет пъти се сбириали на тържествен съвет. Накрая обявили, че в битка Пролетен вятър ще е непобедим и че нито едно от децата му не ще умре преди зредостта си. Тези предсказания зарадвали краля.

Докато Пролетен вятър растял, майка му забелязала, че детето най-много се радва на полетата, цветята и плодовете, което тайнично я изпълвало с радост. Всички растения разцъфвали под допира на ръцете му и не мечът, а ножът за подкастряне лягал най-добре в ръката му. Но когато пораснал, избухнала война и той взел

копието и щита си. И понеже бил кротък по характер и се подчинявал на краля (когото мислел за свой баща и който от своя страна вярвал, че е негов баща), мнозина смятали, че предсказанието ще се окаже погрешно. Не станало така. В разгара на битката той се сражавал хладнокръвно, смелостта му била добре преценена, а предпазливостта му — трезва. Никой генерал не бил по-плодовит откъм стратегии и военни трикове и никой офицер — по-съвестен към всяко свое задължение. Войниците, които повел срещу враговете на краля, били подгответи толкова добре, че приличали на мъже от бронз, закалени в огън, а към Пролетен вятър изпитвали такава вярност, че били готови да го последват и в Света на сенките, царството най-далеч от слънцето. После хората казвали, че не друг, а пролетният вятър събарял кули, и не друг, а пролетният вятър потопявал кораби, макар че не това имала наум Ранно лято, когато му избрала името.

Станало така, че пътищата на войната често довеждали Пролетен вятър до Ърт и той чул за двама братя, които били крале. От двамата, по-старият имал няколко сина, а по-младият — единствена дъщеря, момиче на име Горска птица. Когато това момиче станало жена, убили баща ѝ, а чично ѝ, понеже не искал тя да роди синове, които да потърсят правата си над бащиното ѝ кралство, записал името ѝ в списъка на непорочните жрици. Това не се харесало на Пролетен вятър, защото принцесата била красива, а баща ѝ му бил приятел. Един ден той отишъл сам в света на Ърт и там видял Горска птица да спи до един поток и я събудил с целувките си.

От любовта им се родили две момчета близначета, но макар жриците от ордена да били помогнали на Горска птица да скрие от краля растежа им в утробата си, не могли да скрият бебетата след раждането им. Още преди Горска птица да ги е видяла, те сложили децата в една кошница, постлана с одеяла от пух, и ги занесли до брега на същия поток, където я бил заварил Пролетен вятър, пуснали кошницата по водата и си отишли.

ВТОРА ЧАСТ. КАК ЖАБОК СИ НАМЕРИЛ НОВА МАЙКА

Надалеч плавала кошницата, по сладки и солени води. Други деца биха умрели, но децата на Пролетен вятър не можели да умрат,

зашото не били стигнали още зреостта си. Водните чудовища вилнеели край кошицата, а маймуните я замеряли с пръчки и орехи, но тя продължавала да се носи напред, докато накрая не стигнала до един бряг, където две бедни сестри перели дрехи. Тези добри жени я видели и започнали да викат, а когато викането не помогнало, запретнали поли до кръста, нагазили в реката и издърпали кошицата на брега.

И понеже ги донесла водата, децата били кръстени Рибок и Жабок, и когато сестрите ги показали на съпрузите си и се видяло, че са деца със забележителна сила и красота, всяка си избрала по едно. Сестрата, която си избрала Рибок, била женена за овчар, а съпругът на сестрата, която избрала Жабок, бил дървар.

Тази сестра се грижела добре за Жабок и го кърмила от гръдта си, защото накоре била загубила собственото си дете. Носела го увит в шал на гърба си, когато мъжът ѝ отивал в дивите земи да сече дърва за огрев, затова майсторите разказвачи казват, че е била най-силната от всички жени, понеже носела на гърба си цяла империя.

Минала година и Жабок вече можел да стои прав и да прави по няколко крачки. Една вечер дърварят и жена му седели до малкия си огън на една горска полянка в дивите земи и докато жената на дърваря приготвяла вечерята, Жабок се приближил голичък до огъня и застанал там, като се топлел на пламъците. Дърварят, който бил грубоват, но добър човек, го попитал: „Харесва ли ти?“, и макар никога да не бил проговарял дотогава, Жабок кимнал и казал: „Червено цвете“. В същия миг, казват, Ранна пролет се размърдала неспокойно в леглото си на планинския връх отвъд бреговете на Ърт.

Дърварят и жена му останали удивени, но нямали време да поговорят за това, нито да прилъжат Жабок да каже още нещо, нито дори да поговорят как ще се похвалят на овчаря и жена му, щом ги видят. Защото миг по-късно на полянката се чул ужасен звук — онези, които са го чули, казват, че бил най-страховитият звук в света на Ърт. Толкова малко от чулите го са оцелели, че той си няма име, но е нещо като жужене на пчели и нещо като звука, който издава котка, ако котките бяха големи колкото крави, и нещо като звука, на който най-напред се учат гласохвърлячите — гърлено жужене, което сякаш идва отвсякъде едновременно. Било песента, която пеят

смилодоните, когато допълзят близо до плячката си, песента, която плаши дори мастодонтите, до такава степен, че често хукват в грешната посока и биват намушкани изотзад.

Всесъздателят сигурно познава всички тайни. Той е изговорил дългата дума, която е нашата вселена, и малко неща се случват, които не са част от тази дума. И така, по негова воля, една могилка се издигала недалеч от огъня, там, където в най-древни времена се намирала велика гробница. И макар бедният дървар и жена му да не знаели нищо за това, два вълка си били построили дом там, къща с нисък покрив и дебели стени, с галерии, осветени от зелени лампи, спускащи се сред разрушени мемориали и строшени урни, иначе казано, къща, каквито вълците обичат най-много. Там вълкът осмуквал костния мозък от бедрената кост на един корифодонт, а вълчицата, неговата жена, кърмела вълчетата си.

Чули те песента на смилодона и го проклели на Сивия език, както вълците могат да проклинат, защото по закон никой звяр не може да ловува близо до дома на друг хищник, а вълците са в добри отношения с луната.

Когато изрекли дългото си проклятие, вълчицата казала:

— Каква ли плячка може да е това, която Касапина, този глупав убиец на водни коне, е открил, когато ти, о, съпружче мой, който надушващ гущерите, подривващи по камъните на планините отвъд Ърт, се задоволяваш да ръфаши някакъв си изсъхнал кокал?

— Аз не ям леш — отговорил ѝ кратко вълкът. — Не търся червеи в утринната трева, нито дебна жаби в плитчините.

— Колкото и Касапина не пее за тях — казала съпругата му.

После вълкът вдигнал глава и подушил въздуха.

— Той е на лов за сина на Месчия и дъщерята на Месчиане, а ти знаеш, че нищо добро не идва от такова мясо. — При тези му думи вълчицата кимнала, защото знаела, че сред живите твари единствено синовете на Месчия избиват всички, когато един от рода им е бил убит. Това е защото Всесъздателят дал Ърт на тях, а те отхвърлили дара му.

След като изпял песента си, Касапина изревал така, че листата опадали от дърветата, после изпищял, защото проклятията на вълците са силни проклятия, докато свети луната.

— Защо е толкова тъжен? — попитала вълчицата, която близела личището на една от щерките си.

Вълкът подушил отново.

— Изгоряла плът! Скочил е в огъня им. — После двамата се засмели, както се смеят вълците — мълчаливо и така, че всичките им зъби се показват. Ушите им били щръкнали като палатки в пустиня, защото сеслушвали за Касапина, който се лутал из храсталака и дирел плячката си.

Вратата на вълчата къща била отворена, защото когато някой от двамата си бил у дома, не ги било грижа кой влеза и по-малко излизали, отколкото влизали. Допреди миг входът бил огрян от лунната светлина (защото луната винаги е добре дошла във вълчите къщи), но сега притъмнял. Едно дете стояло на прага, малко поуплашено от мрака може би, но привлечено от силната миризма на мяко. Вълкът изръмжал, но вълчицата извикала с най-майчинския си глас:

— Влез, мъничък сине на Месчия. Аз ще те накърмя до насита, ще те стопля и ще те измия. Децата ми ще ти бъдат другарчета в игрите — най-добрите на света, с блеснали очета и бързи крачета.

Като чуло това, момчето влязло, а вълчицата побутнала своите паленца с пълни с мяко коремчета, и го прilаскала на гърдите си.

— Каква полза от такова същество? — попитал вълкът. Вълчицата се засмяла.

— Можеш да смучеш кокал от едномесечна мърша и да ми задаваш такъв въпрос? Помниш ли когато тук вилнееше война и армиите на принц Пролетен вятър бяха плъзнали по земята? Тогава синовете на Месчия не преследваха нас, защото се преследваха и убиваха един друг. След битката им ние излязохме, ти, аз и целият Сенат на вълците, и дори Касапина и Онзи, който се смее, и Черния убиец, тръгнахме сред мъртвите и умиращите и си избрахме всеки според вкуса си.

— Вярно е — казал вълкът. — Принц Пролетен вятър стори велики неща за нас. Но това Месчиянско пале не е той.

Вълчицата само се усмихнала и казала:

— Подушвам дима на битката по кожата му и в козинката на главата му. — (Това бил димът на Червеното цвете.) — Двамата с

теб отдавна ще сме станали на прах, когато първата колона се изниже с маршова стъпка през портата на неговата стена, но тази първа колона ще наплоди хиляди други, които да нахранят децата ни и техните деца и децата на техните деца.

Вълкът кимнал при тези й думи, защото знаел, че вълчицата е по-мъдра от него, и така както той можел да подушва неща, които лежат отвъд бреговете на Ърт, така тя можела да вижда дните отвъд дъждовете на следващата година.

— Ще го нарека Жабок — казала вълчицата. — Защото наистина Касапина дебне за жаби, както каза ти, о, съпруже мой. — Тя смятала, че назва това, за да направи комплимент на вълка, задето с такава готовност се бил съгласил с желанието й, но истината била, че кръвта на народа от планинския връх отвъд Ърт течала във вените на Жабок, а имената на онези, които носят кръвта, не могат дълго да останат скрити.

Див смях се проточил отвън. Това бил гласът на Онзи, който се смее и казвал:

— Там е, господарю! Там, там, там! Тук, тук, тук е дирята!
Влезе във вратата!

— Виждаш ли — казал вълкът — какво става като споменаваш злото. Да назовеш е да призовеш. Такъв е законът. — И той свалил меча си и опипал ръба му.

Прагът потъмнял отново. Входът бил тесен, защото само глупците и храмовете имат широки врати, а вълците не са глупци — всъщност входът бил толкова тесен, че Жабок почти го бил изпълнил, когато застанал там малко преди това. Сега Касапина го изпълнил целия, като завъртял рамене напред, за да влезе, и привел огромната си глава. Понеже стената била много дебела, входът приличал на проход.

— Що дериши тук? — попитал вълкът и облизал плоската страна на острието си.

— Което си е мое и само това — казал Касапина. Смилодоните се бият с по един закривен нож във всяка ръка, а и той бил много подебър от вълка, но предпочитал да не влиза в двубой, защото мястото било твърде тясно.

— Въобще не е било твое — казала вълчицата. После оставила Жабок на пода и се приближила толкова близо до Касапина, че можел

да я удари, стига да посмеел. От очите ѝ изскочил огън. — Ловът ти е незаконен и плячката ти е незаконна. Той вече сука от мен и е вълк навеки, заклет в луната.

— Виждал съм и мъртви вълци — казал Касапина.

— Да, и си ял плътта им, въпреки че е била прекалено развалена дори за мухите. Може и моята да изядеш, ако някое дърво падне и ме убие.

— Казваш, че е вълк. Трябва да бъде изправен пред Сената.

Касапинът облизал устните си, но със сух език. Може би на открито би предизвикал вълка, но нямал смелост да се изправи и срещу двамата, а знаел, че ако заварди входа, те ще вземат Жабок и ще се оттеглят към проходите под земята сред повалените дялани камъни на гробницата, и не след дълго вълчицата ще го нападне в гръб.

— Ти какво общо имаш със Сената на вълците? — попитала го вълчицата.

— Колкото и той, навярно — казал Касапина и тръгнал да си търси по-лесно място.

ТРЕТА ЧАСТ. ЗЛАТОТО НА ЧЕРНИЯ УБИЕЦ

Сенатът на вълците се сбирал при всяко пълнолуние. Идвали всички, които могат, защото се смятало, че онези, които не дойдат, планират измена, като тази да вардят говедата на синовете Месчиянови в замяна на огризки например. Вълк, който не се бил явил на два Сената, трябвало да бъде съден при появата си и вълчиците го убивали, ако Сенатът го намерел за виновен.

Вълчетата също трябвало да се явяват пред Сената, където всеки голям вълк можел при желание да ги огледа, за да се увери, че баща им е бил истински вълк. (Случва се някоя вълчица да легне с куче от едната проклетия, но макар синовете на кучетата често да са съвсем същите на вид като вълчите палета, винаги имат някъде по тялото си бяло петно, защото бялото е цветът на Месчия, който помнел чистата светлина на Всесъздателя, и синовете му все още я оставят като белег върху всичко, до което се докоснат.)

И така вълчицата се изправила пред Сената на вълците по пълнолуние, вълчетата ѝ си играели в краката ѝ, а Жабок — който наистина заприличал на жаба, когато сипещата се през прозорците

лунна светлина оцветила кожата му в зелено — застанал до нея, вкопчен в козината на полата ѝ. Президентът на глутнищата седнал на най-високото място и дори да бил изненадан от появата на Месчиянов син пред Сената, ушите му не го показали. Запял:

*Ето ги петте!
Родени живи дъщери и синове!
Измамни ли са, речете чау-ау-ау!
Реч искате ли, думайте сегау-ау-ау!*

Когато вълчетата бивали изправяни пред Сената, родителите им нямали право да ги защитават, в случай че някой отправи обвинение в измамност. По всяко друго време обаче се смятало за убийство, ако някой дръзnel да им стори зло.

„Думайте сегау-ау-ау!“ Стените върнали ехото така, че в къщите в долината синовете Месчиянови залостили вратите, а щерките на Месчиане притиснали уплашено децата си.

Тогава Касапина, който изчаквал зад последния вълк, излязъл напред.

— Защо се бавите? — казал той. — Аз не съм умен — твърде силен съм да бъда умен, както добре знаете. Но тук има само четири вълчета. Петото не е вълк, а моята плячка.

При тези му думи вълкът попита:

— Какво право има той да говори тук? Той със сигурност не е вълк_.

Дузина гласове му отговорили:

— Всеки може да говори, ако вълк го призове за свидетел. Говори, Касапино!

Тогава вълчицата освободила меча си в ножницата и се приготвила за последната си битка, ако се стигнело до бой. На демон приличала тя с изпитото си лице и горящи очи, защото ангелът често е не друго, а просто демон, който стои между нас и врага ни.

— Казваш, че не съм вълк — продължил Касапина. — И казваш право. Знаем как мирише един вълк, знаем как изглежда и какви звуци издава. Тази вълчица тук е взела този син Месчиянов за свое пале, но всички ние знаем, че да имаш майка вълчица още не значи, че си вълк.

Вълкът извикал:

— Вълци са онези, чиито майка и баща са вълци! Аз взимам това пале за свой син!

Думите му предизвикали смях и когато смехът утихнал, един странен глас продължил да се смее. Това бил Онзи, който се смее — дошъл бил като адвокат на Касапина пред Сената на вълците. Извикал:

— Мнозина са казвали същото, хо-хо! Но палетата им са ставали храна за глутницата.

Касапинът казал:

— Били са убити заради бялата си козина. Кожата е под козината. Как може на това тук да бъде подарен животът? Дайте го на мен!

— Трябва да говорят двама — обявил Президентът. — Такъв е законът. Кой ще говори в защита на палето? То е син Месчиянов, но дали е и вълк също така? Двама, които не са му родители, трябва да говорят в негова защита.

Тогава Голяя, който бил член на Сената, защото обучавал малките вълчета, станал и казал:

— Никога не съм учили син на Месчия. Може да научи нещо от палето. Изказвам се в негова защита.

— Още един — рекъл Президентът. — Още един трябва да говори.

Настъпило мълчание. После Черния убиец се приближил откъм дъното на залата. Всички се страхували от Черния убиец, защото макар плащът му да бил мек като козината на новородено вълче, очите му горели в ноцта.

— Двама, които не са вълци, вече се изказаха — рекъл той. — Не може ли и аз да говоря? Имам злато. — И той вдигнал кесията си, така че всички да я видят.

— Говори! Говори! — викнали сто гласа.

— В закона се казва и че животът на едно пале може да бъде откупен — рекъл Черния убиец, изсипал златото в дланта си и така откупил една империя.

Ако трябва да се разкажат всички приключения на Жабок — как живял сред вълците и се научил да ловува и да се бие — ще се изпишат много книги. Но онези, които носят кръвта на народа от планинския връх отвъд Ърт, рано или късно чуват зова й. И дошло времето Жабок да занесе огън в Сената на вълците и да каже: „Това е Червения пламък. В неговото име управлявам.“ И след като никой не му се опълчил, той повел вълците и ги нарекъл народа на своето кралство, и скоро човеци се присъединили към него наред с вълците, и макар да бил още момче, винаги изглеждал по-висок от мъжете около него, защото носел кръвта на Ранно лято.

Една нощ, когато дивите рози се разпуквали, тя му се явила на сън и му разказала за неговата майка, Горската птица, за баща ѝ и чично ѝ, и за собствения му брат. Той намерил брат си, който бил станал овчар, и заедно с вълците, Черния убиец и много човеци, отишли при краля и поискали наследството си. Той бил вече стар, а синовете му били измрели, без да оставят синове, така че им го дал. Рибок взел града и нивите, а Жабок — дивите хълмове.

Броят на мъжете, които ги следвали, растял. Те крадели жени от други народи и наплодили деца, и когато от вълците вече нямало нужда и те се върнали в дивото, Жабок решил, че хората му трябва да си имат град, в който да живеят, със стени, които да ги защитават, когато мъжете са на война. Отишъл при стадата на Рибок, изbral си една бяла крава и един бял бик, впрегнал ги в рало и изорал бразда там, където щяла да се издига стената. Рибок дошъл да си иска животните и заварил хората да подготвят строежа. Когато му показвали браздата и му казали, че там ще се издига тяхната стена, той се изсмял и я стъпкал с крака. А те, понеже знаели, че подиграеш ли се на нещо малко, то няма да израсте, го убили. Но по онова време той бил вече голям мъж, така че предсказанието, направено при раждането на Пролетен вятър, се изпълнило.

Когато Жабок видял мъртвия си брат, го погребал в браздата, за да бъде земята плодородна. Защото така го бил научил Голяя, когото наричали още Дивака или Скуанто...

20.

КРЪГЪТ НА МАГЬОСНИЦИТЕ

При първия светлик на утрото ние навлязохме в планинската джунгла така, както човек влиза в къща. Зад нас слънчевата светлина играеше по трева, храсти и камъни. Минахме през завеса от преплетени лози, толкова плътна, че се наложи да я разсека с меча си, а пред себе си виждахме само сенки и високите стволове на дърветата. Никакви насекоми не жужаха вътре, нито птици цвъртяха. Нито вятър повяваше. Отначало голата почва под краката ни беше почти толкова каменлива, колкото по планинските склонове, но преди да изминем и левга стана по-равна, а накрая стигнахме до късо стълбище, явно оформено с лопата.

— Виж — каза момчето и посочи нещо червено и със странна форма, което лежеше на най-горното стъпало.

Спрях да го разгледам. Беше глава на петел — очите му бяха прободени с игли от някакъв тъмен метал, а в човката си държеше ивица от сменена змийска кожа.

— Какво е това? — попита детето, ококорило очи.

— Заклинание, предполагам.

— И го е оставила някоя вещица? Какво означава?

Опитах се да си спомня малкото, което знаех за измамното изкуство. Като малка, Текла бе имала дойка, която връзвала и развързвала възли, за да помага при раждане, и твърдяла, че била зърнала лицето на бъдещия й съпруг (дали е било моето, чудя се?) в полунощ, отразено в поднос, на който имало сватбена торта.

— Петелът — казах на момчето — е вестителят на деня и в известен смисъл — магически смисъл — може да се каже, че кукуригането му довежда слънцето. Може да е бил ослепен, за да не знае кога настъпва утрото. Когато една змия си сменя кожата, това означава очистване или подмладяване. Ослепеният петел стиска в клюна си старата кожа.

— Но какво означава това? — настоя на своето детето. Казах му, че не знам, но в сърцето си бях убеден, че това е заклинание срещу идването на Новото слънце, и ми стана болно, че обновлението, на което се бях надявал така горещо като дете, но в което не вярвах, може да бъде омразно някому. В същото време не забравях, че Нокътя е у мен. Враговете на Новото слънце със сигурност биха унищожили Нокътя, попаднеше ли в ръцете им.

Не бяхме изминали и сто крачки, когато видяхме ивици червен плат, провесени от клоните на дърветата. Някои бяха обикновени, но върху други беше изписано нещо с черни символи, на писменост, която не познавах — или, както ми се стори по-вероятно, със символи и идеограми от онзи вид, с който хората, претендиращи за повече знание, отколкото всъщност притежават, имитират писмената на астрономите.

— По-добре да се върнем — казах аз. — Или да заобиколим.

Едва го бях казал, когато чух шумолене зад себе си. За миг наистина повярвах, че фигурите, появили се на пътеката, са дяволи, с огромни очи и целите на ивици в черно, бяло и алено. После видях, че са просто голи мъже с боядисани тела. Ръцете им бяха въоръжени със стоманени нокти, които те вдигнаха, за да ги видя. Изтеглих Терминус Ест.

— Няма да те спрем — каза единият. — Върви си. Остави ни, ако това е желанието ти. — Стори ми се, че под боята има светлата кожа и русата коса на юга.

— И добре ще направите. С това дълго острие мога да ви убия и двамата, преди да сте ме докоснали.

— Върви тогава — каза ми русият мъж. — Стига да не възразяваш детето да остане при нас.

При тези му думи се заоглеждах за малкия Севериън. Незнайно как, той беше изчезнал и вече не стоеше до мен.

— Ако искаш да се върне при теб обаче, ще ми предадеш меча си и ще дойдеш с нас. — Без да показва и помен от страх, изрисуваният мъж се приближи към мен и протегна ръце. Стоманените нокти стърчаха между пръстите му, прикрепени към тясно парче желязо, което той държеше в дланта си. — Втори път няма да те моля.

Прибрах меча, после свалих колана, който държеше ножницата, и му подадох целия комплект.

Той затвори очи. Клепачите им бяха изрисувани с черни точки, обрамчени с бяло, като шарките на някои стоножки, чието предназначение е да заблудят птиците, че са змии.

— Много кръв е изпил този меч.

— Да — казах аз.

Очите му се отвориха и той впи в мен немигащ взор. Изрисуваното му лице — също като на другия, който стоеше зад него — беше безизразно като маска.

— Един новоизкован меч би бил безвреден тук, но този може да бъде опасен.

— Вярвам, че ще ми бъде върнат, когато аз и синът ми си тръгнем. Какво направихте с него?

Отговор не последва. Двамата се изравниха с мен от двете ми страни и тръгнаха по пътеката в посоката, накъдето бяхме вървели с момчето. Последвах ги след миг колебание.

Бих могъл да нарека мястото, където ме заведоха, село, но то не беше село в обичайния смисъл на думата, не приличаше на Салтус, нито дори на скуччените колиби на коренящите, които понякога наричаме „села“. Тук дърветата бяха по-големи и по-раздалечени от всички горски дървета, които бях виждал дотогава, и балдахинът на листата им оформяше непромокаем покрив на неколкостотин аршина над земята. Толкова огромни бяха тези дървета, че сякаш бяха расли столетия. Стълба водеше до врата в дънера на едно от тях, имаше и отвори за прозорци. Върху клоните на друго беше построена къща на няколко ката, а нещо като гнездо на гигантски скорец се люлееше в клоните на трето. Отворените капаци по земята показваха, че под краката ни са прокопани тунели.

Заведоха ме при един от тези отвори и ми казаха да сляза по грубо скованата стълба, която се спускаше в мрака. За миг (и аз не знам защо) се уплаших, че може да слизам много надълбоко, в пещери като онези, които лежаха под съкровищницата на маймуночовеците, потънала във вечна нощ. Не беше така. След като се спуснах на дълбочина не повече от четири пъти собствения ми ръст и се препънах в нещо, което тогава ми заприлича на скъсани рогозки, се озовах в подземно помещение.

Някой затвори капака над главата ми и всичко потъна в непроледен мрак. Обходих пипнешком мястото — беше голямо три на четири стъпки или там някъде. Подът и стените бяха от пръст, а таванът от необелени трупи. Мебели нямаше никакви.

Бяха ни пленили преди обяд. След още седем часа щеше да се стъмни. Преди това може би щях да ме заведат при някой, който имаше власт тук. В този случай щях да направя всичко по силите си да го убедя, че двамата с детето сме безобидни и трябва да ни пуснат да си вървим в мир. В противен случай щях да се кача по стълбата и да се опитам да счупя капака. Седнах на пода и зачаках.

Сигурен съм, че не съм заспал. Но използвах способността си да призовавам миналото и по този начин, духовно поне, напуснах онова място. Известно време наблюдавах животните в некропола отвъд стената на Цитаделата, както го бях правил като момче. Гледах как гъските оформят стрела на фона на небето, а зайците и лисиците се стрелкат през тревата, и не след дълго дирите им се очертаха по снега. Трискъл лежеше мъртъв, както ми се стори, на бунището зад Мечата кула. Отидох при него, видях го, че трепери, после вдигна глава да близне ръката ми. Седях с Текла в тясната й килия, четохме си един друг на глас, после поспорихме върху прочетеното.

— Светът е като спрял часовник — каза тя. — Неръкотворния е мъртъв и кой ще го пресътвори? Кой би могъл?

— Нормално е часовниците да спират, когато собственикът им умре.

— Това е суеверие. — Взе книгата от ръцете ми, така че да може да ги подържи в своите, които бяха с дълги пръсти и много студени. — Когато собственикът е на смъртното си ложе, никой не налива още вода. Човекът умира и жените поглеждат към циферблата да видят колко е часът. По-късно откриват, че е спрял и че времето е същото.

Казах ѝ:

— Твърдиш, че часовникът спира преди смъртта на собственика си, така че ако вселената спира сега, това не означава, че Неръкотворния е мъртъв — а само че никога не е съществувал.

— Но той боледува. Огледай се. Виж това място и кулите над теб. Може и да не го съзнаваш, но ти никога не си ги поглеждал както трябва, Севериън.

— Все още може да каже на някого да напълни механизма — предположих аз, а после осъзнах какво съм казал и се изчервих.

Текла се засмя.

— Не съм те виждала да се изчревяваш, откакто за пръв път си свалих роклята за теб. Сложих ръцете ти на гърдите си и ти почервения като домат. Помниш ли? Да каже на някой да го напълни? Какво стана с моя млад атеист?

Сложих ръка на бедрото ѝ.

— Объркан, както бях и тогава, от божественото ти присъствие.

— Значи не вярваш в мен? Мисля, че си прав. Аз сигурно съм мечтата на всички вас, младите изтезатели — красива затворничка, все още необезобразена, която ви зове да утолите сластта ѝ.

Казах, опитвайки се да бъда галантен:

— Ти си мечта отвъд моята власт.

— Едва ли, защото съм именно в твоята власт сега.

Имаше нещо в килията с нас. Погледнах към решетъчната врата, после огледахътъглите под светлика на Теклината лампа със сребърния отражател. Килията притъмня, дори Текла и самият аз се стопихме заедно със светлината, но нещото, натрапило се в спомените ми, остана.

— Кой си ти — попитах — и какво искаш от нас?

— Добре знаеш кои сме ние и ние знаем кой си ти. — От гласа лъхаше хлад, а и, струва ми се, по-авторитетен тон не бях чувал. Дори самият Самодържец не говореше така.

— И кой съм според теб?

— Севериън от Несус, ликторът на Тракс.

— Наистина съм Севериън от Несус — казах. — Но вече не съм ликтор на Тракс.

— Така ти се иска да повярваме.

Отново се възцари тишина и скоро ми стана ясно, че гласът не смята да ме разпитва, а по-скоро да ме принуди да му разкрия всичко за себе си в замяна на свободата си. Изпитвах огромно желание да се хвърля отгоре му — едва ли беше на повече от няколко аршина от мен — но знаех, че най-вероятно е въоръжен със стоманените нокти, които ми бяха показали пазачите на пътеката. Също така ми се искаше, и не за пръв път в последно време, да извадя Нокътя от кожената му торбичка, макар че щеше да е повече от глупаво. Казах:

— Архонтът на Тракс поиска от мен да убия една жена. Аз обаче я освободих и трябваше да избягам от града.

— И се промъкна с магия покрай постовете на войниците.

Винаги бях смятал, че самопровъзгласилите се чудотворци са мошеници до един, но ето че нещо в гласа на разпитващия ми подсказа, че като се опитват да мамят другите, е възможно да мамят и самите себе си. В гласа се прокрадваше подигравка, но тя беше насочена към мен, а не към магията.

— Възможно е — казах аз. — Какво знаеш за силата ми?

— Че не е достатъчна да те освободи от това място.

— Не съм се опитвал да се освободя и въпреки това го направих. Това като че ли го обърка.

— Не си се освободил. Просто доведе тук духа на жената!

Издишах, но се постарах да го направя безшумно. В преддверието в Двореца на Самодържеца едно момиченце ме беше взело за висока жена, когато Текла бе известила за известно време личността ми. Изглежда, че и сега Текла бе говорила през устата ми. Казах:

— Значи съм некромант, който има власт над душите на мъртвите. Защото онази жена е мъртва.

— Каза, че си я освободил.

— Онова беше друга жена, която само малко прилича на тази. Какво направихте със сина ми?

— Той не те нарича свой баща.

— Страда от заблуди — казах аз.

Отговор не последва. След известно време станах и прокарах ръце по стените на подземния си затвор — бяха от пръст, както и преди. Не бях видял светлина, нито бях чул звук, но ми се струваше, че е възможно отворът да е бил покрит с някакъв преносим параван, който да скрива дневната светлина, а при една по-хитроумна конструкция на капака биха могли да го вдигат и свалят безшумно. Качих се на първата пречка на стълбата и тя изскърца под тежестта ми.

Придвижих се още две пречки нагоре и всяка изскърцаваше на свой ред. Понечих да стъпя на четвъртата и усетих как нещо се впива в главата и раменете ми като върхове на кинжали. От дясното ми ухо се стече тънка струйка кръв.

Върнах се на третата пречка и опипах пространството над себе си. Онова, което на влизане ми беше заприличало на скъсано чердже, се оказаха двайсетина или повече остири бамбукови пръчки, закрепени някак в шахтата с върховете надолу. Бях се спуснал без проблеми, защото тялото ми ги беше извило на една страна. Сега ми пречеха да се изкача така, както щиповете на назъбеното риболовно копие пречат на рибата да се измъкне. Хванах една от пръчките и се опитах да я счупя, но не можах, макар че може би щях да успея, ако си служех и с двете ръце. Ако имах светлина и достатъчно време, навярно бих могъл да си пробия път през тях. Колкото до светлината — можех да си опитам късмета с Нокътя, но не смеех да рискувам. Скочих обратно на пода.

Поредната обиколка на стаята само потвърди досегашната ми информация, макар да ми се струваше повече от невероятно разпитвачът ми да се е покатерил по стълбата, без да предизвика и най-нищожния шум, дори да е знал някакъв специален начин за преминаване през бамбука. Залазих на ръце и колене по пода, но и този ми изследователски подход не даде резултат.

Опитах се да преместя стълбата, но тя беше прикрепена здраво на мястото си, така че като започнах от ъгъла най-близо до шахтата, подскочих и докоснах стената в най-високата точка, до която достигаха пръстите ми, после се преместих половин стъпка встрани и повторих процедурата. Когато стигнах до място, което трябва да беше повече или по-малко срещуположно на онова, където бях седял в началото, най-после го открих — правоъгълен отвор, лакът висок и два широк, като долният му край се падаше малко по-високо от главата ми. Разпитвачът ми спокойно е можел да се спусне от него, навярно с помощта на въже, и да се върне по същия начин. По-вероятно обаче беше просто да е подал главата и раменете си през него, така че гласът му да звучи сякаш наистина е в стаята с мен. Хванах се за ръба на дупката, набрах се и се вмъкнах вътре.

21.

ДУЕЛЪТ НА МАГИИТЕ

Камерата, в която се озовах, беше почти същата като онази, в която ме бяха затворили, само подът ѝ беше по-висок. Тънеше в пълен мрак, разбира се, но сега бях сигурен, че не ме наблюдават, така че извадих Нокътя и се огледах на светлината му, която, макар и не ярка, беше достатъчна за целта.

Тук нямаше стълба, а тясна врата, която водеше, реших аз, към трета подземна камера. Прибрах Нокътя и минах през нея, но се озовах в тунел, който не беше по-широк от самата врата и зави два пъти, преди да съм направил и половин дузина стъпки. Отначало предположих, че предназначението на завоите е да попречи на светлината да издаде местоположението на отвора в стената на стаята, където ме бяха затворили. Но три завоя биха били предостатъчни за тази цел. Стените сякаш се огъваха и разделяха, а аз все така си оставах в непрогледен мрак. Отново извадих Нокътя.

Навярно заради тясното пространство, където се намирах, светлината му ми се стори по-ярка, но и очите не ми казаха повече от онова, което вече бях усетил с ръце. Бях сам. Стоях сред лабиринт от пръстени стени и таван (току над главата ми) от неогладени трупи. Близко разположените завои спираха светлината.

Канех се да прибера Нокътя, когато усетих някаква миризма, едновременно остра и непозната. Носът ми дори не се приближава до свръхчувствителния нюх на вълка от приказката — обонянието ми е по-слабо дори от това на повечето хора. Имах чувството, че миризмата ми е позната, но минаха няколко секунди преди да се сетя — същата миризма бях усетил в преддверието в ранните часове на нашето бягство, когато се върнах за Йонас, след като бях говорил с момиченцето. То ми беше казало, че нещо, някакъв безименен търсач, е душил сред затворниците там, а аз открих зловещо вещество по пода и стената близо до мястото, където лежеше Йонас.

Реших, че ще е по-добре да не прибирам Нокътя, но макар на няколко пъти да пресичах зловонна следа, докато се мотаех из лабиринта, така и не зърнах съществото, което я оставяше. След близо час безплодно лутане стигнах до стълба, която водеше нагоре към къса открита шахта. Квадратът дневна светлина беше едновременно ослепителен и прекрасен. Останах да се къпя в лъчите ѝ, без дори да вдигна крак на пречката. Изкачех ли се по стълбата, изглеждаше повече от вероятно да ме заловят отново, но пък вече бях толкова жаден и гладен, че едвам се удържах да не го направя, а и от мисълта за гадното нещо, което ме търсеше — без съмнение една от домашните животинки на Хетор — ми идеше да се закатеря моментално.

Тръгнах предпазливо нагоре и подадох глава на нивото на земята. За моя изненада не се намирах в селото, което бях видял по-рано — извивките на лабиринта ме бяха извели извън него, до някакъв таен изход. Тук огромните мълчаливи дървета растяха по-нагъсто, а светлината, която ми се бе сторила така ярка, бе всъщност зелената сянка на листата им. Измъкнах се от шахтата — дупка между два корена, толкова добре прикрита, че можех да мина на две крачки от нея, без да я видя. Добре би било да я затисна с нещо, така че да спра, или поне да забавя, съществото, което ме преследваше, но наоколо нямаше подходяща скала или нещо друго, което да mi послужи.

Като следях за наклона на земята и се стремях да вървя все надолу, доколкото ми беше възможно, скоро стигнах до малко поточе. Небето над него се провиждаше в малката пролука сред дърветата и, доколкото можах да преценя, денят беше започнал преди осем или девет часа. Предположих, че селото едва ли се намира далеч от този източник на прясна вода, и не след дълго предположението ми се потвърди. Увит в графитеночерния си плащ и застанал неподвижно в най-дълбоката сянка, се заех да го наблюдавам. По някое време млад мъж, който не беше изрисуван като двамата на пътеката, прекоси полянката. Друг излезе от увисената колиба, отиде до потока и пи, после се върна на дървото.

Смрачи се и странното село се разбуди. Дузина мъже слязоха от увисената колиба и се заеха да трупат дърва в средата на поляната. Трима други, с роби и разклонени като вилки при върха тояги, се появиха от дървото-къща. Трети, които, изглежда, бяха наблюдавали

пътеките през джунглата, изпълзяха от сенките скоро след като огънят се разгоря, и постлаха пред него одеяло.

Един от облечените в роби мъже застана с гръб към огъня, а другите двама клекнаха в краката му. Имаше нещо странно в тях, но ми напомняха по-скоро за ликуващите, отколкото за хиеродули, които бях видял в градините на Двореца на Самодържеца — в поведението им се долавяше онова съзнание за водачество, което отличава лидера от обикновеното човечество. Изрисувани и неизрисувани мъже насядаха с кръстосани крака на земята с лице към тримата. Чух нестроен шепот и по-силния глас на стоящия мъж, но бях прекалено далеч, за да разбера какво казва. След известно време двамата клекнали се изправиха. Единият разтвори робата си като палатка и синът на Бекан, който бях направил свой син, пристъпи напред. Другият извади по същия начин Терминус Ест, изтегли го от ножницата и го вдигна, така че тълпата да види грейналото острие и черния опал, вграден в дръжката. После един от изрисуваните мъже стана, тръгна към мен (за миг се уплаших, че ще ме види, макар да бях покрил лицето си с маската) и отвори някаква врата в земята. Не след дълго се появи отново, този път от друга врата по-близо до огъня, и с бърза крачка тръгна към мъжете в робите да им докладва.

Не ми беше трудно да се досетя какво им казва. Изпънах рамене и излязох на светло.

— Не съм там — казах. — Тук съм.

Мнозина си поеха шумно дъх и макар да знаех, че скоро може да умра, беше ми приятно да го чуя.

Средният от облечените в роби мъже каза:

— Както виждаш, не можеш да избягаш от нас. Беше свободен, но ние те накарахме да се върнеш. — Същият глас ме беше разпитвал в подземната килия.

Казах:

— Ако сте стигнали далеч по Пътя, значи знаете, че властта ви над мен е по-малка, отколкото вярват непосветените. — (Не е трудно да имитираш начина, по който се изразяват такива хора, защото самите те имитират аскетите и разни жреци като Пелерините.) — Откраднахте сина ми, който, както сигурно вече сте разбрали и от самия него, е син и на Звяра, който говори. За да ми го върнете, аз предадох меча си на

вашите роби и за известно време ви се подчиних. Сега ще си взема меча.

Има една точка на рамото, която парализира цялата ръка, ако я натиснеш силно с палец. Сложих ръка на рамото на мъжа, който държеше Терминус Ест, и той изпусна меча в краката ми. С повече самообладание, отколкото смятах, че се полага на малко дете, момчето Севериън го вдигна и ми го подаде. Средният от мъжете в робите вдигна тоягата си и извика: „На оръжие!“, при което последователите му скочиха като един. Мнозина имаха от ноктите, които вече описах, други наизвадиха ножове.

Преметнах Терминус Ест на рамото си, където му беше мястото, и казах:

— Нали не мислите, че този древен меч ми служи за оръжие? Неговите сили са от по-висше естество, както добре би трябвало да знаете самите вие.

Мъжът, изпод чиято роба беше излязъл Севериън, каза забързано:

— Така ни каза и Абундантиус току-що. — Другият мъж все още разтриваше ръката си.

Погледнах онзи в средата, за когото явно ставаше дума. Очите му бяха умни и твърди като камъни.

Абундантиус е мъдър — казах аз. Опитвах се да измисля как да го убия, без другите да се нахвърлят отгоре ни. — Струва ми се той знае и за проклятието, което застига онези, дръзнали да наранят маг.

— Значи си маг? — каза Абундантиус.

— Аз, който откраднах плячката от ръцете на архонта и минах невидим през армията му? Да, случвало се е да ме назовават така.

— Докажи тогава, че си маг, и ние ще те поздравим като един от нас. Но ако се провалиш на изпитанието или откажеш да го преминеш... ние сме много, а ти имаш само един меч.

— Не ще се проваля в справедливо изпитание — рекох аз. — Макар че нито ти, нито твоите последователи сте в правото си да поставите такова.

Той беше прекалено умен, за да се остави да го въвлекат в такъв спор.

— Изпитанието го знаят всички тук, освен теб, и знаят, че е справедливо. Всички, които виждаш наоколо си, са го преминали, или

се надяват да го преминат.

Отведоха ме в една къща, солидна конструкция, издигната от трупи и прикрита сред дърветата. Нямаше прозорци, а входът беше само един. Когато внесоха факли, видях, че единственото помещение е необзаведено, с изключение на килим от плетена трева, и е толкова дълго спрямо ширината си, че прилича на коридор.

Абундантиус каза:

— Тук ще се състои двубоят ти с Декуман. — И посочи мъжа, чиято ръка бях направил безчувствена. Той, изглежда, остана донякъде изненадан от така направения избор. — Ти го надви при огъня. Сега той трябва да те надвие, ако може. Можеш да седнеш тук, досами вратата, за да си сигурен, че няма да влезем и да му се притечес на помощ. Той ще седне в срещуположния край. Няма да се приближавате един към друг, нито да се докосвате един друг, както ти го докосна при огъня. Трябва да хвърлите заклинанията си, а на сутринта ние ще дойдем да видим кой е надделял.

Хванах малкия Севериън за ръката и го заведох в дъното на залата-коридор.

— Ще седна тук — казах аз. — Вярвам, че не ще се притечес на помощ на Декуман, но вие няма как да знаете дали в джунглата не се крият мои съратници. Предложихте ми доверието си, затова и аз ще ви се доверя.

— По-добре би било — каза Абундантиус — ако оставиш детето при нас.

Поклатих глава.

— Искам го при мен. Той е мой и когато ми го отнеште на пътеката, ми отнеште и половината сила. Не ще позволя да ме отделите отново от него.

След миг на размисъл Абундантиус кимна.

— Както желаеш. Просто не искахме да пострада.

— Няма да пострада — казах аз.

На стените имаше железни скоби и четириима от голите мъже сложиха в тях факлите си, преди да излязат. Декуман се настани с кръстосани крака близо до вратата, с тоягата в скута. Аз седнах на свой ред и придърпах детето до себе си.

— Страх ме е — каза то и скри личице в плаща ми.

— И с пълно право. Последните три дни бяха тежки за теб.

Декуман беше подхванал бавен, ритмичен напев.

— Севериън, искам да ми кажеш какво стана на пътеката.

Отклоних поглед само за миг и ти беше изчезнал.

Наложи се да го поутеша и приласка малко, но накрая хлипането му утихна.

— Видях ги — трицветните мъже с ноктите, уплаших се и побягнах.

— И това е всичко?

— После дойдоха още трицветни мъже и ме хванаха. Накараха ме да сляза в една дупка в земята, където беше тъмно. После ме събудиха и ме вдигнаха нагоре, под робата на онзи мъж, а после ти дойде и ме взе.

— Някой да ти е задавал въпроси?

— Един мъж в тъмното.

— Ясно. Севериън, повече никога не трябва да бягаш, както побягна на пътеката — разбиращ ли? Ще бягаш само ако видиш, че аз бягам. Ако не беше побягнал, когато срещнахме трицветните мъже, сега нямаше да сме тук.

Момчето кимна.

— Декуман — извиках аз. — Декуман, може ли да поговорим?

Той не ми обърна внимание, само напевът му зазвуча малко по-силно. Лицето му беше вдигнато и изглеждаше така, сякаш се взира в тавана, но очите му бяха затворени.

— Какво прави той? — попита момчето.

— Плете заклинание.

— Ще ни нарани ли?

— Не — казах аз. — Тези техни магии в по-голямата си част са чисто мошеничество — както когато са те вдигнали през дупката, така че да изглежда сякаш другият мъж те е накарал да се появиш изпод робата му.

Но още докато говорех, усетих, че има и нещо повече. Декуман съсредоточаваше ума си върху мен, както малко мозъци могат да го направят, и аз се усетих гол в някакво ярко осветено място, под втренчения поглед на стотици очи. Пламъкът на една от факлите

потрепна, запуши и угасна. Колкото притъмня залата, толкова по-ярка стана светлината, която не можех да видя.

Станах. Има начини да убиеш човек, които не оставят следи, и аз ги запрехвърлях през ума си, докато пристъпвах напред.

В същия миг от стените изскочиха шипове, всеки по-дълъг от протегнатата ми ръка. Не бяха като копията на войниците — енергийни оръжия, от чиито върхове изскачат огнени светкавици — а обикновени дървени пики с железни върхове, като онези, които бяха използвали селяните от Салтус. Все пак отблизо можеха да убиват, затова си седнах на мястото. Момчето каза:

— Мисля, че са отвън и ни гледат през цепнатините между трупите.

— Да, сега и аз го знам.

— Какво ще правим? — попита ме той. А после, когато не отговорих, попита друго: — Кои са тези хора, татко?

За пръв път ме наричаше така. Придърпах го по-близо до себе си и това сякаш отхлаби мрежата, която Декуман заплиташе около ума ми. Казах:

— Само предполагам, но според мен това е училище за магьосници — онези еретици, които практикуват неща, които смятат за тайни изкуства. Предполага се, че имат последователи навсякъде — макар че лично аз се съмнявам в това — и са много жестоки. Чувал ли си за Новото слънце, малки Севериън? Пророците казват, че той е човекът, който ще дойде, ще отблъсне ледовете и ще оправи света.

— Той ще убие Абая — отвърна за моя изненада момчето.

— Да, казват, че и това щял да направи, както и много други неща. Казват, че е идвал и преди, много отдавна. Това знаеше ли го?

Той поклати глава.

— Тогава задачата му е била да изкове мир между човечеството и Неръкторния, и го наричали Помирителя. Когато си тръгнал, оставил тук реликва — скъпоценен камък, наречен Нокътя. — Ръката ми се плъзна несъзнателно към камъка и макар да не разхлабих връзките, които стягаха малката торбичка, усещах релефа му през меката кожа. Щом го докоснах, невидимият блясък, натрапен на ума ми от Декуман, се разсipa без следа. Не бих могъл да обясня защо толкова дълго бях смятал, че Нокътя трябва да бъде изведен от тайната

си, за да проработи. През онази нощ разбрах, че не е било така, и се разсмях.

За миг Декуман мъкна и очите му се отвориха. Малкият Севериън стисна още по-силно плаща ми.

— Не те ли е страх вече?

— Не — казах аз. — Разбра ли, че бях уплашен?

Той кимна сериозно.

— Канех се да ти кажа, че съществуването на тази реликва, изглежда, е внушило на някои хора идеята, че Помирителя е използвал нокти за оръжие. Понякога ме изпълва съмнение, че наистина е съществувал — но ако такъв човек все пак е живял, то аз съм сигурен, че е използвал оръжията си най-вече срещу самия себе си. Разбираш ли какво ти казвам?

Съмнявах се, че разбира, но той кимна.

— На пътеката намерихме заклинание срещу идването на Новото слънце. Трицветните мъже, които според мен рисуват телата си в знак, че са преминали изпитанието, използват стоманени нокти. Мисля, че най-вероятно искат да забавят идването на Новото слънце, така че те да заемат мястото му и да си присвоят силата му. Ако...

Вън някой изкрештя.

22.

ПОЛИТЕ НА ПЛАНИНАТА

Смехът ми беше нарушил концентрацията на Декуман, макар и само за миг. Писъкът отвън не успя. Мрежата му, сринала се почти напълно, когато стиснах Нокътя, сега се плетеши отново, по-бавно, но и по-здраво.

Винаги е изкушение да кажеш, че такива чувства не подлежат на описание, макар че това рядко е точно така. Имах чувството, че вися гол между две притежаващи разум слънца, като в същото време знаех, че те всъщност са не друго, а двете полукълба на мозъка на Декуман. Къпех се в светлина, но тя беше ослепителният блясък на пещи, гладни и вцепеняващи някак. В тази светлина всичко изглеждаше безсмислено, а самият аз — безкрайно малък и достоен за презрение.

В този смисъл и моята концентрация остана ненарушена. В същото време съзнавах, макар и съмтно, че писъкът може би означава възможност за мен. С огромно закъснение, след като близо дузина вдишвания и издишвания бяха минали през ноздрите ми, се изправих със залитане на крака.

Нешо влизаше през вратата. Пъrvата ми мисъл, колкото и абсурдно да звучи, беше, че е най-обикновена кал — че някаква конвулсия е разтърсила Ърт и залата всеки миг ще потъне към дъното на вонящо блато. Калта се вля бавно и слепешката през прага и в същия миг загасна още една от фактите. Всеки момент щеше да стигне до Декуман и аз извиках да го предупредя.

Не знам дали от допира на съществото, или от вика ми, но той се дръпна. И аз отново усетих как заклинанието му се разпада, как се разплита примката, която ме бе държала неподвижен между двете слънца близнаци. Те литнаха в противоположни посоки и избледняха, стапяйки се, а самият аз сякаш се разширих и се завъртях бавно в посока, която не беше нито горе, нито долу, нито ляво или дясно, докато не застанах изцяло в залата на изпитанието, с малкия Севериън, увиснал на плаща ми.

И ето че стоманени нокти грейнаха в ръката на Декуман. Дори не си бях дал сметка, че е въоръжен. Каквото и да представляваше черното и почти безформено същество, хълбокът му се разпра като срязана сланина. Кръвта му също беше черна, или тъмнозелена може би. Кръвта на Декуман беше червена — когато съществото се разля отгоре му, кожата му се стопи като восьък.

Вдигнах момчето и го накарах да ме хване за врата и да обкрачи кръста ми, после скочих колкото сила имах. Но макар пръстите ми да докоснаха носещата греда на тавана, не успях да я сграбча. Съществото се обръщаше, слепешката, но целенасочено. Може би ловуваше, водено от миризмата, но никак винаги съм имал чувството, че надушва мисълта — това би обяснило защо му бе отнело толкова много време да ме открие в преддверието, където бях предал юздите на съзнанието си в ръцете на Текла, и толкова малко тук, в залата на изпитанието, където умът на Декуман беше изцяло съсредоточен върху мен.

Подскочих отново, но този път не ми достигна повече от педя да стигна гредата. За да взема някая от двете горящи факли, трябваше да тръгна към съществото. Направих го и грабнах едната, но тя изгасна, докато я измъквах от скобата.

Хванах се с една ръка за скобата и отново подскочих, като помогнах така на краката си, и този път улових гладката тясна греда с лявата си ръка. Гредата увисна под тежестта ми, но аз успях да се издърпам нагоре, с детето на раменете си, и стъпих с единия си крак на скобата.

Под мен тъмното безформено същество се надигна, падна, после се надигна отново. Без да изпускам гредата, аз изтеглих Терминус Ест. Острието му разсече дълбоко плътта, но едва го бях издърпал от нея, когато раната се затвори сякаш от само себе си. Тогава обърнах меча си към тръстиковия покрив — път за бягство, който откраднах от Аджиа, признавам. Покривът беше плътен, от големите листа на джунглата, оплетени със здраво лико, и пъrvите ми трескави удари почти не оставиха следа, но при третия един голям участък се срина на пода. Част от него удари последната горяща факла, бутна я на пода и огнен език плъзна към тавана. Изтеглих се през отвора и се озовах в нощта.

Слепият ми скок с голото острие можеше да убие и двама ни. Пуснах и меча, и детето, когато паднах на земята, и се надигнах на

колене. Червеното зарево на покрива ставаше все по-ярко и по-ярко. Чух уплашените хлипове на момчето, после го вдигнах да стане с едната си ръка, с другата грабнах Терминус Ест и хукнах.

През остатъка от нощта бягахме слепешката през джунглата. Доколкото ми беше възможно, се опитвах да навявам стъпките ни нагоре — не само защото пътят ни на север би означавал да се категрам, а и защото знаех, че така е по-малко вероятно да паднем в някая пропаст. Когато се зазори, все още бяхме в джунглата и все така нямахме представа къде се намираме. Взех момчето на ръце и то заспа на гърдите ми.

След още час вече нямаше съмнение, че теренът се издига рязко пред нас и най-накрая стигнахме до завеса от лиани като онази, която бях разсякъл предния ден. Тъкмо се канех да оставя момчето на земята, без да го будя, и да извадя меча си, когато видях ярка дневна светлина да струи през пролука вляво от мен. Тръгнах натам, като крачех възможно най-бързо, почти тичах. Озовах се на каменист склон, обрасъл с жилава трева и ниски храсти. Няколко стъпки ме деляха от бистро поточе, което пееше между камъните — без съмнение същият поток, край който бяхме спали по-предната нощ. Без да ме е грижа дали безформеното същество все още е по следите ни, или не, легнах на брега му и заспах.

Намирах се в лабиринт, подобен и в същото време различен от тъмния подземен лабиринт на магьосниците. Тук проходите бяха пошироки, а от време на време ми заприличаха на галерии, величествени като онези в Двореца на Самодържеца. И наистина, по стените на някои от тях висяха високи и тесни огледала, в които виждах себе си — с омачкан плащ и изтощено лице, и Текла — полупрозрачна, в прекрасна рокля с шлейф, на крачка зад мен. Планети свистяха по дълги, лъкатушещи пътеки, които само те можеха да видят. Синият Ърт носеше зелената луна като невръстно дете, но без да я докосва. Червената Вертанди се превърна в Декуман, с изядена кожа, обикалящ по орбита в собствената си кръв.

Избягах и паднах, болка прониза крайниците ми. За миг видях истински звезди в пропитото със слънчева светлина небе, но сънят ме привличаше неудържимо като гравитация. Вървях покрай стена от стъкло и през нея видях момчето, което бягаше уплашено, облечено със старата кърпена сива ризка, която носех като чирак, бягаше от

четвъртото ниво, помислих си, на Атриума на времето. Доркас и Йолента се появиха ръка за ръка, усмихваха се една на друга и не ме видяха. Сетне кореняци с медна кожа и криви крака, окичени с пера и скъпоценни камъни, затанцуваха в дъждъ зад своя шаман. Ундината плаваше във въздуха, огромна като облак, засенчила слънцето.

Събудих се. Лек дъжд мокреще лицето ми. Малкият Севериън още спеше до мен. Увих го колкото можах с плаща си и го отнесох до пролуката в завесата от лиани. От другата страна на завесата, под широките дървесни корони, дъждът почти не проникваше — легнахме там и заспахме отново. Този път сънищата ми бяха спестени и когато се събудих, разбрах, че съм спал един ден и една нощ и бледата светлина на зората е плъзнала навсякъде.

Момчето вече бе станало и се мотаеше сред стволовете на дърветата. Показа ми къде потокът навлиза в джунглата, аз се измих и се избръснах колкото можах без топла вода — не го бях правил от онзи първи следобед в къщата под скалната стена. После намерихме познатата пътечка и продължихме пътя си на север.

— Няма ли пак да срещнем трицветните мъже? — попита той и аз му казах да не се тревожи и да не бяга и че аз ще се оправям с трицветните. Истината беше, че много повече ме притесняваха Хетор и съществото, което беше пуснал по следите ми. Ако не беше загинало в пожара, може би сега се движеше към нас, защото, макар да приличаше на животно, което се страхува от слънцето, приглушената светлина на джунглата си беше чиста проба здрач.

Само един изрисуван мъж се появи на пътеката, и то не за да ни спре. Просна се пред мен, оставяйки се на милостта ми. Изкуших се да го убия и да приключка с цялата тази история. Учат ни да убиваме и изтезаваме само по съдийско разпореждане, но придобитите ми в Цитаделата навици отслабваха прогресивно, колкото повече се отдалечавах от Несус и се приближавах към войната и дивите планини. Някои мистици твърдят, че изпаренията от битките се отразяват на хорските умове дори в отдалечени райони, дотам, докъдето ги издуха вятърът, и може наистина да е така. Въпреки това аз го вдигнах и просто му казах да ми се махне от пътя.

— Велики магъоснико — рече той — какво направи с пълзящия мрак?

— Пратих го обратно в ямата, от която го призовах — отвърнах му, защото щом не бяхме срещуали отново съществото, то най-вероятно Хетор го беше отзовал, в случай че не беше умряло.

— Петима от нас трансмигрираха — рече изрисуваният.

— Значи силите ви са по-големи, отколкото бих предположил. То е убивало стотици за една нощ.

Никак не бях сигурен, че няма да ни нападне, обърнем ли му гръб, но той не го направи. Пътеката, по която бях крачил като затворник предния ден, сега изглеждаше пуста. Не се появиха пазачи, които да ни предизвикат, а част от ивиците червен плат бяха свалени и стъпкани, макар да нямах представа защо. Видях множество следи от стъпки по пътеката, която преди беше съвсем равна (може би заравнена с гребло).

— Какво търсиш? — попита момчето.

Отговорих му с тих глас, защото не бях сигурен дали някой не ни подслушва иззад дърветата:

— Лигавата следа на животното, от което избягахме снощи.

— Виждаш ли я?

Поклатих глава.

Детето помълча. После каза:

— Големи Севериън, откъде дойде то?

— Помниш ли приказката? От един от планинските върхове отвъд бреговете на Йорт.

— Където живял Пролетен вятър?

— Едва ли е същият.

— Как е дошло тук?

— Един лош човек го е довел — казах аз. — А сега пази тишина, малки Севериън.

Ако и да бях малко рязък с момчето, то бе, защото ме тревожеше същата мисъл. Хетор сигурно бе вкаран тайно животинките си на борда на кораба, където е служил, това едва ли подлежеше на съмнение. А после, когато ме бе проследил след Несус, лесно е можел да вземе нотюолите със себе си в някой малък запечатан контейнер — колкото и да бяха ужасни, не бяха по-дебели от обикновен плат, както знаеше и самият Йонас.

Но това не обясняваше откъде се е взело съществото, нападнало ни в залата на изпитанието снощи. Беше се появило и в преддверието в Двореца на Самодържеца след пристигането на Хетор, но как? Дали беше следвало Хетор и Аджиа като куче, докато са пътували на север към Тракс? Призовах спомена си за него, така както го бях видял, когато уби Декуман, и се опитах да преценя тежестта му — сигурно тежеше колкото няколко мъже, може би и колкото цял боен кон. Трябала им е най-малкото голяма каруца, за да го превозят и скрият. Нима Хетор бе тръгнал с такава каруца през планината? Малко вероятно. Нима ужасяващото създание от снощи е деляло такава каруца със саламандъра, който бях унищожил в Тракс? Още по-малко вероятно.

Селото изглеждаше пусто. Части от залата на изпитанието все още пушеха, останалото се беше съборило. Напразно търсих останки от тялото на Декуман. Открих само полуизгорялата му тояга. Беше куха и ако се съдеше по гладките стени на вътрешността, най-вероятно бе можела да се използва и като сарбакан за издухване на отровни стрели. Без съмнение той щеше да я използва точно по този начин, в случай че се бях оказал твърде неподатлив на заклинанието.

Момчето, изглежда, бе проследило мислите ми по изражението ми и посоката на погледа ми. Каза:

— Този човек наистина беше магьосник, нали? Почти те омагьоса.

Кимнах.

— Ти каза, че магията им не била истинска.

— В някои отношения, малки Севериън, аз не съм много помъдър от теб. Наистина мислех така. А и вече бях видял не едно от мошеничествата им — тайната врата в подземната килия, където ме бяха затворили, и как те накараха да се появиш под робата на онзи мъж. И все пак тъмни неща има навсякъде и онези, които ги търсят упорито, накрая откриват някои от тях, така мисля. И тогава стават, както каза ти, истински магьосници.

— Могат да казват на всички какво да правят, ако знаят истински магии.

При тези му думи аз само поклатих глава, но оттогава много съм мислил по темата. Струва ми се, че има две солидни възражения срещу

идеята на детето, макар че, ако се изрази по по-зрял начин, тя може и да прозвучи по-убедително.

Първото е, че магьосниците предават много малка част от знанията си на следващото поколение. Собственото ми обучение беше в, ако можем така да я наречем, най-фундаменталната от приложните науки, и от него съм научил, че напредъкът на една наука зависи много по-малко, отколкото се смята, от теоретичните разработки и систематичните изследвания, а е следствие от предаването на достоверна информация, придобита случайно или по силата на нечие вдъхновение, от една група хора на техните наследници. Природата на онези, които дирят тъмно познание, е такава, че ги кара да бранят ревниво знанията си даже и в смъртта, или да я предават дотолкова обвита в тайнственост и замъглена от самоцелни лъжи, че да не става за нищо. Понякога долитат слухове за такива, които предават знанията си на своите любими или на децата си, но в природата на тези хора е да нямат ни любими, ни деца, а ако имат, то възможно е това да отслабва силата на изкуството им.

Второто е, че самото съществуване на такива способности предполага наличието на противоположни сили. Способностите от първия вид наричаме „тъмни“, макар че те могат да използват смъртоносна светлина като онази, която използваше Декуман, а вторите наричаме „светли“, макар че, според мен, те могат понякога да прибягват до помощта на тъмнината, така както добрият човек спуска балдахина на леглото си, за да заспи. И все пак има нещо вярно в тези приказки за тъмнината и светлината, защото те ясно показват, че едното предполага другото. В приказката, която прочетох на малкия Севериън, се казваше, че вселената е не друго, а дълга дума, изречена от Неръкторния. В такъв случай ние сме сричките на тази дума. Но изричането, на която и да е дума е безсмислено, освен ако няма други думи, думи, които са неизречени. Ако един звяр има само един вик, то този вик не казва нищо. Дори вятерът има много гласове, така че хората зад затворените си врати да чуят гласа му и да разберат дали времето е бурно, или спокойно. Силите, които наричаме „тъмни“, според мен са думите, които Неръкторния не е изрекъл, в случай че Неръкторния изобщо съществува, и тези думи трябва да бъдат поддържани в полусъществуване, ако искаме другата дума, изречената дума, да бъде членоразделна. Неизреченото може да бъде

важно — но изреченото е по-важно. Така фактът, че знаех за съществуването на Нокътя, беше почти достатъчен да обезсили заклинанието на Декуман.

И щом търсачите на тъмните неща ги откриват, не може ли и търсачите на светлите неща да успяват? И не са ли те по-склонни да предават мъдростта си на идните поколения? Така и Пелерините бяха пазили Нокътя, поколение след поколение, и като мислех за това, решимостта ми да ги намеря и да им го върна се засили, защото, и да не го бях съзнавал преди, нощният ми двубой с алзабото ми беше дал да разбера, че съм смъртен, че след време със сигурност ще умра и че е твърде вероятно да умра скоро.

Понеже планината, която наближавахме, беше на север и хвърляше сянка върху седловината с джунглата, от тази страна не растеше завеса от лиани. Бледозеленото на листата само избледня с още един нюанс, а броят на мъртвите дървета нарасна. Тук всички дървета бяха по-дребни. Балдахинът от листа, под който се бяхме движили цял ден, се прокъса, после пак след още стотина крачки, докато накрая не изчезна изцяло.

Тогава планината надвисна пред нас, твърде близо, за да обхванем с поглед човешките й черти. Величествени нагънати склонове се спускаха плавно от масата кълбести облаци — знаех, че това са изваяните гънки на дрехата му. Колко ли често е ставал от сън и я е обличал, навярно без да се замисля, че ще остане запазена тук за вековете, толкова гигантска, че почти да избяга от взора на човечеството.

23.

ПРОКЪЛНАТИЯТ ГРАД

По обед на следващия ден отново намерихме вода — единствената, която щяхме да вкусим в тази планина. Бяха останали само няколко ивици от сушеното месо, което Каздо ми беше приготвила. Поделихме си ги и пихме от ручея, който се процеждаше едва-едва, с ширината на мъжки палец. Това ми се стори странно, защото по върха и плещите на планината имаше много сняг. По-късно разбрах, че склоновете под нивото на снега, там, където снегът би се разтопил с идването на пролетта, са били оголени от ветровете, а по по-високите места снегът се трупа с векове и никога не се топи.

Одеялата ни бяха влажни от росата и ние ги разпънахме върху камъните да изсъхнат. Макар да нямаше слънце, сухите повеи на планинския въздух ги изсушиха за няма и час. Знаех, че следващата нощ ще я прекараме на по-голяма височина, почти толкова високо, колкото първата нощ, след като избягах от Тракс. Незнайно защо обаче този факт не успя да потисне духа ми. Не толкова, защото се отдалечавахме от опасностите, връхлетели ни в обраслата с джунгла седловина, а защото оставяхме зад гърба си безчестието й. Имах чувството, че съм се омърсил и че студеният въздух на планината ще ме очисти. Отначало това чувство бе смътно и непроучено, после, когато наклонът пред нас стана сериозен, осъзнах какво точно ме беспокои — беспокояха ме лъжите, които бях изрекъл пред магьосниците, и преструвките ми, както и техните, че обладавам велики способности и познавам велики тайни. Тези лъжи си бяха напълно оправдани — бяха ми помогнали да спася своя живот и този на малкия Севериън. И въпреки това чувствах достойнството си подронено, задето бях прибегнал до тях. Учителят Гурлойс, когото бях намразил, преди да напусна гилдията, често посълъгваше и сега не бях сигурен дали съм го намразил заради лъжите му, или мразя лъжите, защото той лъжеше.

Учителят Гурлойс обаче бе имал също толкова добро оправдание, колкото и аз, а може би и по-добро. Той лъжеше, за да предпази гилдията и да увеличи богатствата ѝ, като преувеличаваше постиженията ни в докладите си пред властите, а в случай на нужда прикриваше и грешките ни. В резултат на това той, който на практика ръководеше гилдията, без съмнение облагодетелстваше и самия себе си, но пък облагодетелстваше и мен, и Дрот, и Рош, и Еата, и всички други чираци и пътуващи братя, които щяха някой ден да я наследят. Ако беше простоватият, грубоват човек, за какъвто предпочиташе да го смятат, сега щях да съм сигурен, че безчестието му е било продиктувано единствено от стремеж за собствена облага. Но знаех, че не е такъв, и нищо чудно години наред да е виждал себе си така, както аз виждах себе си в момента.

И все пак не можех да съм абсолютно сигурен, че действията ми са били продиктувани от желанието да спася малкия Севериън. Когато той побягна, може би за него щеше да е по-добре, ако бях нападнал пазачите, вместо да им предавам меча си. Единствено аз извлякох непосредствена полза от покорната си капитулация, защото иначе можеше и да загина в битката. По-късно, когато избягах, без съмнение се върнах колкото за момчето, толкова и за Терминус Ест. Бях се върнал за меча и в мината на маймуnochовеците, когато Севериън не беше с мен. Без Терминус Ест бих се превърнал в най-обикновен скитник.

Час след тези си размисли се катерех по една скална стена с момчето и меча на гърба си и без повече яснота по въпроса колко точно държа на всеки от тях. За щастие, бях добре отпочинал, изкачването не беше чак толкова трудно, а на билото ни чакаше древна магистрала.

Ходил съм по много странни места, но нито едно не ме е изпълвало с толкова силно чувство за аномалност. Вляво от нас, на не повече от двайсетина крачки, се виждаше краят на този широк път, отнесен от някое свлачище. Пред нас обаче той се простираше съвършен като в деня на построяването си, панделка от гладък черен камък, която се виеше нагоре към гигантската снага, чието лице се губеше над облаците.

Детето ме стисна за ръка, когато го пуснах на земята.

— Мама казваше, че не бива да вървим по пътищата заради войниците.

— Майка ти е била права — казах му. — Но тя е смятала да тръгнете към ниското, където има войници. И по този път е имало войници някога, но те са загинали много преди и най-голямото дърво в джунглата долу да е покълнало от семенцето си.

Беше му студено, затова му дадох едно от одеялата и му показах как да се увие в него и да го придържа на вратлете си като наметало. Ако някой ни беше видял в онзи миг, щяхме да му заприличаме на малка сива фигурка, последвана от непропорционално голяма сянка.

Навлязохме в мъгла и си помислих, че е странно да попаднем на мъгла толкова високо в планината. Едва след като се изкатерихме над нея и можехме да погледнем към огряната й от слънцето повърхност, разбрах, че сме преминали през един от облациите, които ми се бяха сторили толкова далечни, когато ги гледах от седловината.

А самата седловина, толкова далеч под нас, без съмнение беше на хиляди аршини над Несус и долното течение на Гиол. Тогава ми хрумна, че трябва да съм изминал наистина дълъг път, щом има джунгли на такава надморска височина — почти до кръста на света, където винаги е лято и единствено височината води до разлики в климата. Ако тръгнеш на запад, отвъд планината, то, доколкото можех да съдя по наученото от учителя Палемон, скоро щях да се озова в джунгла толкова гибелна, че в сравнение с нея онази в седловината зад нас би ми се сторила райско кътче — крайбрежна джунгла, потънала в нетърпима горещина и гъмжаща от насекоми. Но дори и там бих съзрял признания за наближаващата смърт, защото макар онази джунгла да получава повече от силата на слънцето от всяко друго място по повърхността на Ърт, пак беше по-малко от онова, което е получавала в отдавна отминалите времена, и така както ледовете пълзяха все по на юг и растителността на умерения пояс бягаше пред тях, така дърветата и другите растения в тропиците измираха, за да отворят място на новодошлите.

Докато аз гледах облака под краката си, момчето се бе отдалечило напред. Сега погледна към мен с грейнали очи и извика:

— Кой е направил този път?

— Без съмнение работниците, които са издялали планината. Сигурно са владеели огромни енергии и са имали мощни машини, каквото ние не познаваме. И все пак трябва да са иззвозвали по някакъв начин отломките. Навсякъде хиляди талиги и каруци са се движили някога тук. — Въпреки това се зачудих, защото железните колела на тези превозни средства оставяха дили дори по твърдите павета на Тракс и Несус, а този път беше гладък като алея за религиозни шествия. Няма начин, помислих си, нещо друго да е минавало оттук, освен слънцето и дъжда.

— Големи Севериън, виж! Виждаш ли ръката?

Момчето сочеше към един издаден хребет над нас. Извих врат, но в първия миг не видях нищо по-различно от онова, което бях видял и преди — дълга издатина от негостоприемен сив камък. После слънчевите лъчи се отразиха в нещо близо до края ѝ. Несъмнено беше блясък на злато и след като го видях, съзрях и формата му — беше пръстен, а под него видях и палеца, замръзнал по протежение на скалата, палец навсякъде сто крачки дълъг, различих и пръстите над него, пръсти-байри.

Нямахме пари, а аз знаех колко важни могат да се окажат парите, когато бъдем принудени, което щеше да се случи рано или късно, да се върнем в обитаваните земи. Ако все още ме издирваха, златото би могло да убеди издирваните да дирят другаде. Златото би могло да купи на малкия Севериън място за чирак в някоя добра гилдия, защото ми беше ясно, че не може вечно да пътува с мен. Най-вероятно огромният пръстен беше от обикновен камък, облепен със златен варак, но дори и така количеството на златния варак беше такова, че ако успеех да го обеля и навия на руло, стойността му щеше да е значителна. И макар да направих опит да се възпра, открих, че се чудя как е възможно обикновен златен варак да се запази непокътнат толкова много столетия. Не би ли трябвало отдавна да е опадал? Ако пръстенът беше от масивно злато, би струвал цяло състояние, но пък всичките богатства на Йорт не биха могли да платят за този величествен лик и онзи, който бе поръчал сътворяването му, трябва да бе притежавал несметни богатства. Дори пръстенът да не беше от масивно злато в цялата си дебелина чак до пръста под него, възможно бе слоят метал да е достатъчно дебел.

Докато се занимавах с тези размишления, вече бях поел по стръмното нанагорнище и скоро дългите ми крака задминаха късите крачка на детето. На места пътят се изкачваше толкова стръмно, че ми се струваше невъзможно по него да са минавали натоварени с камък возила. На два пъти се натъкнахме на пукнатини, едната толкова широка, че се наложи да хвърля детето през нея, преди сам да я прескоча. Надявах се да намерим вода, преди да спрем, но това не стана, а когато падна нощта, трябваше да се задоволим с неудобния заслон на един процеп в скалата, където се увихме с одеялата и плаща ми и заспахме, макар почивката ни да не беше от най-спокойните, предвид обстоятелствата.

На сутринта и двамата бяхме жадни. Макар че дъждовният сезон щеше да настъпи чак през есента, казах на момчето, че според мен днес ще вали, и двамата поехме в добро настроение по пътя. На свой ред той пък ми показа как да залъжа жаждата си, като смуча малко камъче — планински номер, за който не бях чувал. Вятърът беше станал по-студен и вече усещах разредения въздух. От време на време пътят завиваше и за кратко се озовавахме на слънце.

Тези завои ни отдалечаваха все повече от пръстена, докато накрая се озовахме изцяло в сянка, ръката на седналата фигура окончателно се скри от погледа ни и по всичко личеше, че сме наближили коленете й. Пред нас се издигаше един последен рид, толкова стръмен, че ми се прииска в скалата да бяха изсечени стъпала. И после пред нас, сякаш плаващи в прозрачния въздух, се появиха високи тънки кули. Момчето извика: „Тракс!“, при това толкова доволно, че нямаше начин майка му да не му е разказвала приказки за града, а навярно и точно там му бе казала, че отиват, когато със стареца го бяха отвели от родната му къща.

— Не — рекох аз. — Не е Тракс. Повече прилича на нашата Цитадела — на кулата Матачин, на Кулата на вещиците, на Мечата кула и на Кулата с камбаните.

Той ме погледна ококорено.

— Не, не е и Цитаделата, разбира се. Само че аз съм бил в Тракс и той е направен от камък. Тези кули са метални, каквито са и нашите.

— Имат очи — каза малкият Севериън.

И наистина имаха. Отначало помислих, че въображението ми играе номера, още повече че не всички кули имаха очи. Накрая ми просветна, че някои са с гръб към нас и че имат не само очи, а също рамене и ръце и че всъщност са метални фигури на катофракти — войни, покрити с броня от главата до петите.

— Не е истински град — казах на момчето. — Това са стражите на Самодържеца, които чакат в скита му, готови да унищожат всеки, който му мисли злoto.

— Ще ни направят ли нещо?

— Страшничка мисъл, нали? Биха могли да ни смачкат с крак като мишки. Обаче няма да го направят, сигурен съм. Те са само статуи, духовни пазители, оставени тук като паметник, който да пази спомена за силата му.

— Има и големи къщи — каза момчето.

Право беше. Сградите стигаха най-много до кръста на високите метални фигури, затова и не ги бяхме забелязали отначало. Това отново ми напомни за Цитаделата, където постройки, които далеч не са предназначени да предизвикват звездите, стоят рамо до рамо с високите кули. Може и да беше от разредения въздух, но внезапно ме споходи видение как тези метални мъже се изправят бавно, после все по-бързо, вдигат ръце към небесата и се гмурват в тях така, както ние се гмуркахме в тъмната вода на цистерната под треперливия светлик на факлите.

Въпреки че ботушите ми сигурно са проскърцвали по обрулената от вятъра скала, в паметта ми не е останал такъв звук. Сигурно се е изгубил във величието на планинския връх, така че ние се приближихме към изправените фигури съвсем безшумно, сякаш вървяхме по мъх. Сенките ни, които отначало се бяха разстилали зад и вляво от нас, сега се бяха свили до малки локвички в краката ни. Забелязах и друго — че вече виждам очите на всяка от фигурите. Казах си, че сигурно съм пропуснал някои от тях в началото, но сега те лъщяха ярко под лъчите на слънцето.

Най-накрая открихме една пътечка помежду им и между сградите, които ги заобикаляха. Бях очаквал, че сградите ще са потънали в руини, като онези в забравения град на Апу-Пунчай. Бяха затворени, тайнствени и мълчаливи, но имаха вид, сякаш са били построени преди година-две. Нямаше пропаднали покриви, нито лози

разместваха квадратните сиви камъни на стените им. Нямаха прозорци, а архитектурата им беше различна от характерния облик на храмове, крепости, гробници или какъвто и да било друг вид познати ми сгради. Бяха напълно лишени от украса и изящество, затова пък изработката им беше превъзходна и различните им форми предполагаха различно предназначение. Лъщящите фигури стояха сред тях, сякаш са били смразени по местата си от някакъв внезапен леден вятър, а не така, както стоят паметниците.

Избрах си една сграда и казах на момчето, че все някак ще успеем да влезем в нея и че ако имаме късмет, може да намерим вода там, а дори и запазена храна може би. Оказах се прекалено голям оптимист. Вратите бяха солидни като стените, покривът — здрав като основите. Дори да имах брадва, едва ли бих могъл да си отворя път, а не смеех да използвам Терминус Ест. Изгубихме няколко часа в търсене на слабо място. Втората и третата сграда, които изпробвахме, ни разочароваха също като първата.

— Ей там има една кръгла къща — най-накрая каза момчето. — Ще ида да я погледна.

Понеже бях сигурен, че нищо не заплашва детето на това безлюдно място, му казах да върви.

След малко то се върна и каза:

— Вратата е отворена!

24. ТРУПЪТ

Така и не бях открил за какво са служели другите сгради. Не проумях предназначението и на тази, която беше кръгла и покрита с купол. Стените ѝ бяха метални — не тъмният, лъскав метал на кулите в нашата Цитадела, а някаква ярка сплав като полирano сребро.

Блестящата сграда се издигаше върху стъпаловиден пиедестал и аз се зачудих защо ѝ е отредено такова важно място, при положение че величествените статуи на катафрактите в древните им брони стояха направо върху уличната настилка. По дължината на обиколката ѝ имаше пет входа (обиколихме я, преди да се престрашим да влезем) и всичките бяха отворени. Огледах вратите и пода пред тях, опитвайки се да преценя дали са стояли отворени с години, но на тази надморска височина не се събираще много прах, така че не стигнах до окончателно заключение. След като приключихме огледа си, казах на момчето, че ще вляза пръв, и прекрачи прага.

Не стана нищо особено. Дори след като момчето ме последва, вратите не се затвориха с тръсък, не ни връхлетяха врагове, въздухът не затрептя от непозната енергия, а подът си остана все така солиден под краката ни. Въпреки това имах усещането, че сме влезли в капан, че вън, в планината, сме били свободни, макар и гладни и жадни, а тук вече не сме свободни. Мисля, че щях да си плюя на петите, ако малкият Севериън не беше с мен. При това положение обаче не ми се искаше да изглеждам суеверен или уплашен, а и се чувствах задължен да намеря храна и вода.

В сградата имаше много неща, на които не мога да дам име. Не бяха мебели, нито кутии, нито машини, според значението, което аз влагам в този термин. Повечето бяха ъгловати по странен начин. Някои като че имаха ниши, в които да седнеш, макар че седналият би се чувствал доста натясно, а и би гледал към друга част на уреда, вместо към събеседниците си. Други имаха по-големи ниши, в които някой никога може би си е почивал.

Тези устройства стояха покрай пътечки, доста широки всъщност, които водеха към центъра на помещението, прави като спиците на колело. Плъзнах поглед по онази, в чието начало стояхме, и видях, не съвсем ясно, някакъв червен предмет, а отгоре му нещо кафяво, много по-малко. Отначало не обърнах голямо внимание на нито едно от тях, но след като се убедих, че устройствата, които описах, нито могат да ни послужат, нито вещаят опасност, поведох момчето към центъра на залата.

Червеният предмет беше нещо като кушетка, изключително изящна, с кайши, които можеха да послужат за овързването на затворник. Наоколо ѝ бяха наредени механизми, които изглеждаха предназначени да доставят храна и да отвеждат отпадъци. Намираше се върху малък подиум, а на нея лежеше нещо, което някога е било тяло на мъж с две глави. Разреденият сух планински въздух отдавна беше изсушил трупа — също като тайнствените сгради и той можеше да е лежал тук както една, така и хиляда години. Бил е по-висок от мен, дори от ликуващ може би, и с подчертана мускулатура. Сега бих могъл с едно дръпване да откъсна ръката му от ставата. Нямаше набедрена превръзка нито други някакви дрехи и макар ние от гилдията да сме свикнали с внезапните промени в размера на органите за възпроизвъдство, тези тук изглеждаха необичайно съсухрени. По главите беше останала малко коса и ми се стори, че косата на дясната е била черна, а на лявата — жълтеникова. Очите и на двете бяха затворени, а устите — зяпнали, така че се виждаха по няколко зъба. Забелязах, че кайшите, с които съществото е можело да бъде завързано за кушетката, не са закопчани.

Много по-заинтригуван обаче бях от механизма, който го беше хранил някога. Древните механизми често се оказват учудващо дълговечни и макар отдавна изоставен, този тук се бе радвал на възможно най-благоприятните за запазването му условия, така че натиснах всички бутони, които видях, и дръпнах всички ръчки, с надеждата да го задвижа и да осигуря на двама ни със Севериън някаква храна. Момчето ме наблюдаваше сериозно и след като известно време бях натискал и дърпал разни неща, ме попита дали ще умрем от глад.

— Не — казах му. — Няма да повярваш колко дълго можем да издържим без храна. Много по-неотложно е да намерим вода, но ако тук не открием нищо, със сигурност има сняг по-нагоре в планината.

— Как е умрял? — По някаква причина така и не бях съbral смелост да докосна трупа, а сега детето прокара меките си пръстчета по съсухраната ръка.

— Хората умират. Чудно е, че чудовище като това въобще е живяло. Такива като него обикновено умират още при раждането.

— Дали другите са го оставили тук, когато са си отишли? — попита той.

— Дали са го оставили тук жив, имаш предвид? Предполагам, че може да са го направили. Може да не е имало място за него в ниските земи, кой знае. Или пък той не е искал да отиде. Може да са го сложили на тази кушетка, защото е направил нещо нередно. Навсярно е страдал от лудост или пък е получавал пристъпи на неконтролирам гняв. Ако е вярно, което и да било от тези неща, той трябва да е прекарал последните си дни, скитайки се из планината, като се е връщал да яде и пие, а после е умрял, когато храната и водата са свършили.

— Тогава тук няма вода — практически отсъди момчето.

— Вярно. Но пък и ние не знаем дали е станало точно така. Може да е умрял от нещо друго, преди запасите му да са се изчерпали. Можем да заключим например че е бил нещо като домашно животинче или талисман на хората, които са извяли планината. Но пък едва ли биха си направили труда да построят такава сложна къщичка на домашния си любимец. Както и да е, май няма да мога да включам тази машина.

— Мисля, че трябва да тръгнем надолу — обяви момчето, докато излизахме от кръглата сграда.

Обърнах се да погледна назад, като си мислех колко глупави са били страховете ми. Вратите бяха все така отворени — нищо не се бе помръднало, нищо не се бе променило. Дори това някога да е било капан, то той бе ръждясал отворен преди векове.

— И аз така мисля — казах му. — Но денят почти преваля — виж колко дълги са станали сенките ни. Не ми се ще ношта да ни застигне, докато се спускаме по другия склон, така че ще се опитам да стигна до пръстена, който видяхме сутринта. Може да намерим и вода,

освен злато. Нощес ще преспим на завет в кръглата сграда, а рано сутринта ще поемем надолу по северния склон.

Малкият кимна да покаже, че е разbral, и ме придружи що-годе охотно, когато тръгнах да търся пътека към пръстена. Той се намираше на дясната ръка, така че в известен смисъл се връщахме към страната, от която бяхме започнали изкачването си, макар че се бяхме приближили към групата метални скулптури откъм югоизток. Боях се, че изкачването към ръката ще е трудно, но току преди страховитата височина на гърдите и горната част на ръката открих онова, за което си бях мечтал предния ден — тясно стълбище. Стъпалата бяха стотици и изкачването уморително, така че през повечето време носих детето на ръце.

Самата ръка беше от гладък камък, но пък толкова широка, че нямаше голяма опасност момчето да падне, стига да се придържахме към средата. Накарах го да ме хване за ръката и двамата закрачихме нетърпеливо напред; плащът ми плющеще на вятера.

Вляво от нас се намираше ридът, който бяхме изкачили предния ден, а отвъд него — седловината между планините, зелена под одеялото на джунглата. Отвъд нея пък, едва видима от разстоянието, се издигаше планината, където Каздо и Бекан бяха построили къщата си. Докато вървяхме, се опитах да различа хижата им, или поне мястото, където се намираше, и най-накрая открих, както ми се стори, скалната стена, по която се бях спуснал, за да стигна до нея — миниатюрно цветно петно върху склона на тази по-ниска планина, с проблясъка на падащата вода в центъра му като огряна от слънцето пращинка.

Когато я съзрях, спрях и се обърнах да хвърля поглед на върха, по чийто склон вървяхме в момента. Оттук лицето се виждаше, както и короната от лед, а под него — лявото рамо, където хиляда кавалеристи биха могли да провеждат тренировката си под ръководството на своя командир.

Пред мен момчето сочеше и викаше нещо, което не успях да разбера, сочеше надолу към сградите и изправените фигури на бронирани страници. Трябваше ми миг, докато разбера какво има предвид — лицата им бяха извърнати на три четвърти към нас, точно както бяха извърнати и сутринта — на три четвърти. Главите им се бяха завъртели. За пръв път проследих посоката на погледа им — и открих, че гледат към слънцето.

Кимнах на момчето и извиках:

— Виждам!

Намирахме се върху китката, а малката равнина на ръката се простираше пред нас, по-широва и по-безопасна дори от частта си над китката. Закраих по нея, а момчето тичаше пред мен. Пръстенът беше на показалеца, пръст по-голям от ствола на най-голямото дърво. Малкият Севериън изтича по него, като се крепеше без усилие на билото му, и аз го видях как протяга ръце да докосне пръстена.

Изригна светлина — ярка, но не и ослепителна под следобедното слънце. И понеже оттенъкът й беше виолетов, почти приличаше на мрак.

Детето почерня и изгоря. Живя, струва ми се, още миг — главата му се изопна назад, а ръцете му бяха широко разперени. Вятърът отнесе нанякъде малко облаке дим. Тялото падна на земята, крайниците му потръпнаха като крачката на мъртво насекомо, после се търкулна и изчезна от погледа ми във вдълбнатината между палеца и средния пръст.

Аз, който бях присъствал на толкова жигосвания и сам бях използвал железата (сред милионите неща, които си спомням безпогрешно, е как се покрива с мехури плътта по бузата на Морвена), едва се заставих да ида и да го погледна.

В тясната вдълбнатина между пръстите имаше кости, но бяха стари и се строиха под краката ми, когато скочих долу, също като костите, с които бяха осияни алейте в нашия некропол, и аз не си направих труда да ги оглеждам. Извадих Нокътя. Когато се бях проклинал, че не съм го използвал върху тялото на Текла, поднесено като блюдо на Водалусовия пир, Йонас ми каза да не се правя на глупак и че каквато и сила да притежава Нокътя, нищо не би могло да върне живота в онази опечена плът.

Не успях да прогоня мисълта, че ако подействаше сега и ми върнеше малкия Севериън, въпреки цялата си радост щях да заведа момчето на някое добро място и после да прережа собственото си гърло с Терминус Ест. Защото ако Нокътят беше способен да направи това, значи бе можел да върне и Текла, стига да го бях използвал, а Текла беше част от мен, мъртва завинаги.

За миг ми се стори, че съзирам блещукане, светла сянка или аура. После тялото на момчето се разпадна на черна прах и вятърът я развя.

Станах, прибрах Нокътя и тръгнах обратно, като съмтно се чудех как ще се измъкна от това тясно място и ще се изкатеря върху ръката. (Накрая се наложи да закрепя Терминус Ест с върха надолу, да запъна единия си крак на предпазителя и така да се изкача нагоре, а после да пропълзя обратно, надолу с главата, да протегна ръка към дръжката му и да го изтегля при мен.) Паметта ми не беше объркана, но за известно време се обърка умът ми и момчето се сля с другото момче, Джейдър, който живееше с болната си сестра в кошарата, кацнала високо върху скалите на Тракс. Детето, което постепенно бях заобичал, не успях да спася. Другото, което не значеше нищо за мен, бях изцерил. Незнайно как, но ми се струваше, че двамата са едно и също момче. Без съмнение това е била някаква защитна реакция на мозъка ми, убежище, което е потърсил от бурята на лудостта, но все пак имах натрапчивото усещане, че докато Джейдър е жив, момчето, което майка му бе нарекла Севериън, не би могло да изчезне съвсем.

Смятал бях да спра, когато стигна ръката, и да погледна назад, но не можах — истината е, че ме беше страх да не отида до ръба, за да се хвърля в бездната. Не спрях, докато не стигнах до тясното стълбище, чиито стотици стъпала се спускаха към широкия скут на планината. Там приседнах на земята и още веднъж потърсих онова цветно петънце — скалната стена, в чието подножие се намираше домът на Каздо. Спомних си кафявото куче, което ме беше посрещнало с лай, докато се приближавах през гората. Беше се проявило като страхливец това куче, когато дойде алзабото, но пък после загина, впило зъби в пътта на животняк, докато аз, същият страхливец като него, се бях помайвал нерешително. Спомних си умореното, мило лице на Каздо, момчето, надничащо иззад полата й, стареца, който седеше с кръстосани крака и с гръб към огъня и разказваше за Фечин. Сега всички те бяха мъртви — Севера и Бекан, които не познавах, старецът, кучето, Каздо, а сега и малкият Севериън, дори Фечин, всички бяха мъртви, всички се бяха изгубили в мъглата, която изпива светлика на дните ни. Самото време според мен е нещо, което се възправя солидно като ограда от железни колове в безкрайната редица на годините си. А ние течем покрай него като Гиол по пътя си към морето, откъдето не ще се върнем, освен като дъжд.

И тогава познах, там, върху ръката на исполинската фигура, амбицията да покоря времето, амбиция, в сравнение, с която копнежът

по далечните слънца е като желанието на някой дребен, закичен с пера вожд да покори съседното племе.

Седях там, докато слънцето не залезе зад планините на запад. Би трябвало да е по-лесно да сляза по стълбите, отколкото да ги изкача, но жаждата вече ме мъчеше жестоко и остра болка прорязваше коленете ми при всяко стъпало. Здръщът отстъпващ на нощта, а вятърът режеше като лед. Едно от одеялата беше изгоряло с момчето. Разгънах другото и се увих с него под плаща.

Бях почти преполовил стълбата, когато спрях да си почина. Само тънък полумесец от червеникавокафяво бе останал от деня. После и той изтъня и изчезна и когато това стана, металните катафракти под мен до един вдигнаха ръка за поздрав. Бяха толкова тихи и непоклатими, че бях на косъм да повярвам в невъзможното — че се създадени с вдигнати ръце, така, както ги видях в онзи миг.

Разигралото се пред очите ми чудо отми цялата ми скръб и можех единствено да се удивлявам. Останах на място, взирах се в тях и не смеех да пomerъдна. Нощта препусна по планинските склонове и в последния, бледен светлик на полумрака аз видях как силните им ръце се смъкнаха.

Все още замаян, се върнах при тихата групичка на сградите, застинали в ската на фигурата. Бях видял как едно чудо се проваля, а друго се изпълнява, а дори и едно на пръв поглед безсмислено чудо е неизчерпаем източник на надежда, защото ни доказва, че щом съществуват неща, които не разбираме, то пораженията ни — толкова по-многобройни от малкото ни и празни победи — може би са също толкова измамни.

Колкото и идиотски да звучи, успях да се изгубя, докато се опитвах да намеря кръглата сграда, където бях казал на момчето, че ще останем за през нощта, а бях прекалено уморен, за да продължа да я търся. Вместо това открих едно закътано място край най-близкия метален страж, разтрих измъчените си крака и се увих колкото можах, за да се предпазя от студа. Макар че сигурно съм заспал почти веднага, скоро се събудих от звука на тихи стъпки.

25.

ТИФОН И ПИАТОН

Скочих и изтеглих меча си — и чаках в сенките, както ми се стори, поне час, макар да е било без съмнение много по-малко. Още два пъти ги чух — бързи и тихи, и все пак звучаха като стъпки на едър и силен мъж, който бърза за някъде, почти тича, с лекотата на атлет.

Тук звездите грееха в целия си блясък, толкова ярки, колкото ги виждат навярно моряците, чиито пристанища са те, когато се издигат високо да проснат златния воал, обвиващ континентите. Неподвижните стражи се виждаха почти като през деня, както и сградите около мен, окъпани в разноцветния светлик на десет хиляди слънца. Свикнали сме да потръпваме от ужас, помислим ли за вледенените равнини на Дис — най-отдалеченият спътник на нашето слънце. Но за колко ли много слънца и ние сме най-отдалеченият спътник? За хората на Дис (ако има такива) съществува само една безкрайна, звездна нощ.

На няколко пъти, докато стоях така под звездите, сънят почти успяваше да ме обори, но току на границите му ме връхлиташе тревога за момчето и се стрясках от мисълта дали не съм го събудил и къде да му намеря храна, когато слънцето изгрее отново. После споменът за смъртта му ме застигаше, както нощта бе застигнала планините, като вълна от отчаяние и непрогледен мрак. Сега знаех какво е чувствала Доркас, когато Йолента умря. Между мен и момчето не беше имало сексуални забежки, каквито вярвах, че са съществували между двете жени, но пък не плътската им любов бе събуждала ревността ми. Чувствата ми към момчето бяха толкова дълбоки, колкото тези на Доркас към Йолента, без съмнение (и без съмнение много по-дълбоки от тези на Йолента към Доркас). Ако Доркас го беше знаела, щеше да ревнува така, както аз ревнувах понякога, стига да ме беше обичала така, както аз обичах нея.

Накрая, като не чух повече стъпките, се скрих колкото можах, легнах и заспах. Наполовина очаквах, че не ще се събудя от този сън или че ще се събудя с нож, опрян в гърлото, но нищо такова не се случи. Сънувах вода и се събудих доста след зазоряване, измръзнал и схванат.

Не ме беше грижа нито за тайнствените стъпки, нито за стражите, пръстена или каквото и да било друго на това прокълнато място. Единственото ми желание беше да се махна оттам и то колкото се може по-скоро. Зарадвах се — макар че не бих могъл да обясня защо — когато открих, че не се налага да минавам покрай кръглата сграда на път за северозападния склон на планината.

Много пъти съм имал чувството, че полудявам, защото съм преживял много приключения, а най-великите приключения са онези, които най-силно въздействат на ума ни. Така стана и сега. Мъж, по-висок от мен и значително по-широк в раменете, пристъпи измежду краката на един катафракт и аз се почувствах така, сякаш някое от чудовищните съзвездия на нощното небе е паднало на Ърт и е надянало човешка плът. Защото мъжът имаше две глави като човекоядец от някоя забравена приказка в „Чудесата на земята и небето“.

Ръката ми литна инстинктивно към дръжката на меча, преметнат през рамото ми. Една от главите се засмя. Мисля, че тогава за пръв и последен път чух някой да се смее на страховития ми меч.

— От какво се страхуваш? — извика той. — Виждам, че и двамата сме еднакво снаряжени. Как е името на приятеля ти?

Въпреки изненадата ми храбростта му ме изпълни с възхищение.

— Терминус Ест — казах и обърнах меча, така че да види впечатления в стоманата надпис.

— „Тук е мястото на раздялата.“ Добре звучи. Наистина добре и още повече тук и сега, защото тук и сега ще се тегли чертата между старото и новото, межда, каквато светът не помни. Моят приятел се казва Пиатон, което, боя се, не означава много. Като слуга не може да се сравнява с твоя, макар че навярно е по-добър кон.

Като чу името си, другата глава отвори широко полупрятворените си дотогава очи и ги завъртя. Устата помръдна сякаш да заговори, но звук не последва. Реших, че страда от някаква форма на малоумие.

— Можеш да свалиш оръжието си. Както виждаш, не съм въоръжен с друго, освен с втора глава, а и не ти мисля злото.

Вдигна ръце и се завъртя първо на едната, после на другата страна, давайки ми възможност да се уверя, че е гол, което и без това беше повече от очевидно.

Попитах:

— Да не би случайно да си син на мъртвеца, когото видях в кръглата сграда отзад?

Бях приbral Терминус Ест и сега той пристъпи към мен с думите:

— Ни най-малко. Аз съм онзи, когото си видял.

Доркас се надигна в мислите ми като през кафявите води на Езерото на птиците и аз отново усетих как мъртвата ѝ ръка сграбчва моята. Изтърсих, преди да се усетя:

— Аз ли те съживих?

— Да кажем, че идването ти ме събуди. Ти ме помисли за мъртъв, а аз бях просто сух. Пих и както виждаш, отново живея. Да пиеш значи да живееш, а да се окъпеш във вода е като да се родиш отново.

— Ако ми казваш истината, добре, дори чудесно. Но самият аз съм твърде жаден, за да размишлявам над думите ти. Казваш, че си пил, и начинът, по който го каза, ме кара да мисля, че ако не друго, поне си приятелски настроен към мен. Докажи го, моля те. От дълго време нито съм пил, нито съм ял.

Говорещата глава се усмихна.

— Притежаваш прекрасната способност да се вписваш във всичките ми планове — има някаква уместност в теб, дори и в дрехите ти, която искрено ме радва. Тъкмо щях да ти предложа да идем на място, където има вода и храна в изобилие. Последвай ме.

Струва ми се, че в онзи момент бих последвал всеки, който ми обещае вода. Оттогава често съм се опитвал да убедя сам себе си, че съм го последвал от любопитство или с надеждата да науча тайната на катафрактите, но когато си припомням онези мигове и претърсвам мислите си каквито бяха тогава, не намирам друго, освен отчаяние и жажда. Водопадът над къщата на Каздоे тъчеше сребърните си сплитове пред очите ми, спомнях си фонтана Ватик в Двореца на

Самодържеца и яростния плисък на водата от скалния хребет в Тракс, когато отворих шлюза, за да наводня Винкулата.

Двуглавият мъж тръгна пред мен, сякаш беше сигурен, че ще го последвам, и също толкова сигурен, че няма да го нападна. Завихме зад един ъгъл и едва тогава разбрах, че не съм прекарал нощта на някоя от улиците, водещи радиално към кръглата сграда, както бях смятал, защото сградата се появи току пред нас. Една от вратите — макар и не същата, през която влязохме с малкия Севериън — стоеше отворена като преди и ние прекрачихме прага ѝ.

— Тук — каза говорещата глава. — Качи се.

Нещото, което ми посочи, приличаше на лодка с тапицирана вътрешност, също като лодката в градината на Самодържеца, само че тази не плаваше по вода, а във въздуха. Когато докоснах планшира, лодката се разлюля под ръката ми, макар че движението беше толкова леко, че убягваше от погледа. Казах:

— Това трябва да е летателен скутер. Досега не бях виждал скутер толкова отблизо.

— Ако скутерът е лястовица, това би било... и аз не знам... врабче може би. Или къртица, или играчката във форма на птиче, която децата удрят с пръчки, за да си я подмятат. Учивостта изисква ти да влезеш пръв. Уверявам те, няма опасност.

Въпреки това се поколебах. Имаше нещо толкова мистериозно около това возило, че в първия момент ми се стори противовествено да стъпя на борда му. Казах:

— Аз съм от Несус и източния бряг на Гиол, а там ни учат, че във всяко превозно средство почетното място се заема последно и се освобождава първо.

— Именно — отвърна говорещата глава и преди да разбера какво става, двуглавият мъж ме хвана през кръста и ме метна в лодката със същата лекота, с която аз бих могъл да метна момчето. Тя потъна и се разклати под тежестта ми, а миг по-късно се разлюля силно, когато двуглавият скочи до мен. — Надявам се не си си помислил, че почетното място се полага на теб в мое присъствие?

Прошепна нещо и возилото се раздвижи. Плъзна се напред, в началото бавно, но скоростта му постепенно се увеличи.

— Истинската учивост — продължи той — заслужава името си. Тоест учивостта е истината. Когато плебеят коленичи пред монарха,

той всъщност оголва врата си пред него. А го прави, защото знае, че владетелят може да му вземе главата, стига да поиска. Простите хорица казват — или по-скоро, казваха, в едни по-стари и подобри времена — че не храня любов към истината. Но истината е, че именно истината обичам аз, откритото приемане на даден факт.

През цялото това време двамата лежахме в цял ръст, само на педя един от друг. Малоумната глава, която другият бе нарекъл Пиатон, ми се блещеше, мърдаше устни и mrънкаше нещо неразбрано.

Опитах се да седна. Двуглавият ме спря с желязна ръка и ме дръпна обратно с думите:

— Опасно е. Тези неща са направени да се лежи в тях. Не би искал да си изгубиш главата, нали? Почти толкова неприятно е, колкото да се сдобиеш с втора, уверявам те.

Носът на лодката се наклони рязко надолу и ние се стрелнахме в мрака. За миг си помислих, че ще умрем, но после ме завладя вълнуващото усещане за висока скорост — нещо подобно помнех от детските си години, когато през зимата се пързалихме между мавзолеите. Когато се поокопитих, попитах:

— Така ли си се родил? Или Пиатон ти е бил прикачен по някакъв начин? — Изглежда, донякъде си бях дал вече сметка, че животът ми ще зависи от това да разбера колкото се може повече за странното същество.

Говорещата глава се засмя.

— Казвам се Тифон. Би могъл да ме наричаш по име. Чувал ли си за мен? Някога управлявах тази планета, както и много други.

Бях сигурен, че лъже, затова казах:

— Слушовете за теб може и още да не са заглъхнали... Тифон.

Той пак се засмя.

— За малко да се обърнеш към мен с „императоре“ или нещо такова, нали? Няма да ти е и за последно. Не, не съм се родил така, нито пък въобще съм се родил, поне в смисъла, който ти влагаш в тази дума. Нито пък Пиатон ми е бил присаден. Аз му бях присаден на него. Какво мислиш за това?

Лодката се движеше толкова бързо, че въздухът свистеше над главите ни, но наклонът на спускането вече не изглеждаше толкова стръмен. Когато заговорих, се движехме почти водоравно.

— По твое желание ли?

— По моя заповед.

— Тогава мисля, че е много странно. Защо би поискал да ти направят такова нещо?

— За да мога да живея, разбира се. — Вече беше толкова тъмно, че не виждах нито едно от двете лица, макар че от това на Тифон ме делеше не повече от аршин. — Действията на всяко живо същество са насочени към запазване на живота му — това ние наричаме Закона на съществуванието. Както виждаш, нашите тела умират много преди нас. Всъщност най-правилно би било да се каже, че умираме само защото те умират. Моите лекари, които естествено бяха подбрани сред най-добрите на много светове, ми казаха, че може би е възможно да приема ново тяло, като първоначалната им идея беше да затворят мозъка ми в череп, заеман преди това от друг. Съзираш недостатъка на едно такова решение, нали?

Като се чудех дали говори сериозно, казах:

— Не, боя се, че не.

— Лицето — лицето! Така щеше да се изгуби лицето, а именно на лицето са свикнали да се подчиняват хората! — Ръката му ме стисна над лакътя в тъмното. — Казах им, че тая няма да я бъде. Тогава се появи един, който предложи да се замени цялата глава. Така щяло дори да бъде по-лесно, защото невронните връзки, отговарящи за говора и зрението, щели да се запазят непокътнати. Обещах му царство, ако успее.

— Струва ми се, че... — започнах аз.

Тифон се изсмя отново.

— Че щеше да е по-добре, ако първо бяха отстранили глава? Да, и аз винаги съм смятал така. Но беше изключително трудно да се направят невронните връзки и лекарят стигна до заключението, че най-добрият начин — всичко това след многобройни опити с експериментални обекти, осигурени от мен — е да се прехвърлят хирургически само волевите функции. Когато това стане, рефлексните се прехвърляли сами с течение на времето. Тогава оригиналната глава можела да се отстрани. Щял да остане белег, разбира се, но нямало да се вижда под яката на ризата.

— Но нещо се е объркало? — Вече се бях отдръпнал възможно най-далеч от него, доколкото го позволяващо лодката.

— Беше въпрос преди всичко на време. — Ужасяващата и неотслабваща енергичност на гласа му сега като че ли повяхваше. — Пиатон беше един от робите ми — не най-едрият, но най-силният от всички. Подложихме ги на тест. Въобще не ми хрумна, че човек с неговата физическа сила може да бъде силен и в непреклонността си...

— Разбирам — казах аз, макар че не разбирах нищо.

— А и времето беше тежко. Моите астрономи ми бяха казали, че активността на тукашното слънце ще затихва бавно. Толкова бавно, че ефектът няма да се забележи в рамките на един човешки живот. Грешаха. Слънчевото греене намаля почти с две на хиляда само за няколко години, после се стабилизира. Посевите загинаха, имаше глад и бунтове. Трябваше да си тръгна още тогава.

— И защо не го направи? — попитах аз.

— Чувствах, че има нужда от силна ръка. Може да има само една силна ръка, била тя на владетеля, или на някой друг... Беше се появил поредният чудотворец. Не причиняваше кой знае какви неприятности, макар че някои от министрите ми казваха друго. Бях се оттеглил тук, докато приключи терапията ми, и понеже болестите и малформациите сякаш бягаха от него, наредих да го доведат при мен.

— Помирителят промълвих аз и миг по-късно ми се прииска да си бях отхапал езика.

— Да, това беше едно от имената му. Знаеш ли къде е той сега?

— Умрял е преди хиляди години.

— И все пак остава тук, мисля аз.

Тези му думи ме стреснаха толкова силно, че сведох поглед към торбичката на врата си да проверя дали сиянието не се процежда през нея.

В този миг возилото вдигна носа си и започнахме да се издигаме. Стоновете на въздуха около нас се превърнаха в рев на ураган.

26.

ОЧИТЕ НА СВЕТА

Може би лодката се контролираше със светлина, защото се закова на място, когато мракът изчезна. В ската на планината ме беше измъчвал студ, но той беше нищо пред студа, който изпитах сега. Нямаше вятър, но беше по-студено и от най-лютата зима, която помнех, а от усилието да се надигна ми се зави свят.

Тифон изскочи навън.

— Отдавна не съм бил тук. Е, хубаво е да се прибереш у дома.

Намирахме се в празна камера, изсечена в массивна скала и просторна като бална зала. Светлината се лееше през два кръгли прозореца в другия ѝ край и Тифон забърза към тях. Бяха раздалечени на стотина крачки, а всеки беше широк по десет аршина и повече. Последвах го и скоро забелязах, че босите му крака оставят ясни тъмни отпечатъци. Сняг беше навял през прозорците и покриваше с тънка пелена каменния под. Паднах на колене, загребах с шепи и го натъпках в устата си.

По-вкусно нещо не помня да съм опитвал някога. Горещият ми език го стапяше на нектар и ме обзе дълбока увереност, че бих могъл да остана тук цял живот — коленичил и погълщащ жадно снега. Тифон се обърна и като ме видя, се засмя отново.

— Бях забравил колко си жаден. Давай. Време имаме предостатъчно. Исках да ти покажа нещо, но то може да почака.

Устата на Пиатон се размърда отново и ми се стори, че на малоумното му лице се изписва съчувствие. Това ми помогна да дойда на себе си, а може би се дължеше просто на факта, че вече бях погълнал няколко шепи сняг. Преглътнах, загребах нова шепа и казах:

— Развързващо ми за Пиатон. Защо не може да говори?

— Не може да си поеме дъх, бедничкият — каза Тифон. Видях, че е получил ерекция и се облекчава с едната си ръка. — Както вече ти казах, аз контролирам всички волеви функции, а скоро ще контролирам и рефлексните. Така че, макар все още да движки език и да мърда устни,

бедният Пиатон е като музикант, който натиска клавишите на фагот, но не може да го надуе. Кажи ми, когато се насиши на снега и ще ти покажа едно място, където да се нахраниш.

Натъпках отново устата си и прегълтнах.

— Стига ми толкова. Да, много съм гладен.

— Добре — каза той, обърна гръб на прозорците и се приближи към една от стените на камерата. Последвах го и когато се приближих, видях, че не е направена от обикновен камък. Приличаше по-скоро на някакъв вид кристал или на дебело опушено стъкло, защото през нея се виждаха самуни хляб и многобройни странни блюда, застинали и съвършени като на картичка.

— У себе си носиш талисман на сила — каза ми Тифон. — Сега трябва да ми го дадеш, за да отворим този долап.

— Боя се, че не разбирам какво имаш предвид. Меча ми ли искаш?

— Искам онова, което носиш на врата си — каза той и протегна ръка.

Отстъпих назад.

— Няма сила в него.

— Значи няма да загубиш нищо. Дай ми го. — Докато Тифон говореше, главата на Пиатон помръдна едваоловимо от едната на другата страна.

— Най-обикновен сувенир — казах аз. — Преди мислех, че има необикновени способности, но не подейства, когато се опитах да съживя с него една красива жена, а вчера не можа да върне и момчето, с което пътувах. Как разбра за него?

— Наблюдавах те, разбира се. Изкатерих се достатъчно високо, за да те виждам добре. Когато пръстенът ми уби детето и ти отиде при него, видях свещения огън. Не е необходимо да ми го даваш, ако не искаш — просто направи каквото ти кажа.

— Можеше да ни предупредиш — казах аз.

— И защо да го правя? По онова време ти не значеше нищо за мен. Искаш ли да ядеш, или не?

Извадих камъка. В края на краищата Доркас и Йонас го бяха виждали, а и бях чувал, че Пелерините са го излагали в дарохранителница при специални случаи. Лежеше в дланта ми като парче синьо стъкло с угаснал плам.

Тифон се наведе и го огледа любопитно.

— Едва ли може да се нарече впечатляващ. А сега коленичи. Коленичих.

— Повтаряй след мен: кълна се във всичко, което този талисман представлява, че срещу храната, която ще получава, ще стана човек на онзи, когото познавам под името Тифон, вовеки веков...

Затваряше се капан, в сравнение, с който мрежата на Декуман беше детска игра. Този беше така изчистен и недоловим, че почти не осъзнавах съществуването му и в същото време усещах, че всяка нишка е от закалена стомана.

— ... като му дам всичко, което имам и всичко, което ще бъда, всичко, което е мое сега и което ще е мое в идните дни, ще живея или умра по негова повеля.

— Нарушавал съм клетви — казах аз. — Положа ли тази, може и нея да наруша.

— Положи я тогава — каза той. — Най-обикновена процедура, уверявам те. Изречи я и ще те освободя веднага щом се нахраниш.

Вместо да направя това обаче аз се изправих.

— Каза, че обичаш истината. Сега разбирам защо — не друго, а истината обвързва хората. — Прибрах Нокътя в торбичката.

Не го ли бях направил, миг по-късно щеше да се изгуби навеки. Тифон ме сграбчи, като прикова ръцете ми до тялото, така че да не мога да изтегля Терминус Ест, и ме понесе към единия прозорец. Задърпах се, но бях като кученце в ръцете на силен мъж.

Колкото повече го наближавахме, толкова по-малко приличаше на прозорец — беше толкова голям, че сякаш част от външния свят бе навлязла в пещерата, и то част, която се състоеше не от поля, дървета и планински склон, както бях очаквал, а от най-обикновено небе. Каменната стена на пещерата, дебела няма и аршин, се понесе назад в периферното ми зрение също като разкаляната черта, която виждаме, когато плуваме с отворени очи, и която обозначава границата между водата и въздуха.

Миг по-късно бях вече навън. Сега Тифон ме държеше за глезените, но дали заради дебелата кожа на ботушите ми, или заради собствената ми паника, за миг ми се стори, че не ме държи въобще. Гърбът ми бе опрян в масивната планинска скала. Нокътят, в меката си торбичка, се люлееше, увиснал на брадичката ми. Помня, че изпитах

внезапния и нелеп страх Терминус Ест да не се изплъзне от ножницата си.

Набрах се с коремните си мускули, както го правят гимнастиците, увиснали на краката си на лост. Тифон пусна единия ми глезн и ме удари с юмрук по устата и аз отново паднах назад. Извиках и се опитах да отрия от очите си кръвта, която се стичаше от разцепената ми устна.

Изкушението да извадя меча си, да се набера повторно и да ударя с него, беше почти непреодолимо. Знаех обаче, че не ще мога да го направя достатъчно бързо — Тифон щеше да отгатне намерението ми и да ме пусне. Дори да успеех, щях да умра.

— Призовавам те сега... — стигна до мен гласът на Тифон, някак далечен в тази златна безкрайност — да поискаш от талисмана си помощта, която може да ти даде.

Замълча и всеки миг ми се струваше вечност.

— Може ли да ти помогне?

Успях да извикам:

— Не.

— Разбиращ ли къде си?

— Видях. На лицето. Планинският самодържец.

— Моето лице — това видя ли го? Аз бях самодържецът. Аз съм онзи, който се завръща. Ти си в очите ми, а зад гърба ти е ирисът на дясното ми око. Проумяваш ли? Ти си сълза, една-единствена черна сълза, изплакана от мен. След миг само мога да те пусна да петносаш дрехата ми. Кой може да те спаси, теб, който носиш талисман?

— Ти. Тифон.

— Само аз?

— Само Тифон.

Издърпа ме обратно и аз се вкопчих в него, както момчето се беше вкопчило веднъж в мен, и не го пуснах, докато не се прибрахме достатъчно навътре в огромната зала, която беше мозъчната кухина на планината.

— Сега — каза той — ще направим още един опит. Ще дойдеш с мен при окото, но този път трябва да го направиш с охота. Може би ще ти е по-лесно, ако отидем при лявото, а не при дясното око.

Хвана ме за ръка. Предполагам може да се каже, че отидох по своя воля, защото ме отнесоха собствените ми крака, но мисля, че

никога през живота си не съм правил нещо с по-малка охота. Само споменът за скорошното ми унижение ме спираше да откажа. Спряхме чак при ръба на окото, после Тифон ми даде знак да погледна навън. Под нас лежеше развълнуван океан от облаци, сенчесто син там, където не беше розов от слънчевите лъчи.

— Самодържецо — казах аз — как се озовахме тук, след като возилото, с което дойдохме, се гмурна надолу по онзи дълъг тунел?

Той само сви пренебрежително рамене.

— Защо гравитацията да служи на Ърт, когато може да служи на Тифон? Но пък колко хубав е Ърт. Погледни! Пред теб е дрехата на света. Не е ли красива?

— Много красива — съгласих се аз.

— Може да бъде твоята дреха. Казах ти, че съм бил самодържец на много светове. Пак ще бъда самодържец, и този път на много повече. Този свят, най-древният от всички, направих своя столица. Беше грешка, защото се забавих тук твърде дълго, когато бедата дойде. Когато бях готов да избягам, бягството бе вече невъзможно — онези, на които бях доверил контрола върху звездните кораби, бяха избягали с тях, а аз се оказах обсаден в тази планина. Не ще допусна отново същата грешка. Столицата ми ще е другаде, а този свят ще го дам на теб, да го управляваш като мой наместник.

Казах:

— С нищо не съм заслужил такава висока чест.

— Ти носиш талисмана, но никой, дори ти, не може да изисква от мен обяснения за действията ми. По-добре огледай империята си.

Далеч под нас се надигна вятър. Облаците закипяха под бича му и се сбраха като войници в сбит строй, марширащи на изток. Под тях видях планините и крайбрежните равнини, а отвъд тях — неясната синя линия на морето.

— Виж! — посочи Тифон и при тези му думи точица ярка светлина лумна в планините на североизток. — Някой използва високоенергийно оръжие — каза той. — Може би владетелят на тази епоха, може би враговете му. Който и да е, местоположението му вече е разкрито и оръжието ще бъде унищожено. Армиите на тази епоха са слаби. Ще се пръснат под нашето млатило като слама по жътва.

— Откъде знаеш всичко това? — попита го аз. — Ти беше като мъртъв, докато аз и синът ми не се натъкнахме на теб.

— Да. Но вече живях почти ден и за това време изпратих мислите си на далечни места. Сега в моретата има сили, които биха искали да властват. Те ще станат наши роби, а ордите от севера са техни.

— Ами хората в Несус? — Бях изстинал до кости, краката ми трепереха под мен.

— Несус ще ти бъде столица, ако поискаш. От трона си в Несус ще ми пращаш данък от хубави жени и момчета, от древни устройства и книги, и от всички хубави неща, които произвежда този свят.

Той посочи отново. Видях градините в Двореца на Самодържеца като шал в зелено и златно, проснат върху поляна, а отвъд тях зърнах Стената на Несус и самия велик град, Безсмъртния град, проснал се на толкова стотици левги, че дори кулите на Цитаделата се губеха в тази безкрайна шир от покриви и лъкатушни улици.

— Никоя планина не е толкова висока — казах аз. — Ако тази беше най-високата в целия свят и ако стоеше върху билото на втората по височина, пак не бих могъл да видя толкова надалече.

Тифон ме хвана за рамото.

— Тази планина е толкова висока, колкото аз пожелая. Забрави ли вече чие лице носи тя?

Можех само да запям.

— Глупак — каза той. — Ти виждаш през моите очи. А сега извади талисмана си. Ще изречеш клетвата си над него.

Извадих Нокътя — за последен път, както си помислих — от кожената торбичка, която Доркас му беше ушила. Когато го направих, усетих някакво слабо раздвижване далеч под мен. Гледката на света от прозореца на камерата все още бе по-величествена от всяко въображение, но не повече от онова, което всеки човек би могъл да обгърне с поглед, застане ли на висок връх — синята паница на Ърт. През облаците долу можех да зърна ската на планината с множеството правоъгълни сгради, кръглата зала в средата и катафрактите. Те обръщаха бавно лицата си от слънцето и ги вдигаха нагоре, към нас.

— Почитат ме — каза Тифон. Устата на Пиатон също помръдна, но този път не в унисон с неговата. И този път аз се вслушах в нея.

— Ти беше при другото око, по-рано — казах аз на Тифон — и те не те почетоха. Поздравяват Нокътя. Самодържецо, а какво ще стане с

Новото слънце, ако най-накрая все пак се появи? И нему ли ще бъдеш враг, както си бил враг на Помирителя?

— Закълни ми се и ми повярвай — когато той дойде, аз ще съм му господар, а той ще е най-покорният от робите ми.

И тогава аз ударих.

Има един начин да удариш в носа с ръба на дланта си, така че разтрощените костици да се забият в мозъка. Трябва обаче да се действа много бързо, защото човек инстинктивно вдига ръце да защити лицето си, види ли удара. Аз не бях толкова бърз като Тифон, но той вдигна ръце да предпази собственото си лице. А аз ударих Пиатон и усетих тихото, ужасяващо изпукване, което е печат на смъртта. Сърцето, което не беше служило нему от толкова много хилядолетия, спря да бие.

След миг бутнах с крак тялото на Тифон в бездната.

27.

ПО ВИСОКИТЕ ПЪТЕКИ

Плаващата лодка не искаше да ми се подчини, защото не знаех нужната дума. (Често съм си мислил, че въпросната дума може да е била сред нещата, които Пиатон се беше опитвал да ми каже, както ми беше казал да отнема живота му, и ми се ще по-рано да му бях обърнал внимание.) Накрая бях принуден да се спусна по скалата под дясното око и това беше най-отвратителното спускане в живота ми. В този предътърг разказ за моите приключения често изтъквам факта, че помня всичко и нищо не забравям, но от онова спускане съм забравил доста, защото бях толкова изтощен, че се движех като насьн. Когато най-после се добрах със сетни сили до тихия запечатан град в краката на катафрактите, вече почти се беше мръкнало и аз се сгущих до една стена, която ме пазеше от вятъра.

Има някаква страховита красота в планините, дори когато те измъчват почти до смърт. Всъщност съм склонен да мисля, че красотата им се вижда именно в такива моменти и че ловците, които отиват в планината дебело облечени и добре нахранени и я напускат също толкова дебело облечени и добре нахранени, рядко съзират сувората ѝ прелест. В планината целият свят може да ти се стори като езеро с бистра вода, неподвижна и ледено студена.

Извървях много път надолу през следващия ден и открих високи равнини, ширнали се на цели левги, равнини, покрити със сладки треви и такива цветя, каквито не могат да се видят в ниското — малки цветя, които разцъфват буквально за една нощ, съвършени и чисти до степен, непостижима за розите.

Случваше се тези равнини да са оградени с непристъпни скали. Неведнъж ми се струваше, че не ще мога да продължа на север и ще се наложи да се върна по стъпките си, но накрая винаги откривах някая пътечка, било нагоре, било надолу, и упорито продължавах по пътя си.

Нито веднъж не видях войници да яздят или крачат под мен и макар това да бе в известен смисъл облекчение — защото се опасявах, че патрулите на архонта може все още да ме търсят — беше също и тревожно, защото показваше, че съм се отдалечил твърде много от маршрутите, по които минаваха снабдителните армейски обози.

Споменът за алзабото се върна като отмъстителен призрак, защото знаех, че трябва да има и други от вида му в планината. Пък и не можех да съм сто процента сигурен, че е мъртво. Кой знае какви възстановителни способности може да притежава такова същество? Макар през деня да го забравях с известно усилие, като го избутвах, така да се каже, от съзнанието си посредством тревоги за присъствието или отсъствието на войници, или чрез стотиците прекрасни гледки на върхове, водопади и стръмни долини, които връхлитаха връз погледа ми от всички посоки, нощем то се връщаше и аз, сгущен под одеялото и плаща и горящ в треска, бях сигурен, че чувам тихите му тежки стъпки и дращенето на ноктите му.

Ако, както често се твърди, светът е устроен според някакъв план (дали такъв, съставен преди създаването му, или скальпен през милиардите еони на съществуването му от неумолимата логика на реда и растежа, е без значение), то във всички неща следва да има както миниатюрна проява на по-висши цели, така и уголемен рисунък на по-низшата материя. За да задържа непокорното си внимание встриани от спомена за преживения ужас, понякога се опитвах да го насоча към онзи аспект от природата на алзабото, който му позволява да съчетае спомените и съзнанието на човешки същества със своите собствени. Паралелът с по-низшата материя не ме затрудни. Алзабото можеше да се оприличи на онези насекоми, които покриват телцата си с вейки и късчета трева, за да не ги открият враговете им. Погледнато от определен ъгъл, измамата всъщност не е никаква измама, защото и вейките, и парченцата листа са си там и са истински. И в същото време насекомото е вътре в тях.

Същото е и с алзабото. Когато Бекан, говорейки през устата на съществото, ми каза, че иска жена му и синът му да отидат при него, той вярваше, че изразява собственото си желание, и така си беше, но в същото време желанието му щеше да изпълни и друга функция, а именно да нахрани алзабото, което беше вътре и чиито нужди и съзнание се криеха зад гласа на Бекан.

Съвсем естествено приравняването на алзабото към някаква по-висша истина ме затрудни повече, но накрая реших, че може да бъде оприличено на начина, по който материалният свят погълъща мислите и постъпките на човешките същества, които, макар да не са вече сред живите, са оставили своите отпечатъци върху него, отпечатъци, които в един по-широк смисъл на думата можем да наречем произведения на изкуството, били те сгради, песни, битки или изследвания, и които един вид продължават живота им дори след тяхната кончина. По същия начин детето Севера подсказа на алзабото, че може да премести масата в къщата на Каздое, за да достигне капака към таванското помещение, макар детето Севера да го нямаше вече.

Тогава повиках Текла да ми помогне със съвет и макар да не хранех голяма надежда, когато я повиках, а тя да нямаше готова рецепта за притесненията ми, поне знаеше много за опасностите, които крие планината, и ме подканни да стана при първи зори и да продължа напред, или по-скоро надолу и все надолу, към по-ниските и по-топли земи.

Вече не чувствах глад, защото гладът отминава с гладуването. На негово място се настани слабост, която доведе със себе си девствено чиста яснота на ума. После, вечерта на втория ден след като се бях спуснал от зеницата на дясното око, се натъкнах на овчарска колиба, нещо като каменен кошер, а в нея намерих тенджера и малко смяна царевица.

Само на десетина крачки течеше планинско поточе, но нямаше с какво да си наклада огън. Цяла вечер събирах изоставени птичи гнезда от една канара на половин левга от колибата и накрая изкарах искра с помощта на Терминус Ест, разпалих огъня, сварих си безвкусна царевична каша (която стана бавно заради голямата надморска височина) и я изядох. Бих казал, че вечерята не беше по-лоша от всяка друга, а имаше и почти недоловим, но определен аромат на мед, сякаш нектарът на растението се бе запазил в сухите зърна, така както солта от моретата, които Ърт пази в спомените си, се съдържа в сърцевината на някои камъни.

Бях твърдо решен да заплатя за изяденото и разрових чантата си, търсейки нещо с долу-горе същата стойност, което да оставя на овчаря. С кафявата книга на Текла не можех да се разделя — успокоих съвестта си с мисълта, че и без това овчарят едва ли може да чете. Не

можех да оставя и счупения брус — както, защото напомняше за зеления човек, така и защото би бил непотребен дар тук, където не полоши камъни се търкаляха в младата трева. Пари нямах, защото бях оставил всичко на Доркас. Накрая се спрях на червеното наметало, което двамата бяхме намерили в калта на каменния град много преди да пристигнем в Тракс. Беше на петна и твърде тънко, но се надявах ресните и яркият цвят да зарадват човека, който ме беше нахранил.

Така и не бях проумял напълно как наметалото се бе озовало там, където го намерихме, нито дори дали странният човек, който ни беше призовал при себе си, за да постигне онзи кратък миг на възкресение, го е оставил нарочно или случайно, когато дъждът го разми отново на прах. Древното сестринство на жриците без съмнение притежаваше способности, към които прибягваше рядко или не използваше въобще, и нищо чудно възкресението от мъртвите да бе една от тях. Ако това бе вярно, той може би беше призовал и тях, както призова нас, и пелерината може да беше оставена там случайно.

Но дори и така да беше, трябваше да е била обслужена някаква по-висша власт. Точно по този начин повечето мъдреци обясняват очевидния парадокс, че макар ние свободно да избираме дали да направим едно или друго, да извършим престъпление или просто от гол алtruизъм да откраднем отличителния белег на небесната сфера, пазителка на огъня, Неръкотворния въпреки това управлява всички и всичко и му служат еднакво (тоест totally) както онези, които се подчиняват охотно, така и другите, които се бунтуват срещу властта му.

И не е само това. Някои, чиито аргументи съм чел в кафявата книга и се е случвало да обсъждам с Текла, изтъкват, че в ореола на Неговото Присъствие живее рой от създания, които, макар да изглеждат миниатюрни — всъщност безкрайно малки — са в същото време пропорционално огромни в очите на хората, за които техният господар е толкова голям, че е невидим. (Този му неограничен размер го прави миниатюрен, така че ние сме в отношение спрямо него като онези, които крачат по континент, а виждат само гори, блата, пясъчни дюни и така нататък, и макар да усещат навсярно някое и друго мъничко камъче в обувката си, никога не се замислят, че земята, която не са забелязвали през целия си живот, всъщност крачи заедно с тях.)

Има и други мъдреци, които, съмнявайки се в съществуването на божественото същество, на което служат тези създания и които можем да наречем амчаспанди, въпреки това не поставят под съмнение тяхното съществуване. Това им убеждение не почива на човешки свидетелства — каквито има много и към които добавям своето, защото видях едно такова същество в огледалната книга в покоите на отец Инир — а по-скоро на неопровержима теория, защото според тях, ако вселената не е била създадена (в което те, по причини от не изцяло философско естество, предпочитат да не вярват), то тя следва да е съществувала вечно до ден-днешен. И ако е съществувала така, то и самото време се простира назад от днешния ден без край и в един такъв безграничничен океан от време всички възможни неща трябва по необходимост вече да са се случили. Такива неща като амчаспандите са възможни, защото те, както и много други, са измислени от тях. Но ако същества с такава мощ са се зародили в реалността, как могат те да бъдат унищожени? Следователно все още съществуват.

Така, посредством парадоксалната природа на знанието, се вижда, че макар съществуването на Илем, предвечния извор на всички неща, да подлежи на съмнение, то съществуването на слугите му не подлежи.

И щом такива същества със сигурност съществуват, не е ли възможно да се намесват (ако може да се нарече намеса) в нашите дела чрез такива случайности като онази с червената пелерина, която оставил в колибата? Не е необходима безгранична мощ, за да се намесиш във вътрешния ред на един мравуняк — и едно дете може да го направи с пръчка. Не знам за друга по-ужасяваща мисъл. (Тази за собствената ми смърт, която обикновено се смята за ужасна до степен на немислимост, не ме тревожи особено и не за нея, а за живота си откривам, навярно заради непогрешимостта на паметта ми, че не съм в състояние да мисля.)

Има обаче и друго обяснение — възможно е всички онези, които се стремят да служат на Божеството, и може би дори онези, които само твърдят, че му служат, а на нас и двата вида ни си струват толкова различни, че са дори в състояние на някакъв вид война, възможно е всички те да са свързани, като дървените марионетки на момче и мъж, които видях в един свой сън, и които, макар да изглеждаше, че се бият, бяха всъщност под контрола на невидим човек, който дърпаше конците

и на двете. Ако това е така, то шаманът, когото видяхме, може да е приятел и съюзник на онези жрици, които са толкова различни по обичаи и култура, макар да обитават същата тази земя, където той, с примитивна жестокост, някога е принасял жертви според строгите канони на барабана и отровата в малкия храм на каменния град.

В последния светлик на деня след нощувката ми в овчарската колиба стигнах до езерото Дютурна. Мисля, че него, а не морето бях съзрял на хоризонта преди умът ми да бъде заробен от ума на Тифон — в случай че срещата ми с Тифон и Пиатон не бе просто видение или сън, от който съм се събудил по необходимост там, където съм го започнал. Езерото Дютурна обаче е почти като море, защото е достатъчно голямо, за да е непостижимо за ума, а именно умът, в крайна сметка, е онова, което поражда резонансите, предизвикани от тази дума — без ума ни остава само част от повърхността на Ърт, покрита с неспокойна вода. Макар че това езеро беше на височина значително по-голяма от тази на истинското море, ми отне по-голямата част от следобеда да се спусна до брега му.

Пътят дотам беше забележително преживяване, което ценя до ден-днешен, може би най-красивото, което помня, макар сега да пазя в ума си преживяванията на толкова много мъже и жени, защото, докато се спусках към брега, аз крачех през годишните сезони. Когато напуснах колибата, над мен, зад мен и вдясно от мен се ширеха огромни простори от сняг и лед, от които стърчаха тъмни скали, по-студени и от снега, който не можеха да задържат, толкова обрулени от вятъра бяха. Същият този сняг се топеше, полегнал на нежната трева, по която стъпвах, тревата на най-ранната пролет. Колкото повече вървях, толкова по-жилава ставаше тревата и по-зелена. Жуженето на насекоми, на което рядко обръщам внимание, освен ако не съм го чувал от известно време, се поднови в какофония, която ми напомни за настройването на струнните инструменти в Синята зала преди началото на първата кантилена — шум, който понякога слушах, легнал на нара си близо до отворения прозорец на чирашката спалня.

После се появиха храсти, които въпреки показната си жилавост не бяха оцелели на височината, където живееше крехката трева. Когато обаче ги разгледах по-отблиzo, разбрах, че не са никакви храсти, а растения, познати ми като високи дървета, осакатени тук от краткото лято и лютата зима и обезформени от тези лоши условия. На едно от

тези джуджешки дървета видях и кацнал в гнездото си дрозд, първата птица, която виждах от доста време, ако се изключеха кръжащите над върховете лешояди. Още една миля по-надолу чух писукането на дребни гризачи, прокопали дупките си сред големите камъни — виреха петнистите си главици с лъскави черни очета да предупредят роднините си за появата ми.

Още левга по-надолу и ето че едно зайче се стрелна пред мен, ужасено от летящата примка, каквато не притежавах. Вече се спусках бързо и едва сега си дадох сметка колко сила съм бил изгубил, не само от глада и треската, а и заради разредения въздух. Сякаш съм бил повален от болест, но съм го разбрал чак след като завърналите се дървета и истински храсти са ме изцерили.

Оттук езерото вече не приличаше на черта от забулено в мъгла синьо. Виждаше се като огромна и почти еднообразна шир от стоманеносива вода, само тук-там пълзяха точиците на няколко лодки, които, както научих по-късно, бяха направени почти изцяло от тръстика. Виждаше се и едно селце с кей — падаше се съвсем леко вдясно от настоящата посока на пътя ми.

Точно както не бях подозирал за болестта си, не бях осъзнавал и колко самотен съм бил след смъртта на детето, докато не видях лодките и меките извивки на тръстиковите покриви на къщите. Беше нещо повече от обикновена самотност, струва ми се. Никога не съм изпитвал особена нужда от компания, освен ако не е била компанията на човек, когото мога да нарека свой приятел, и още по-рядко ми се е приисквало да заговоря непознати. Струва ми се, че истината е малко по-друга — че докато бях сам, съм чувствал, че по някакъв начин съм изгубил индивидуалността си. За дрозда и заека не бях Севериън, а просто Човек. Повечето хора, на които им харесва да са съвсем сами, и особено да са съвсем сами сред дивата природа, се наслаждават на самотата си, защото им харесва да играят точно тази роля, на Човека. Но аз исках отново да стана определена личност, затова потърсих огледалото на други хора, което да ми покаже, че съм различен от тях.

28.

ВЕЧЕРЯТА НА ХЕТМАНА

Почти се беше стъмнило, когато стигнах до първата къща. Сънцето прокара пътека от червеникаво злато през езерото, пътека, която бе сякаш продължение на селската уличка до границата на света, така че човек да тръгне по нея и да стигне до по-голямата вселена. Но самото село, малко и бедно, както се уверих при пристигането си, бе достатъчно добро за мен — нали толкова дълго се бях скитал по високи и далечни места.

Нямаше странноприемница и понеже никой от хората, които надничаха към мен през прозорците си, не изглеждаше склонен да ме пусне в дома си, попитах коя е къщата на хетмана, избутах дебелата жена, която ми отвори вратата, и се настаних удобно. Когато хетманът пристигна да види кой се е провъзгласил за негов гост, аз вече бях извадил счупения си брус и маслото и точех Терминус Ест до огъня. Хетманът започна с неколократни поклони, но го мъчеше такова неустоимо любопитство, че току поглеждаше нагоре, докато се кланяше усърдно, и аз едва се удържах да не се разсмех, което би било пагубно за плановете ми.

— Оптиматът е добре дошъл — каза той и изду набръканите си бузи. — Добре дошъл. Бедният ми дом — и цялото ни бедно малко селце — е на негово разположение.

— Не съм оптимат — казах му аз. — Аз съм Великият учител Севериън, от ордена на Търсещите истина и покаяние, по-широко познати като инквизиторите. Ти, хетмане, ще се обръщаш към мен с „учителю“. Пътуването ми беше тежко и ако ми осигуриш свястна вечеря и поносимо легло, може и да не притесня теб или хората ти с други изисквания до утрата сутринта.

— Можете да използвате собственото ми легло — побърза да ме увери той. — И най-добрата храна, която може да се намери тук.

— Сигурно имате достатъчно прясна риба, както и мясо от водни птици. Ще хапна и от двете. Също и див ориз. — Спомних си нещо,

което учителят Гурлойс беше казал, докато обсъждахме отношенията на гилдията ни с обикновените хора — че най-лесният начин да се наложиши над някой човек е да му поискаш нещо, което не е в състояние да ти осигури. — Мед, пресен хляб и масло ще ми дойдат добре, както и зеленчукова салата, но понеже не съм придирчив, ще ти дам възможност да ме изненадаш с нещо, което не съм опитвал преди, така че да има какво да разказвам за селото ти в Двореца на Самодържеца.

Хетманът се кокореше все повече при всяка моя дума, а когато споменах за Двореца на Самодържеца, за който без съмнение селцето бе чувало само неясни слухове, очите му за малко да изхвръкнат от черепа. Опита се да измрънка нещо за някакви крави (вероятно, че не могат да ги развъждат и да бият масло от млякото им на тези височини), но аз му махнах да се разкара, а после го хванах за врата, задето не беше затворил вратата след себе си.

Когато най-после излезе, поех риска да събуя ботушите си. Не е добре да изглеждаш разпуснат пред затворниците (а той и селото му бяха мои затворници сега, макар и да не бяха затворени), но бях сигурен, че никой не ще се осмели да влезе в стаята, докато не ми спретнат нещо за ядене. Изчистих и смазах Терминус Ест и прокарах десетина пъти бруса по ръбовете му, докато не възстанових предишната им острота.

След като приключих с това, извадих и другото си съкровище (макар да не беше всъщност мое) от торбичката му и го огледах на светлината от смрадливия огън на хетмана. Откакто напуснах Тракс, той вече не притискаше гърдите ми като пръст от желязо — даже се бе случвало, докато вървях през планината, да забравям за часове, че е у мен, а веднъж-дваж, спомнил си най-после за него, сграбчвах паникъсан торбичката от страх, че съм го загубил. В тази квадратна стая с нисък таван, където заоблените камъни на стените грееха тумбациите си като градски големци, той не грейна, както бе грейнал в покритата кошара на едноокото момче, но не беше и така безжизнен, както когато го бях показал на Тифон. Сега по-скоро светеше слабо и — с известно усилие на въображението — можех да си представя как енергията му хвърля игриви отблъсъци по лицето ми. Белегът с форма на месечина в центъра му никога не беше прозирал по-отчетливо и макар да бе тъмен, изльчваше насочена светлина.

Накрая прибрах камъка, донякъде засрамен, че съм си играл с нещо толкова важно, сякаш е дреболия. Извадих кафявата книга и сигурно бих почел от нея, ако можех, но макар треската ми да беше преминала, все още се чувствах много уморен, а игривата светлина на огъня караше нагъчканите старовремски букви да танцуват по страницата. Всичко това скоро надви очите ми и приказката, която четях, ту ми изглеждаше пълна безсмыслица, ту сякаш описваше собствените ми тревоги — безкрайни пътешествия, жестокостта на тълпата, потоци, в които тече кръв. Веднъж ми се стори, че съм видял името на Аджия, но когато погледнах още веднъж, думата се превърна в „ладията“: „Аджия подскочи, извъртя се и се понесе между колоните на гигантската костенурска черупка...“

Страницата изглеждаше огряна от силна светлина и в същото време неразчитаема, като отражението на огледало в тиха вода. Затворих книгата и я прибрах в чантата си, без да съм сигурен дали наистина съм видял някоя от думите, които преди миг ми се бе сторило, че съм прочел. Аджия наистина трябва да бе скочила от тръстиковия покрив на къщата на Каздо. И определено извърташе, както бе извъртяла екзекуцията на Аджилус в убийство. Колкото до огромната костенурка, която според легендата крепи света на гърба си и в този смисъл е символ на галактиката, без чийто вихрец се ред бихме били самотен скитник сред космоса, за нея казват, че в древни времена е разкрила Универсалното правило, изгубено по-късно, с чиято помощ човек винаги можел да е сигурен, че постъпва правилно. Черупката ѝ символизира небесния купол, коремният ѝ щит — равнините на всички светове. Колоните на черупката би следвало да са армиите на Теологуменона, страховити и блестящи...

Никак не бях сигурен обаче, че съм прочел всички тези неща, и когато отново се опитах да намеря страницата, не успях. Макар да знаех, че объркването ми се дължи на умората, глада и треперливата светлина, ме споходи страхът, който ме спохожда винаги, когато някой дребен инцидент ме доведе до мисълта за зараждаща се лудост. Докато се взирах в огъня, ми се стори по-възможно, отколкото би ми било приятно да вярвам, че някой ден, може би след удар в главата, а може би и без видима причина, въображението и разумът ми ще си сменят местата — точно като двама приятели, които всеки ден сядат на едни и същи места в някоя обществена градина, може накрая да се разменят

за разнообразие. Тогава бих виждал пътни и триизмерни всички призраци, населяващи ума ми, а хората и нещата от истинския свят бих възприемал по онзи трудно уловим начин, по който съзирате страховете и въжделенията си. Тези мисли, появяващи се именно тук в разказа ми, сигурно изглеждат далновидни — мога да ги извиня само като кажа, че моят мъчител, паметта ми, пази многобройни спомени за подобни размишления.

Леко почукване на вратата сложи край на мрачната ми унесеност. Нахлузих си ботушите и извиках:

— Влез!

Някой, който се постара да остане извън полезрението ми, макар да съм почти сигурен, че беше хетанът, отвори вратата. Влезе млада жена, понесла медна табла, отрупана с ястия. Чак когато я остави на масата, осъзнах, че е чисто гола, като се изключват дрънкулките, които отначало взех за гробовати бижута, и чак когато се поклони, вдигайки ръце към главата си според северняшкия обичай, видях, че мътнольскавите неща на китките ѝ, които бях взел за гривни, са всъщност стоманени окови, свързани с дълга верига.

— Вечерята ви, велики учителю — каза тя и запристъпва заднешком към вратата, докато заобленото ѝ дупе не се сплеска в нея. Опита се с една ръка да вдигне резето и въпреки че чух тихото му изтракване, вратата не поддаде. Без съмнение човекът, който я беше накарал да влезе, сега затискаше вратата от външната страна.

— Мирише апетитно — казах ѝ. — Ти ли го сготви?

— Някои от нещата. Рибата и пърженките.

Станах и като подпрях Терминус Ест на грубо измазаната стена, за да не я изплаша, отидох да огледам храната — млада патица, опечена на шиш и разделена на четири, рибата, която беше споменала, пърженките (които по-късно се оказаха замесени от тръстиково брашно и смлени миди), печени на жар картофи и салата от гъби и маруля.

— Няма хляб — казах аз. — Няма масло и няма мед. Ще чуят за това, където трябва.

— Надявахме се, велики учителю, че пърженките ще ви се сторят приемливи.

— Ясно ми е, че вината не е твоя.

Беше минало доста време, откакто бях легнал със Сириака, и до този момент се бях старал да не поглеждам към робинята, но сега го направих. Дългата ѝ черна коса се спускаше до кръста, а кожата ѝ беше почти с цвета на таблата, която държеше; талията ѝ обаче беше тънка, нещо, което се срещаше рядко при коренячките, а лицето ѝ беше интересно и леко издължено. Аджия, въпреки светлата си кожа и луничките си, имаше доста по-широки скули.

— Благодаря ви, велики учителю. Той каза да остана тук да ви обслужвам, докато се храните. Ако не искате да остана, трябва да му кажете да отвори вратата и да ме пусне да изляза.

— Ще му кажа — повиших глас — да се махне от вратата и да престане да подслушва разговора ми. Ти говориш за собственика си, предполагам? За хетмана на това място?

— Да, за Замбдас.

— А твоето име как е?

— Пиа, велики учителю.

— На колко години си, Пиа?

Каза ми и аз се усмихнах, разбрах, че сме кажи-речи на еднаква възраст.

— А сега трябва да ме обслужиш, Пиа. Аз ще седна ей там при огъня, където седях, преди да дойдеш, а ти можеш да ми донесеш храната. Сервирала ли си досега на трапеза?

— О, да, велики учителю. Сервирам при всяко ядене.

— Тогава би трябвало да знаеш какво да правиш. С какво предлагаш да започна — с рибата?

Тя кимна.

— Тогава ми я донеси тук, заедно с виното и няколко от твоите пърженки. Яла ли си?

Тя разклати глава и черната ѝ коса затанцува.

— Не, но не е редно да се храня с вас.

— Не мога да не забележа обаче, че ребрата ти се броят.

— Ще ме набият, ако го направя, велики учителю.

— Докато съм тук, никой няма да те бие. Но няма да те насиливам. Само че искам да съм сигурен, че не са сложили в храната нещо, което не бих дал и на кучето си, ако все още беше живо. Виното би било най-вероятното място, струва ми се. Сигурно е тръпчиво и леко сладни, ако е като повечето домашни вина. — Напълних

каменната чаша до половина и ѝ я подадох. — Изпий го и ако не се строполиш на пода, ще го опитам и аз.

Тя срещна известни затруднения да изпие чашата до дъно, но накрая се справи някак и, с наслезени очи, ми я върна. Сипах си малко вино и отпих — оказа се точно толкова лошо, колкото очаквах.

Накарах я да седне до мен и я нахраних с една от рибите, които сама беше изпържила. След като я изяде, аз изядох другите две. Бяха толкова по-добри от виното, колкото собственото ѝ изящно лице беше по-приятно за гледане от мутрата на стария хетман — уловени същия ден, без съмнение, и живели във вода много по-студена и чиста от онази по разкаляното долно течение на Гиол, откъдето идваше рибата, с която бях свикнал в Цитаделата.

— Тук винаги ли оковават робите? — попитах я, докато хапвахме от пърженките. — Или ти си се показала особено непокорна, Пия?

— Аз съм от езерния народ — каза тя, сякаш това отговаряше на въпроса ми, което несъмнено би било така, стига да бях запознат с местните порядки.

— Човек би си помислил, че това село е езерният народ — казах аз.

— О, не. Те са крайбрежният народ. Нашият народ живее в езерото, на островите. Но понякога вятърът довява островите ни тук и Замбдас го е страх, че ще видя дома си и ще преплавам до него. Веригата е тежка — нали виждате колко е дълга — и не мога да я сваля. Опитам ли се да избягам, тежестта ѝ ще ме удави.

— Освен ако не намериш някое по-голямо парче дърво, което да поеме тежестта ти, докато ти се изтласкваш с крака.

Тя се престори, че не ме е чула.

— Искате ли от патицата, велики учителю?

— Да, но едва след като ти я опиташи, а преди да го направиш, искам да ми разкажеш за тези твои острови. Добре ли разбрах, че вятърът ги довява тук? Признавам, че никога не съм чувал за острови, движени от вятъра.

Пия гледаше с копнеж патицата, която сигурно минаваше за деликатес.

— Чувала съм, че имало острови, които не се движат. Това трябва да е много неудобно, струва ми се, макар че никога не съм виждала такъв остров. Нашите пътуват от едно място на друго и

понякога закачаме платна на дърветата, за да се движат по-бързо. Но не плават много добре срещу вятъра, защото нямат умни дъна като лодките, а глупави дъна като на кациите и понякога се преобръщат.

— Ще ми се да видя някой ден твоите острови, Пия — казах ѝ аз.
— Ще ми се и да те върна на тях, защото именно там ми се струва, че искаш да отидеш. В дълг съм към един човек, чието име много прилича на твоето, затова ще се опитам да го направя, преди да си тръгна оттук. Междувременно най-добре ще е да възстановиш силите си с една порция от патицата.

Тя си взе едно парче и след като сдъвка няколко хапки, се зае да отделя ивици от месото и да ме храни с пръсти. Беше много вкусно, все още достатъчно горещо да вдига пара и пропито с деликатен аромат, който напомняше на магданоз и който навярно се дължеше на някакво водно растение, с което се хранеха патиците, но също така беше тежко и доста мазно, така че след като изядох едното бутче, хапнах малко от салатата да освежа небцето си.

Мисля, че след това съм хапнал още малко от патицата, а после някакво движение в огъня привлече вниманието ми. Парче почти напълно изгоряла и нажежена до бледожълто дървесина се беше отчупило от една цепеница и беше паднало в пепелта под скарата, но вместо да си остане там, да потъмнее и накрая да стане на черен въглен, сякаш се изправи и изправяйки се, се превърна в Рош, Рош с огненочервената си коса, превърнала се в истински пламъци, Рош — стиснал факла, както когато бяхме момчета и отивахме да поплавуваме в цистерната под Кулата с камбаните.

Стори ми се толкова чудновато да го видя тук, смален до нажежен микроморф, че се обърнах да го посоча на Пия. Тя, изглежда, не беше видяла нищо, но Дрот, не по-висок от палеца ми, стоеше на рамото ѝ, наполовина скрит в черната ѝ коса. Когато се опитах да ѝ кажа за него, се чух да говоря на нов език, състоящ си от съскане, грухтене и цъкане. Не изпитах страх от всичко това, само разсеяна почуда. Знаех, че от устата ми не излиза човешка реч, и виждах ужасеното изражение на Пия, но всичко това го възприемах някак отдалеч, сякаш разглеждах стара картина в галерията на Рудезинд в Цитаделата. Не можех обаче да обърна звуците, които издавах, в думи, нито да ги спра. Пия изкрештя.

Вратата се отвори с тръсък. Беше затворена толкова отдавна, та почти бях забравил, че не може да се заключва. Но сега беше отворена и две фигури стояха на прага ѝ. Когато врата се отвори, те бяха хора, хора, чиито лица са били заменени от гладки парчета козина като гърбовете на две видри, но все пак хора. Миг по-късно вече бяха растения — високи стъбла на виридиан, от които се протягаха острите като бръснач, странно закривени листа на аверна. Паяци, черни, меки и с много крака, се бяха крили в тях. Понечих да се надигна от стола си и те скочиха към мен, провлачили след себе си влакна паяжина, които проблясваха на светлината на огъня. Остана ми време само колкото да запомня лицето на Пия, с широко открити очи и зейнала в застинад ужас уста преди един сокол със стоманен клюн да се спусне и да откъсне Нокътя от врата ми.

29.

ЛОДКАТА НА ХЕТМАНА

След това бях затворен в тъмното за — както по-късно научих — една нощ и по-голямата част от следващия преди обед. И макар да беше тъмно, отначало не беше тъмно за мен, защото халюцинациите ми нямаха нужда от свещ. Все още мога да си ги спомня, както мога да си спомня всичко, но няма да те отегчавам, последен мой читателю, с пълния каталог от фантоми, макар че не би ми било трудно да ги опиша. Трудно би ми било да опиша чувствата си във връзка с тях.

Би било огромно облекчение за мен, ако можех да повярвам, че всички те са се съдържали по някакъв начин в опиата, който бях погълнал (който, както предположих тогава и както се потвърди покъсно, когато можах да разпитам онези, които се грижеха за ранените от армията на Самодържеца, не беше нищо особено, а просто някакво вещество в гъбите от салатата ми), така както мислите и личността на Текла, които понякога ме утешаваха, а друг път ме притесняваха, се бяха съдържали в парченцето от пълтта й, което бях погълнал на Водалусовия пир. Знаех обаче, че това не може да е така и че всички неща, които видях, някои забавни, други ужасни и ужасяващи, трети просто гротескни, са били продукт на собствения ми мозък. Или на Теклиния, който сега беше част от моя.

Или по-скоро, както започнах да си давам сметка там, в тъмното, докато наблюдавах парада на придворните дами — ликуващи с впечатляващ ръст и пропити с вдървената грация на скъп порцелан, лицата им напудрени с прах от перли или диаманти и очите им уголемени, като онези на Текла, под въздействието на много малки количества от определени отрови, приложени в детството — продукти на ума, който сега съществуваше като комбинация от умовете, които преди бяха неин и мой.

Севериън, чиракът, който бях преди, младият мъж, който бе плувал под Кулата с камбаните, който веднъж едва не се беше удавил в Гиол, който се бе размотавал сам през летните дни сред руините на

некропола, който бе дал в отчаянието си откраднатия нож на Текла, вече го нямаше.

Не беше мъртвъ. Защо си беше мислил, че всеки живот непременно трябва да завърши със смърт и никога с нещо друго? Не беше мъртвъ, а беше изчезнал така, както изчезва отделната нота, за да не се появи никога повече, когато се превърне в неразличима и неотделима част от някаква импровизирана мелодия. Онзи млад Севериън беше мразил смъртта и, по милостта на Неръкторния, чиято милост наистина (както мъдро се споменава на много места) ни осъжда и унищожава, той не умря.

Жените извиха дългите си вратове да погледнат надолу към мен. Овалните им лица бяха съвършени, симетрични, безизразни и в същото време разгулни, и аз внезапно разбрах, че те не са — или поне вече не са — придворни в Двореца на Самодържеца, а са се превърнали в куртизанките на Лазурния дворец.

За известно време, както ми се стори, парадът на тези изкусителни и нечовешки жени продължи, и с всеки удар на сърцето ми (което усещах както никога преди и което трещеше като барабан в гърдите ми) те променяха ролите си без и най-малкият детайл във външността им да се променя. Така както понякога съм знаел насьн, че дадена фигура е всъщност човек, на когото не прилича ни най-малко, сега в един момент знаех, че тези жени са украсата на Самодържеца, а в следващия — че ще бъдат продадени за нощта срещу шепа оригоци.

През цялото това време, както и през много по-дългите периоди, които го предшестваха и следваха, се чувствах особено неудобно. Паяжините, в които постепенно разпознах обикновени рибарски мрежи, все още ме стягаха, а освен с тях ме бяха овързали и с въжета, така че едната ми ръка беше пристегната към тялото, а другата извита така, че пръстите й, които скоро престанах да чувствам, почти докосваха лицето ми. Под въздействието на опиата бях загубил способността да контролирам мехура си и сега панталоните ми бяха напоени с урина, студена и смрадлива. Колкото по-слаби и разредени ставаха халюцинациите ми, толкова по-силно усещах собственото си нещастие и започнах да се страхувам от съдбата, която ме чакаше, след като ме изведяха от склада без прозорци, където ме бяха хвърлили. Предполагах, че хетманът е научил от някой конен куриер, че не съм онзи, за когото се представям, както и че бягам от правосъдието на

архонта, понеже реших, че в противен случай не би посмял да се отнесе към мен по този начин. При така стеклите се обстоятелства можех само да се чудя дали ще се отърве лично от мен (чрез удавяне, несъмнено, на място като това), дали ще ме предаде на някой дребен етнарх, или ще ме върне в Тракс. Реших сам да отнема живота си, ако ми предоставят такава възможност, но да я дадат изглеждаше толкова невероятно, че ми идеше да се самоубия от отчаяние.

Най-накрая вратата се отвори. Светлината, макар и да идваше от една мрачна стая в къщата с дебели стени, ми се стори ослепяваща. Двама мъже ме извлякоха от килера така, както биха извлекли чувал с брашно. Бяха с големи бради, затова предположих, че именно тях взел, когато се нахвърлиха върху двама ни с Пия, за създания с лица от животинска козина. Изправиха ме, но краката не ме държаха, така че се принудиха да ме развържат и да махнат мрежите, които ме бяха надвили така, както мрежата на Тифон не беше успяла. Когато най-сетне застанах прав, ми дадоха чаша вода и парче осолена риба.

След малко се появи хетманът. Макар да се пъчеше толкова самоуверено, колкото несъмнено бе свикнал да се пъчи, когато направляващеш делата на селото си, гласа си не можа да овладее напълно. По каква причина все още се страхуваше от мен нямах представа, но очевидно беше точно така. Понеже нямах какво да губя, а можех само да спечеля от опита, му наредих да ме освободи.

— Това не мога да направя, велики учителю — каза той. — Имам си указания.

— Мога ли да попитам кой се е осмелил да ти даде такива указания спрямо представителя на твоя Самодържец?

Той се изкашля да прочисти гърлото си.

— Указания от замъка. Снощи моята птица-куриер отнесе сапфира ти там, а тази сутрин долетя друга птица с указания да те отведем там.

Отначало помислих, че има предвид замъка Асиез, където беше щабът на един от ескадроните на димарчиите, но миг по-късно осъзнах, че тук, на повече от четиридесет левги от укрепленията на Тракс, това е малко вероятно. Казах:

— И кой е този замък? И забраняват ли инструкциите ти да се измия, преди да се представя там? И някой да ми изпере дрехите?

— Е, това може да се направи — неуверено рече той, после се обърна към един от хората си: — Накъде духа вятърът?

Мъжът сви леко рамене, което не значеше нищо за мен, макар че, изглежда, даде никаква информация на хетмана.

— Добре — каза ми той. — Не можем да те освободим, но ще ти изперем дрехите и ще ти дадем нещо за ядене, ако искаш. — На излизане се обърна към мен с изражение, което беше почти извинително. — Замъкът е наблизо, велики учителю, а Самодържеца е далеч. Сигурно ме разбираш. В миналото имахме големи проблеми, но сега цари мир.

Бих могъл да поспоря с него, но той не ми даде възможност. Вратата се хлопна зад гърба му.

Пиа, облечена в парцалива широка роба, дойде малко след това. Нямах друг избор, освен да се примирия с унижението да ме съблече и измие, но това поне ми даде възможност да й прошепна няколко думи. Помолих я да се погрижи мечът ми да отиде там, където отведат мен — защото се надявах да избягам, пък било и като призная греховете си пред господаря на замъка и му предложа услугите си. Точно както се беше направила на глуха, когато й подсказах, че би могла да използва парче дърво, което да поеме тежестта на веригата й, така и сега тя с нищо не показа, че е чула думите ми. Час по-късно обаче, когато, облечен в изпраните си дрехи, ме водеха към лодката, прекарвайки ме пред цялото село за назидание, тя изтича след процесията, гушнала Терминус Ест до гърдите си. Хетманът явно си беше харесал прекрасното ми оръжие и я наруга, но аз успях да го заплаша, докато ме завличаха на борда, че пристигна ли в замъка, ще съобщя на управниците там за присвояването на меча, и накрая той се отказал от мерациите си.

Такава лодка не бях виждал. По форма приличаше на малък тримачтов кораб — заострена в двата края и широка в средата, с дълга надвиснала кърма и още по-дълъг нос. Плиткият корпус обаче беше направен от снопове плаваща тръстика, овързани в сложна плетка, и беше твърде крехък за нормална мачта, на чието място се издигаше нестабилна триъгълна конструкция от прътове. Тясната основа на триъгълника минаваше от единия до другия планшир, а дългите му

равнобедрени страни крепяха блок, който послужи, веднага след като с хетмана се качихме на борда, да повдигне една рея, която повлече след себе си ленено платно на широки райета. Хетманът държеше меча ми. Щом отвързаха лодката, Пия скочи в нея заедно с дрънчащата си верига.

Хетманът се ядоса и я удари, но да се свие платното на такъв кораб и да се завърти към брега с тежките гребла не беше лесна работа, така че накрая, макар и да я изпрати хлипаща на кърмата, той все пак ѝ позволи да остане. Осмелих се да го запитам защо е поискала да дойде, макар да смятах, че знам.

— Жена ми я тормози, когато не съм си у дома — каза той. — Бие я и я кара по цял ден да търка пода. Това, разбира се, е добро за детето, а и ми се радва, като се прибера. Но би предпочела да дойде с мен, за което не я виня.

— Аз също — казах, като се опитвах да отвърна лице от смрадливия му дъх. — Пък и така ще види замъка, което едва ли ѝ се е случвало преди.

— Стените ги е виждала стотици пъти. От безземния езерен народ е, а тях вятърът ги развява насам-натам, така че са виждали всичко.

Вятърът развя и нас. Въздух, чист като дух, изду раираното платно и ни понесе по водата. Селото скоро се скри зад хоризонта — но белите върхове на планината все още се виждаха, сякаш се издигаха от самото езеро.

30. НАТРИЙ

Толкова примитивни бяха оръжията на този рибарски народ — всъщност много по-примитивни от оръжията на истинските кореняци, които бях виждал в Тракс — че мина известно време преди въобще да разбера, че са въоръжени. Мъжете в лодката бяха повече, отколкото бе необходимо за управлението й, но отначало реших, че са дошли като гребци или за да пригладят тежест на своя хетман, когато ме представи на господаря на замъка. В коланите им бяха затъкнати ножове — от онези с правите, тесни остриета, каквито използват рибарите по целия свят — а на носа имаше и риболовни копия с назъбени върхове, но всичко това не ми направи особено впечатление. Едва когато един от островите, които толкова исках да видя, се появи пред нас и видях как един от мъжете опипва неспокойно тояга с набити по горната ѝ част животински зъби, ме осени, че „гребците“ изпълняват функцията на охрана и че наистина има от какво да охраняват кораба.

Малкият остров си изглеждаше съвсем нормално, поне докато не забележиши, че наистина се движи. Беше нисък и наситенозелен, с една миниатюрна колиба (построена от тръстика, също като нашата лодка, и с покрив от същия материал) в най-високата точка. Тук-там растяха върби, а досами водата беше привързана дълга тясна лодка, също направена от тръстика. Когато се приближихме, видях, че и самият остров е направен от тръстики, само че от живи тръстики. Стеблата им му придаваха характерния зелен цвят, а преплетените им корени вероятно оформяха подобната му на сал основа. Върху масивната им жива плетеница се беше натрупала почва, или пък е била събирана там от обитателите му. Поникналите дървета провлачваха корените си във водата на езерото, а малката зеленчукова градинка, изглежда, вирееше добре.

Понеже хетманът и всички други на борда, с изключение на Пия, смръщиха ядно физиономии при появата на това малко парче земя, аз моментално реших, че ми допада. И като го видях, както го видях

тогава — петънце зеленина на фона на студеното и на вид безкрайно синьо лице на Дютурна, и на по-дълбокото, по-топло, но и наистина безкрайно синьо на увенчаното със слънце и обсипано със звезди небе, ми беше лесно да го обикна. Ако бях погледнал на тази сцена, както бих погледнал картина, тя би ми се сторила пропита с много повече символика — правата линия на хоризонта, разделяща платното на две равни половини, зеленото петънце със зелените си дървета и кафявата колиба — от онези картини, които критиците са свикнали да осмиват заради символизма им. Но пък кой би могъл да каже какво е значението й? Според мен е невъзможно да се твърди, че всички символи, които откриваме в един природен пейзаж, са там само защото ние ги виждаме. Всички без колебание обявяват за луди крайните субективисти, които искрено вярват, че светът съществува единствено защото те го виждат и че сградите, планините и дори самите ние (с които те са разговаряли само преди миг) изчезват, щом им обърнат гръб. Не е ли също толкова безумно да се смята, че значението на същите тези обекти изчезва по същия начин? Ако Текла бе символизирала любов, за каквато се бях смятал недостоен, както зная сега, че е било, то изчезвала ли е символичната ѝ сила, когато съм заключвал вратата на килията ѝ след себе си? Би било същото като да се каже, че написаното в тази книга, над която съм се потил толкова много часове, ще се стопи в алено петно, когато я затворя за последен път и я изпратя във вечната библиотека, надзиравана от стария Ултан.

В такъв случай големият въпрос, върху който размишлявах, докато гледах с копнеж плаващия остров, опъвах скришом въжетата си и проклинах наум хетмана, беше да се определи какво означават тези символи сами по себе си. Ние сме като деца, които гледат печатна страница и виждат змия в предпоследната буква и меч в последната.

Какво послание е трябало да прочета в малката колиба и зелената ѝ градинка не знам. Но значението, което долових в тях, ми говореше за свобода и дом, и ме обзе по-голям копнеж по свободата, по възможността да скитам на воля из горния и долния свят, носейки със себе си такива удобства, каквито биха ми били достатъчни, отколкото бях изпитвал преди — дори когато бях затворник в предверието в Двореца на Самодържеца, дори когато сам бях клиент на инквизиторите в Старата Цитадела.

Сетне, точно когато най-силно желаех да бъда свободен и курсът ни ни беше довел най-близо до острова, двама мъже и момче на петнайсетина години излязоха от колибата. За миг останаха пред прага, като ни оглеждаха, сякаш взимаха мярката на лодката и екипажа. На борда имаше петима селяни в добавка към хетмана и изглеждаше очевидно, че островитяните не ще могат да ни сторят нищо, но ето че те се качиха в дългата си лодка, мъжете загребаха след нас, а момчето вдигна грубoto й платно, което приличаше на рогозка.

Хетманът, който току се обръщаше да им хвърли по някой поглед, седеше до мен с Терминус Ест в скута си. Имах чувството, че всеки момент ще го остави настрадани и ще иде на кърмата да говори с кормчията, или пък на носа при другите четири, които безделничеха там. Ръцете ми бяха завързани отпред и ми трябваше само миг да изтегля съвсем малко меча от ножницата му и да срежа въжето, но така и не ми се удаде възможност да го сторя.

Втори остров се появи пред погледа ни и скоро към нас се присъедини още една лодка, този път с двама мъже на борда. Изгледите ни сега бяха малко по-лоши и хетманът повика един от селяните, а самият той се отдалечи крачка-две към кърмата, понесъл меча ми със себе си. Двамата отвориха метален сандък, скрит под платформата на кормчията, и извадиха оръжие, каквото не бях виждал дотогава — лък, направен от два дълги и тънки лъка, всеки със своя си тетива, свързани по начин, който оставяше помежду им около половин педя. Тетивите бяха свързани по средата, така че оформяха нещо като прашка.

Докато разглеждах това странно оръжие, Пия се приближи крадешком и прошепна:

— Наблюдават ме. Не мога да те отвържа сега. Но може би... —
И погледна многозначително към лодките, които следваха нашата.

— Ще нападнат ли?

— Ако дойдат и други, да. Имат само риболовни копия и паходи.
— Като видя обърканото ми изражение, добави: — Пръчки със зъби — един от селяните също има паход.

Селянинът, когото хетманът беше повикал, тъкмо изваждаше от сандъка нещо, което приличаше на парцалена топка. Разви я върху отворения капак и от вътрешността й се показаха няколко сребристосиви, мазни на вид парчета метал.

— Силови куршуми — каза Пия уплашено.

— Мислиш ли, че ще дойдат още от твоите хора?

— Ако минем покрай други острови. Ако един или два последват крайбрежна лодка, всички се присъединяват, за да получат дела си от плячката. Но скоро пак ще видим брега и... — Под парцаливата ѝ роба гърдите ѝ се надигнаха развълнувано, когато селянинът отри ръка в палтото си, взе едно от сребристите парчета и го намести в прашката на двойния лък.

— Едва ли е по-лошо от тежък камък... — започнах аз. Той издърпа тетивите до ухото си и ги пусна, при което металното парче изсвистя между двета лъка. Пия ми се стори толкова уплашена, че почти очаквах малкият снаряд да претърпи някаква метаморфоза във въздуха, може би да се превърне в един от онези паяци, които все още наполовина вярвах, че съм видял, когато ме уловиха упоен в рибарските мрежи.

Нищо подобно не се случи. Металното парче прелетя над водата като лъящща стрела и цопна в езерото на десетина разкрача пред носа на най-близката лодка.

За част от мига не последва нищо. После станаха няколко неща — бурна детонация, огнена топка и гейзер от пара. Нещо тъмно, явно самият снаряд, все така непокътнат и изхвърлен от експлозията, която бе причинил, литна във въздуха и отново падна, този път между двете преследващи ни лодки. Последва нова експлозия, съвсем малко по-слаба от предишната, и една от лодките едва не се преобрънла. Другата бързо зави настрани. Последва трета експлозия, после четвърта, но снарядът, каквито и други способности да притежаваше, не можеше да проследи лодките по начина, по който нотюолите на Хетор бяха проследили Йонас и мен. Всеки взрив го отнасяше все по-далеч, а след четвъртия силата му, изглежда, се изчерпа. Двете лодки изостанаха извън обсега на лъка и аз се възхитих на куража им да продължат преследването.

— Силовите куршуми изкарват огън от водата — каза Пия.

Кимнах.

— Виждам. — Нагласях удобно краката си, за да намеря по-добра опора сред сноповете тръстика.

Не е много трудно да плуваш, дори ако ръцете ти са вързани на гърба — с Дрот, Рош и Еата се упражнявахме да плуваме, стиснали

палци отзад на кръста си. А с вързаните си отпред ръце, знаех, че мога да се задържа над водата дълго време, ако се наложи, но се тревожех за Пия и й казах да отиде колкото може напред.

— Но така няма да мога да те развържа.

— И без това няма да можеш, докато ни наблюдават — прошепнах аз. — Иди напред. Ако лодката се разбие, хвани се за някой сноп тръстика. Той ще те задържи над водата. Не спори.

Мъжете отпред не я спряха и тя стигна до самия нос. Поех си дълбоко дъх и скочих през борда.

Ако исках, можех да се гмурна, без да предизвикам и вълничка, но вместо това свирпих колене до гърдите си, за да разплискам възможно повече вода, и благодарение на тежките си ботуши, потънах много поддълбоко, отколкото бих потънал, ако бях подходящо разсъблечен за плуване. Точно този момент ме беше притеснявал бях забелязал, когато лъкометецът на хетмана изстреля снаряда си, че има известна пауза преди експлозията. Знаех, че освен че съм намокрил до кости двамата мъже, трябва да съм намокрил и металните парчета върху намазнената кърпа — но не можех да съм сигурен, че ще избухнат, преди да изплувам на повърхността.

Водата беше студена и ставаше все по-студена, колкото понадолу потъвах. Отворих очи и видях пред себе си прекрасен кобалтов цвят, който потъмнява, завихряйки се около мен. Обзе ме паническото желание да изритам ботушите си, но това би ме издигнало твърде бързо на повърхността, затова насочих мислите си към прекрасния цвят и към неразрушимите трупове, които бях видял да се валят на бунището край мините в Салтус — трупове, потъващи навеки в синята паст на времето.

Завъртях се бавно и без усилие, докато пред очите ми не увисна кафявият корпус на хетманската лодка. За кратко двамата с това кафяво петно изглеждахме застинали на местата си — аз лежах под него, както мъртвците лежат под лешояда, който загребва вятъра с крилата си и кръжи сякаш току под неподвижните звезди.

После се заиздигах с горящи от болка дробове.

И сякаш това беше чаканият сигнал, в същия миг чух първата експлозия — далечно и глухо избумтяване. Заплувах нагоре жабешката, чух още една експлозия и после още една, всяка по-силна от предишната.

Когато главата ми изскочи над водата, видях, че кърмата на хетманската лодка се е разцепила и тръстиковите снопове се разпръскват като сламките на метла. Вторична експлозия вляво от мен ме оглуши за миг и обсипа лицето ми с пръски вода, които жилеха като градушка. Стрелецът на хетмана потъваше недалеч от мен, но самият хетман (който, както забелязах със задоволство, все още стискаше Терминус Ест), Пия и другите се държаха за останките от носа, който, благодарение на леката тръстика, все още се крепеше над водата, макар кърмата да беше потопена. Задърпах със зъби въжетата на китките си, докато един от островитяните не ми помогна да се изкатеря в лодката им, а друг ги сряза и ме освободи.

31. ЕЗЕРНИЯТ НАРОД

С Пия прекарахме нощта на един от плаващите острови, където аз, който толкова често бях обладавал Текла, когато тя беше неокована, но затворничка, сега обладах Пия, която беше окована, но свободна. След това тя се отпусна на гърдите ми и заплака от радост — не толкова от радост, че ме е имала, струва ми се, а заради свободата си, макар че сънародниците й, островитяните, нямаха друг метал, освен онзи, който разменяха за други неща или плячкосваха от крайбрежните хора, така че нямаха и ковач, който да свали оковите ѝ.

Чувал съм мъже да казват, мъже, които са познали много жени, че след време започват да откриват прилики между някои от тях в начина, по който правят любов. Сега за пръв път открих това от собствен опит, защото Пия с гладната си уста и гъвкавото си тяло ми напомняше за Доркас. Но не беше и съвсем вярно — Доркас и Пия си приличаха в любовта така, както си приличат лицата на две сестри, но никога не бих ги объркал.

Когато стигнахме до острова, бях прекалено изтощен, за да оцения по достойнство прелестта му, а и нощта почти се беше спуснала. Дори и сега си спомням само как издърпваме малката лодка на брега и влизаме в никаква колиба, където един от спасителите ни стъкна малък огън от събрани из езерото клонки, а аз смазвам Терминус Ест, който островитяните бяха взели от заловения хетман и ми бяха върнали. Но когато Ърт отново обърна лицето си към слънцето, се насладих в пълна мяра на усещането да стоя с една ръка върху грациозния ствол на върбата и да усещам как целият остров се полюлява под краката ми!

Домакините ни ни сготвиха риба за закуска, а преди да сме се нахранили, пристигна лодка с още двама островитяни, още риба и кореноплодни зеленчуци, каквито дотогава не бях опитвал. Опекохме ги в жарта и ги изядохме горещи. На вкус приличаха малко на кестени. Дойдоха още три лодки, а след тях и цял остров с четири дървета и издупи квадратни платна, закрепени за клоните на всяко от тях, така че

отдалеч ми заприлича на флотилия. Капитанът беше мъж на възраст и се явяваше нещо като вожд на островитяните. Казваше се Либио. Когато Пия ни запозна, той ме прегърна, както баща прегръща сина си, нещо, което дотогава никой не беше правил за мен.

Когато най-после ме пусна, останалите, включително и Пия, се отдръпнаха, така че можехме да поговорим насаме, стига да не повишаваме глас — някои от мъжете влязоха в колибата, а другите (сега бяха всичко на всичко десетима) отидоха в другия край на острова.

— Чувал съм, че си велик боец и убиваш хора — подхвани Либио.

Казах му, че наистина убивам хора, но не съм велик.

— Така е. Всеки човек отвръща на удара и убива други хора. Но победата му не идва от убиването на другите, а от убиването на част от самия него.

За да му покажа, че съм разбрал, казах:

— Ти трябва да си убил всички лоши части от себе си. Хората ти те обичат.

— На това също не може да се разчита. — Замълча, зареял поглед над водата. — Ние сме бедни и сме малко, и ако народът ми се беше вслушвал в някой друг през всичките тези години... — Той поклати глава.

— Пътувал съм доста и съм забелязал, че бедните хора обикновено притежават повече разум и повече добродетел от богатите.

Той се усмихна на думите ми.

— Много мило от твоя страна. Но нашият народ е насьbral толкова разум и добродетели, че може да умре. Никога не сме били много, а мнозина загинаха през последната зима, когато водата замръзна.

— Не бях се замислял колко трудна трябва да е зимата за вашите хора, без вълна и животински кожи. Но сега, когато ми обърна внимание, виждам, че сигурно наистина ви е трудно.

Възрастният мъж поклати глава.

Мажем се с мазнина, което помага много, а и тюлените ни осигуряват по-добри дрехи от онези, които имат крайбрежните хора. Но когато дойде ледът, островите ни не могат да се движат и крайбрежните стигат до нас без лодки и с цялата си сила. Всяко лято

ние ги надвиваме, когато дойдат да вземат рибата ни. Но всяка зима те ни избиват, когато дойдат по леда за роби.

Тогава се сетих за Нокътя, който хетманът ми беше взел и беше изпратил в замъка, и казах:

— Хората от брега се подчиняват на господаря на замъка. Може би ако сключите мир с него, той ще им забрани да ви нападат.

— Някога, когато бях млад, раздорите ни костваха по два-три живота на година. Тогава дойде строителят на замъка. Чувал ли си историята?

Поклатих глава.

Дошъл от юг, откъдето, както ми казаха, си дошъл и ти. Имал много неща, които крайбрежните хора искали — платно, сребро и много майсторски изработени инструменти. Под негово ръководство те издигнали замъка — бабите и дядовците на сегашните крайбрежни. Работили с инструментите, докато го строили, а после, както им било обещано, инструментите си останали за тях, след като строежът бил завършен. Дал им и много други неща. Бащата на майка ми отишъл при тях, докато се трудели, и ги попитал не разбират ли, че така сами си създават владетел, защото строителят на замъка можел да прави с тях каквото си иска и после да се скрие зад здравите стени, които сами са му построили и където щял да е недосегаем за тях. Те се изсмели на дядо ми и му казали, че са много, което било вярно, а строителят на замъка бил един, което също било вярно.

Попитах го дали е виждал някога строителя и ако да, как изглежда той.

— Веднъж. Стоеше на една скала и говореше на крайбрежните, аз минавах с лодката си наблизо. Мога да кажа, че е дребен човек, който би ти стигнал най-много до рамото. Не прилича на човек, който вдъхва страх. — Либио замълча отново, премрежените му очи не виждаха водата на езерото, а отдавна отминали времена. — И въпреки това страхът дойде. Външната стена беше завършена и крайбрежните се върнаха към лова, преливниците и стадата си. После водачът им дойде при нас и каза, че сме им откраднали животни и деца и че ще ни унищожат, ако не ги върнем.

Либио се взря в лицето ми и стисна ръката ми в своята — беше твърда като камък. Като го видях така, видях и изминалите години. Те сигурно му бяха се стрували достатъчно тежки навремето, макар че

бъдещето, което се беше пръкнало от тях — бъдещето, в което аз седях с него, с меча в ската си, и слушах разказа му — беше по-тежко, отколкото някога бе смятал, че ще бъде. Но имаше и радост в тези изминали години — бил е силен млад мъж и макар че самият той едва ли се сещаше за това, очите му помнеха.

— Казахме им, че не ядем деца и че не ни трябват роби да ни ловят рибата, нито имаме пасища за животните. Изглежда, все пак са знаели, че не ние сме били злодейте, защото не тръгнаха на война срещу нас. Но когато островите ни наближаваха брега, чухахме как жените им плачат горко в нощта. По онова време денят след всяко пълнолуние беше пазарен ден и ние слизахме на брега за сол и ножове. Когато дойде следващият пазарен ден, разбрахме, че крайбрежните знаят къде са отишли децата и животните им и го шепнат помежду си. Тогава ги попитахме защо не идат в замъка и не го превземат, понеже бяха много и можеха да го направят. Вместо това обаче те взеха нашите деца, жени и мъже на всякаква възраст, и ги оковаха пред вратите си, за да бъдат отведени те, а не собствените им хора — а някои дори отведоха при портите на замъка и ги оковаха там.

Попитах от колко време продължава това.

— От много години — още откакто бях млад, както ти казах. Понякога крайбрежните се съпротивляват, но рядко. На два пъти идвала войници от юга, изпратени от гордия народ от високите къщи по южното крайбрежие. Докато те бяха тук, боевете спряха, но какво се е казало в замъка, не знам. Строителят, за когото ти казах, не го е виждал никой, откакто завършиха замъка.

Замълча и зачака да кажа нещо. Имах усещането, което често ме беше спохождало при разговори с възрастни хора, че думите, които той изричаше, са различни от думите, които чувам аз, че в казаното от него има цяла орда намести, податки и загатнати неща, които са невидими за мен като дъха му, сякаш Времето е някакво бяло привидение, което стои помежду ни и заличава с дългите си ръкави по-голяма част от казаното, преди да съм го чул дори. Най-накрая казах неуверено:

— Може да е умрял.

— Сега там живее някакъв зъл великан, но никой не го е виждал. С мъка потиснах усмивката си.

— Е, присъствието му сигурно държи крайбрежните хора далеч от замъка, ако не друго.

— Преди пет години нападнаха замъка като мухи мъртвец. Изгориха го и убиха всички, които завариха вътре.

— Тогава защо продължават да враждуват с вас, по навик ли? Либио поклати глава.

— Тази година, след като ледът се стопи, хората от замъка се върнаха. Ръцете им бяха пълни с дарове — богати дарове и странните оръжия, които ги обърна срещу крайбрежните. И други дойдоха тук, но дали като слуги, или като господари, ние от езерото не знаем.

— От север или от юг?

— От небето — каза той и посочи нагоре към бледите звезди, които висяха на небесния свод, засенчени от величавото сълнце, но аз помислих, че има предвид хора, дошли с летателни скутери, и не го разпитвах повече.

Цял ден се стичаха езерните обитатели. Мнозина идваха с лодки, като онези, които бяха преследвали хетманската, но други идваха направо с островите си, докато ние, на острова на Либио, не се озовахме в средата на плаващ континент. Така и не ме помолиха направо да ги поведа срещу замъка. Въпреки това, с напредването на деня осъзнах, че точно това е желанието ми, а те разбраха, че нямам нищо против да го направя. В книгите тези неща обикновено са придружени от огнени речи, но в истинския живот понякога не става така. Те се възхищаваха на ръста и меча ми, а Пия им беше казала, че съм представител на Самодържеца и че съм изпратен да ги освободя. Либио каза:

— Макар ние да страдаме най-много, крайбрежните хора успяха да завземат замъка. В бран те са по-силни от нас, но не всичко, което изгориха, е възстановено, а и си нямат водач от юга.

Разпитах него и другите за земята около замъка и им казах, че трябва да нападнем през нощта, когато на стражите по стените ще им е по-трудно да ни забележат навреме. Не го изрекох на глас, но исках да изчакаме нощта и по друга причина — в тъмното точната стрелба щеше да е невъзможна, а щом господарят на замъка беше дал силови куршуми на хетмана, най-вероятно беше да е запазил за себе си много по-ефикасни оръжия.

Когато отплавахме, бях начело на стотина бойци, макар повечето от тях да бяха въоръжени само с копия с върхове от раменна кост на тюлен, с пахоси или ножове. Би било добре за самочувствието ми, ако напиша, че съм се съгласил да оглавя тази малка армия, воден от чувство за отговорност или от съчувствие към тежкия им хал, но не би било вярно. Не бях мотивиран и от опасения какво може да ми се случи, ако откажа, макар да подозирах, че освен ако не го направех дипломатично, като се престоря, че изчаквам по-удобен момент или че виждам по-голяма полза за островитяните, ако не се бият, мога да загазя сериозно. Истината е, че чувствах принуда по-силна и от тяхната. Либии носеше на врата си издялана от зъб риба и когато го попитах какво представлява, той отвърна, че това е Оанес и бързо покри медальона с ръка, така че погледът ми да не го оскверни, защото знаеше, че не вярвам в Оанес, който явно бе божеството-риба на неговия народ.

Не знаех нищо и в същото време чувствах, че знам всичко съществено за Оанес. Знаех, че сигурно живее в най-тъмните дълбини на езерото, но че са го виждали и да изскача сред вълните по време на буря. Знаех, че е пастирът на дълбокото, който пълни мрежите на островитяните, и че убийците не биха могли да излязат без страх на вода, защото Оанес ще се появи от дълбините, с очи големи като луни, и ще обърне лодката им.

Аз нито вярвах в Оанес, нито се страхувах от него. Но мислех, че знай откъде е дошъл — знаех, че съществува всепроникваща сила във вселената, на която всички други са сянка. Знаех, че в крайна сметка концепцията ми за тази сила е също толкова нелепа (и толкова сериозна) като Оанес. Знаех, че Нокътя е негов, и чувствах, че това го знам само за Нокътя, само за Нокътя от всички олтари и църковни одежди на света. Много пъти го бях държал в ръка, бях го вдигал над главата си във Винкулата, бях докоснал с него улана на Самодържеца и болното момиче в кошарата в Тракс. Бях притежавал вечността и си бях служил със силата й. Вече не бях сигурен дали ще мога да го предам покорно на Пелерините, в случай че въобще ги открия, но знаех със сигурност, че не бих го оставил покорно на никого другого.

Нещо повече, струваше ми се, че съм бил някак избран да пазя — пък макар и за кратко — тази сила. Пелерините го бяха изгубили заради моето лекомислие, когато бях позволил на Аджия да прильже

файтонджаията ни да се надбягва с другите карети по улиците на Несус, така че беше мой дълг да се погрижа за него, да го използвам и може би да го върна, и определено беше мой дълг да го спася от ръцете — злодейски ръце според всичко, което бях чул — в които беше попаднал заради небрежността ми.

Не бях възнамерявал, когато започнах този разказ за живота си, да разкрия дори малка част от тайните на нашата гилдия, които ми бяха разкрити от учителя Палемон и учителя Гурлойс малко преди да ме издигнат, на банкета по случай деня на Света Катерина, в пътуващ брат. Сега обаче ще ви разкажа за една от тях, защото стореното от мен през онази нощ на езерото Дютурна не би могло да се разбере, без да се разбере тайната. А тайната е, че ние, инквизиторите, се подчиняваме. В целия висш ред на световната йерархия пирамидата от животи, която е несравнено по-висока и от най-високата построена от човешки ръце кула, по-висока от Кулата с камбаните, по-висока от Стената на Несус, по-висока от планината Тифон, пирамидата, която се простира от Самодържеца на Фениксия трон до най-скромния чиновник, потяг се над далаверите на най-нечестния търговец — същество по-презряно и от най-презрения просяк — ние сме единственият здрав камък. Никой не е способен на пълно подчинение, освен ако не е готов да извърши и немислимото, за да се подчини, а никой не е готов да извърши немислимото, освен нас.

Как бих могъл да откажа на Неръктворния онова, което охотно бях дал на Самодържеца, когато отсякох главата на Катерина?

32.

КЪМ ЗАМЪКА

Островите вече се бяха разделили и макар лодките да се движеха между тях и платна да се бяха издули на всяко дърво, не можех да се преборя с усещането, че стоим на едно място под препускащи облаци и че движението ни е само последното самозалъгване на потъваща земя.

Много от плаващите острови, които бях видял през деня, бяха останали назад като убежище за жените и децата. С нас плаваха едва половин дузина, а аз стоях на най-високата точка от острова на Либио, който беше най-големият от шестте. Освен двама ни с Либио на него имаше още седмина бойци. Другите острови носеха по четириима или петима всеки. В добавка към островите разполагахме с трийсетина лодки, всяка с екипаж от двама-трима мъже.

Не се залъгвах, че нашата стотина мъже с техните ножове и копия съставляват внушителна военна сила — шепа от димарчии на Абдиесус можеха да ги пръснат като плява. Но те следваха мен, а да поведеш мъже в битка е чувство като никое друго.

Нищо не проблясваше по повърхността на езерото, освен зелената отразена светлина, която се сипеше от милионите листа на Лунния лес на петдесет хиляди левги над нас. Водите на езерото ми навяваха мисли за стомана, изльскана и намазана с масло. Лекият вятър не вдигаше бяла пяна, макар да тикаше водите в дълги вълни, които приличаха на стоманени хълмове.

Скоро един облак закри луната и аз се зачудих дали езерните няма да се объркат в тъмното. Но те продължиха да управляват лодките си с такава лекота, сякаш беше обедно време, и макар лодките и островите често да се приближаваха на косъм един от друг, нито веднъж през цялото ни плаване не съзрях и най-малката опасност да се сблъскат.

Така както ме превозваха — под немощния светлик на звездите и в центъра на мой собствен архипелаг, сред пълна тишина, нарушавана само от шепота на вятъра и тихия плясък на греблата, които се вдигаха

и спускаха с отмерения ритъм на часовник, и в неподвижност пълна, освен едва доловимото полюшване на вълните — можеше да бъде успокояващо и дори приспивно, защото бях уморен, макар и да бях поспал малко преди да потеглим. Но студеният нощен въздух и мисълта за онова, което се канехме да направим, ме държаха буден.

Нито Либио, нито някой от другите островитяни знаеха много за вътрешността на замъка, който се канехме да нападнем. Имало една главна сграда и стена. Дали въпросната сграда е истинска кула — тоест укрепена кула с бойници, достатъчно висока да се издига над стената — нямах представа. Нито пък знаех дали има и други, по-малки сгради (външно укрепление например), дали стената е подсиlena с кули или колко защитници да очаквам. Замъкът бе построен в рамките на две до три години с местна работна ръка, така че не можеше да е толкова внушителен, колкото Асиез например, но дори да имаше и само четвърт от силата на Асиез, пак щеше да е непревземаем за нас.

Съвсем ясно си давах сметка колко неподготвен съм да поведа подобна атака. Дори не бях виждал битка, камо ли да участвам в такава. Познанията ми по военна архитектура идваха от годините, прекарани в Цитаделата, и от някоя и друга безделна разходка из укрепленията на Трасе, а онова, което знаех — или което си мислех, че знам — за тактиката, бях насьbral от също толкова безразборния подбор на четивата си. Спомних си как си играехме като малки в некропола — водехме наужким сражения с дървени мечове — и едва не повърнах при тази мисъл. Не защото се страхувах за собствения си живот, а защото знаех, че една моя грешка може да доведе до смъртта на повечето от тези невинни и неуки мъже, които разчитаха на мен да им бъда водач.

Луната се показва за кратко, пресечена от черните силуети на ято щъркели. Брегът се виждаше като пояс от по-наситена нощ на хоризонта. Нова маса облаци отряза светлината и на лицето ми падна капка вода. От нея внезапно се почувствах по-добре, макар да не знаех защо — несъмнено причината беше, че несъзнателно си бях спомнил за дъждъ през онази нощ, когато бях отблъснал алзабото. А може да си бях помислил и за ледената вода, която изригваше от отвора на мината на маймуночовеците.

Но дори да оставим настрана всички тези случайни асоцииции, дъждът можеше да се окаже истинска благословия. Ние нямахме

лъкове, а ако тетивите на враговете ни се намокреха, толкова по-добре. А и със сигурност щеше да е невъзможно да използват силовите куршуми, които беше изстрелял лъкометецът на хетмана. Освен това дъждът би бил преимущество за една разчитаща на изненада атака, а аз отдавна бях стигнал до заключението, че единствено с изненада бихме могли да се надяваме на успех.

Бях се отплеснал в планове, когато облаците отново се разкъсаха и видях, че се движим успоредно на брега — скалите се издигаха вдясно от нас. Напред тъмнееше каменист полуостров, по-висок от брега, и аз отидох в предния край на острова да попитам мъжа на пост там дали замъкът се намира на полуострова. Той поклати глава и каза:

— Ще го заобиколим.

Така и направихме. Островитяните разхлабиха въжетата на всички платна и ги завързаха на нови клони. Специални тежести бяха спуснати във водата от едната страна на острова, докато трима мъже напрягаха мускули на кормилния лост да завъртят руля. Сетих се, че Либио сигурно е дал нареддания за настоящите ни действия, и то съвсем на място, за да избегнем от погледа на евентуалните постове, които можеха да са разставени, за да държат под око водите на езерото. Ако беше така, все още имаше опасност да ни забележат, докато заобиколим полуострова. Хрумна ми и друго — че щом строителят не е изbral да издигне замъка си на високия скалист хребет, покрай който се движехме в момента и който изглеждаше почти неуязвим, то най-вероятно беше открил за целта още по-непристъпно място.

А после заобиколихме полуострова и видяхме въпросното място на малко повече от стотина метра по брега — скалист нос, още по-висок и стръмен, с крепостна стена на върха и кула с невъзможната форма на отровна гъба.

Не можех да повярвам на очите си. Внушителната, заострена централна колона, без съмнение кръгла кула от каменни блокове, се разширяваше в метална структура с формата на оптична леща, с диаметър десет пъти по-голям от този на колоната и, по всичко личеше, също толкова масивна като нея.

Мъжете на нашия остров, в лодките и на другите острови си шепнеха и сочеха. Изглежда, тази невероятна гледка беше нова и за тях.

Мъгливата светлина на луната — целувката на по-младата сестра върху лицето на умиращата по-голяма — се отразяваше в горната повърхност на огромния диск. Под него, в дебелата му сянка, просветваха искри оранжева светлина. Те се движеха, пълзяха нагоре и надолу, макар движението им да беше толкова бавно, че го осъзнах едва след като ги наблюдавах известно време. Накрая една от тях се издигна досами дъното на диска и изчезна, а малко преди да стигнем до брега, още две се появиха на същото място.

В сянката на канарата имаше миниатюрен плаж. Островът на Либио обаче застърга по дъното, преди да сме стигнали до плажа и на мен отново ми се наложи да скоча във водата, като този път държах Терминус Ест високо над главата си. За щастие, нямаше вълни и макар небето все още да тежеше от дъжд, още не беше заваляло. Помогнах на неколцина от езерните мъже да издърпат лодките си на покрития с дребни камъчета бряг, докато други привързваха островите към по-големите скали с котвени въжета от тюленски сухожилия.

След пътуването ми в планината тясната и коварна пътечка не би ме затруднила, ако не се налагаше да я катерим в тъмното. При това положение обаче бих предпочел да се спусна покрай погребания град над къщата на Каздо, макар онова спускане да беше пет пъти по-дълго.

Когато стигнахме до върха, все още се намирахме на известно разстояние от стената, от която ни делеше ниска борова горичка. Събрах островитяните и ги попитах — чисто реторичен въпрос — дали имат представа откъде се е взел звездният кораб над замъка. И когато ме увериха, че не знаят, им обясних, че аз знам (и наистина знаех, понеже Доркас ме беше предупредила за тях, макар сам никога да не бях ги виждал) и че заради присъствието му тук ще е по-добре да разузнаем положението, преди да пристъпим към атаката.

Никой не каза нищо, но аз усещах налегналата ги безнадеждност. Бяха повярвали, че са намерили герой, който да ги поведе, а сега щяха да го загубят още преди да е започнала битката.

— Ще се опитам да вляза вътре — казах им аз. — И ще се върна при вас, ако е възможно, като оставя отворени колкото се може повече врати, през които да проникнете.

— А ако не можеш да се върнеш? — попита Либио. — Как ще разберем кога да оголим ножовете си?

— Ще ви дам някакъв сигнал — казах и напрегнах ума си какъв сигнал бих могъл да им дам, ако се окажа затворен в тази черна кула.

— Сигурно имат някакви огньове в нощ като тази. Ще размахам факла на някой от прозорците и ще я хвърля навън, така че да видите огнената следа. Ако не ви дам сигнал и не се върна при вас, това ще е знак, че са ме пленили. В такъв случай атакувайте на зазоряване.

Малко след това стоях пред портата на замъка и тропах с голямо желязно чукче, оформено (доколкото можах да определя опипом) като човешка глава, върху плоча от същия метал, вградена в дъбовите дъски.

Никакъв отговор. След като изчаках, колкото да вдишам и издишам двайсетина пъти, потропах отново. Чувах ехото от ударите си вътре, празно кънтене като сърдечен пулс, но гласове не се чуваха. Сетих се за отвратителните лица, които бях зърнал в градината на Самодържеца, и с ужас зачаках да чуя изстрел, макар да знаех, че ако хиеродулите решат да стрелят по мен — а всички енергийни оръжия идваха в крайна сметка от тях — най-вероятно въобще няма да чуя нищо. Въздухът беше толкова неподвижен, че сякаш и той чакаше с мен. Гръмотевица се затъркаля на изток.

Най-накрая се чуха стъпки, толкова бързи и леки, че можеха да минат за стъпки на дете. Един съмътно познат глас извика:

— Кой е там? Какво искаш?

И аз отговорих:

— Учителя Севериън от Ордена на търсещите истина и покаяние. Идвам като ръка на Самодържеца, чиято справедливост е хлябът на неговите поданици.

— Без майтап! — възклика доктор Талос и отвори със замах портата.

За миг се взрях невярващо в него.

— Е, казвай какво иска от нас Самодържеца? Когато те видях за последно, ти беше тръгнал към Града на кривите ножове. Стигна ли въобще там?

— Самодържецът иска да знае защо васалите ти вдигнаха ръка срещу един от слугите му — казах аз. — С други думи, срещу мен. Това хвърля малко по-различна светлина върху въпроса.

— Така е! Така е! И от наша гледна точка, уверявам те. Не знаех, че ти си тайнственият посетител в Мурен. А съм сигурен, че и бедният

стар Баландерс също не е знаел. Влез и ще поговорим за това.

Пристигах през прага в прохода в стената, а докторът затвори тежките порти зад мен и сложи желязното мандало на мястото му.

Казах:

— Всъщност няма много за приказване, но като за начало да поговорим за един ценен камък, който ми беше отнет насила и както бях информиран, е бил изпратен на теб.

Още докато говорех обаче, вниманието ми се отклони от думите, които изричах, и се насочи към огромния корпус на кораба на хиеродулите, който сега висеше точно над главата ми. Докато го гледах, ме обзе същото чувство за изместване, което съм изпитвал понякога, гледайки през двойната извивка на увеличително стъкло — във вида на изпъкналата долна част на този кораб имаше нещо чуждо не само на стандартните човешки представи, но и на целия видим свят.

— О, да — каза доктор Талос. — Ако не се лъжа, камъчето ти е у Баландерс. Или по-точно, той го взе, а после го прибра някъде. Сигурен съм, че ще ти го върне.

От вътрешността на кръглата кула, която изглеждаше така (макар това да беше на практика невъзможно, разбира се), сякаш крепи кораба отгоре си, се чу глух, самотен и ужасяващ звук, като от вълчи вой. Не бях чувал нещо подобно, откакто бях напуснал нашата кула Матачин, но знаех какво е и казах на доктор Талос:

— Държите затворници.

Той кимна.

— Да. Боя се, че бях твърде зает, за да нахраня бедните създания днес, при всичко, което ми се струпа на главата. — И махна към кораба. — Надявам се, нямаш нищо против какогените, Севериън? Защото, ако искаш да влезеш вътре и да си поискаш камъка от Баландерс, ще ти се наложи да се срещнеш с тях. Той е там и си приказват.

Казах, че нямам нищо против, макар че потреперих вътрешно, докато го казвах.

Докторът се усмихна, при което над червената му брада се показаха острите бели зъби, които помнех така добре.

— Чудесно. Ти винаги си бил лишен от всякакви предразсъдъци. Ако мога да се изразя така, предполагам, че обучението ти те е подготвило да приемаш всяко същество такова, каквото е.

33.

ОСИПАГО, БАРБАТУС И ФАМУЛИМУС

Както е обичайно за такива кули, на приземното ниво нямаше вход. Права стълба, тясна, стръмна и без перила, водеше до една също толкова тясна врата на десетина аршина над застлания с плочи вътрешен двор. Тази врата си беше отворена и с облекчение забелязах, че доктор Талос не я затвори след нас. Продължихме по къс коридор, който несъмнено бе с дължината на самата стена, и се озовахме в стая, която, изглежда (както и всички други стаи, които видях в кулата), заемаше цялото налично пространство на своето ниво. Въпросната стая беше пълна с машини, които изглеждаха поне толкова древни, колкото онези, които имахме в кулата Матачин, но колкото до приложението им — нямах и най-малка представа за какво служат. В единия ѹ край имаше друго тясно стълбище, водещо до горния етаж, а в отсрещния край — отвор в пода, през който се стигаше до мястото, където държаха виещия затворник, чийто глас се издигаше от черното гърло.

— Полудял е — казах и наведох глава по посока на звука.

Доктор Талос кимна.

— Повечето са така. Поне повечето от онези, които прегледах.

Давам им отвара от кукуряк, но не личи да им помага особено.

— Имахме такива на третото ниво в нашето подземие, защото законът ни задължаваше да ги държим. Бяха ни поверени, ако разбираш какво искам да кажа, и никоя от упълномощените институции не си правеше труда да постанови освобождаването им.

Докторът ме поведе към стълбището за горния етаж.

— Съчувствам ви за това трудно положение.

— След време умираха — упорито продължих аз. — Или от нараняванията при изтезанията, или по някаква друга причина. Нямаше никакъв смисъл да ги държат затворени.

— Сигурно. Внимавай с онова нещо с куката — да не ти съдере плаща.

— Тогава защо го държите още? Вас не ви задължава законът, в смисъла, в който задължава нас.

— За резервни части, предполагам. Точно затова Баландерс държи повечето от този боклук. — С единия крак на първото стъпало, доктор Талос се обърна да ме погледне. — А сега гледай да се държиш добре. Не им е приятно да ги наричат какогени, да знаеш. Обръщай се към тях, с каквите имена ти се представят и не споменавай за лиги. Въобще не говори за нищо неприятно. Бедният Баландерс положи толкова усилия да заглади нещата след глупостите, които натвори в Двореца на Самодържеца... Ще бъде съкрушен, ако опростиши всичко точно преди да си тръгнат.

Обещах да съм възможно най-дипломатичен.

Понеже корабът се намираше на върха на кулата, предположих, че Баландерс и какогените са в най-горната стая. Грешах. Когато стигнахме до следващото ниво, чух неясни гласове, а след тях и боботенето на гиганта — звучеше, както го помнех от времето, когато бяхме пътували заедно: като срутване на далечна стена.

В тази стая също имаше машини. Тези обаче, макар може би също толкова стари като апаратите долу, създаваха впечатление, че са в работен режим, и нещо повече — че са разположени в някакъв логичен, макар и непонятен ред, като устройствата в залата на Тифон. Баландерс и гостите му бяха в другия край на помещението; главата му — три пъти по-голяма от нормалния размер — стърчеше над джаджите от метал и кристал като главата на тиранозавър над гора. Докато вървях към тях, видях какво е останало от една млада жена, която можеше да мине за сестра на Пия и чието тяло лежеше под потрепваща прозрачна камбана. Коремът ѝ бе отворен с — някакъв остър инструмент, а част от вътрешностите ѝ — извадени и подредени около тялото. Изглеждаше в ранен стадий на разложение, макар че устните ѝ мърдаха. Очите ѝ се отвориха, когато минах край нея, после пак се затвориха.

— Имаме гост! — извика доктор Талос. — Няма да познаете кой е.

Главата на гиганта се завъртя бавно, но по погледа му не пролича да ме е познал, сякаш ме виждаше за пръв път, както когато доктор Талос го беше събудил онази сутрин в Несус.

— Баландерс го познаваш — дададе докторът, обръщайки се към мен — но трябва да те представя на нашите гости.

Трима мъже, или поне същества, приличащи на мъже, се изправиха грациозно. Единият, ако беше истинско човешко същество, щеше да е нисък и набит. Другите двама бяха с цяла глава по-високи от мен, с ръст на ликуващи. Маските, които носеха и тримата, бяха с лица на одухотворени мъже на средна възраст, мъдри и спокойни, но очите, които ме гледаха през цепките на двамата по-високи мъже, бяха по-големи от човешки очи, а по-ниският въобще нямаше очи, така че в двата отвора на маската му имаше мрак и нищо друго. И тримата бяха облечени в бяло.

— Ваши милости! Позволете да ви представя един наш много добър приятел, учителя Севериън от гилдията на инквизиторите. Учителю Севериън, нека ти представя почитаемите хиеродули Осипаго, Барбатус и Фамулийс. Задачата на тези благородни персони е да втълнят мъдрост на човешката раса, тук представена от Баландерс, а сега и от теб.

Съществото, което доктор Талос беше представил като Фамулийс, заговори. Гласът му можеше да мине за човешки, ако не беше по-резониращ и мелодичен от всеки човешки глас, който бях чувал, и имах чувството, че слушам речта на оживял струнен инструмент.

— Добре дошъл — пропя гласът. — Няма по-велика радост за нас от тази да те поздравим, Севериън. Ти ни се покланяш от учтивост, но пред теб ние ще превием колене. — И той наистина коленичи за миг, другите двама също.

Каквото и друго да беше казал или направил, не би ме удивил толкова. Бях прекалено смутен, за да реагирам по някакъв що-годе адекватен начин.

Другият висок какоген, Барбатус, заговори така, както би го направил някой придворен, за да запълни неудобна пауза в разговор. Неговият глас беше по-дълбок от гласа на Фамулийс и като че ли в него се усещаха някакви войнишки нотки.

— Ти си добре дошъл тук — наистина добре дошъл, както каза моят добър приятел и както всички ние се опитахме да покажем. Твоите приятели обаче ще трябва да си останат навън, докато ние сме вътре. Ти знаеш това, разбира се. Споменавам го само за протокола.

Третият какоген, с глас толкова дълбок, че по-скоро се усещаше, отколкото чуваше, избоботи:

— Това е без значение. — И сякаш се страхуваше, че ще видя празните цепнатини на маската му — се обърна и демонстративно впери поглед през тесния прозорец зад себе си.

— Може и така да е — каза Барбатус. — Осипаго знае най-добре, в крайна сметка.

— Значи си си довел приятели, така ли? — прошепна доктор Талос. Имаше тази особеност много рядко да говори, на група хора — или се обръщаше само към един човек от групата, сякаш двамата са сами, или ораторстваше, сякаш го слуша многохилядно множество.

— Неколцина от островитяните ме придружиха дотук — казах аз, опитвайки се да представя ситуацията в най-приемлива светлина.

— Сигурно си чувал за тях. Живеят на плаващи тръстикови острови в езерото.

— Разбунтували са се срещу нас! — каза доктор Талос на гиганта. — Предупредих те, че ще стане така. — Изтича при прозореца, през който уж гледаше Осипаго, избута го с рамо и впери поглед в нощта. После се обърна към какогена, коленичи, сграбчи ръката му и я целуна. Въпросната ръка съвсем очевидно беше ръкавица от еластичен материал, боядисана в телесен цвят, в която имаше нещо, което определено не беше ръка.

— Ще ни помогнете, ваша милост, нали? Имате фантасини на кораба си, знам, че имате. Ако обточим стената с ужаси, поне сто години никой не ще посмее да ни доближи.

Баландерс бавно каза:

— Севериън ще излезе победител. Иначе защо коленичиха пред него? Макар че може той да умре, а ние да не умрем. Знаеш им порядките, докторе. Плячкосването може да разнесе семената на знанието.

Доктор Талос го изгледа гневно.

— Да е ставало така някога? Питам те!

— Кой знае, докторе?

— Знаеш, че не е ставало. Те са си същите невежи суеверни грубияни, каквито са били винаги! — Огледа и тримата. — Благородни хиеродули, отговорете ми. Ако някой знае, това сте вие.

Фамулимус махна с ръка и в този миг най-силно усетих истината, която се криеше зад маската му, защото никоя човешка ръка не би могла да извърши движението, което направи неговата, движение, което не казваше нищо, не изразяваше нито съгласие, нито несъгласие, нито раздразнение или утешение.

— Не ще говоря за всички неща, които и без това знаеш — каза той. — Че онези, от които се страхуваш, са се научили как да те надвият. Може и да е вярно, че още са елементарни, и все пак нещо от онова, което занесат у дома си, може да ги направи мъдри.

Обръщаше се към доктора, но не можах да се стърпя и казах:

— Может ли да попитам за какво говорите, сир?

— Говоря за теб и за всички вас, Севериън. Сега не може да ви навреди това, че говоря.

— Стига да не прекаляваш — вметна Барбатус.

— Има свят със знак, където понякога изтощеният ни кораб намира покой. Знакът е змия с глави в двата си края. Едната глава е мъртва, а другата се храни от нея.

Без да се извръща от прозореца, Осипаго каза:

— Мисля, че това е светът.

— Без съмнение Камоена може да разкрие дома си. Но пък няма значение дали го знаеш, или не. Ще ме разбереш по-лесно, ако ти кажа, че живата глава символизира разрушението. Главата, която не е жива — съзиданието. Първата се храни от втората и хранейки се, храни храната си. Някое дете би си помислило, че ако първата умре, то мъртвата, съзидателната част, ще триумфира, като направи близнака си също като себе си. Истината е, че скоро и двете ще започнат да гният.

— Както често се случва, моят приятел не се изразява ясно — каза Барбатус. — Следиш ли мисълта му?

— Аз не я следя! — гневно заяви доктор Талос, обърна се с отвращение и забърза надолу по стълбата.

— Това няма значение — каза ми Барбатус — стига господарят му да разбира.

Замълча, сякаш изчакваше Баландерс да му възрази, после продължи; все така говореше на мен:

— Разбираш ли, нашето желание е да помогнем в развитието на вашата раса, а не да я окованем към някаква доктрина.

— Да помогнете в развитието на крайбрежните хора? — попитах аз.

През цялото това време водите на езерото бяха нашепвали нощните си скърби през прозореца. Гласът на Осипаго сякаш се сля с тях:

— На всички вас...

— Значи е вярно! Онова, което са подозирали толкова много мъдреци. Че нас ни направляват. Наблюдавате ни и през вековете на нашата история, които едва ли са ви се сторили повече от няколко дни, сте ни направили от диваци цивилизовани хора. — В ентузиазма си извадих кафявата книга, все още леко влажна от преживяванията ми по-рано този ден, въпреки подвързията си от промазана коприна. — Ето, нека ви прочета какво се казва тук: „Човекът, който не е мъдър, все пак е обект на мъдростта. Ако мъдростта прецени, че е подходящ обект, ще ли е мъдро от негова страна да извлече светлина от глупостта си?“ Нещо такова.

— Грешиш — каза ми Барбатус. — Вековете са еони за нас. Аз и моят приятел се занимаваме с вашата раса от скоро — от период по-кратък от твоя собствен живот.

— Тези неща живеят само двайсетина години, като кучетата — каза Баландерс. — Тонът му ми каза повече, отколкото е написано тук, защото всяка думападаше като камък, пуснат в дълбока щерна.

— Не е възможно — казах аз.

— Вие сте делото, заради което живеем — обясни Фамулимус. — Този човек, когото ти наричаш Баландерс, живее, за да учи. Нашата грижа е той да събере древно знание — факти като семена, които да му дадат сила. След време той ще умре от ръце, които не трупат знания, но смъртта му ще донесе някаква полза за всички вас. Представи си дърво, чиито корени разцепват скала. То събира вода, животворната топлина на слънцето... и всички неща от живота, които са му необходими. След време умира и изгнива, като наторява пръстта, която собствените му корени са създали от камъка. И понеже сянката му вече я няма, нови семенца покълват на мястото му, и след време там, където е стояло, ще се издига гора.

Доктор Талос дойде пак: пляскаше подигравателно с ръце.

Попитах:

— Значи вие сте им оставили тези машини? — Докато говорех, не забравях и за миг изкормената жена, която мърдаше устни под стъкления похлупак някъде зад мен — нещо, което преди не би обезпокоило ни най-малко инквизитора Севериън.

— Не — каза Барбатус. — Тези ги е намерил или ги е конструирал сам. Фамулийс каза, че той иска да научава и че ние сме се погрижили да го направи, а не че ние сме го обучавали. Ние не учим никого на нищо, а само заменяме онези устройства, които са твърде сложни за вас.

— Тези чудовища, тези ужасии не правят нищо за нас — каза доктор Талос. — Ти поне си ги виждал и знаеш какви са. Когато бедният ми пациент пощуря и хукна през тях в театъра в Двореца на Самодържеца, те едва не го убиха с пистолетите си.

Гигантът се размърда на големия си стол.

— Не е нужно да се преструваш, че ми съчувствуваш, докторе. Не ти отива. Да играя ролята на глупак, докато те ме гледаха... — Огромните му рамене се повдигнаха и спуснаха. — Не трябваше да му се поддавам. Те се съгласиха да забравят случилото се.

— Можехме лесно да убием създателя ти онази нощ, както знаеш — каза Барбатус. — Обгорихме го само колкото да отклоним атаката му.

Тогава си спомних какво ми беше казал гигантът, когато се разделихме в гората отвъд градините на Самодържеца — че той е господар на доктора, а не обратното. Сега, преди да имах време да премисля, сграбчих ръката на Талос. Кожата му изглеждаше също толкова топла и жива като моята, но и странно суха. След миг той издърпа ръката си от моята.

— Какво си ти? — настоях аз и когато той не отговори, се обърнах към съществата, които наричаха себе си Фамулийс и Барбатус. — Познавах един, който само отчасти беше от човешка плът...

Вместо да ми отговорят, те погледнаха към гиганта и макар да знаех, че лицата им са само маски, усетих силата на молбата им.

— Хомункулус — изботи Баландерс.

34.

МАСКИ

Дъждът най-после заваля, сякаш чакал думите му, студен дъжд, който удари неогладените сиви камъни на замъка с милиони ледени юмруци. Седнах и стиснах с колене Терминус Ест, за да спрат да треперят.

— Вече бях стигнал до заключението — казах аз с цялото самообладание, на което бях способен в момента — че когато островитяните ми казаха за някакъв дребен човек, който платил за построяването на това място, са имали предвид доктора. Но те казаха и че ти, великанът, си дошъл по-късно.

— Аз бях дребният човек. Докторът дойде по-късно.

Един какоген показва прокапалото си кошмарно лице на прозореца, после изчезна. Навярно бе предал някакво съобщение на Осипаго, макар аз да не чух нищо. Осипаго се обади, без да се обръща:

— Растежът си има своите недостатъци, макар че за вашия вид той е единственият начин да се върне младостта.

Доктор Талос скочи.

— Ще ги надвием! Той сам се предаде в ръцете ми.

— Бях принуден — каза Бандерас. — Нямаше кой друг. Създадох си свой собствен лекар.

Все още се опитвах да възстановя умственото си равновесие и местех поглед от единия на другия — нито в поведението, нито в израженията им настъпи каквато и да било промяна.

— Но той те бие — казах аз. — Виждал съм го.

— Веднъж те подслушах, докато се изповядваше пред онази дребна жена. Убил си друга жена, която си обичал. А си бил неин роб.

— Трябва да го вдигна, нали разбиращ — каза доктор Талос. — Той трябва да се движи и това е едно от нещата, които правя за него. Чувал съм, че Самодържеца — чието здраве е щастието на поданиците му — имал в спалнята си изохрон, дар от друг самодържец от отвъд ръба на света. Може би господарят на тези господа тук. Не знам. Както

и да е, Самодържеца го било страх да не му прережат гърлото, затова не позволявал на никого да се приближава до него, когато спи, така че въпросното устройство му казвало часовете на нощта. Когато идвало утрото, го събуждало. Кажи ми как тогава той, господарят на цялата планета, би позволил сънят му да бъде нарушен от никаква си нищо и никаква машина? Баландерс ме е създал за свой лекар, както сам ти каза. Севериън, ти ме познаваш от много време. Смяташ ли, че съм поразен и в най-малка степен от срамния порок на фалшивата скромност?

Успях да се усмихна и поклатих глава.

— Нека тогава ти кажа, че не нося отговорност за добродетелите си, такива, каквите са. Баландерс съвсем мъдро ме е създал като противоположност на самия себе си, така че да компенсирам неговите недостатъци. Аз например не обичам парите. А това е много добре за пациент, който си има личен лекар. Освен това съм верен на приятелите си, защото той е първият от тях.

— И все пак — казах аз — винаги съм се чудил защо не те е убил досега. — В стаята беше толкова студено, че придърпах плаща около себе си, макар да усещах, че настоящото спокойствие няма да продължи дълго.

Гигантът каза:

— Разбираш защо държа изкъсо темперамента си. Виждал си какво става, когато му изтърва юздите. Да го търпя да ми седи тук и да ме гледа, сякаш съм мечка на синджир...

Доктор Талос докосна ръката му. Имаше нещо женствено в жеста му.

— Всичко е заради жлезите му, Севериън. Ендокринната система и щитовидната жлеза. Всичко трябва да се контролира много внимателно, иначе ще израсте твърде бързо. Освен това трябва да се погрижа тежестта му да не му строши костите, както и за хиляди други неща.

— Мозъкът — избоботи гигантът. — Мозъкът е най-лошото от всичко, и най-хубавото.

— Нокътят помогна ли ти? — попита. — Ако не е, може би сега ще ти помогне, ако аз го държа. За мен направи много повече, отколкото е направил за Пелерините в продължение на много години.

Баландерс, изглежда, не разбра за какво му говоря и доктор Талос каза:

— Има предвид скъпоценнния камък, който изпратиха рибарите. Казват, че бил способен на чудодейни изцеления.

При тези му думи Осипаго най-сетне се обърна към нас.

— Колко интересно. Тук ли е? Може ли да го видим?

Докторът премести тревожно поглед от безизразната маска на какогена към лицето на Баландерс и обратно, после каза:

— Не е кой знае какво, ваша милост. Просто парче минерал.

През цялото време, откакто бях тук, нито един от какогените не беше мръднал от мястото си с повече от лакът. Сега Осипаго се приближи към стола ми с къси, газещи стъпки. Сигурно съм се дръпнал инстинктивно, защото той каза:

— Няма защо да се страхуваш от мен, макар да нараняваме немалко твоя вид. Искам да ми разкажеш за този Нокът, който е само парче минерал, според нашия хомункулус.

Като го чух да казва това, се уплаших той и приятелчетата му да не вземат Нокътя от Баландерс и да не го отнесат в собствения си дом отвъд бездната, но в същото време прецених, че могат да го направят само като принудят гиганта да го извади, а тогава може би щях да успея да си го върна — възможност, която едва ли би ми се предоставила в противен случай. Така че разказах на Осипаго за всички неща, които беше направил Нокътя, откакто се сдобих с него — за улана на магистралата, за маймуnochовеците и за всички други проявления на силата му, които вече споменах. Докато говорех, лицето на гиганта ставаше все по-непроницаемо, а това на доктора — както ми се стори, все по-тревожно.

Когато свърших разказа си, Осипаго рече:

— А сега е ред да видим самото чудо. Извади го, ако обичаш.

И Баландерс стана и тръгна през широката стая и всички машини изведенъж заприличаха на играчки пред огромния му ръст. Той издърпа чекмеджето на една малка маса с бял плот и извади камъка. В ръката му Нокътя изглеждаше мътен, въщност приличаше на обикновено синьо стъкълце.

Какогенът го взе и го задържа високо в боядисаната си ръкавица, макар че не вдигна към него лице, както би направил един човек. Там

камъкът сякаш улови светлината на жълтите лампи по тавана и в светлината им грейна с най-чист лазурен блясък.

— Много е красив — каза той. — И изключително интересен, макар че няма как да е извършил подвизите, които му приписваш.

— Очевидно — каза Фамулиймус и направи поредния от жестовете си, които толкова силно ми напомняха за статуите в градините на Самодържеца.

— Камъкът е мой — казах им аз. — Крайбрежните хора ми го отнеха насила. Може ли да си го взема?

— Ако е твой — каза Барбатус — откъде си го взел?

Нагърбих се със задачата да им опиша срещата си с Аджаи и как двамата разрушихме олтара на Пелерините, но той ме прекъсна почти веднага.

— Всичко това са само предположения. Ти не си видял скъпоценния камък върху олтара, нито си усетил ръката на жената, когато ти го е пробутала, ако въобще го е направила. Откъде го взе?

— Намерих го в чантата си. — Като че ли нямаше какво друго да добавя.

Барбатус ми обърна гръб, сякаш го бях разочаровал.

— А ти... — Той погледна към Баландерс. — В момента камъкът е у Осипаго, а той го взе от теб. Откъде го взе ти?

Баландерс избоботи:

— Нали ме видя. От чекмеджето на масата.

Какогенът кимна и раздвижи маската си с ръце.

— Както виждаш, Севериън, доказателствата му не са по-лоши от твоите.

— Да, но камъкът е мой, а не негов.

— Не е наша работа да решаваме спора ви — това ще го уредите, като си заминем. Но, само от любопитство, което измъчва дори такива странни същества, за каквите ти ни мислиш — Баландерс, смяташ ли да го задържиш?

Гигантът поклати глава.

— Не ща такъв паметник на суеверието в лабораторията си.

— Тогава няма да ви е трудно да стигнете до споразумение — заяви Барбатус. — Севериън, би ли искал да видиш как се издига корабът ни? Баландерс винаги идва да ни изпрати и макар да не е в

природата му да се захласва, аз лично бих казал, че гледката си заслужава. — Обърна се и занаглася робата си.

— Почитаеми хиеродули — казах аз — би ми било особено приятно да ви изпратя, но искам да ви попитам нещо, преди да си тръгнете. Когато дойдох, вие казахте, че няма по-голяма радост от тази да ме видите, и коленичехте пред мен. Точно това ли имахте предвид, или нещо подобно? За някой друг ли ме взехте?

Баландерс и доктор Талос бяха станали, когато какогенът спомена, че си тръгват. Сега, макар Фамулимус да се забави, за да чуе въпросите ми, другите вече ми бяха обърнали гръб — Барбатус се качваше по стълбите към следващото ниво, а Осипаго, заедно с Нокътя, вървеше малко след него.

И аз тръгнах след тях, защото се страхувах да не ме разделят от камъка, и Фамулимус тръгна с мен.

— Макар че не издържа теста ни, държа на казаното не по-малко отпреди. — Гласът му беше като песента на някаква чудна птица, хвърлящ мост над пропаст към недостижима гора. — Колко пъти сме се съветвали, господарю. Колко пъти сме се подчинявали един друг на волята си. Ти познаваш водните жени, мисля. Нима Осипаго, храбрият Барбатус и аз сме толкова по-малко мъдри от тях?

Поех си дълбоко дъх.

— Не знам какво имаш предвид. Но някак усещам, че макар ти и твоят вид да сте отблъскващи, сте и добри. И че ундините не са, макар да са също толкова прекрасни, колкото и чудовищни, така че едва мога да задържа погледа си на тях.

— Дали целият свят е една битка между доброто и злото? Не си ли се замислял, че може да е и нещо друго?

Не бях се замислял и не ми оставаше друго, освен да го гледам глуповато.

— Дано бъдеш така добър да изтърпиш истинския ми вид. Без да се обиждаш, може ли да сваля тази маска? И двамата знаем, че е маска, а тук е горещо. Баландерс е напред и няма да види.

— Ако такова е желанието ви, ваша милост — отвърнах аз. — Но няма ли все пак да ми кажете...

С едно-единствено бързо движение на ръката, сякаш с облекчение, Фамулимус свали маската си. Лицето, което се разкри, не беше лице, а само очи в разлагаша се плът. После ръката направи още

веднъж същото движение и второто лице се свлече като първото. Под него се показа странната, спокойна красота, която бях видял изваяна в лицата на движещите се статуи в градините на Двореца на Самодържеца, но се различаваше от тяхната така, както живата жена се различава от собствената си восьчна маска.

— Никога ли не ти е хрумвало, Севериън — каза тя — че онзи, който носи една маска, може да носи и втора? Но аз, която носех две, не нося три. Никакви неистини не ни делят повече, кълна се. Докосни ме, господарю — твоите пръсти на моето лице.

Боях се, но тя взе ръката ми и я вдигна към бузата си. Усещах я хладна, но жива под пръстите си, съвсем различна от сухата и гореща кожа на доктора.

— Всички чудовищни маски, които си ни виждал да носим, не са нищо друго, освен лицата на твои съграждани от Ърт. Насекомо, змиорка, а сега — прокажен на прага на смъртта. Всичките са твои братя, макар да се отдръпваш с отвращение при вида им.

Вече бяхме близо до най-горното ниво на кулата. Дъските под краката ни бяха на места обгорели — следи от пожара, който беше прогонил Баландерс и неговия доктор. Когато отдръпнах ръка, Фамулиймус отново си сложи маската.

— Защо правите това? — попитах я аз.

— За да ни мразите и да се страхувате от нас. Ако не го правехме, Севериън, колко дълго според теб обикновените хора биха търпели друго управление, освен нашето? Не бихме искали да лишим расата ви от правото сама да се управлява. Като предпазва вида ви от нас, не запазва ли вашият самодържец Фенксовия трон?

Почувствах се така, както ми се беше случвало да се чувствам в планината, когато се събуждах от сън и се надигах учуден, оглеждах се и виждах зелената луна, забодена в небето, и смръщените, тържествени лица на планините под счупените им корони, вместо сънуваните стени на кабинета на учителя Палемон, или трапезарията ни, или коридора между килиите, където седях на стражевата маса пред вратата на Текла. Успях да изрека:

— Тогава защо се показва пред мен?

И тя ми отговори така:

— Макар ти да ни виждаш, ние не ще те видим повече. Боя се, че приятелството ни започва и свършва тук. Наречи го подарък за добре

дошъл от заминаващ си приятел.

После докторът отвори някаква врата пред нас и трополенето на дъжда прerasна в рев, а аз усетих как студеният, мъртвешки въздух в кулата отстъпва пред ледения, но жив въздух отвън. Баландерс трябаше да се наведе и да промуши странично рамене през вратата и внезапно си дадох сметка, че след време въобще не ще може да преминава през нея, каквото и грижи да полагаше доктор Талос — щеше да се наложи да разширят вратата, а навярно и стълбищата, защото паднеше ли, със сигурност щеше да се убие. Тогава проумях нещо, което ме беше озадачило преди — причината стаите да са толкова големи и таваните толкова високи в тази кула, неговата кула. И се зачудих какви ли са подземията, изкопани в скалата, където държеше гладуващите си затворници.

35.

СИГНАЛЪТ

Отдолу ми се беше сторило, че корабът е кацнал върху самата кула, но не беше така. Всъщност висеше на десетина разкрача над главите ни — твърде високо, за да ни предпази от шибащия дъжд, от който плавните извики на корпуса му лъщяха като черен седеф. Докато зяпах нагоре към него, волю-неволю се замислих за платната, които кораб като този може да опъне, за да лови с тях ветрищата, които духат между световете. А сетне, тъкмо когато се чудех дали екипажът няма все пак да надникне надолу и да ни види нас, тритоните, странните и непохватни същества, които пълзят по дъното под корпуса на кораба им, един от членовете му наистина слезе, с главата напред като катерица, обвит в оранжево зарево и притиснал ръце и крака към корпуса, макар той да беше мокър като камък в река и изльскан като острието на Терминус Ест. Носеше маска, каквато често съм описвал, но сега вече знаех, че е маска и нищо друго. Когато забеляза Осипаго, Барбатус и Фамулимус, той спря да се спуска и вместо него от кораба се спусна тънка нишка, която светеше в оранжево и приличаше на лъч светлина.

— Сега трябва да тръгваме — каза Осипаго на Баландерс и му подаде Нокътя. — Помисли си добре за нещата, които не ти казахме, и помни онова, което не ти беше показано.

— Така ще направя — каза Баландерс с глас, който прозвучава толкова сериозно, колкото не помнех да съм го чувал.

После Осипаго хвана нишката и се плъзна нагоре по нея, докато тя не зави покрай корпуса и какогенът не се скри от погледа ни. Но неизвестно защо ми се стори, че не се плъзга нагоре, а надолу, сякаш корабът беше свят сам по себе си и притегляше всичко свое със сляпа алчност, така както го прави и Ърт. Или пък Осипаго просто бе станал по-лек от нашия въздух, като моряк, който се гмурва в морето от кораба си, а след това се издига отново, така както аз бях изплувал, след като скочих от лодката на хетмана.

Каквато и да беше истината за странното им придвижване, Барбатус и Фамулимус го последваха. Фамулимус махна с ръка миг преди извивката на корпуса да я скрие от очите ни — докторът и Баландерс несъмнено помислиха, че им маха за довиждане, но аз знаех, че е махнала на мен. Пелена от дъждовни капки мешибна в лицето и ме заслепи въпреки качулката.

Отначало бавно, а после все по-бързо и по-бързо, корабът се издигна и се отдалечи, не нагоре или на север или на юг, изток или запад, а просто се смали в посока, която не бих могъл да посоча с пръст, след като изчезна от погледа ми.

Баландерс се обърна към мен.

— Чу какво казаха.

Не разбрах какво има предвид и рекох:

— Говорих с тях, да. Като ми отвори портата, доктор Талос всъщност ме покани да го направя.

Те не ми казаха нищо. Не ми показаха нищо.

— Да видиш кораба им — казах аз — и да си говорил с тях — всичко това не е нищо.

— Тикат ме напред. Винаги напред. Тикат ме, сякаш съм вол, който водят на заколение.

Приближи се до стената и плъзна поглед по безкрайната шир на езерото, което приличаше на море от мляко под ударите на дъжда. Зъбците на крепостната стена бяха с няколко педи по-високи от мен, но той подпра ръце на тях като на парапет и аз зърнах синия светлик на Нокътя в единия му юмрук. Доктор Талос ме подръпна за плаща и замърмори, че било по-добре да се скрием от бурята, но аз не исках да се прибирам.

— Започна се много преди ти да си се родил. В началото ми помогнаха, макар и само като ми подсказваха мисли и задаваха въпроси. Сега само ми намекват. Сега ми казват само толкова, колкото да разбера, че дадено нещо може да бъде направено. А тази вечер не ми казаха и толкова.

Исках да му внуша да не отвлича повече островитяни за експериментите си, но понеже не знаех как, казах, че съм видял избухващите му куршуми и че те несъмнено са изумителни, истинско велико откритие.

— Натрий — каза той и се обърна с лице към мен, огромната му глава се извисяваше далеч горе в тъмното небе. — Ти нищо не знаеш. Натрият е най-обикновен химичен елемент, който морето ражда в безкрайно изобилие. Мислиш ли, че щях да го дам на рибарите, ако не беше най-проста играчка? Не, аз съм своето собствено велико произведение. И съм единственото си велико произведение!

Доктор Талос прошепна:

— Огледай се — това не ти ли е познато? Всичко е точно както казва той!

— Какво искаш да кажеш? — прошепнах аз на свой ред.

— Замъкът! Чудовището! Човекът, който се учи! Чак сега ми просветна. Няма начин да не знаеш, че така, както важните събития от миналото хвърлят сянката си върху идните векове, така и сега, когато слънцето пътува по пътя си към вечния мрак, нашите собствени сенки препускат към миналото, за да терзаят човешките сънища.

— Ти си луд — казах. — Или се майтапиш.

— Луд? — избоботи Баландерс. — Ти си луд. Ти и твоите фантазии за вълшебства. Представям си как ни се присмиват. Те ни смятат за варвари... мен, който съм се скапвал от работа в продължения на три човешки живота.

Протегна ръка и отвори дланта си. Сега Нокътя грейна за него. Посегна да го взема, но с едно рязко движение Баландерс го хвърли. Как проблесна в мрака на плющащия дъжд! Сякаш най-ярката звезда на небосклона бе паднала, прорязвайки нощта.

И тогава чух кряська на езерните хора, които чакаха от външната страна на стената. Не им бях дал сигнал, но сигнал им беше даден, при това чрез единствената постъпка, с изключение може би на нападение срещу самия мен, която би ме накарала да го дам. Терминус Ест изскочи от ножницата си преди още да е стихнал бойният вик. Вдигнах го за удар, но преди да направя нужната ми стъпка към гиганта, доктор Талос скочи помежду ни. Вдигна някакво оръжие да парира удара, и аз реших, че е вдигнал бастуна си, и ако сърцето ми не се късаше заради изгубения Нокът, щях да се изсмея, когато го посякох. Острието ми издрънча о стомана и макар със сетни сили, докторът успя да парира донякъде удара ми. Баландерс се стрелна покрай мен, преди да съм дошъл на себе си, и ме отхвърли върху парапета.

Не успях да избегна навреме удара на доктора, но черният ми плащ, изглежда, го заблуди и макар остието му да одраска ребрата ми, накрая прокънтя, ударило в камък. Цапардосах го с дръжката и той падна.

Баландерс не се виждаше никъде. След миг ме осени, че слепият ми бяг е имал за цел вратата зад гърба ми, а ударът, който ми беше нанесъл, просто му е хрумнал между другото, така както човек, чиито мисли са съсредоточени върху нещо друго, духва свещта, преди да излезе от стаята.

Докторът лежеше проснат върху каменните плочи, които всъщност бяха покривът на кулата — плочи, които вероятно бяха с най-обикновен сив цвят през деня, но сега изглеждаха удавено черни. Червената му коса и брада все още се виждаха, колкото да разбера, че лежи по корем с извъртяна на една страна глава. Нямах впечатлението да съм го ударил чак толкова силно, макар че е възможно и да не си знам силата, както се е случвало да ми казват. Все пак имах усещането, че под цялата си демонстративна самоувереност доктор Талос е бил по-слаб, отколкото всички ние, с изключение на Баландерс, бихме предположили. В онзи миг можах лесно да го убия — трябваше само да замахна с Терминус Ест.

Вместо това се наведох да взема оръжието му — тънкото сребърно острие, което бе паднало от ръката му. Беше наострено само от едната страна и не по-широко от показалеца ми, но изключително остро — както се полагаше на меча на един хирург. После осъзнах, че дръжката му всъщност е дръжката на бастуна, който толкова често бях виждал. Бастун с оръжие вътре, като онзи, който Водалус беше използвал в нашия некропол. И се усмихнах под дъжда, като си помислих за доктора, който левга след левга бе носил своя меч, без на мен дори да ми хрумне за съществуването му, докато самият аз бях мъкнал своя на гърба си. Върхът му се беше строшил при удара в камъните. Метнах счупения меч през парапета, както Баландерс беше метнал Нокътя, и тръгнах към долните нива на кулата му да го убия.

Докато се бяхме изкачвали по стълбите, се бях твърде унесъл в разговора си с Фамулийс и не бях обърнал внимание на помещението, през които бяхме минали. Най-горното си го спомнях само като място,

където всичко изглеждаше покрито с ален плат. Сега видях червени глобуси — лампи, които горяха без пламък като сребърните цветя, които покълнаха от тавана на широката стая, където се бях срещнал с трите същества, които вече не можех да наричам какогени. Въпросните глобуси стояха върху пиедестали от слонова кост, които изглеждаха леки и стройни като костите на птици и се издигаха от под, който не беше под, а море от платове, всичките червени, но с различни отсенки и от различни материли. Над стаята се простираше балдахин, поддържан от раменете на атланти. Беше ален, но общият със стотици сребърни плочки, така добре изльскани, че в тях човек можеше да се огледа почти толкова добре, колкото в броните на преторианците на Самодържеца.

Чак на последното стъпало осъзнах, че помещението е не друго, а спалнята на гиганта, всъщност леглото му, пет пъти по-голямо от нормалните размери, и на едно ниво с пода, а вишневочервените му и карминени чаршафи са разхвърляни по аления килим. В същия миг зърнах и нечие лице сред овъртените постелки. Вдигнах меча си и лицето се скри, но аз се приближих и дръпнах една от пухените завивки. Пасивният педераст отдолу (ако наистина беше пасивен педераст) стана и се изправи пред мен с безстрашието, което понякога проявяват малките деца. И той наистина беше малко дете, макар почти да не ми отстъпваше по ръст — голо и толкова дебело момче, че огромният му корем почти закриваше миниатюрните му полови органи. Ръцете му бяха като розови възглавници, овързани със златни ленти, а от продупчените му уши висяха златни халки с мънички камбанки, нанизани по тях. Косата му също беше златна и къдрава и изпод къдрите на бретона си той ме гледаше с големите сини очи на невръстно дете.

Колкото и да беше голям, и до ден-днешен не мога да повярвам, че Баландерс е практикувал педерастия в смисъла, който обикновено придаваме на тази дума, макар че може и да се е надявал на нещо такова, когато момчето порасне достатъчно. Предполагам, че точно както е възпирал собствения си растеж, отпускайки му юздите само колкото да спаси исполинското си тяло от опустошителното бреме на годините, така е засилил растежа на това бедно дете, възползвайки се докрай от антропософичните си познания. Казвам това, защото

изглежда сигурно, че се е сдобил с детето едва след като пътищата ни се разделиха.

(Оставил момчето, където го намерих, и до ден-днешен нямам представа какво е станало с него. Доста вероятно е да е умряло, но също така е възможно езерияците да са го отгледали или пък хетманът и хората му да се го намерили по-късно и да са направили същото.)

Онова, което видях на долнния етаж обаче, заличи от главата ми всяка мисъл за детето. Тази стая беше така обвита в мъгла (която определено не беше там, когато бяхме минали през нея по пътя си към покрива), както предната беше обвита в червен плат. Беше жива пара, която вреще, както, ако напрегнеш въображението си, бих си представил, че се евила свещената дума, когато е излязла от устата на Всесъздателя. Докато я зяпах, един човек от мъгла, бял като гробищен червей, изникна пред мен и заразмахва копие с назъбено острие. Преди да се усетя, че е най-обикновен фантом, мечът ми мина през китката му, сякаш прерязващ стълб от дим. Той моментално започна да се смалява, мъглата сякаш се сриваше в самата себе си, докато главата му не се смъкна на височината на кръста ми.

Продължих още няколко стъпала надолу и се озовах в студена, размътена белота. По нея заскача отвратително същество, което, също като мъжа, беше направено от мъгла. При джуджетата главата и торсът са с нормални размери, или по-големи, но крайниците, макар и мускулести, остават малки като на дете. При това същество беше обратното — ръцете и краката му бяха по-големи от моите и излизаха от изкривено, недорасло тяло.

Антиджуджето размахващо тънък меч и като отвори уста в мълчалив писък, заби оръжието си във врата на мъжа, без да обръща внимание на копието му, което се беше забило в собствените му гърди.

В същия миг чух смях и макар рядко да го бях чувал да се смее, знаех чий е смехът.

— Баландерс! — извиках аз.

Главата му се издигна от мъглата, точно както съм виждал планински върхове да се издигат над мъглата на ззоряване.

36.

БЯГСТВО В ДВОРА

— Предлагам ти истински враг — казах аз. — С истинско оръжие. — Навлязох в мъглата, като мушках пред мен с меча си.

— Тези, които виждаш в облачната ми камера, също са истински врагове — избоботи Баландерс с необичайно спокойен глас. — Само че те са отвън, на двора. Първият беше един от твоите приятели, вторият — един от моите врагове.

Докато говореше, мъглата се разпръсна и аз го видях в средата на стаята, седнал на массивен стол. Когато се обърнах към него, той стана, грабна стола за облегалката и го метна по мен със същата лекота, с каквато би метнал празна кошница. Столът мина само на педя от мен.

— Сега ти ще се опиташ да ме убиеш — каза той. — И всичко това заради един глупав талисман. Трябваше да те убия още онази нощ, когато спа в леглото ми.

Аз можех да кажа същото, но не си направих труда да му отвърна. Беше ясно, че като се преструва на безпомощен, той се надява да ме подлъже към необмислено нападение, и макар да изглеждаше невъоръжен, все пак беше два пъти по-висок от мен, а и, както имах причини да вярвам, поне четири пъти по-сilen. Освен това съзнавах, докато пристъпвах бавно към него, че тук двамата пресъздаваме представлението на марионетките, което бях видял на сън в нощта, за която той беше споменал, и в онзи сън дървеният великан беше въоръжен с тояга. Баландерс отстъпваше назад при всяка моя стъпка напред, но в същото време изглеждаше готов за началото на двубоя.

После внезапно — бяхме пресекли близо три четвърти от стаята — той се обърна и хукна. Беше направо невероятно — като да видиш дърво да се затича.

Освен това го направи удивително бързо. Макар и тромав, той взимаше с една крачка разстоянието на две мои и стигна до стената — където имаше същия тесен прозорец като онзи, през който беше гледал Осипаго — много преди мен.

За миг бях в пълно недоумение какво е намислил. Прозорецът беше прекалено тесен, за да се измъкне оттам. Той промуши и двете си огромни ръце през него и до ушите ми долетя стърженето на камък в камък.

Светна ми в последния момент и успях да отскоча няколко крачки назад. Само миг по-късно той вече държеше в ръцете си каменен блок, откъснат от стената. Вдигна го над главата си и го метна по мен.

Отскочих встрани, но той изкърти още един, после още един. При третия се наложи да се претърколя отчаяно, все така стиснал меча си, за да избегна четвъртия; камъните хвърчаха все по-бързо към мен, защото колкото повече блокове изтръгваше гигантът, толкова по-слаба ставаше конструкцията на стената. Беше си чиста проба късмет, че при въпросното претъркуване се озовах близо до някакво сандъче на пода, не по-голямо от онези, в които скромните домакини държат пръстените си.

Беше украсено с малки топчици и нещо във формата им ми напомни за онези, които беше нагласил учителят Гурлойс при мъченията на Текла. Преди Баландерс да е доизтръгнал следващия камък, аз грабнах сандъчето и завъртях една от топките. В същия миг изчезналата мъгла се закълби отново от пода и бързо стигна до височината на главата ми, така че се озовах сляп в морето й от белота.

— Намери го — рече Баландерс с дълбокия си, бавен глас. — Трябваше да го изключи. Сега не мога да те видя, но и ти не можеш да ме видиш.

Запазих мълчание, защото знаех, че стои с вдигнат над главата камък и само чака да чуе гласа ми. След като си поех дъх, запристирвях към него колкото се може по-безшумно. Бях сигурен, че въпреки цялата си лукавост, не може да направи и крачка, без да го чуя. Когато бях направил четири крачки, камъкът се удари с трясък на пода зад мен и ако се съдеше по характерните звуци, Баландерс веднага се зад да кърти следващия от стената.

Този камък обаче се оказа в повече — чу се оглушителен трясък и аз разбрах, че цял участък от стената над прозореца се е сгромолясал. За миг ме обзе надеждата, че гигантът е загинал под камъните, но мъглата започна да изтънява, изливайки се през отвора в стената към

дъждовната нощ вън, и аз го видях да си стои все така до зейналата дупка.

Сигурно беше изпуснал изтръгнатия камък, когато стената се бе срутила, защото ръцете му бяха празни. Хукнах към него с надеждата да го нападна, преди да е осъзнал какво става. Но бързината му ме изненада. Видях го да се хваща за остатъка от стената и да се прехвърля навън, и докато да стигна до отвора, той вече се беше спуснал доста надолу. Онова, което беше направил, изглеждаше невъзможно, но когато огледах по- внимателно осветената от изливащата се през отвора светлина част от кулата, видях, че каменните блокове са грубо издялани и не са споени с хоросан, така че помежду им оставаха удобни цепнатини.

Помислих да прибера Терминус Ест в ножницата и да го последвам, но така щях да бъда съвсем уязвим, защото Баландерс несъмнено щеше да стигне до земята преди мен. Метнах сандъчето по него, но не видях дали го улучих — дъждът го скри от погледа ми. Нямах друг избор, така че се върнах опипом до стълбището и слязох на нивото, което бях видял най-напред на влизане в замъка.

Тогава помещението беше тихо и населено само с древните си механизми. Сега беше истински ад. Под, над и между машините гъмжеше от десетки отвратителни същества, подобни на онова, чийто фантом бях видял в стаята, която Баландерс наричаше своята облачна камера. Също като Тифон, някои от тях бяха с по две глави, други имаха по четири ръце, а мнозина бяха прокълнати с непропорционално дълги крайници — крака два пъти по-дълги от телата им, ръце по-дебели от бедрата им. Всички бяха въоръжени и доколкото можех да преценя, луди, защото се нараняваха един друг не по-малко, отколкото нараняваха и островитяните, които се биеха с тях. Тогава си спомних какво ми беше казал Баландерс — че дворът долу е пълен с моите приятели и неговите врагове. Определено не беше грешал — тези същества биха го нападнали веднага, така както се нападаха едно друго.

Посякох три, преди да стигна до вратата, и успях пътьом да прегрупирам езерняците в помещението, като им казах, че врагът, който търсим, е навън. Като видях с какъв ужас ги изпълват безумните

чудовища, които продължаваха да изскачат от тъмния отвор в пода (и в които те така и не познаха онова, което те без съмнение бяха — останките от собствените им братя и деца), бях изненадан, че въобще са се осмелили да влязат в замъка. Чудесно беше обаче да видя как присъствието ми им вдъхва кураж — оставиха ме да ги поведа, но по очите им разбрах, че където и да ги поведа, ще ме последват. Тогава за пръв път, струва ми се, наистина проумях насладата, която трябва да е изпитвал учителят Гурлойс от високия си пост и която дотогава не ми се беше струвала нищо повече от елементарното удовлетворение, че е способен да наложи волята си над другите. Разбрах и защо толкова много от младите мъже в двора зарязваха годениците си, моите приятелки в живота, която бях живял като Текла, за да приемат назначение в някой полк на края на света.

Дъждът беше поотслабнал, но все още се изливаше като сребърна пелена. Мърти мъже и два пъти по толкова от съществата на гиганта лежаха по стъпалата на стръмната стълба — принудих се да изритам няколко от тях долу, от страх, че ще се подхълзна, ако се опитам да мина по тях. В двора все още се водеше бой, но никое от съществата там не дойде към нас, а езерняците задържаха стълбата от натиска на онези, които бяха останали в кулата. Не видях и помен от Баландерс.

Открил съм, че сражението, макар и да е вълнуващо, в смисъл че замъглява сладко съзнанието, е трудно да се опише. А когато свърши, онова, което си спомняш най-добре — защото умът е твърде заангажиран по време на битката и му остава малко капацитет за запаметяване — не са ударите и контраударите, а паузите между отделните счепквания. В двора на Баландерсовия замък аз си размених трескави удари с четири от чудовищата, които той беше създал, но сега не мога да кажа кога съм се бил добре, и кога — зле.

Тъмнината и дъждът благоприятстваха стила на дива сеч, натрапен ми от формата на Терминус Ест. Не само официалната фехтовка, но и всеки двубой с меч или копие, които я наподобяват, изискват достатъчно светлина, тъй като всеки трябва да вижда оръжието на противника си. А тук светлина почти нямаше. Нещо повече, съществата на Баландерс се отличаваха със самоубийствена смелост, която им правеше лоша услуга. Опитваха се да прескочат или да се наведат под страничните, сечачи удари, с които ги засипвах, и в

повечето случаи се нанизваха на противоположния замах, който следващ първия. При всеки един от тези последователни двубои взимаха участие и бойците от островите, а в един от случаите направо убиха противника ми вместо мен. В другите му отвличаха вниманието — или вече го бяха ранили преди аз да се заема с него. Нито един от тези двубои не беше задоволителен в смисъла, в който е задоволителна една добре извършена екзекуция.

Четвъртият ми противник се оказа и последен, макар мъртви и умиращи уроди да лежаха навсякъде. Събрах островитяните около себе си. Всички бяхме обхванати от онова еуфорично настроение, което съпровожда победата, и те с охота биха нападнали всеки великан, без значение колко е огромен, но дори и онези, били в двора при срутването на стената, се кълняха, че не били видели никакви великани. И тъкмо когато започвах да си мисля, че те са слепи, а те — че аз съм луд, на помощ ни се притече луната.

Колко е странно само. Всички ние търсим знание от небето, било като изучаваме влиянието на съзвездията върху човешките съдини, било, като Баландерс, с надеждата да изтръгнем знанието от онези, които неуките наричат „какогени“, или просто, в случая с фермерите, рибарите и другите такива, в търсене на знаци, предсказващи времето. Никой обаче не търси оттам непосредствена помощ, макар че често я получаваме, както се случи и с мен през онази нощ.

Беше само нищо и никаква цепнатина в облаците. Дъждът, който вече се сипеше на прибежки, не спря наистина, но за един съвсем кратък миг светлината на бледата луна (високо над главите ни и макар само полумесец, необичайно ярка) се сипна върху двора на великана така, както снопът на някое от най-големите светила в концертната зала на сънния етаж в Двореца на Самодържеца пада върху сцената. Под него гладките, мокри каменни плохи заблестяха като локви неподвижна, тъмна вода. И в тях видях отразена гледка, която беше толкова немислима, че и сега се чудя как съм могъл да направя нещо друго, освен да се взирям в нея, докато умра — което нямаше да е след дълго.

Зашпото Баландерс падаше отгоре ни. Но падаше бавно.

37. ТЕРМИНУС ЕСТ

В кафявата книга има рисунки на ангели, които се спускат към Ърт в съвсем същата поза — главата отнетната назад, а тялото наклонено, така че лицето и горната част на гърдите са на една линия. Мога да си представя какво неверие и ужас би изпитал човек да зърне съществото, което аз бях видял в книгата във Втората къща, да се спуска по такъв начин към него, но в същото време не мисля, че може да е по-страшно от онова, което изпитахме ние. Случи ли ми се да се сетя за Баландерс, този неизменно е първият образ, който се появява в съзнанието ми. Челюстите му бяха стиснати решително, а в ръка държеше боздуган с фосфоресцираща сфера на върха.

Пръснахме се като врабци, подплашени от сова по здрач. Усетих с гърба си вятъра, който вдигаше великанът, и се обърнах точно навреме да го видя как каца — подпра се на свободната си ръка и отскочи нагоре, както го правят уличните акробати. Носеше колан, който не бях забелязал преди — широк и изработен от свързани метални призми. Така и не разбрах как се е вмъкнал обратно в кулата, за да вземе боздугана и колана, докато аз си мислех, че се спуска по стената — може би някъде е имало по-голям прозорец или дори врата, водеща към помещение, което пожарът, подпален от крайбрежните хора, беше разрушил. Възможно е дори само да бе протегнал ръка през някой прозорец.

Но каква тишина се възцари, докато се носеше плавно надолу, и с каква грация се приземи — той, който беше голям колкото колибата на някой беден човече! Най-добрият начин да се опише тишината е като не се казва нищо... но каква грация!

И ето че аз се завъртях рязко, наметалото ми изплюща зад мен, а мечът ми се вдигна заучено за удар. И тогава разбрах нещо, върху което не си бях правил труда да размишлявам — защо съдбата ми ме е пратила да скитам през половин континент, да се сблъсквам с огън и с дълбините на Ърт, с вода, а сега и с въздух, с това оръжие в ръката,

толкова огромно и тежко, че да го използваш срещу обикновен човек е като да режеш лилии с брадва. Баландерс ме видя и вдигна боздугана си, чийто връх сияеше в жълто и бяло. Мисля, че беше нещо като поздрав.

Петима-шестима от езерняците го наобиколиха с копия и сопи, но отдалеч, сякаш великанът беше център на някакъв херметично затворен кръг. Когато се приближихме един към друг, разбрах причината — завладя ме ужас, който нито можех да проумея, нито да контролирам. Не че се страхувах от него или от смъртта, а просто ме беше страх. Усетих как космите по главата ми се изправят, сякаш под ръката на призрак, нещо, за което бях чувал, но винаги бях смятал за преувеличение, езиков израз, прераснал в лъжа. Коленете ми трепереха толкова силно, че благослових тъмнината, която скриваше това. Но въпреки това се приближавахме един към друг.

Въобще не се залъгвах — при размера на боздугана и размера на ръката, която го държеше — че бих оцелял, ако ме удари с него. Можех само да прикляквам и да отскачам. Баландерс също не би издържал един удар с Терминус Ест, защото, макар да беше голям и достатъчно силен да носи броня масивна като на боен кон, той нямаше такава, а един толкова тежък меч и така добре наточен, че с лекота разсичаше обикновен мъж до кръста, можеше с един удар да му нанесе смъртоносна рана.

Това той го знаеше, така че двубоят ни приличаше повече на театрална фехтовка, с изобилие от сечачи удари, които обаче не заплашваха сериозно никого от двама ни. През цялото това време ужасът ме държеше в нокти си и имах чувството, че ако не избягам, сърцето ми ще се пръсне. Нещо напяваше в ушите ми и докато гледах топката на боздугана, чийто блед ореол лесно привличаше погледа, постепенно си дадох сметка, че именно оттам иде напевът. Самото оръжие жужеше с висок, постоянен тон, като чаша за вино, която си удари леко с нож и която е застинала така във времето.

Това откритие несъмнено ме разсея, макар и само за миг. Вместо да нанесе посичащ страничен удар, боздуганът се спусна надолу като чук върху гвоздей. Дръпнах се в последния момент и пеещият, трептящ от светлина боздуган изсвистя покрай лицето ми и се удари в каменната плоча при краката ми, и тя се напука и се пръсна на парчета

като глинено гърне. Една от отломките отвори рана на челото ми и усетих как ми потече кръв.

Баландерс видя какво е станало и в мътните му очи проблясна триумф. Оттук насетне всеки негов удар завършващ върху камъка и при всеки удар една плоча се разхвърчаваше на парчета. Наложи се да отстъпя, после още веднъж, и скоро се озовах с гръб до една стена. Докато отстъпвах покрай нея, великанът се възползва максимално от оръжието си, като замахваше хоризонтално и нанасяше удар след удар върху стената. Част от каменните парчета, остри като наточен кремък, прелитаха покрай мен, но други не ме пропускаха и скоро в очите ми започна да се стича кръв, а гърдите и ръцете ми станаха аленочервени.

Докато отскачах, за стoten път навярно, встриани от боздугана, нещо ме удари по петата и аз едва не паднах. Беше най-долното стъпало на стълба, която се изкачваше по стената. Тръгнах нагоре, спечелвайки си известно преимущество от височината, но не достатъчно, за да спра отстъплението си. На върха на стената имаше тясна пътека. Принуден бях да отстъпвам заднешком по нея стъпка по стъпка. Сега наистина ми идеше да се обърна и да избягам, но не смеех, защото помнех колко бързо бе реагирал гигантът, когато го изненадах в облачната камера, и знаех, че ще ме настигне с един скок, точно както самият аз, като момче, бях усмъртявал плъховете в подземието под нашата кула, пречупвайки гръбнаците им с тояга.

Но не всички обстоятелства бяха в полза на Баландерс. Нещо бяло изсвистя помежду ни и ето че от огромната му ръка стърчеше копие с костен връх, като стрелата на илеспил във врата на бик. Езерняците вече бяха достатъчно далеч от пеещия боздуган, така че ужасът, който събуджаше той, не им пречеше да мяят оръжията си. Баландерс се поколеба за миг и отстъпи крачка назад да изтегли копието. Удари го още едно и одраска лицето му.

В същия миг зърнах надежда и скочих напред — и загубих опора, защото се подхлъзнах на един оронен, хълзгав от дъжда камък. Едва не паднах през ръба, но в последния момент се хванах за парапета — точно навреме да видя как блестящата топка на боздугана лети към главата ми. Вдигнах инстинктивно Терминус Ест да посрещна удара.

Чу се такъв писък, сякаш духовете на всички мъже и жени, които мечът беше убил, се бяха скучили на стената — после изтътна

оглушителна експлозия.

За миг останах да лежа зашеметен. Но същото важеше и за Баландерс, а сега, когато заклинанието на боздугана се беше разпаднало, езерняците напираха към него по пътеката от двете страни. Навярно стоманата на Терминус Ест, която имаше своя си естествена честота на трептене и, както неведнъж бях забелязвал, звънтеше извънредно приятно, потупаш ли с пръст острието, бе надделяла над странната сила на боздугана. А може би просто ръбът му, по-остър от хирургически скалpel и твърд като обсидиан, беше разсякъл светлинната сфера. Каквото и както да беше станало, боздугана вече го нямаше, а в ръцете ми беше останала само дръжката на меча, от която стърчеше по-малко от лакът пречупен метал. Живакът, който от толкова време се бе трудил там в мрака, сега изтичаше като сребърни сълзи.

Преди да се надигна, езерняците ме запрескачаха. Едно копие се заби в гърдите на великана, а метната тояга го утели в лицето. С едно замахване на ръката си той забърса двама езеряци и те паднаха с крясък от стената. Други се нахвърлиха отгоре му, но той ги отърси с лекота. Аз се изправих с мъка, все още непроумял напълно какво се е случило.

За миг Баландерс остана неподвижен върху парапета, после скочи. Без съмнение му помогна коланът, който носеше, но и силата на краката му беше огромна. Бавно и тежко, той опира дъга навън и надолу. Трима от мъжете не го бяха пуснали навреме и намериха смъртта си върху скалите на носа.

Най-сетне падна и той, величествено, сякаш сам по себе си беше космически кораб, изгубил управление. Бяло като мляко, езерото изригна, после се затвори над него. Нещо, което се извиваше като змия и улавяше светлината, се издигна от водите му, литна към небето и се изгуби сред навъсните облаци — без съмнение, това беше коланът. Но макар островитяните да чакаха с готови за удар копия, главата на Баландерс така и не се показа над вълните.

38.

НОКЪТЯ

Същата нощ езерните мъже оплячкосаха замъка. Аз не отидох с тях, дори не пожелах да спя между стените му. В средата на боровата горичка, където бяхме провели съвета си, открих местенце, така добре защитено от клоните, че килимът от опадали иглички беше сух въпреки проливния дъжд. Там и легнах, след като раните ми бяха промити и бинтовани. Дръжката на меча, който преди беше мой, а преди мен — на учителя Палемон, лежеше до мен и ме изпълваше с чувството, че съм спал с нещо мъртво, но пък не ми донесе никакви сънища.

Събудих се с аромата на боровете в ноздрите си. Ърт беше обърнал почти изцяло лицето си към слънцето. Тялото си усещах като пребито, а порезните рани, нанесени ми от летящите каменни отломки, смъдяха и горяха, но пък това беше най-топлият ден, откакто бях напуснал Тракс, поемайки по високите земи. Излязох от горичката и видях езерото Дютурна да искри под лъчите на слънцето и млада трева да расте между камъните.

Седнах на една вдадена във водата скала, стената на замъка се извисяваше зад мен, а синьото езеро се простираше в краката ми, и за последен път издърпах шилото на счупеното острие, което преди беше Терминус Ест, от прекрасната дръжка, изработена със сребро и оникс. Острието прави меча, така че Терминус Ест вече не съществуваше, но аз носих дръжката със себе си до края на своето пътешествие, макар да изгорих ножницата от човешка кожа. Дръжката ще има ново острие някой ден, макар че няма да е толкова съвършено и няма да е мое.

Онова, което беше останало от моето острие, целунах и хвърлих във водата.

После подех търсенето си между камъните. Имах само най-бегла представа за посоката, в която Баландерс беше метнал Нокътя, но знаех, че се целеше в езерото, и макар да бях видял как скъпоценният

камък прехвърля стената, не ми се вярваше дори ръка с такава сила да изпрати толкова малък предмет далеч от брега.

Скоро обаче открих, че ако Нокътя е паднал в езерото, макар и досами брега, значи съм го изгубил завинаги, защото водата беше много дълбока. Все пак имаше възможност да не е стигнал до езерото и да пропаднал в някоя цепнатина, където светлината му би останала невидима.

И така аз продължих да търся, като се страхувах да помоля островитяните за помощ, страхувах се и да прекъсна търсенето, колкото да почина или да хапна, от страх, че някой друг може да го намери случайно. Дойде нощта, а с нея и кряськът на гмурец, оплакващ смъртта на дневния светлик, и езерните хора ми предложиха да ме откарат до островите си, но аз отказах. Страхуваха се, че може да дойдат крайбрежните хора, или че вече организират нападение, с което да отмъстят за Баландерс (не смеех да споделя с тях подозрението си, че великанът може да не е мъртъв, а да е останал жив нейде под водите на езерото), така че накрая, след като многократно настоях да го направят, те ме оставиха сам, все така лазещ сред ръбестите камъни на впадения в езерото нос.

Накрая умората надделя и вече нямах сили да диря Нокътя в тъмното, така че седнах на една надвисната и леко наклонена към водата скала да дочекам утрото. От време на време ми се струваше, че съзира姆 синкав светлик да проблясва в някоя цепнатина близо до мястото, където лежах, или във водата отдолу, но винаги, когато протягах ръка да го грабна, или се опитвах да стана и да ида до ръба на скалата, за да погледна оттам, се събуджах внезапно и разбирах, че съм сънувал.

Поне сто пъти се питах дали някой друг не е намерил камъка, докато съм спял в боровата горичка, за което не спирах да се проклиnam. И поне сто пъти си напомнях, че е много по-добре някой да го е намерил, отколкото да се изгуби навеки.

Точно както вмирисано на слънце мясо привлича мухите, така и дворът привлича самозвани мъдреци, философи и акосмисти, отричащи съществуването на реалния свят, които остават там, колкото им позволяят, с надеждата (отначало) да получат назначение от Самодържеца и (по-късно) да се доберат до поста на частни учители в някое знатно семейство. На шестнайсетина години Текла се запалила,

както, струва ми се, често се случва на младите жени, по лекциите им върху теогонията, тодицията и други подобни, и сега аз си спомних една от тях, на която някаква фоебата бе изложила като неоспорима истина древната софистика за съществуването на три божества — на града (или на обикновените хора), на поетите и на философите. Доводите й бяха, че от самото начало на човешкото осъзнаване (ако въобще е имало такова начало) и в трите категории е имало огромен брой хора, които са се опитвали да разбулят тайната на божественото. Ако то не съществува, те би трябвало отдавна да са открили това, а ако съществува, не е възможно самата Истина да ги е подвела. И въпреки това вярванията на обикновените хора, прозренията на поетите и теориите на метафизиците са толкова различни, че малчина са в състояние да проумеят какво твърди другият, и човек, който не знае нищо за различните им вярвания, може лесно да реши, че помежду им принципно не съществува никаква връзка.

Не е ли възможно, беше попитала тя (а дори и днес не съм сигурен, че мога да отговоря на този въпрос), вместо да пътуват, както винаги се е смятало, по три различни пътя към една и съща цел, те всъщност да пътуват към три напълно различни такива? В края на краищата, когато в обикновения живот се озовем на три пътя, тръгващи от едно кръстовище, обикновено не приемаме, че всички те водят до едно и също място.

Тази теория ми се стори (и още ми се струва) точно толкова разумна, колкото и отблъскваща, и за мен тя е пример за цялата онази мономаниакална тъкан на аргумента, изтъкана така нагъсто, че дори и най-миниатюрното възражение или искрица светлина не могат да избягат от мрежата ѝ, в която човешкият ум се заплита винаги, когато предметът на спор не може да бъде подкрепен с реални факти.

Като факт, Нокътят беше несъизмерим. Никакви пари, никакви архипелази или империи не могат дори да се приближат до стойността му, така както никое безкрайно умножено хоризонтално разстояние не може да се съизмери с вертикалното. Ако, както аз вярвах, Нокътя принадлежеше на някакво място извън вселената, то тогава светлината му, която толкова често бях виждал да свети слабо и на няколко пъти — ярко, бе в известен смисъл нашата единствена светлина. И ако Нокътя бъдеше унищожен, то ние щяхме да се блъскаме сляпо в мрака вовеки.

Мислех, че съм го ценил високо през всичките дни, в които го бях носил със себе си, но докато седях на наклонената скала, надвиснала над нощните води на езерото Дютурна, осъзнах какъв глупак съм бил да го нося въобще, при всичките ми безумни двубои и луди приключения и да го загубя накрая. Точно преди слънцето да изгрее, се заклех да отнема собствения си живот, ако не го открия преди мракът да се е спуснал отново.

Дали бих удържал на тази си клетва, не знам. Обичам живота, откакто се помня. (Струва ми се, че точно от тази любов към живота извираше умението ми, по-голямо или по-малко, което проявявах в моето изкуство, защото ми беше непоносима мисълта пламъкът, който ценях така високо, да бъде угасяван по друг начин, освен със съвършенство.) А обичах и собствения си живот, сега смесен с този на Текла, толкова, колкото обичах и живота на другите. Ако бях нарушил онази си клетва, нямаше да е първата, която съм нарушивал.

Не ми се наложи. Малко преди обяд на един от най-приятните дни, които помня, когато слънчевата светлина беше топла милувка, а плисъкът на водата — най-нежна мелодия, аз намерих камъка — или онова, което беше останало от него.

Беше се разстроил върху скалите. Някои от парчетата бяха достатъчно големи да украсят пръстен на местен владетел, други — миниатюрни като ярки люспици слюда. Събрах през сълзи всички парченца и когато се уверих, че са също толкова безжизнени като скъпоценните камъни, които миньорите изкопават всеки ден — оплячкосаните бижута на отдавна умрели хора — ги занесох на брега и ги хвърлих в езерото.

На три пъти се спусках към брега с малка купчинка сини люспи в дланта си и всеки път се връщах на мястото, където бях намерил счупения камък, да търся още отломки. И след третия път открих, заседнало толкова дълбоко между два камъка, че накрая се наложи да се върна в боровата горичка и да откърша клонки, с които да го измъкна, нещо, което не беше нито синьо, нито беше скъпоценен камък, а грееше с наситена бяла светлина, като звезда.

По-скоро с любопитство, отколкото с благоговение, го извадих от процепа. То беше толкова различно от съкровището, което бях търсил,

или поне от разтрошените парчета, които бях намерил, че дори не ми хрумна, докато не го сложих в дланта си, че двете може да са свързани. Не знам как е възможно един черен предмет да изльчва светлина, но този го правеше. Можеше да е от черен кехлибар, толкова тъмен беше цветът му и толкова съвършена полировката му, но в същото време светеше — нокът, дълъг колкото последната фаланга на кутрето ми, жестоко извит и с остър като игла връх — материалната форма на онази тъмна ядка в сърцевината на камъка, който трябва да е бил само нейно вместилище, нещо като дарохранителница.

Дълго време стоях коленичил с гръб към замъка и местех очи от това странно, грейнало съкровище към вълните и обратно, като се опитвах да осмисля значението му. Като го гледах така, без сапфирената му обвивка, силно усещах един ефект, който въобще не бях забелязал през дните преди да ми го отнемат в къщата на хетмана. Погледнеш ли към него, той сякаш заличаваше мислите ми. Не както го правят виното и някои опиати, като лишават мозъка от способността му да мисли, а заменяйки го с едно по-висше състояние, за което нямам име. Отново и отново усещах как навлизам в това състояние, все по-високо и по-високо, докато в един момент не се уплаших, че повече не ще успея да се върна към онзи режим на съзнателност, който наричам нормалност, и отново и отново се откъсвах от него. При всяко следващо изплуване чувствах, че съм получил някакво необяснимо прозрение в неизбродни реалности.

Накрая, след дълга поредица от смели гмурвания и страхливи отстъпления, разбрах, че не бива никога да дотягам до истинското познание за малкото нещо, което държах в ръката си, и заедно с тази мисъл (защото беше мисъл) дойде и трето състояние — състояние на щастливо подчинение на и аз не знам какво, подчинение без размишления, защото вече нямаше върху какво да се размишлява, и без ни най-малка следа от брожение. Това състояние продължи през целия ден и през по-голямата част от следващия, когато вече бях навлязъл дълбоко между хълмовете.

Тук ще спра, след като преведох теб, читателя, от крепост до крепост — от оградения със стени град Тракс на горното течение на Асис, до замъка на великана на северния бряг на далечното езеро

Дютурна. За мен Тракс беше портата към дивите планини. По подобен начин самотната кула щеше също да се окаже порта — самият праг на войната, война, едно, от чиито единични, отдалечени сражения се беше състояло тук. От онова време до това време тази война ангажира вниманието ми почти без прекъсване.

Тук спирам. Ако нямаш желание да се гмурнеш рамо до рамо с мен в тази борба, не те виня. Тя не е от лесните.

Край.

ПРИЛОЖЕНИЕ

БЕЛЕЖКА ВЪРХУ МЕСТНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Краткото описание, което ни е оставил Севериън за работата си в Тракс, е най-доброто (макар и не единственото) свидетелство, с което разполагаме относно начина на управление по времето на Общността, така както се е прилагало извън блескавите коридори на Двореца на Самодържеца и гъмжащите улици на Несус. Без съмнение разграничаването, което ние правим между законодателната, изпълнителната и правосъдната системи, е неприложимо — управници като Абдиесус биха се изсмели на нашата идея, че законите трябва да се създават от една група хора, да се прилагат от втора и да се съдят от трета. Те биха сметнали подобна система за несработваща, каквато тя често доказва, че е.

В периода, за който се разказва в ръкописите, архонтите и тетрарсите са били назначавани от самодържеца, който, като представител на хората, разполагал с цялата власт. (Вижте обаче казаното по този въпрос от Фамулимус в разговора му със Севериън.) Тези официални лица е трявало да прилагат на практика заповедите на самодържеца и да раздават правосъдие в съгласие със заварените обичаи на населението, което управляват. Също така били упълномощени да създават местни закони — валидни само в района, управляван от законодателя и само докато трае мандатът му — и да налагат спазването им под заплаха от смъртно наказание. В Тракс, както и в Двореца на Самодържеца и в Цитаделата, излежаването на определен срок в затвора — нашето най-често използвано наказание — изглежда, е било непознато. Затворниците във Винкулата просто изчаквали изтезанията или екзекуцията си, или били държани там като гаранция за доброто поведение на приятелите и роднините си.

Както ясно личи от ръкописа, управлението на Винкулата („Къщата на оковите“) е било само едно от задълженията на ликтора

(„онзи, който оковава“). Този служител бил следващ по ранг и пряко подчинен на архонта и отговарял за прилагането на криминалното законодателство. При определени церемонии той вървял пред господаря си с меч в ръка, което целяло да напомни на населението за властта на архонта. По време на заседанията на архонтския съд (както се оплаква Севериън) ликторът бил длъжен да стои от лявата страна на съдийската скамейка. Екзекуциите и другите по-тежки присъди се изпълнявали лично от него, пак той наблюдавал и дейността на ключараните („онези с ключовете“).

Тези ключарани били не само стражи във Винкулата — проявявали се също като полицейски детективи, дейност, улеснена значително от правото им да изтрягват със сила информация от затворниците. Ключовете, които носят, изглеждат достатъчно големи да се използват като сопи, което ги прави и техни оръжия, освен другите им функции като оръдия на труда и символи на правата им.

Димарчиите („онези, които се бият по два начина“) били униформените полицаи на архонта, а също и личният състав на войската му. Името им обаче не се дължи толкова на тази им двойна функция, а по-скоро на въоръжението и подготовката им, които им позволявали да се сражават както като кавалерия, така и като пехота, в зависимост от случая. В състава им влизали професионални войници, ветерани от военни кампании на север и обучени мъже, които не били от местното население.

Самият Тракс очевидно е бил укрепен град. Такова място едва ли би могло да устои повече от ден срещу враговете асциани — предназначението му по-скоро било да отблъска апетитите на разбойници и разбунтували се ликуващи или дребни благородници. (Съпругът на Сириака, който би бил почти незабележим в Двореца на Самодържеца, явно е представлявал някакъв фактор и дори опасност в района на Тракс.) Макар на ликуващите и на дребните благородници да било забранено поддържането на частни армии, почти няма съмнение, че мнозина от последователите им, макар да се наричали ловци, стюарди и други подобни, всъщност са били повече или по-малко войници. Тяхното присъствие било необходимо, за да защитават господаря си от мародери и да събират рентите, но в случай на гражданско неподчинение те представлявали потенциален източник на сериозна опасност за хора като Абдиесус. Укрепеният град, построен

на двета бряга на реката, би му дал почти необратимо преимущество при всеки конфликт от подобно естество.

Начинът, по който Севериън се измъква от града, показва до каква степен е можело да се контролира движението вън и вътре в Тракс. Личната крепост на архонта, замъкът Асиез („укрепеният граничен лагер“), охранявал северната граница на долината. Той, изглежда, е бил напълно отделен от двореца му и от самия град. Южната граница се затваряла от Капулус („дръжката на меча“), очевидно силно укрепена стена, уменен вариант на Стената на Несус. Дори и скалните била се защитавали от фортове, свързани със стената. Разполагайки с неограничени запаси от прясна вода, градът, изглежда, е бил способен да издържи на продължителна обсада, стига обсадящата сила да не разполагала с тежко въоръжение.

Дж. У.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.